

Tantárgy neve: A Magyar Királyi Honvédség, 1868-1918	Kódja: HHDID5KSZ32	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): mindegyik félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A Magyar Királyi Honvédség szervezeti változásainak, irányításának, személyi utánpótlásának bemutatása, 1878-as és az első világháború alatti alkalmazásának története 1868-tól 1918-ig. Kompetencia: A Magyar Királyi Honvédség dualizmuskori történetéről rendelkezésre álló ismeretanyag elsajátítása, elmélyítése, annak hasznosítása a további tanulmányok során.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Barczy Zoltán – Somogyi Győző: Királyért és hazáért. A m. kir. honvédség szervezete, egyenruhái és fegyverzete, 1868-1918. Budapest, 1990. Balla Tibor: A dualizmus korának hadtörténete (1867-1914); Balla Tibor – Pollmann Ferenc: Az Osztrák-Magyar Monarchia az első világháborúban (1914-1918). In: Hermann Róbert (szerkesztette): Magyarország hadtörténete III. Magyarország a Habsburg Monarchiában 1718-1919. Budapest, 2015. 209-254., 275-338. old. Ajánlott irodalom: Balla Tibor: A magyar királyi honvéd lovasság 1868-1914. Budapest, 2000. Balla Tibor: A Magyar Királyi Honvédség szórólöveg-alakulatainak históriája. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 1992/2. szám, 65-96. old. Balla Tibor: A magyar királyi honvéd tüzérség, 1912-1914 I. és II. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 1993/3. és 1993/4. szám, 18-45., illetve 43-75. old. Balla Tibor: A Magyar Királyi Honvédség és Bosznia-Hercegovina 1878. évi okkupációja. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 2008/1. szám, 3-38. old. Ságvári György: A Magyar Királyi Honvédség és a honvédegyenruha, 1868-1918. Wien, 2010.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Balla Tibor ezredes, kutató-professzor, DSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincsenek		

Tantárgy neve: Magyarország biztonság-politikájának és haderőfejlesztésének egy-sége	Kódja: HHDID1KSZ15U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): III. vagy IV. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: Magyarország biztonság- és védelempolitikáját érintő kihívások, koc-kázatok és fenyegetések haderőfejlesztésre gyakorolt hatásának bemutatása és elemzése. Ismeretanyag: Átfogó képet ad az aktuális hazai és nemzetközi biztonság- és védelempolitika által megállapított kihívások, kockázatok és fenyegetések kezeléséhez szükséges katonai képessé-gek kialakításáról, és azok megvalósításának helyzetéről. Elemzi és bemutatja a védelempolitika és haderőfejlesztés kölcsönhatását, annak összetársadalmi jelentőségét, valamint hangsúlyozottan tárgyalja a kutatás, a fejlesztés és innováció egységének fontosságát. A tananyag elsajátítása és megvitatása kellő ismeretet nyújt a hallgatók számára a témával kapcsolatos elemzések, értékelé-sek és összefüggések meghatározásához. Kompetencia: A hallgató: - legyen tisztában a honvédelem fogalmával, alkotó elemeivel, kap-csolati rendszerével és egymásra gyakorolt kölcsönhatásával, - ismerje a honvédelem irányításának törvényi előírásait és szereplőit, a honvédelmi irányítás rendszerét és folyamatát, - tudja meghatározni a Magyar Honvédség helyét, szerepét, feladatait a hazai és a nemzetközi el-várások rendszerében, - rendelkezzen aktuális biztonság- és védelempolitikai ismeretekkel, legyen naprakész és tájéko-zott a biztonsági környezet változásainak hatásairól, tudja értelmezni és megfogalmazni azok összefüggéseit.		
Kötelező irodalom: - Magyar Közlöny, 2020. évi 81.szám 2101. old. "A Kormány 1163/2020. (IV. 21.) Korm. ha-tározata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról, - Magyar Közlöny, 2021.évi 119. szám 5069. old. " Magyarország Nemzeti Katonai Stratégi-ája" 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozat - Magyar Közlöny, 2021. évi 235. szám 11258. old, (2021. XII. 21) „2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről”, - Benkő Tibor: A sikeres haderőfejlesztés záloga. 1-2-3. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2023. 1.2.3. szám, DOI: 10.35926/HSZ.2023.1.1; HSZ.2023.2.1; HSZ.2023.3.1; ISSN 2060-1506 Ajánlott irodalom: - 2021. évi XCIII. törvény. a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról ¹. Köz-lönyállapot 2022. 10. 31. 16:00. - Budavári Krisztina: A Zrínyi 2026 program. Korlátozott lehetőségek a magyar védelmi ipar fejlesztésére DOI: 10.17047/HADTUD.2019.29.3.142		
Tantárgy felelőse: Dr. Benkő Tibor egyetemi magántanár, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: ABV-fegyverek és veszélyes ipari anyagok	Kódja: HHDID5KSZ27	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A nukleáris robbanófejek (I-, II-, III-fázisú) felépítése és jellemzése. Az atomfegyver robbantási módjai. Az atomrobbanás pusztító hatása és a védekezés lehetőségei, kezdeti feladatok és veszély-jelek az atomrobbanás pusztító hatásai elleni védelemben. A vegyi-fegyverek általános jellemzése. Történeti áttekintés, tilalmak és fejlesztések. A mérgező harcanyagok csoportosítása élettani hatásuk alapján, a mérgező harcanyagok alkalmazási eszközei. A vegyi-fegyver pusztító hatásai elleni védekezés lehetőségei, kezdeti feladatok és veszély-jelek a vegyi-veszély elleni védelemben. Biológiai fegyver töltetként felhasználható kórokozók, a fertőzés, betegségek tünetei, és a védekezés módja. Biológiai fegyver alkalmazása (célba juttatása. A radiológiai fegyverek jellemzői és hatásai, improvizált radiológiai diszperziós eszközök. Veszélyes ipari anyagok, fajtái jellemzői élettani hatásai. A veszélyes ipari anyagok kiszabadulásának következményei. A veszélyes anyagok elleni védelem lehetőségei. Biológiai fegyver alkalmazására ráutaló jelek, biológiai fegyver pusztító hatásai és az ellenük lehetséges védekezés. Kompetencia: Az előjárói döntés-támogatást segítő, az ABV helyzetet szakszerű értékelésére vonatkozó, a következmények csökkentésére és felszámolására, az ABV védelmi feladatok koordinálására, és az alegységek hatékony alkalmazására vonatkozó ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek A szakmai feladatok megfelelő gyakorlati műveléséhez szükséges általános- és katonai szakmai ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022Dr. Halász László, Dr. Pellérdi Rezső, Dr. Földi László: Katasztrófavédelem I, ZMNE Elektronikus egyetemi jegyzet, 2009. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és kódosító anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: ABV-felmérés a Magyar Honvédségben	Kódja: HHDID5KO26	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ABV fegyverek jellemzői és hatásai. ABV fenyegetettségi szintek és az azokhoz kapcsolódó feladatok. Az egyes szintekhez tartozó minimális védelmi követelmények. Az ABV fel-derítés célja, követelményei és formái. Az ABV felderítés tervezése és eszközei. Vegyi, biológiai és radiológiai mintavételi műveletek. Harcászati mintavételi és azonosítási eljárások. Az azonosítási eljárás szintjei. Értékelési eljárások. Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022 Berek, Tamás: A klímaváltozás mint CBRN információgyűjtést és feldolgozást befolyásoló tényező In: Földi, László; Hegedűs, Hajnalka (szerk.) Éghajlatváltozás okozta kihívások és lehetséges válaszok Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2020) 335 p. pp. 141-158. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és ködösítő anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A csapatok ABV-védelmének elmélete	Kódja: HHDID5KO25	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ABV fenyegetettség és a környezet hatása a katonai műveletekre. A műveletek tervezésének ABV védelmi tényezői, irányelvei, a hadművelleti terület felderítő előkészítése. Katonai műveletek ABV védelmi támogatása. Speciális ABV védelmi képességek. Az összefegyvernemi és fegyvernemi csapatok és a vegyivédelmi szakalegységek közötti együttműködési feladatok. Az ABV védelem elvei és feladatrendszere, ABV felderítés, ABV riasztás és értesítés, ABV helyzetértékelés. Szárazföldi támadó műveletek ABV védelmi támogatása. Védelmi szárazföldi műveletek ABV védelmi támogatása. Különlleges műveletek ABV védelmi támogatása. Harccal kapcsolatos tevékenységek ABV védelmi támogatása. Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022Dr. Halász László, Dr. Pellérdi Rezső, Dr. Földi László: Katasztrófavédelem I, ZMNE Elektronikus egyetemi jegyzet, 2009. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és kódosító anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Csapatok ABV felkészítése	Kódja: HHDID5KSZ26	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A katonai kiképzés általános módszereinek elvei és eszközrendszere. Az ismeretközlés és gyakorló oktatói módszerek alkalmazása. A kiképzés technikai eszközei és a kiképzés bázisai. ABV-védelmi kiképzés sajátosságai. Az ABV védelmi kiképzés célja és követelményei. A vegyivédelmi szakkiképzés tervezésének rendje és okmányai. A szerződéses katonák, a rajparancsnokok felkészítésének rendje. Vegyivédelmi kiképzés rendszere. A vegyivédelmi alegységek harckiképzésének rendszere. A szakharcászati gyakorlatok rendszere A kiképzés hatékonyságát segítő eszközök és módszerek. A különböző szimulációs rendszerek szerepe és feladata a kiképzésben Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek, Tamás: Az ABV védelem hatékonyságát meghatározó ABV jártasságok szerepe a katonai műveletekben In: M., Szabó Miklós (szerk.) A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban : I. kötet Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) Berek, Tamás: ABV mentesítő kiképzési program átalakítását célzó koncepció BOLYAI SZEMLE 22 : 2 pp. 49-60. Ajánlott irodalom: Berek, Tamás: Lightweight Chemical Detector as possible effective device for CBRN defence equipment of troops REVISTA ACADEMIEI FORTELOR TERESTRE / LAND FORCES ACADEMY REVIEW 28 : 1 pp.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A gazdasági hadviselés hadművészeti alapjai	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A 21. század hadviselésének komplexitása egyre inkább megkívánja a klasszikus katonai műveleteken túlmutató, nem kinetikus műveleti formák, különösen a gazdasági eszközökkel vívott hadviselés stratégiai és hadművészeti szintű értelmezését. A gazdasági hadviselés napjainkra a hadviselés egyik domináns műfajává vált – különösen a nagyhatalmak közötti versengésben –, amely műveleti és stratégiai szinten strukturált, célzott, állami (vagy állam által vezérelt) döntések sorozataként jelenik meg. E tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területéhez illeszkedve azt vizsgálja, hogyan épülnek be a gazdasági eszközök a hadműveleti gondolkodás rendszerébe, és hogyan válhatnak a hadműveletek tervezésének, vezetésének, és végrehajtásának részévé. Különös hangsúlyt kap a geoökonómiai stratégia hadművészeti értelmezése, a gazdasági kényszerítés mint műveleti komponens, valamint az aszimmetrikus és hibrid hadviselés kontextusában betöltött szerepe. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a gazdasági hadviselés fogalmáról, elméleti alapjairól és a gyakorlati alkalmazás sajátosságairól. Ennek keretében bemutatja: – a geoökonómia fogalmát és elméletét (Edward Luttwak nyomán), – a gazdasági szankciók, kereskedelmi blokádok, piacformáló stratégiák hadművészeti értelmezését, – a friend-shoring, near-shoring, de-dollarizáció és más új gazdasági eszközök hadászati kihatásait, – a többpólusú világrend és a regionális gazdasági tömbök szerepét a hadműveleti térstruktúrákban. Kompetencia: a hallgatók képesek lesznek a gazdasági hadviselés és a klasszikus hadművészeti gondolkodás integrált értelmezésére, felismerik a gazdasági-stratégiai döntések hadműveleti következményeit, elméleti és módszertani alapot kapnak a gazdasági eszközökkel folytatott hadviselés hadtudományi vizsgálatához, önállóan képesek lesznek geopolitikai és geoökonómiai helyzetek elemzésére a hadművészet szemszögéből.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Bernek Ágnes: <i>Gazdasági „hadviselés” – A szerveződő többpólusú világgazdaság körvonalai</i>. In: <i>Gazdasági dinamika és perspektívák</i>, 2024. 2. Edward N. Luttwak: <i>From Geopolitics to Geo-Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce, The National Interest</i>, No. 17, 1990. 3. Milan Vego: <i>Joint Operational Warfare: Theory and Practice</i>, Naval War College Press, 2009. ISBN: 978-1884733628		
Ajánlott irodalom:		

1. Lawrence Freedman: *Strategy: A History*, Oxford University Press, 2013. ISBN: 978-0199325153
2. World Economic Forum: *Global Risks Report*, aktuális kiadás
3. U.S. Department of the Treasury: *Remarks by Secretary Janet L. Yellen on the Way Forward for the Global Economy* (2022)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Bernek Ágnes, egyetemi docens, geoökonómiai és világgazdasági szakértő

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Taksás Balázs egyetemi docens, valamint a rész témák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Háború filozófiája (HHDID2KO33)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: gyakorlat	
A számonkérés módja: órai munka és zh	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A háborúról való filozófiai gondolkodás egyidős az emberi gondolkodással. Példáit már megtaláljuk az ókori Kínában, Görögországban és Rómában is, a keresztény középkorban és a modernségben is. A háború filozófusainak néhány jelentősebb képviselője: Szun-Ce, Platón, Arisztotelész, Sallustius, Aquinói Szent Tamás, Machiavelli és Clausewitz. A háborúról mindannyian eltérő elméletet dolgoztak ki. Ezeknek az elméleteknek a megértése hozzájárul a háború kortárs jelenségének a jobb megértéséhez is.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak)	
Kötelező irodalom: 1. Platón: Állam. 2. könyv. In <i>Platón összes művei II.</i> Budapest, Európa, 1984. 2. Sallustius: Catilina összeesküvés. In <i>C. Sallustius Crispus összes művei.</i> Budapest, Magyar Helikon, 1978. 3. Aquinói Szent Tamás: <i>A teológia foglalatata II/II. Q 40.</i> Budapest, Gede Testvérek Bt., 2014. 4. Clausewitz: A háború természete. In <i>A háborúról I.</i>, Budapest, Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó, 1961. 5. Carl Schmitt: A politikai fogalma. In Carl Schmitt: <i>A politikai fogalma.</i> Budapest, Osiris-Pallas Stúdió-Attraktor, 2002. 6. Herfried Münkler: Háborúban vagyunk? In <i>Politikatudományi Szemle</i> 2004/3.	
Ajánlott irodalom: 1. Moseley, Alexander: <i>A Philosophy of War.</i> Algora Publishing, 2003. 2. Gallie, W.B.: <i>Philosophers of Peace and War.</i> Cambridge, CUP, 2008.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Boda Mihály (PHd) egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):	

Tantárgy neve: A háború története	Kódja: HHIDID4KSZ10U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A háború jelensége egyidős az emberiség történetével, karaktere azonban komoly változáson ment át az emberiség története során. Az írott történetet megelőző korszakot régészeti és kultúrantropológiai forrásokra támaszkodva már leírható a háború mibenléte, ahogyan az ókori, középkori, modern és 20. századi időkben is. A kurzus a háború fogalmának állandó és változó elemibe nyújt általános bepillantást, illetve egy vagy több kiválasztott korszak jellemző háborúfogalmának jellemzőibe. Kompetencia: a hallgató képes a háború történeti fogalmával kapcsolatos kérdésekre felelni, érveket megérteni és megfogalmazni, tovább ismeri a történeti háborúfogalmak némely jelentősebb hadtörténeti példáját.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Keegan, John: A hadviselés története. Budapest, Corvina, 1994. 2. Boda, Mihály: A háború természetéről: a háború értelme. HADTUDOMÁNYI SZEMLE 17 : 4 pp. 5-21. , 17 p. (2024). 3. Boda, Mihály: A háború mint kaméleon: A fegyvertechnika fejlődésének hatása a háború és a politika viszonyára a kezdetektől a mesterséges intelligenciáig. HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 34 : 3 pp. 99-113. , 15 p. (2024). 4. Boda, Mihály: A háború természetéről: a háború mint a vitás kérdések rendezésének eszköze. HADTUDOMÁNYI SZEMLE 17 : 3 pp. 53-69. , 17 p. (2024). Ajánlott irodalom: 1. Gat, Azar: War in Human Civilization. Oxford, Oxford University Press, 2008. 2. Howard, Michael: War in European History. Oxford, Oxford University Press, 2009. 3. Wright, Quincy: A Study of War. Chicago and London, The University of Chicago Press, 1965. 4. Schuurman, Paul: Concepts of War, 1650-1900. Leiden-Boston, Brill, 2023.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		

Curriculum, description of subject

Name of subject: Ethics of War and Peace	Credit value: 2
Number and types of classes: Full time study: 20 classes Part time study: 10 classes	
Mode of evaluation: Exam	
The frequency of offering the subject/its position in the curriculum: weekly	
Required previous studies: -	
Syllabus of the subject: Moral rules are 'conductors' of human actions, including military ones, besides other sorts of rules. The most compound moral theory ruling military actions is just war theory. The development of this theory started in the Antiquity, and because of the appearance of new forms of warfare it has still continued today. The scope of the theory stretches from the conventional war to hybrid warfare. Its content includes building army in peacetime, conditions of starting and waging war, and finishing war. The purpose of the course is to examine this theory.	
List of the 3 to 5 most important compulsory and recommended reading with bibliographical data (author, title, edition and pages) Compulsory reading: Frowe, Helen: Ethics of War and Peace. Oxford, OUP. 2014. Sorabji, Richard és Rodin, David (ed.): The Ethics of War. Ashgate.2006. Ajánlott irodalom: Walzer, Michael: Just and Unjust Wars. Basic Books, New York, 2006. McMahan, Jeff: Killing in War. Oxford, OUP, 2009. Fabre, Cécile: Cosmopolitan War. Oxford, OUP, 2012.	
Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum: Dr. Mihály Boda associate professor, head of department	
Lecturers involved in the teaching (name, position, academic degree): Dr. Mihály Boda	

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Háború és béke etikája (HHDID2KSZ20U)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: kutatói szeminárium	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: Az emberi és azon belül a katonai cselekvés irányadó szabályai, egyéb elemek mellett, az erkölcsi és morális szabályok. A katonai cselekvésre vonatkozó legösszetettebb elmélet az igazságos háború elmélete. Az elmélet az ókori kezdetek óta fejlődik, és az új hadviselési formák megjelenésével manapság is komoly változásokon esik át. Vizsgálódási spektruma a konvencionális háborútól a hibrid háborúig minden hadviselési formát magába foglal. Tartalma a hadsereg szervezésétől kezdve kiterjed a háborúindítás feltételein és a hadviselés eszközeink át kiterjed a háború lezárására. A kurzus célja ennek az elméletnek a vizsgálata.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: Frowe, Helen: Ethics of War and Peace. Oxford, OUP. 2014. Sorabji, Richard és Rodin, Dvid (szerk.): The Ethics of War. Ashgate.2006. Ajánlott irodalom: Walzer, Michael: Just and Unjust Wars. Basic Books, New York, 2006. McMahan, Jeff: Killing in War. Oxford, OUP, 2009. Fabre, Cécile: Cosmopolitan War. Oxford, OUP, 2012.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boda Mihály, tanszékvezető egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boda Mihály	

Tantárgy neve: Háborús ideológiák története	Kódja: HHDID4KSZ13U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A háborús ideológiák a háború történetének kezdeteitől jelentős szerepet játszanak a háborúra való felkészülésben, illetve a háború indításában, viselésében és lezárásában. Így az ókorban és a középkorban a vallási ideológiák álltak a középpontban, a kora újkortól kezdve az egyes tudományok, a 20. században pedig a nemzetközi kapcsolatok tudománya(i). A vallási, tudományokra épülő és tudományos ideológiák mindegyikének számos típusa különböztethető meg és vizsgálható az adott korból származó forrásokra támaszkodva. Jelen tárgy a háborús ideológiák általános történetébe, illetve egy vagy több kiválasztott korszak ideológiáiba kínál bepillantást. Kompetencia: a hallgató képes a háborús ideológiák történeti fogalmával kapcsolatos kérdésekre felelni, érveket megérteni és megfogalmazni, tovább ismeri a történeti háborús ideológia-fogalmak némely jelentősebb hadtörténeti példáját.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Boda Mihály: A háborús ideológiák története. Budapest, Ludovika, 2023. 2. Boda Mihály: Katonai erények. Budapest, Ludovika, 2021. 3. Boda Mihály: A katonai erények története. Budapest, Ludovika, 2023. Ajánlott irodalom: 1. Bang Fibiger, Peter-Kolodziejczyk, Dariusz (eds): Universal Empire, Cambridge, CUP, 2012. 2. Hashmi, Sohail M. (ed): Just Wars, Holy Wars, and Jihads, Oxford, OUP, 2012. 3. Sorabji, Richard-Rodin, David (eds): The Ethics of War, Akershot-Hants, Ashgate, 2006. 4. Hensel, Howard M. (ed): The Prism of Just War, Akershot-Hants, Ashgate, 2010. 5. Keen, M.H.: The Laws of War in the Late Middle Ages, London-Toronto, Routledge & Kegan Paul (University of Toronto), 1965. 6. Crouch, C.I.: War and Ethics in the Ancient Near East, Berlin, Walter de Gruyter, 2009. 7. Brekke, Torkel: The Ethics of War in Asian Civilizations, Abington-Oxon, Routledge, 2006.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		

Course title: History of Ideologies of War	Code: HHDID4KSZ14U	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): Coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): I-IV.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: <u>Professional content:</u> From the very beginning of the history of war, ideologies of war have played a significant role in preparing for war, and in starting, carrying out and ending war. Thus, religious ideologies have been at the centre in antiquity and the Middle Ages, then the particular sciences from the early modern period onwards, and finally the science(s) of international relations in the 20th century received significance. Several types of the religious, the science-based ideologies and the sciences of the international relation can be distinguished and examined in the light of sources from the period in question. The present course offers an insight into the general history of ideologies of war, as well as ideologies of one or more selected periods. <u>Competence:</u> The student is able to answer questions related to the historical ideologies of war, understand and formulate arguments, and is familiar with some of the more significant examples of historical ideologies of war in military history.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

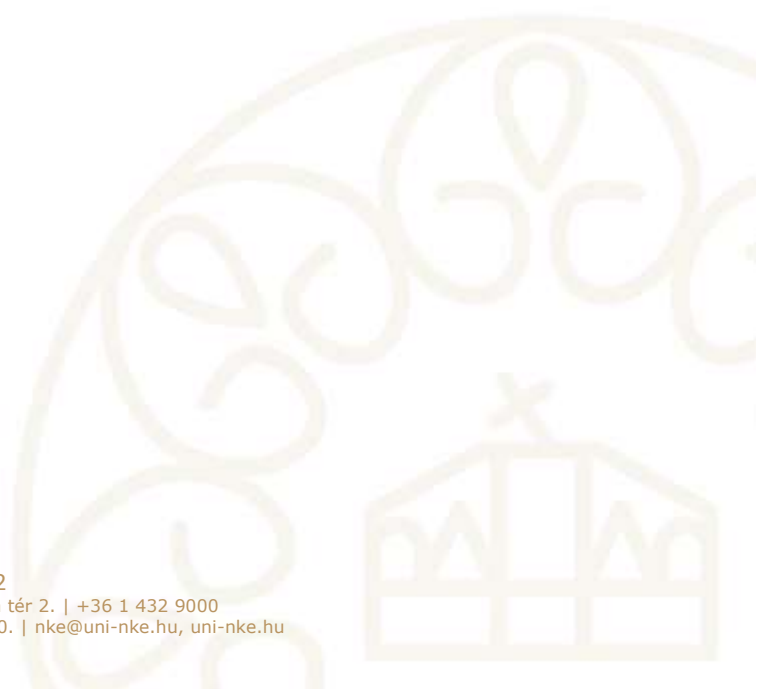
1. Bang Fibiger, Peter-Kolodziejczyk, Dariusz (eds): Universal Empire, Cambridge, CUP, 2012.
2. Hashmi, Sohail M. (ed): Just Wars, Holy Wars, and Jihads, Oxford, OUP, 2012.
3. Sorabji, Richard-Rodin, David (eds): The Ethics of War, Akershot-Hants, Ashgate, 2006.
4. Hensel, Howard M. (ed): The Prism of Just War, Akershot-Hants, Ashgate, 2010.

Optional literature:

1. Keen, M.H.: The Laws of War in the Late Middle Ages, London-Toronto, Routledge & Kegan Paul (University of Toronto), 1965.
2. Crouch, C.I.: War and Ethics in the Ancient Near East, Berlin, Walter de Gruyter, 2009.
3. Brekke, Torkel: The Ethics of War in Asian Civilizations, Abington-Oxon, Routledge, 2006

Name of lecturer responsible for the course: Dr. habil. Mihaly Boda associate professor

Lecturer(s) involved in teaching the course: Dr. habil. Mihaly Boda associate professor

Course title: History of War	Code: HHDID4KSZ10A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): Coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): I-IV.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: <u>Professional content:</u> The phenomenon of war is as old as the history of mankind, but its character has undergone major changes throughout human history. Archaeological and cultural anthropological sources have been used to describe the different character of war in the pre-written historical period, as well as written sources to prove the same in the ancient, medieval, modern period, and in the 20th century. This course will provide a general insight into the permanent and changing elements of the concept of war, as well as into the characteristics of the typical concept of war in one or more selected periods. <u>Competence:</u> The student is able to answer questions related to the historical concepts of war, understand and formulate arguments, and is familiar with some of the more significant examples of historical concepts of war in military history.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

1. Keegan, John: A History of Warfare. Vintage, 1994.
2. Gat, Azar: War in Human Civilization. Oxford, Oxford University Press, 2008.
3. Howard, Michael: War in European History. Oxford, Oxford University Press, 2009.

Optional literature:

1. Wright, Quincy: A Study of War. Chicago and London, The University of Chicago Press, 1965.
2. Schuurman, Paul: Concepts of War, 1650-1900. Leiden-Boston, Brill, 2023.

Name of lecturer responsible for the course: Dr. habil. Mihaly Boda associate professor

Lecturer(s) involved in teaching the course: Dr. habil. Mihaly Boda associate professor

Curriculum, description of subject

Name of subject: Philosophy of War (HHDID2KSZ19UA)	Credit value: 2
Number and types of classes: Full time study: 20 classes Part time study: 10 classes	
Mode of evaluation: Exam	
The frequency of offering the subject/its position in the curriculum: weekly	
Required previous studies: -	
Syllabus of the subject: Philosophical thinking on war is as old as human thinking. We can find examples of it from the ancient China, Greece, and Rome till now. Some of the major representatives of philosophy of war are Sun Tzu, Plato, Sallustius, Thomas Aquinas, Machiavelli and Clausewitz. They all created different theories on the nature of war. Understanding these theories can contribute to comprehend better not just the historical ideas of warfare but the modern ideas as well.	
List of the 3 to 5 most important compulsory and recommended reading with bibliographical data (author, title, edition and pages) Compulsory reading: Moseley, Alexander: A Philosophy of War. Algora Publishing. 2003. Clausewitz, Carl von: On War. New Jersey: United States, Princeton University Press. 1989. Recommended reading: Gallie, W.B.: Philosophers of Peace and War. Cambridge, CUP, 2008. Gallie, W. B.: Understanding War. London and New York, Routledge, 1991.	
Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum: Dr. Mihaly Boda associate professor, head of department	
Lecturers involved in the teaching (name, position, academic degree): Dr. Mihaly Boda	

Tantárgy neve: A jövő konfliktusainak társadalmi okai és kezelésük, különös tekintettel a haderő alkalmazására	Kódja: HHDID3KSZ04	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév és utána		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): 1. félév tanulmányai		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy haderő-fejlesztésről, a katonai műveletekről, a műveleti környezetről, a komplex válságok komplex és sokszereplős kezeléséről és az emberi tényezők hatásairól szerzett korábbi ismereteiket a hallgatók magasabb szinten alkalmazzák. E témák által alkotott komplex rendszer megismerése, elemeinek egymásra hatásának feltárása, a konfliktusok emberi/társadalmi tényezőinek felismerése áll a kurzus fókuszában. A hallgatók a korábban megszerzett és e kurzussal kiegészített, rendszerezett ismereteket egy konkrét eset elemzésén keresztül alkalmazzák. Ismeretanyag: - Komplex válságok és kezelésük, - Kihívások és válságok okai, társadalmi gyökerei, - Jövő konfliktusai és műveleti környezete, - Humán tér felértékelődése, - Cognitive Domain? - Alkalmazható társadalomtudományok, - Haderőfejlesztés, - A haderő alkalmazás céljainak, elveinek változása, - Az új feladatokhoz szükséges erő-, eszköz- és eljárás módosítások. Kompetencia: A hallgatók elemző-értékelő, összefüggés-feltáró és kiemelő képességeik alkalmazásával kutatási témájukhoz kapcsolódó előadást készítenek és tartanak. - átfogó ismeretet ad az oktatott és feldolgozott téma alapvető tényeiről, fejlődéséről, külső és belső dinamikájáról, - képes a korábbi és most megszerzett tudásának összegzésére és alkalmazására konkrét esetek megértése, elemzések során, - nyitott az új ismeretek befogadására és kreatívan a meglévő tudásához illesztésére, - megszerzett tudását képes önállóan is alkalmazni, felhasználni azt tudományos kutatómunkájában.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: NATO ACT: Strategig Foresign Analysis és Framework of Future Alliance Operations, Norfolk, NATO ACT, 2013-tól (internetes forrás)		

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), London and New York, Routledge, 2001
GLOBAL TRENDS 2040: More Contested World, Washington, National Intelligence Council, 2021. (internetes forrás)

Ajánlott irodalom:

Allen Hammond: Which World? Scenarios for the 21 st century (Island Press, Washington DC/USA, 2000)
MCWP 3-03 Stabilization Activities, Quantico, US Marine Corps, 2025 (internetes forrás)
Fragile State Index, (éves jelentések), The Fund for peace (internetes forrás)
NATO ACT: Cognitive War Newsletter 1-7, Norfolk, NATO ACT, 2025-től
Property rights and social justice as an indicator of stability : the SOF nexus, MacDill Air Force Base-Florida, The JSOU Press, 2017

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Boldizsár Gábor, egyetemi docens (PhD)**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **nincs**

Tantárgy neve: A vezetés-irányítás sajátosságai napjaink katonai műveleteiben	Kódja: HHDID3KSZ05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy ismereteket adjon napjaink komplex katonai műveleteinek sajátosságairól, a parancsnokot érő kihívásokról és a szükséges új típusú vezetői képességekről. A korábban megszerzett, e kurzussal kiegészített és rendszerezett ismereteket egy konkrét eset elemzésén keresztül alkalmazzák. Ismeretanyag: - Komplex műveleti környezet, - Haderő-alkalmazás napjainkban, - A haderő-alkalmazás speciális élet- és munka körülményei, - Döntéshozatal, döntési pont, döntési ciklus, - A „háború köde” (fog of war) és az információszerzés lehetőségei, - Korlátozó tényezők: jogi környezet és a szűkös erőforrások. Kompetencia: A hallgatók megismerik és megértik napjaink katonai műveleteinek komplexitásából eredő vezetés-irányítási nehézségeket és sajátosságokat. A hallgatók korábbi ismereteiket rendszeresítve és újakkal kiegészítve a kurzus elején választott és egyeztetett katonai műveletet elemeznek és foglalják írásba. A hallgatók fejlesztik elemző-értékelő, összefüggés-feltáró, kritikai és kiemelő képességeit. Eredményüket előadják, kiemelve tanulmányuk markáns elemeit, összefüggéseit, értékeléseit és ajánlásait.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: MCChrystal: Team of Teams (Penguin Books Limited, 2015) ISBN 1591847486 Taylor B. Seybolt: Humanitarian Military Intervention the Conditions for Success and Failure (SIPRI, Oxford University Press 2008) ISBN 978-0-19-955105-7 RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE LESSONS LEARNED CURRICULUM GUIDE (NATO, Brussels, 2023) Resistance Operating Concept (Swedish Defence University, Stockholm, 2019) ISBN 978-91-86137-93-9 Ajánlott irodalom: John Keegan: The Mask of Command: Alexander the Great, Wellington, Ulysses S. Grant, Hitler, and the Nature of Leadership, (Penguin Books 1988)ISBN 0140114068 HANDBOOK ON CSDP: The Common Security And Defence Policy Of The European Union, Vienna/Austria, 2012, ISBN: 978-3-902275-33-2		

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), (London and New York, Routledge, 2001) ISBN 9780415239349

Huntington, Samuel P.: Soldier and the State (Harvard University Press, London, 1998) ISBN 0674817362

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boldizsár Gábor, egyetemi docens
PhD hadtudományok

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Civil katonai interakció	Kódja: HHDID3KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy ismereteket nyújtson a hallgatóknak napjaink és a jövő komplex biztonsági környezetének kihívásairól, valamint a konfliktusfeloldásban érintett és résztvevő civil, katonai szereplők erőfeszítéseiről, azok koordinálásáról helyi-, regionális- és stratégiai szinten. Ismeretanyag: - Komplex válságok és kezelésük jellemzői, - A válságkezelés szereplői, - A koordinációs erőfeszítések szükségessége és hatása, - A koordinációs erőfeszítések fejlődése és jövőbeni lehetőségei, - A válságkezelés humán környezetének összetevői, egymásra hatásai, - Az átfogó megközelítés (Comprehensive Approach) alkalmazása a hatékonyság érdekében. Kompetencia: A tantárgy ismereteket nyújt a hallgatók számára a jelen és jövő katonai műveletinek komplexitásáról, a benne résztvevő civil és katonai szereplők tevékenységéről, valamint a műveleti területről, mint „Humán Tér”-ről. Szintén megismerik a hallgatók azokat a koordinációs mechanizmusokat, amit az egyes válságkezelést feloldó szereplők alkalmaznak a hatékonyság növelése érdekében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: CIMIC Centre of Excellence: CIMIC Handbook (CCOE, 2024, Netherlands) CIMIC Centre of Excellence: Good Governance Makes Sense, a Way to Improve your Mission (CCOE, 2012, Netherlands) ISBN: 978-90-813165-3-8 Human Terrain Team Handbook, Human Terrain System (US Army, Fort Leavenworth, 2008) Ajánlott irodalom: Analysis of Civil-Military Interactions (The Canadian Peacekeeping Press, Cornwallis, 1999) ISBN 1896551300 Pamela Aall, LTC Daniel Miltenberger, Thomas G. Weiss: Guide to IGOs, NGOs and the Military in Peace and Relief Operations (USIP Press, 2000, Washington D.C.) ISBN 1929223056		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boldizsár Gábor, egyetemi docens,
PhD hadtudományok

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Civil Military Interaction	Kódja: HHDID3KO05A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: The aim of the subject is to provide students with knowledge about the challenges of today's and the complex security environment of the future, as well as the efforts of civil and military actors involved and participating in conflict resolution, and their coordination at local, regional and strategic levels. Ismeretanyag: - Characteristics of complex crises and their management, - Actors of crisis management, - The necessity and impact of coordination efforts, - Development and future possibilities of coordination efforts, - The components of the human environment of crisis management, their effects on each other, - Application of the Comprehensive Approach for effectiveness. Kompetencia: The subject provides students with knowledge about the complexity of present and future military operations, the activities of the civilian and military actors involved in them, as well as the operational area as "Human Terrain". Students will also get to know the coordination mechanisms used by the actors in order to increase efficiency.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: CIMIC Centre of Excellence: CIMIC Handbook (CCOE, 2024, Netherlands) CIMIC Centre of Excellence: Good Governance Makes Sense, a Way to Improve your Mission (CCOE, 2012, Netherlands) ISBN: 978-90-813165-3-8 Human Terrain Team Handbook, Human Terrain System (US Army, Fort Leavenworth, 2008) Ajánlott irodalom: Analysis of Civil-Military Interactions (The Canadian Peacekeeping Press, Cornwallis, 1999) ISBN 1896551300 Pamela Aall, LTC Daniel Miltenberger, Thomas G. Weiss: Guide to IGOs, NGOs and the Military in Peace and Relief Operations (USIP Press, 2000, Washington D.C.) ISBN 1929223056		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gabor BOLDIZSAR associate professor, PhD (military science)		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Course title: The Causes and Treatment of Future Social Conflicts, Particularly the Use of Military Force	Code: HHDID3KSZ04A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: practice		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): student presentation		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 2nd or after it		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): 1st semester studies		
Course description: The aim of the course is to enable students to apply their previous knowledge of force development, military operations, the operational environment, the complex and multi-actor management of complex crises and the effects of human factors at a higher level. The focus of the course is to understand the complex system formed by these topics, to explore the interaction of its elements, and to recognize the human/social factors of conflicts. Students apply the previously acquired and systematized knowledge supplemented by this course through the analysis of a specific case. <u>Professional content:</u> - Complex crises and their management, - Causes and social roots of challenges and crises, - Future conflicts and their operational environment, - Appreciation of human terrain, - Cognitive Domain? - Applied social sciences, - Force development, - Changes in the goals and principles of force employment, - Modifications of forces, tools and procedures required for new tasks. <u>Competence:</u> Students prepare and deliver a presentation related to their research topic by applying their analytical-evaluative, correlation-exploring and highlighting skills. - provides comprehensive knowledge about the basic facts, development, external and internal dynamics of the topic taught and processed, - is able to summarize and apply previously and currently acquired knowledge in the understanding and analysis of specific cases, - is open to receiving new knowledge and creatively adapting it to existing knowledge, - is able to independently apply the acquired knowledge and use it in their scientific research work.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory:

NATO ACT: Strategig Foresign Analysis and Framework of Future Alliance Operations, Norfolk, NATO ACT, since 2013 (internet sources)

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), London and New York, Routledge, 2001

GLOBAL TRENDS 2040: More Contested World, Washington, National Intelligence Council, 2021. (internet sources)

Optional:

Allen Hammond: Which World? Scenarios for the 21 st century (Island Press, Washington DC/USA, 2000)

MCWP 3-03 Stabilization Activities, Quantico, US Marine Corps, 2025 (internet sources)

Fragile State Index, (éves jelentések), The Fund for peace (internet sources)

NATO ACT: Cognitive War Newsletter 1-7, Norfolk, NATO ACT, since 2025

Property rights and social justice as an indicator of stability : the SOF nexus, MacDill Air Force Base-Florida, The JSOU Press, 2017

Obligatory literature:

1. ...
2. ...
3. ...

Optional literature:

1. ...
2. ...
3. ...

Name of lecturer responsible for the course: Gábor Boldizsár associate professor (PhD)

Lecturer(s) involved in teaching the course: NON

Tantárgy neve: The Specifics of Command and Control in Today's Military Operations	Kódja: HHDID3KSZ05A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: The aim of the subject is to provide knowledge about the characteristics of today's complex military operations, the challenges facing the commander and the necessary new type of leadership skills. The previously acquired knowledge supplemented and systematized by this course is applied through the analysis of a specific case. Ismeretanyag: - Complex operational environment, - Force deployment nowadays, - The special living and working conditions of military service, - Decision making, decision point, decision cycle, - The "fog of war" and the possibilities of obtaining information, - Limiting factors: legal environment and scarce resources. Kompetencia: Students get to know and understand the leadership and management difficulties and peculiarities resulting from the complexity of today's military operations. Systematizing their previous knowledge and supplementing it with new ones, the students analyze and write down the military operation chosen and agreed upon at the beginning of the course. Students develop their analytical-evaluating, connection-revealing, critical and highlighting skills. They present their results, highlighting the salient elements, connections, evaluations and recommendations of their study.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: MCChrystal: Team of Teams (Penguin Books Limited, 2015) ISBN 1591847486 Taylor B. Seybolt: Humanitarian Military Intervention the Conditions for Success and Failure (SIPRI, Oxford University Press 2008) ISBN 978-0-19-955105-7 RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE LESSONS LEARNED CURRICULUM GUIDE (NATO, Brussels, 2023) Resistance Operating Concept (Swedish Defence University, Stockholm, 2019) ISBN 978-91-86137-93-9		

Ajánlott irodalom:

John Keegan: The Mask of Command: Alexander the Great, Wellington, Ulysses S. Grant, Hitler, and the Nature of Leadership, (Penguin Books 1988) ISBN 0140114068

HANDBOOK ON CSDP: The Common Security And Defence Policy Of The European Union, Vienna/Austria, 2012, ISBN: 978-3-902275-33-2

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), (London and New York, Routledge, 2001) ISBN 9780415239349

Huntington, Samuel P.: Soldier and the State (Harvard University Press, London, 1998) ISBN 0674817362

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gabor BOLDIZSAR associate professor, PhD (military science)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Alkalmazott katonapszichológia	Kódja: HHDID2KO14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3., 4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A katonai szervezetek működéséből adódó lélektani jellemzők és hatásuk a személy magatartására. A katonai tevékenységre történő felkészítés lélektani kérdései. A háborús műveletek lélektani jellemzői, hatásuk a harc megvívására. A háborús műveletek szempontjából figyelembe veendő legfontosabb pszichológiai háttérfolyamatok. Kompetencia: empátia fejlesztés, érzékenyítés és az ismeretek szakmailag korrekt alkalmazása a katonai magatartás pszichés jellemzőinek vizsgálatakor.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Carrie H. Kennedy, Eric A. Zillmer: Military Psychology Clinical and Operational Applications Guilford Press, 2022. ISBN: 9781462549924 Böhm, R., Rusch, H., & Gürer, Ö. (2016) What makes people go to war? Defensive intentions motivate retaliatory and preemptive intergroup aggression. Evolution and Human Behavior, 37(1), 29–34. https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2015.06.005 Ajánlott irodalom: Zelemir Pavlina, Zoran Komar (szerk); ford. Rajnics János Katonapszichológia: horvát tudományos tapasztalatok, Zrínyi Kiadó Budapest, 2007 ISBN: 9789633274385 Nidhi Maheshwari (szerkesztő), Vineeth V. Kumar (szerkesztő): Military Psychology Concepts, Trends and Interventions 2016 SAGE Publications Pvt. kft		
Tantárgy felelőse Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Különleges helyzetek lélektani kérdései	Kódja: HHDID2KO15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2., 3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A különleges helyzetek, veszélyhelyzetek lélektani ismérvei, ezek hatása a pszichikum működésére. A félelem és a szorongás és a stressz állapotok lélektani jellemzői. Az egyén és a csoport tipikus magatartásreakciói veszélyhelyzetben. A különleges helyzetek „kezelésének” kutatása. A lélektani ismeretek és felkészülés szükségessége. A felkészülés főbb területei és formái. A beavatkozás időzítésének és módszerének lélektani kérdései. A tananyag a kutatót megismerteti a veszélyes tevékenységek lélektani velejáróival, az esetleges pszichés kockázatok kezelésének lehetőségével. Kompetencia: A különleges helyzetek, veszélyhelyzetek pszichikumra gyakorolt hatásának felismerésére, kezelésére való ismeret és kezelés képességének fejlesztése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Bolgár Judit: Veszélyhelyzetek kezelésének és feldolgozásának kognitív és affektív aspektusai in Földi László (szerk.): Szemelvények a katonai műszaki tudományok eredményeiből I. Ludovika Egyetemi Kiadó 2021. pp. 29-44 Bolgár Judit: Pszichés kockázati tényezők veszélyhelyzetek kezelése során in: Gcze István (szerk.) Padányi József (szerk.): Húsz év a katonai műszaki tudományok szolgálatában Ludovika Egyetemi Kiadó 2023 pp.:43-62 Ajánlott irodalom: Bolgár Judit-Völgyi Zoltán: Felkészítés, fejlesztés a stressz önerőből történő kezelésére különleges műveleti tevékenység kapcsán In: M., Szabó Miklós (szerk.) A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban: I. kötet Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) pp. 109-124. Resul Cesur Joseph J. Sabia Erdal Tekin: The Psychological Costs of War: Military Combat and Mental Health IZA DP No. 5615 April 2011 (http://ftp.iza.org/dp5615.pdf) Sylvia Kéré Wellensiek: Reziliencia tréning. Z-press kiadó (2020.) 190. ISBN: 978-963-9493-74-2		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A mesterséges intelligencia alkalmazásának pszichológiai aspektusa	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.2.3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A mesterséges intelligencia alkalmazásának pszichológiai kérdései beleértve a döntéshozatalt és a hozzá kapcsolódó kognitív jellemzőket. A feldolgozás és tanulás érzelmi aspektusai, a társadalmi interakciók és a mentális egészség érintettsége. A MI és a HI kognitív jellemzőinek összehasonlítása különös tekintettel a döntéshozatalra és az interaktív tanulási folyamatra. A lehetséges egészségpszichológiai szociálpszichológiai és morális kockázatok felismerése, lehetséges (helyzetfüggő) kezelése, különös tekintettel a preventív megoldásokra. Kompetencia: A mesterséges intelligencia alkalmazás pszichikumra gyakorolt hatásának felismerésére, kezelésére való ismeret, önismeret és kezelés képességének fejlesztése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kiss Károly 2023. Individualizáció, személyiség, mesterséges intelligencia – Az ÉN múltja jelene jövője egy digitális világban. Budapest: L'Harmattan Kiadó. ISBN: 978-963-414-733-6 Marcus du Santoy 2022: A kreativitás kódja. Ford: Seres István. Budapest: Park Könyvkiadó. ISBN: 978-963-355-577-4 Ajánlott irodalom: Lilla Vicsek: Artificial intelligence and the future of work – Lessons from the sociology of expectations (2021) International Journal of Sociology and Social Policy, Vol. 41 No.7/8, pp. 842-861. Ángel García-Madurga, Ana-Isabel Gil-Lacruz, Ana-Isabel Gil-Lacruz, Isabel Saz-Gil and Marta Gil-Lacruz : The Role of Artificial Intelligence in Improving Workplace https://doi.org/10.3390/businesses 4030024		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Pszichikai alapú kiválasztás, felkészítés, értékelés	Kódja: HHDID2KSZ07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.,3.,4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A pszichológiai alkalmasság vizsgálatok helye, szerepe, a humán erőforrás tervezésében. Főbb alkalmasság vizsgálati modellek. A Magyar Honvédség pszichológiai alkalmasság vizsgálati rendszereinek történeti áttekintése. Az alkalmasság vizsgálatok típusai, cél-és eszközrendszere. Alkalmasságvizsgálati és kiválasztási modellek. A kompetencia alapú kiválasztás lélektani ismérvei. Az AC módszer és katonai alkalmazása. A katonai alkalmasságvizsgálat szinterei. Kompetencia: a pályaalkalmasság pszichológiai szempontrendszerének megismertetésével az értékelés tudományos szemléletének fejlesztése, és lehetséges alkalmazásának elősegítése a gyakorlatban és a tudományos kutatásban egyaránt.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Klein, S.: Munkapszichológia a 21. században. 2018 Budapest - EDGE 2000 Kiadó. Paul M. Muchinsky: Psychology Applied to work. 2006 Thomson/Wadsworth, ISBN 0534607810, 9780534607814 Ajánlott irodalom: Hegyí H. (2012): Személyiség a kompetenciák mögött. A hagyományos pszichológiai kiválasztási eljárások és a kompetenciák mérésének összefüggései. Doktori értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Alkalmazott Pszichológiai Program. Horváth, F., & Dr. Malét-Szabó, E.: Vezető-kiválasztást szolgáló AC/DC feladatok gyűjteménye "Honvédség" I. II. III. kötet, Egyéni feladatok. Budapest Belügyminisztérium, 2014.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Az állam törekénységének hatása Közel-Kelet és Afrika biztonsági kérdéseire – radikális iszlám, terrorista szervezetek, háborúk és fegyveres konfliktusok	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: • Az iszlám, mint az erőszak forrása a Szentföldön, hódítások a középkor kezdetétől – a radikális iszlám kialakulása a Közel-Keleten és Észak-Afrikában a 20. században. • A hagyományos öböl-menti monarchiák stabilitása: Szaúd-Arábia, Omán, Egyesült Arab Emírségek, Bahrein, Kuvait és Katar. • A Muszlim Testvériség megjelenése Egyiptomban: az iszlám fundamentalizmus terjedése, mint az erőszak gyökere az iszlám világban. • Az 1979-es iráni forradalom: brutális diktatúra a síita teokratikus államforma mögött • Az iráni terrorizmus exportja: az iráni Iszlám Forradalmi Gárda proxy háborúi Irakban, Libanonban, Szíriában és Jemenben. • Az izraeli-palesztin konfliktus: Izrael katonai akciói a Hamász és más terrorista csoportok ellen Gázában és Ciszjordániában, valamint a Hezbollahval Libanonban. • Az izraeli hadsereg háborúi, fegyveres konfliktusai, és az izraeli titkosszolgálatok (Moszad, Shin-Bet) akciói Gázában, Libanonban, Szíriában, Iránban és Jemenben 2023. október 7-t követően. • A globális radikális iszlám kialakulása szovjet-afgán háború után, az 1980-as évek végétől: az al-Kaida és bin Laden öröksége. • Az al-Kaida szövetségesei a Közel-Keleten és Észak-Afrikában: Az Iszlám Állam Irakban és Szíriában, az AQAP Jemenben, az AQIM Észak-Afrikában, az al-Shabaab Szomáliában és a Boko Haram Nigériában. • „Arab Tavasz” vagy „Arab Tél” az iszlám világban? Bukott államok, polgárháborúk, etnikai és vallási fegyveres konfliktusok, terrorista szervezetek Jemenben, Szíriában és Líbiában. • Irak, Szíria és Líbia korábbi törekvései tömegpusztító fegyverek (nukleáris, kémiai) megszerzésére – az iráni nukleáris fegyverprogram.		

- Az USA katonai beavatkozási formái Irakban: államépítés vagy az Irán által támogatott síita radikális iszlamista fegyveres milíciák megerősödése?
- A nyugati szövetség, a tálibok és a hadurak közötti háború Afganisztánban az 1990-es évek elejétől. Az államépítés kudarcai: a tálibok győzelme 2021-ben.
- Az aszimmetrikus hadviselés jellemzői és különböző formái a Közel-Keleten: háborúk, terrorizmus, felkelések.
- Az orosz katonai beavatkozás és a hibrid hadviselés módjai Afrikában: a Wagner és utódja, az Afrikai Hadtest.

Kompetencia:

A kurzus végére a hallgatóknak új ismeretekkel kell rendelkezniük a tananyagban szereplő témákról. Látniuk kell azokat az összefüggéseket, hogy az iszlám világban (a Közel Keleten és Észak Afrikában) hogyan alakult ki az iszlám fundamentalizmus és a radikális iszlám a modernizációs válság következményeként, valamint, hogy a közel-keleti és az afrikai régiókban milyen összefüggések tárhatók fel az államok törékenysége (bukott államok és instabil államok) és a különböző fegyveres konfliktusok között. Ezenkívül képesnek kell lenniük az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazására a csoportfeladatok megoldása során. Képesnek kell lenniük arra, hogy differenciáltan közelítsék meg és kezeljék az afrikai és közel-keleti országok fegyveres erőinek módszereit, amelyek különböző fejlettségi szinten állnak az aszimmetrikus hadviselésben, és a terrorista szervezetekkel szemben. Képesnek kell lenniük a különböző fegyveres konfliktusokban szereplő felek kategorizálására a választott hadviselési forma alapján. Meg kell érteniük és el kell sajátítaniuk a radikális iszlám és a dzsihádisták terrorizmus fejlődésével és terjedésével kapcsolatos hadviselési ismereteket. Továbbá képesnek kell lenniük aktívan részt venni a Közel-Kelet különböző törekvő államairól és fegyveres konfliktusairól szóló csoportos vitákon, prezentációkat tartani egyénileg és/vagy egy másik hallgató részvételével. Tudniuk kell aktívan alkalmazni a már megszerzett tudásukat, és véleményt formálni az oktató által vezetett (vagy meghívott terrorizmus- és államtudományi szakértő részvételével zajló) beszélgetéseken az amerikai államépítés kudarcáról Irakban és Afganisztánban, az úgynevezett Arab Tavasz következményeiről, a szíriai és líbiai polgárháborúkról, valamint a Gázában, Ciszjordániában, Szíriában és Libanonban zajló fegyveres konfliktusokról.

Javasolt témák a hallgatók ppt. Prezentációihoz, majd azoknak az órán történő megvitatásához:

- Az iszlám szerepe az államok modernizációs folyamataiban.
- Az iszlám fejlődése a középkorban és az újkorban.
- A politikai iszlám relevanciája az iszlám világban.
- Hogyan működött az Iszlám Állam (ISIS)
- A szunnita és a síita iszlám a Közel-Keleten.
- Az államépítés fő problémái Szíriában, Irakban és Jemenben.
- Az államépítés kudarca Afganisztánban: a Talibán

- Az állam bukása Líbiában.
- A Palesztin Állam: a Hamász Gázában és a Fatah Ciszjordániában.
- Izrael, az idegen test az iszlám világban – Izrael fegyveres konfliktusai az arab országokkal
- A radikális iszlám gyökerei – az iszlám fundamentalista szervezetek kialakulása és szerepe az iszlám világban
- Globális terrorizmus: Az Al-Kaida – bin-Laden öröksége.
- Az 1979-es iráni forradalom – a mai Irán politikai-kormányzati rendszere: a teokratikus állam.
- Palesztin terrorista szervezetek Gázában, Ciszjordániában és Libanonban.
- Az aszimmetrikus hadviselés formái Izrael és a Hamász, valamint a Hezbollah közötti fegyveres konfliktusokban.
- A kétállami megoldás kudarca és következményei a palesztin területeken.
- Az amerikai államépítési erőfeszítések Afganisztánban és Irakban – a kudarok okai.
- A radikális iszlám hatása: az al-Kaidához kötődő terrorista szervezetek megjelenése a Közel-Keleten és Észak-Afrikában.
- Irán proxy háborúi, az aszimmetrikus hatások felhasználása, a rakétarendszer-technológia terjesztése.
- A palesztin terrorista szervezetek aszimmetrikus hadviselésének hatása az Izraeli Védelmi Erők fejlődésére.

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

- 1.) Bordás Mária: *Iszlám kalifátus a 21. században? Az állami hatékonyság kérdései a Közel-Keleten és Afrikában*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019., 334 oldal, ISBN: 978-615-6020-30-7 (nyomtatott)
- 2.) Póczik Szilveszter: *Az iszlám forradalom. Négy műhelytanulmány a radikális iszlámról*. Publikon Kiadó, Pécs, 2011., 191 oldal, ISBN: 978-615-5001-46-8
- 3.) Charles Townshend: *A terrorizmus*. Magyar Világ Kiadó, 2003., 172 oldal, ISBN: 963 9075 23 (A Terrorism. A Very Short Introduction c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2001-ben, az Oxford University Press kiadó gondozásában, az Egyesült Királyságban)
- 4.) Rainer Herman: *Az Iszlám Állam – a világi állam kudarca az arab világban*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015., 207 oldal, ISBN: 978 963 05 9610 7 (Endstation Islamischer Staat? Staatsvergen und Religionskrieg in der arabischen Welt c. mű eredetileg német nyelven jelent meg 2015-ben a Deutscher Taschenbuch Verlag kiadó gondozásában, Németországban)
- 5.) Bordás Mária: *A terrorizmus és az iszlám fundamentalizmus az „Arab Tavasz” után Észak-Afrikában és a Közel-Keleten*. Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata 25: E-szám pp. 24-34., 11 p (2015)

Ajánlott irodalom:

- 1.) Bordás Mária: *Az aszimmetrikus hadviselés nemzetközi jogi kihívásai: a háború joga, az emberi jogok, és a büntetőjogi eszközök*. Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata 25: 1-2 pp. 125-129., 5 p (2015)
- 2.) *Iszlám és modernizáció a Közel-Keleten. Az államiság eltérő modelljei*. Szerk.: Csicsmann László, Aula Kiadó Kft. Budapest, 2010. 423 oldal, ISBN: 978-963-9585-14-0, ISSN: 1789-8730
- 3.) *Válaszok a terrorizmusra I. Avagy van-e út az afganisztáni „vadászattól” a fenntartható globalizációig?* Szerk.: Tóth Péter, NKE Stratégiai Védelmi Kutató Hivatal (SVKH), Budapest, 2002., 340 oldal, ISBN: 963 8117 877 II. *A politikai marketing csapdájában*. Szerk.: Tóth Péter, MÁGUSTÚDIÓ Kft., Budapest, 2006., 360 oldal, ISBN: 963 219 756 9, HU ISSN: 1787-4688
- 4.) Simon Róbert: *Az iszlám fundamentalizmus. Gyökerek és elágazások Mohamedtől az al-Qaidáig*. Corvina Kiadó Kft., Budapest, 2014., 486 oldal, ISBN: 978 963 13 6199 5, ISSN: 1787-8993
- 5.) Joel C. Rosenberg: *Három forradalom. A dszihádisták, valamint Jefferson és Jézus követőinek harca a Közel-Keletért és a világ átalakításáért*. MESTERPRINT Kft. Budapest, 2010. 607 oldal, ISBN: 978 963 9617 31 5 (Inside the Revolution: How the Followers of Jihad, Jefferson and Jesus are Battling to Dominate the Middle East and Transform the World c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2009-ben a Tyndale House Publisher gondozásában az USA-ban.)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Prof. Dr. Bordás Mária, egyetemi tanár**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Course title: Impact of State Fragility on the Security Issues in the Middle East and Africa – Radical Islam, Terrorist Organizations, Wars, and Armed Conflicts	Code:	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: lecture		
Knowledge assessment (exam/coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester):		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):		
Course description: <u>Professional content:</u> • Islam, as the Source of Violence in the Holy Land since the Middle Ages, and development of Radical Islam in the Middle East and North Africa in the 20th century. • Stability of Traditional States of the Gulf Monarchies: Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirates, Bahrain, Kuwait, and Qatar • Emergence of Muslim Brotherhood in Egypt: Spread of Islamic Fundamentalism as the Root of Violence in the Islamic World • The Iranian Revolution in 1979: Brutal Dictatorship under the Name of the Shia Theocratic State • Iranian Export of Terrorism: Proxy Wars of the Iranian Islamic Revolutionary Guards in Iraq, Lebanon, Syria, and Yemen • The conflict between Israelis and Palestinians: Israel's military actions against Hamas and other militant groups in Gaza, the West Bank, as well as its confrontations with Hezbollah in Lebanon. • Israeli army wars, military conflicts, and Israeli intelligence services (Mossad, Shin-Bet) actions in Gaza, Lebanon, Syria, Iran, and Yemen since October 7, 2023 • Evolvment of Global Radical Islam from the Soviet War in Afghanistan in the late 1980s: al-Qaeda and the Heritage of bin Laden • Al-Qaeda Affiliates in the Middle East and North Africa: Islamic State in Iraq and Syria, AQAP in Yemen, AQIM in North Africa, al-Shabaab in Somalia, and Boko Haram in Nigeria		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

- “Arab Spring” or “Arab Winter” in the Islamic World? Collapse of the States: Civil Wars, Ethnic and Religious Armed Conflicts, Terrorist Organizations in Yemen, Syria, and Libya
- Previous efforts of Iraq, Syria, and Libya to Acquire Weapons of Mass Destruction (nuclear, chemical) – the Iranian Nuclear Weapons Program
- US military intervention in Iraq: State-Building or Strengthening of Iran-supported Shia Radical Islamist Armed Militias?
- War in Afghanistan among the Western Alliance, the Taliban, and the Warlords since the beginning of 1990: Victory of the Taliban in 2021
- Characteristics and Different Forms of Asymmetric Warfare in the Middle East: Terrorism and Insurgency
- Ways of Russian Military Intervention and Hybrid Warfare in Africa: the Wagner and its Successor, the African Corps

Competence:

By the end of the course, students should have new knowledge on the topics covered in the curriculum. They should see clearly the contexts which Islamic fundamentalism and radical Islam developed in the Middle East and North Africa as a result of the modernization crisis, also, what kind of correlations can be explored between the fragility (failed and instable) of the states and the spread of armed conflicts. Furthermore, they should be able to apply the acquired knowledge in practice when solving group tasks. They should be able to approach and handle the formation methods of the armed forces of African and Middle Eastern countries, which vary in development level, in a differentiated manner against asymmetric enemies, such as terrorist organizations.

They should be able to apply the categorization of actors in different armed conflicts based on the chosen form of warfare. They should understand and acquire the knowledge of warfare related to the development and spread of Islamic radicalism and jihadist terrorism. Furthermore, they should be able to actively participate in group discussions on various fragile states and armed conflicts in the Middle East, give short presentations individually and/or with the help of a pair of students. They should be able to actively apply the knowledge they have already acquired and form opinions in teacher-led discussions (in the presence of an invited terrorism and state fragility expert) about the failure of American state-building in Iraq and Afghanistan, the consequences of the so-called Arab Spring, the Syrian and Libyan civil wars, and the ongoing armed conflicts in Gaza, the West Bank, Syria, and Lebanon.

Optional topics for PPT presentation or discussion in the class:

- Role of Islam in the states’ modernization processes
- Development of Islam in the Middle Ages
- The relevance of political Islam in the Islamic World
- How did the Islamic State (ISIS) operate?
- Sunni versus Shia Islam in the Middle East
- Main problems of the state-building in Syria, Iraq, Yemen
- Failure of state building in Afghanistan: the Taliban
- The failure of the state in Libya
- Palestine State: Hamas in Gaza and Fatah in the West Bank

- Israel as a strange body in the Islamic World – Its conflict with the Arab countries
- Roots of radical Islam – development of radical Islamist organizations
- The Al-Qaeda – the heritage of Bin Laden
- The Iranian Revolution in 1979 – the state system of the recent Iran: the theocratic state
- Palestinian terrorist organizations in Gaza, the West Bank, and Lebanon
- The form of asymmetric warfare in the armed conflicts between Israel and Hamas, and Hezbollah.
- The failure of the two-state solution and its consequences
- American efforts of state-building in Afghanistan and Iraq – Reasons of the failures
- The effect of radical Islam: emergence and failure of the Islamic State (ISIS)
- Iran's proxy wars, usage of asymmetric effects, proliferation of rocket systems technology
- Impact of the Palestinian asymmetric form of war on the development of the Israeli Defence Forces
- Specialities of terrorism in North Africa – African terrorist organizations

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory:

Alexandria Stafford: *Rising Terror Groups in the Middle East and North Africa*. Nova Science Pub Inc. 2015. ISBN: 1634635930.

Denise N. Baker; Ionnis Mantzikos: *Al Qaeda: The Transformation of Terrorism in the Middle East and North Africa (PSI Guides to Terrorists, Insurgents, and Armed Groups)*. 2015. Prager Security International. ISBN 1440828709

Edwin Bakker; Leen Boer: *The evolution of Al-Qaedaism, Ideology, terrorists, and appeal*. Netherlands Institute of International Relations. ISBN: 978-90-5031-122-9

Ahmed Gatnash, Lyad El-Bagdadi: *The Middle-East Crisis Factory, Tyranny, Resilience and Resistance*. Hurst Publishers 2021. ISBN: 978-1787383043.

Wukki Kim; Todd Sandler: *Middle East and North Africa: Terrorism and Conflicts*. Global Policy Volume 11. Issue 4 . September 2020. Durham University and John Wiley & Sons Ltd. ISSN:1758-5880; pp 424-438

Optional:

Jean-Pierre Filiu: *Middle East: A political history from 395 to the present*. Polity Press. 2023. ISBN: 1509556001

Stewart Ross: *Understand the Middle East (Since 1945)*. Teach Yourself Publisher. 2024. ISBN: 1399818325

Alaa Al-Din Arafat: *Human Security in the Middle East and North Africa*. Palgrawa Macmillan, 2024. ISBN: 978-3031701955

Gerd Nonneman: *In: International Terrorism Post-9/11. Terrorism and political violence in the Middle East and North Africa*. Drivers and limitations. Routledge, 2010. ISBN: 978-0415552301. pp 24-44

Name of lecturer responsible for the course: Prof. Dr. Bordás Mária, Full Professor

Lecturer(s) involved in teaching the course:

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Theory and Practice of Air Operation HHDID5KO17A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Course Description: Summary of the Knowledge to be Acquired and Competencies to be Developed Knowledge: This course provides a comprehensive, scientifically rigorous exploration of the tasks, organizational structures, leadership, cooperation, and combat application of NATO tactical air forces. Students will gain an understanding of joint NATO planning and task assignment, the system of command and control, and its functional operations. The course offers in-depth knowledge of NATO airspace surveillance procedures and the functioning of the integrated air defense system (NATINAMDS). Competencies: Students will develop a high level of theoretical knowledge and expertise, enabling them to realistically assess the tactical air force's position and combat capabilities. They will also learn to accurately judge the tasks and specific applications of tactical air forces and explore modernization opportunities. The course will broaden students' understanding of the functional role of air situation awareness and other command and control information systems	
The 3-5 most important required and recommended readings (Textbooks, Notes) with bibliographic details (author, title, publication information, pages, ISBN): Required Readings: – Author: John Andreas Olsen Title: "A History of Air Warfare" Publication Information: Potomac Books, Washington, D.C., 2010 Pages: 486 ISBN: 978-1597974332 – Author: Philip S. Meilinger Title: "Airmen and Air Theory: A Review of the Sources" Publication Information: Air University Press, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2001 Pages: 224 ISBN: 978-1585660894 – Author: NATO Title: "Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations, AJP 3.3 (B)" Publication Information: NATO Standardization Office (NSO), 2016 Pages: Varies (online resource) ISBN: N/A Proposed Readings: – Author: Lawrence Freedman Title: "Deterrence" Publication Information: Polity Press, Cambridge, 2004 Pages: 256	

ISBN: 978-0745620199

– Author: Air Command and Staff College

Title: "Air and Space Power Journal"

Publication Information: Air University Press, Quarterly Publication

Pages: Varies per issue

ISBN: N/A (Journal)

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Csengeri János őrnagy, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező szakemberei

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: A légierő csapatok alkalmazásának időszerű kérdései HHDID5KSZ23	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A XX. század utolsó évtizedeinek fegyveres konfliktusai légi-, légvédelmi szegmense műveleti-, technikai-, technológiai elemzése, a XXI. század trendjei, a légi hadviselés és légi vezetés-irányítás megvalósításának elmélete és gyakorlata korunk háborúiban és békeműveleteiben. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a légierő csapatok alkalmazásának időszerű kérdéseiről, korunk és a közel múlt fegyveres konfliktusainak, légi műveleteinek történetéből, a főbb trendekről. Kutatás metodológiai gyakorlat szerzése a tárgy keretében megalkotott tanulmány (esszé) segítségével.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Re/419. Légi műveletek doktrína, 1. kiadás, MH, 2015. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. Ajánlott irodalom: – Giulio Douhet: A légiuralom (fordítás) Budapest ZMKA 1971. – Dr. Ruttai László – Dr. Krajnc Zoltán – Koós Gábor – Bunkóczi Sándor – Papp Tamás: A légvédelmi rakéta- és tüzer csapatok alkalmazásának alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2003. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csengeri János őrnagy, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei	

Title of the course: Analysis and Interpretation of Air Warfare in Modern Military Science	Code: HHDID3KSZ17UA	Credits: 2
Type of lessons (<u>lecture/seminar/consultation</u>) and learning hours (full time training/part time training): 10 / 6; 10 / 0		
Knowledge assessment (exam/academic grade): academic grade		
The course place in the curricula (in which semester): 2-4. semester (depends on the individual educational program): 2-4. semester		
Pre-subject requirements (if any): <i>none</i>		
Course description: The course focuses on the analysis and interpretation of air warfare from the perspective of operational art within the framework of modern warfare. It examines the characteristics of the strategic, operational, and tactical employment of air power, as well as the principles of achieving and maintaining air superiority. The course analyses the air warfare experiences of armed conflicts of the 20th and 21st centuries through a comparative approach, with particular emphasis on the resulting doctrinal and operational lessons and their impact on future force employment. Educational goal of subject - Competencies: Upon completion of the course, students will be able to analyse air warfare from the perspective of operational art and to critically assess operational experiences. They will be capable of identifying and scientifically examining the strategic and doctrinal lessons derived from the employment of air power. Students will acquire the ability to conduct comparative analyses of air warfare experiences from different conflicts. The analytical methods applied in the course can be utilised in their own doctoral research. The course strengthens independent and critical thinking in operational art and supports responsible professional decision-making.		
Required readings: - NATO NSO: AJP 3.3 C Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations. Brüsszel, 2026 - Tecott, Rachel – Halterman, Andrew: The Case for Campaign Analysis: A Method for Studying Military Operations. International Security, Vol. 45, No. 4, 2021. Recommended readings: - Wasser, Becca et al. (RAND Corporation): The Air War Against the Islamic State: The Role of Airpower in Operation Inherent Resolve. RAND Research Report, 2021. - Mueller, Karl P. (szerk.): Precision and Purpose: Airpower in the Libyan Civil War. Santa Monica, CA: RAND Corporation, RAND Project AIR FORCE, 2015 (Research Report RR-676), ISBN 978-0-8330-8793-5. - Lambeth, Benjamin S.: NATO's Air War for Kosovo: A Strategic and Operational Assessment. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2001, ISBN 978-0-8330-2937-9.		
Responsible for course (name, position, scientific degree): Dr. János CSENGERI, LUPS, FMSOT, IMA, Department of Air Warfare, Head of Department, Associate Professor		
Other teachers (name, position, scientific degree): <i>none</i>		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Current Questions of Employment of Air Power HHDID5KSZ23A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A XX. század utolsó évtizedeinek fegyveres konfliktusai légi-, légvédelmi szegmense műveleti-, technikai-, technológiai elemzése, a XXI. század trendjei, a légi hadviselés és légi vezetés-irányítás megvalósításának elmélete és gyakorlata korunk háborúiban és békeműveleteiben. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a légierő csapatok alkalmazásának időszerű kérdéseiről, korunk és a közel múlt fegyveres konfliktusainak, légi műveleteinek történetéből, a főbb trendekről. Kutatás metodológiai gyakorlat szerzése a tárgy keretében megalkotott tanulmány (esszé) segítségével.	
The 3-5 most important required and recommended readings (Textbooks, Notes) with bibliographic details (author, title, publication information, pages, ISBN): Required Readings: – Author: John Andreas Olsen Title: "A History of Air Warfare" Publication Information: Potomac Books, Washington, D.C., 2010 Pages: 486 ISBN: 978-1597974332 – Author: Philip S. Meilinger Title: "Airmen and Air Theory: A Review of the Sources" Publication Information: Air University Press, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2001 Pages: 224 ISBN: 978-1585660894 – Author: NATO Title: "Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations, AJP 3.3 (B)" Publication Information: NATO Standardization Office (NSO), 2016 Pages: Varies (online resource) ISBN: N/A Proposed Readings: – Author: Lawrence Freedman Title: "Deterrence" Publication Information: Polity Press, Cambridge, 2004 Pages: 256 ISBN: 978-0745620199 – Author: Air Command and Staff College Title: "Air and Space Power Journal" Publication Information: Air University Press, Quarterly Publication Pages: Varies per issue	

ISBN: N/A (Journal)
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Csengeri János <i>őrnagy, egyetemi docens, PhD</i>
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) : résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Légi műveletek elmélete és gyakorlata HHDID5KO17	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Tudományos igényű feldolgozása a NATO harcászati légierő feladataival, szervezeteivel, vezetésével, együttműködésével és harci alkalmazásával kapcsolatos kérdéseknek. A NATO összhaderőnemi tervezés és feladatszabás, a vezetés és irányítás rendszerének, funkcionális működésének a megismerése. Alapos ismereteket szerzése a NATO légtér-ellenőrzési eljárásairól, az egységes légvédelmi rendszer (NATINAMDS) funkcionálásáról. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás és olyan ismeretszint elérése, amely biztosítja a harcászati légierő helyzetének, harci lehetőségeinek reális értékelését, feladataik és alkalmazási sajátosságuk helyes megítélését, korszerűsítési lehetőségeik kutatását. Szélesebb kitekintést adni a légi-helyzet és más vezetési információs rendszerek funkcionális szerepéről.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Re/419. Légi műveletek doktrína, 1. kiadás, MH, 2015. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. Ajánlott irodalom: – Giulio Douhet: A légiuralom (fordítás) Budapest ZMKA 1971. – Dr. Ruttai László – Dr. Krajnc Zoltán – Koós Gábor – Bunkóczi Sándor – Papp Tamás: A légvédelmi rakéta- és tüzércsapatok alkalmazásának alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2003. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csengeri János őrnagy, egyetemi docens, PhD hadtudományok	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei	

Tantárgy neve: Légiháborúk elemzése és értelmezése a modern hadtudományban	Kódja: HHDIDKSZ17U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: <u>ea.</u> / <u>szem.</u> / gyak. / konz. és száma: Előadás: 10 / 6 ó Gyak: 10 / 0 ó		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A tantárgy a légiháborúk hadművészeti értelmezésére és elemzésére koncentrálna a modern hadviselés keretében. Elemzi a légierő stratégiai, hadműveleti és harcászati alkalmazásának sajátosságait, valamint a légifölény megszerzésének és fenntartásának elveit. A kurzus a 20–21. századi fegyveres konfliktusok légiháborús tapasztalatait dolgozza fel összehasonlító módon, különös tekintettel a levonható hadművészeti és doktrinális tanulságokra, illetve azok jövőbeli haderő-alkalmazásra gyakorolt hatására. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgató képessé válik a légiháborúk hadművészeti szempontú elemzésére és a hadműveleti tapasztalatok kritikai értékelésére. Képes lesz a légierő alkalmazásából levonható stratégiai és doktrinális tanulságok azonosítására és tudományos feldolgozására. Elsajátítja a különböző konfliktusok légiháborús tapasztalatainak összehasonlító elemzését. Az alkalmazott módszereket felhasználhatja a saját doktori kutatásaiban. A tantárgy erősíti az önálló, kritikus hadművészeti gondolkodást és a felelős szakmai döntéshozatalt.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom: - NATO NSO: AJP 3.3 C Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations. Brüsszel, 2026 - Tecott, Rachel – Halterman, Andrew: The Case for Campaign Analysis: A Method for Studying Military Operations. International Security, Vol. 45, No. 4, 2021. Ajánlott irodalom: - Wasser, Becca et al. (RAND Corporation): The Air War Against the Islamic State: The Role of Airpower in Operation Inherent Resolve. RAND Research Report, 2021. - Mueller, Karl P. (szerk.): Precision and Purpose: Airpower in the Libyan Civil War. Santa Monica, CA: RAND Corporation, RAND Project AIR FORCE, 2015 (Research Report RR-676), ISBN 978-0-8330-8793-5. - Lambeth, Benjamin S.: NATO's Air War for Kosovo: A Strategic and Operational Assessment. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2001, ISBN 978-0-8330-2937-9.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csengeri János őrnagy, NKE HHK KRI Légierő Harcászati Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens; PhD, hadtudományok		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Egyetemes hadművészet és hadtörténet	Kódja: HHDID5KO01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A hadművészet fejlődése az ókortól napjainkig, a legfontosabb szerzők és munkáik. A hadművészet fejlődését meghatározó események és hadvezérek bemutatása. A hadművészet általános fejlődési ívének bemutatása a kiemelkedő hadtörténeti események tükrében. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a hadművészet alapfogalmainak fejlődéstörténetét, az egyes hadtörténeti eseményeket tudja elhelyezni a világtörténelem palettáján.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: A hadművészet ókori klasszikusai. Bevezető tanulmányt írta: Hahn István. Bp., 1963. – Bevezető tanulmány A hadművészet középkori és újkori klasszikusai. Bevezető tanulmányt írta: Rázsó Gyula. A szemelvényeket válogatta: Gottreich László, Honfi József, Rázsó Gyula, Windisch Aladárné. Bp., 1974. - Bevezető tanulmány Ajánlott irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp. ZMNE HTK, 2004.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Magyar hadművészet a XIX. században	Kódja: HHDID5KO02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar hadművészet fejlődése a napóleoni háborúktól az első világháborúig, a legfontosabb szerzők és munkái. A hadművészet fejlődését meghatározó események és hadvezérek, katonai vezetők bemutatása. A magyar hadművészet általános fejlődési ívének bemutatása a kiemelkedő hadtörténeti események tükrében Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a XIX. századi magyar hadtörténelem legfontosabb szereplőit és eseményei, képes legyen elhelyezni az egyetemes hadtörténelem fejlődéstörténetében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp., ZMNE HTK 2004. Csikány Tamás: Az európai hadművészet a harmincéves háborútól a XIX. század végéig. ZMNE Hadtörténelem tanszék, Bp., 2001. Ajánlott irodalom: A szabadságharc katonai története. Szerk.: Bona Gábor. Bp., 1998.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A magyar katonai felsővezetés 1848-1990.	Kódja: HHDID5KSZ01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar katonai felsővezetés kialakulása az 1848-49-es szabadságharcban, majd a dualizmus időszakában. A Magyar Királyi Honvédség felsővezetése, a Magyar Néphadsereg vezérkara és felső vezetése. A magyar katonai felsővezetés sajátosságai, viszonya a szövetséges vezetőszervekhez. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a XIX-XX. századi magyar katonai felsővezetést, legfontosabb szereplőit és szervezeteit, képes legyen elhelyezni az egyetemes hadtörténelem fejlődéstörténetében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Magyarország hadtörténete III. Szerk.: Hermann Róbert. Bp., 2015. Magyarország hadtörténete IV. Szerk.: Horváth Miklós. Bp., 2018. Ajánlott irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp. ZMNE HTK 2004.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Magyar tiszti értékrend és a tisztképzés története	Kódja: HHDID5KSZ05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar tiszti értékrend kialakulása és fejlődése. A tisztképzés története az 1808-as törvény elfogadásától napjainkig, legfontosabb történelmi fordulópontok. A tiszti értékrend változásai a történelmi események tükrében. A tisztképzés legfontosabb szereplői. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a magyar tisztképzés történetét, a változások mozgatórugóit. A magyar hadtörténeti eseményeket képes legyen a tiszti értékrend szemüvegén át vizsgálni, értékelni és bemutatni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ludovikás életutak. Szerk.: Csikány Tamás. Bp. 2022. Rada Tibor: A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia és a Testvérintézetek Összefoglalt Története (1830–1945). Bp. 1998 Ajánlott irodalom: Négyesi Lajos: Ludovika; Ludovika Egyetemi, Bp., 2021. A magyar tisztképzés története. https://kossuthalapitvany.hu/a-magyar-tisztkepzes-tortenete/		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Táborkari munka az 1848/49-es magyar szabadságharcban	Kódja: HHDID5KSZ02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A táborkar kialakulása az 1848-49-es szabadságharcban, a táborkar jellemzői fejlődéstörténete, legfontosabb személyiségei, táborkari vezetés a hadjáratokban. Vetter Antal tábornok életrajza, katonai pályafutása. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a szabadságharcban életre hívott táborkart, képes legyen összehasonlítani a császári táborkar munkájával, ismerje fel a különbségeket, és hatását a honvédsereg műveleteire.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Csikány Tamás: A szabadságharc hadművészete 1848-1849. Bp., 2015. Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete. Bp., 2001. Ajánlott irodalom: Berkó István: A feldunai hadtest visszavonulásának és az 1849. évi tavaszi hadjáratának története. Bp., 1925.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Katonai beszerzés	Kódja: HHDID5KSZ44U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (<u>ea.</u> /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): mindegyik félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A hallgatók átfogó módon ismerkedhetnek meg a Magyar Honvédség katonai beszerzését meghatározó alapvető jogszabályokkal, a katonai beszerzés működését befolyásoló intézkedésekkel. A tantárgy kiemelten kezeli a gyakorlati kapcsolódási pontokat a végrehajtás és az intézkedések között: a védelmi, közbeszerzési és speciális katonai eljárások előkészítésének és lefolytatásának alapjai; a szakmai, beszerzési, jogi és pénzügyi szakértelemmel rendelkező tagok feladatai és felelősségei; a honvédség beszerzési eljárásainak sajátosságai a hazai, Európai Unió és NATO előírások keretében. Kompetencia: A katonai beszerzéshez kapcsolódó jogi szabályozók, alapvető fogalmak, alapelvek, valamint a katonai beszerzési eljárásrenddel, az intézményrendszerével kapcsolatos jogi és igazgatási, a gazdasági és pénzügyi, valamint a menedzsment tudományok területéről szerzett, elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása és azok alkalmazási készsége, honvédség specialitásának figyelembe vételével.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Derzsényi Attila Katonai beszerzés alapjai I. Budapest: HM Zrínyi Nonprofit Kft., 124 p. (2026) ISBN: 9789633279458 2. Derzsényi Attila: Képesség alapú beszerzés lehetősége a katonai logisztikában KATONAI LOGISZTIKA (1588-4228 1789-6398): 29 1-2 pp 14-38 (2021) 3. A különleges jogrend szerinti beszerzések főkérdései; In: Csengeri János, Krajnc Zoltán (szerk.) A hadtudomány és a hadviselés komplexitása a XXI. században. 288 p. Budapest: Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2015. pp. 203-212. ISBN 9786155527470) 4. Derzsényi Attila: A katonai beszerzés a logisztikai támogatás rendszerében. Doktori (PhD) értekezés. NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola, Budapest, 2018. Ajánlott irodalom: 1. Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatói, a Hatóság elnöke által kibocsátott tájékoztatók és közlemények (https://kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/#jogalkalmazok-tamogatasa)		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Derzsényi Attila alezredes, adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **nincsenek**

Tantárgy neve: A radikalizálódás pszichológiája	Kódja: HHDID6KSZ5U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: Kiemelt szerepet tulajdonítva a vallási radikalizálódásnak, az aktuális kérdéseket pszichológiai aspektusban tárgyaljuk. Ismeretanyag: A szélsőséges vallási gondolatok és cselekmények fogalmi diverzitásának felvázolását követően a radikalizálódás folyamatát elemezzük. Választ keresünk arra kérdésre, hogy miként történik egy ideológiával való identifikáció. A radikalizmus kapcsolatát a terrorizmus vonatkozásában is kiemljük és rávilágítunk a kapcsolódási pontokra. A radikalizálódáshoz vezető út rizikófaktorait több kontextusban tárgyaljuk. Áttekintjük a személyiség alakulása során megjelenő vulnerabilitási faktorokat. A különböző pszichológiai perspektívák szerinti magyarázatokat részletezzük és kiemljük az identitás alakulásának kulcsmozzanatait. Kitérünk a szocializáció és a referenciacsoportok szerepére, illetve nem utolsósorban, a mentális zavarok és radikalizálódás kapcsolódási pontjait tekintjük át. Kompetencia: a hallgatók átfogó ismereteket szereznek a radikalizálódás pszichológiai aspektusairól, beleértve azon pszichológiai perspektívákat, elméleteket és kutatási eredményeket, melyek magyarázatul szolgálhatnak az egyén radikalizálódására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Farkas J. (in press). <i>A vallási radikalizálódás pszichológiája</i>. Budapest, Ludovika Kiadó - Farkas J. (2023). Az iszlám radikalizálódás pszichológiai háttere : A push-pull rizikófaktorok aspektusa. <i>Magyar Rendészet</i>, 23(3): 159-173. - Farkas J. (2022). A vallási szélsőségek és radikalizáció pszichológiai mechanizmusai. In: M. Szabó Miklós (szerk.) <i>A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban I. kötet</i>, Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 105-120. - Farkas J. (2016). A magányos merénylők radikalizálódása. <i>Acta Humana</i>, 4(5): 17-31. Ajánlott irodalom: - Al-Attar, Z. (2019). <i>Extremism, Radicalisation & Mental Health: Handbook for Practitioners</i>. EU, Radicalisation Awareness Network (RAN), Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-h-and-sc/docs/ran_h-sc_handbook-for-practitioners_extremism-radicalisation-mental-health_112019_en.pdf - Gill, P. & Corner, E. (2017). There and back again: The study of mental disorder and terrorist involvement. <i>American Psychologist</i>, 72(3), 231–241. DOI:10.1037/amp0000090 - Kruglanski, A. et al. (2018). The making of violent extremists. <i>Review of General Psychology</i>, 22, 107–120. DOI: 10.1037/gpr0000144		

- Peels, R. (2023). Towards a fruitful concept of radicalisation: a synthesis. *Journal of Contemporary European Studies*, 32(3), 610-624. <https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2185594>
- Walter, F. et al. (2021). Characteristics of autism spectrum disorder and susceptibility to radicalisation among young people: a qualitative study. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 32(3), 408-429. DOI:10.1080/14789949.2020.1854831

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):
Dr. habil. Farkas Johanna, PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Katonai döntéshozatali folyamat a híradó és informatikai rendszerek megszervezése során	Kódja: HHDID8KSZ07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni az infokommunikációs rendszerek szervezésének, tervezésének elveit, a szervezetek vezetési rendszereit, a katonai döntéshozatali folyamat elméletét. Ismeretanyag: A szervezéselmélet alapjai, rendszerek szervezése. Szervezetek működési, technikai rendszereinek elmélete. Az infokommunikációs rendszerek képességei és a velük szemben támasztott követelmények. A tervezés során alkalmazható módszerek, azok előnyei, hátrányai. A döntés-hozatali folyamat elvei és összetevői. A harcparancs híradó és informatikai mellékletének elemei. A NATO és a Magyar Honvédség tervezési-döntéshozatali rendszer összehasonlítása, elemzése. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a híradó és informatikai rendszerek megszervezésének lépéseiről a törzsmunka során, valamint a NATO és MH elvű katonai döntéshozatali folyamat rendszeréről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • A Magyar Honvédség törzsszolgálati szabályzata; MH 2012. • Ált/27 MH Összhaderőnemi Doktrína; HM 2010. • Ált/4 MH Összhaderőnemi Híradó és Informatikai Doktrína; HM 2013 Ajánlott irodalom: • AJP-01(D) Allied Joint Doctrine; NATO 2022. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Kommunikációs rendszerek megszervezésének elmélete	Kódja: HHDID8KSZ13	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a doktorandusz hallgatókkal a polgári, a katonai és a védelmi szféra kommunikációs és információs rendszereit, azok kapcsolatait, követelményeinek és képességeinek jellemzőit. Ismeretanyag: A szervezésemélet alapjai, rendszerek szervezése. Szervezetek működési, technikai rendszereinek elmélete. A hallgatók ismerjék meg a kommunikációs rendszerek kialakításának, meg-szervezésének szakmai, szervezeti és személyi feltételrendszerét. Ismerjék meg a rendszerek megtervezésének legfontosabb lépéseit az igények felmérésétől a hálózat üzemeltetéséig, valamint az alkalmazásra kerülő technológiai eljárásokat, technikai eszközöket. Sajátítsák el a megszervezés során alkalmazható módszereket, ismerjék meg azok előnyeit, hátrányait. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a polgári és a védelmi szféra kommunikációs rendszereinek kapcsolatáról, a közös kommunikációs és információs rendszer megszervezésének elveiről, alkalmazott módszerekről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • Andrew S. Tanenbaum - David J. Wetherall: Számítógép-hálózatok 3. bővített, átdolgozott kiadás; Panem 2013.; • 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról • 1393/2021. (VI. 24) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról • 1089/2025. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország Kiberbiztonsági Stratégiájáról Ajánlott irodalom: • 55/2013. (IX. 13.) HM utasítás a Magyar Honvédség Kormányzati Célú Elkülönült Hírközlő Hálózatának békeidejű üzemeltetési és felügyeleti rendjéről, valamint a központilag biztosított szolgáltatások igénybevételének szabályairól • 94/2009. (XI. 27.) HM utasítás a honvédelmi tárca információbiztonság politikájáról		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):		

Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Az MH válságreakáló műveleteinek híradó támogatása	Kódja: HHDID8KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a NATO 5. cikkelyen kívüli válságreakáló műveletek alapjait, bemutatni a Magyar Honvédség többnemzeti műveletekben való részvételét, a missziók híradó és informatikai támogatását. Ismeretanyag: A NATO 5. cikkelyen kívüli műveleteinek alapelvei, a szövetséges erők feladatai. A műveletek támogatásának rendszere. Az MH feladatrendszere, ambíciószintje. Az MH békeműveleteinek elemzése. Az MH többnemzeti szerepvállalásainak (Irak, Balkán, Afganisztán) híradó és informatikai támogatása, rendszere. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a Magyar Honvédség híradó és informatikai rendszereinek képességeiről, megszervezésének folyamatáról a NATO többnemzeti műveletekben.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • STANAG 5048 A NATO szárazföldi csapatok híradó informatikai rendszerei kapcsolatának minimális mértéke; HM HVK 2006. • Hir/4 MH Összhaderőnemi Híradó és Informatikai Doktrína; HM 2013 • Ált/27 MH Összhaderőnemi Doktrína; HM 2012. Ajánlott irodalom: • AJP-3.4 Non Article 5, Crisis Response Operations; NATO 2005. • A Magyar Honvédség törzsszolgálati szabályzata; MH 2012. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Többnemzeti műveletek infokommunikációs támogatása	Kódja: HHDID8KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a többnemzeti műveletek elméletét, támogatását. Bemutatni a NATO 5. cikkelyen kívüli műveletek híradó és informatikai rendszerének képességeit és követelményeit. Ismeretanyag: A NATO 5. cikkelyen kívüli műveleteinek alapelvei, a szövetséges erők feladatai. A műveletekben résztvevő erők képességei a válságreagáló műveletek által támasztott követelmények alapján. A NATO által megfogalmazott képességek a „NATO tagállamok kormány- és állam-főinek találkozóin” (NATO-csúcsértekezlet). A műveletek komplex támogatásának elemei, az infokommunikációs rendszerek összetétele. Az infokommunikációs rendszerek NATO elvű megszervezése és megtervezése. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a NATO és a nemzeti katonai szervezetek vezetési rendszeréről, a kommunikációs rendszerek elméletéről, megszervezéséről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-3.4 Non Article 5, Crisis Response Operations; NATO 2005. • Allied Joint Publication-3.24 Allied Joint Doctrine for the Military Contribution to Peace Support, NATO 2024. • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. Ajánlott irodalom: • AJP-01(D) Allied Joint Doctrine; NATO 2022. • AJP-3.4.1 Peace Support Operations; NATO 2001. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A nemzetközi egyházi szervezetek és a humanitárius szervezetek szerepe a békeműveletekben	Kódja: HHDID2KSZ29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa ¹ : <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és száma: 20/6		
A számonkérés módja (koll. / <u>gyi.</u> / egyéb ²): Gyakorlati jegy. Az órai előadások anyagai alapján esszé, vagy házi dolgozat írása. A dolgozaton legalább elégséges (2) osztályzatot kell elérni.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): <i>nincs</i>		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallások és nemzetközi egyházi szervezetek valamint a humanitárius szervezetek bemutatása és munkájuk elemzése. Azon területek bemutatása, ahol világvallások, nemzetközi egyházi szervezetek és humanitárius szervezetek jelen vannak illetve működnek békeműveletekben a biztonság fenntartása szempontjából. A terepen való együttműködés lehetséges formái a katonai erőknek és vallásoknak, a humanitárius valamint nemzetközi egyházi szervezeteknek. A humanitárius segítségnyújtás lehetséges formái békeműveletekben a biztonság figyelembevételével. -A nemzetközi egyházi szervezetek (EVT, LVSZ, EEK, Vatikán) és humanitárius szervezetek (Magyar Ökumenikus Segélyszervezet) bemutatása, alapismeretek, célja -A nemzetközi egyházi szervezetek és a karitatív szervezetek munkái békeműveletekben (case studies) -A katonai erők és vallások, humanitárius szervezetek együttes megjelenése, ellentétek és együttműködés -Karitatív szervezetek és a katonai erő lehetőségei -Más civilizációk (iszlám világ) közötti nemzetközi karitatív segélyezés -A humanitárius munka és fejlesztési tevékenységek		

¹ **Ftv. 147. §** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

² pl. évközi beszámoló

-Mi legyen Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikája?

-A humanitárius segítségnyújtás (Európai Unió, ENSZ útmutatások civil-el kapcsolatban)

Ismeretanyag: A tantárgy oktatásának célja, hogy a nemzetközi egyházi szervezeteket és a humanitárius szervezeteket megismerje a hallgató és ennek segítségével a békeműveletekben sikeres feladatokat tudjon végrehajtani.

Kompetencia: Azoknak hallgatóknak segítségnyújtás az értekezésük, dolgozatuk kidolgozásához vagy tudásuk fejlesztéséhez, akik témájukban a foglalkoznak a világvallásokkal, egyházakkal, békeműveletekkel, illetve azon belül a humanitárius szervezetekkel vagy nemzetközi egyházi szervezetek szerepével válsághelyzetekben. Átfogó képet kapnak a világvallásokról, a humanitárius szervezetek és a nemzetközi egyházi szervezetek válságkezelő munkájáról különös tekintettel a békeműveletekben és biztonságban való szerepükre. Azon hallgatók számára is hasznos információkat jelenthet ez a tantárgy, akik csupán egy szűk részterülettel kívánnak foglalkozni.

A **8-10** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom :

1. Fischl Vilmos: A karitatív szervezetek munkája a konfliktusokkal terhelt területeken, különös tekintettel az üldözött keresztényekre. In: Ujházi, Lóránd; Boér, Zoltán; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről 2021. Vác, Magyarország : Mondat Kft. (2021) 471 p. pp. 433-441. , 9 p.
2. -Fischl Vilmos:A civil szervezetek és egyházak szerepe, különös tekintettel a protestáns egyházakra. In: Orbán, Balázs (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről. Budapest, Magyarország : Emberi Erőforrások Minisztériuma (2017) 228 p. pp. 185-194. , 10 p.
3. -Fischl Vilmos: Egyházi karitatív szervezetek szerepe a válságkezelésben különös tekintettel a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet részvételére. Kard és Toll. Válogatás a hadtudomány dok-toranduszainak tanulmányaiból. 2006/2. 82-91 p. ISSN 1587-558x

Ajánlott irodalom (szemelvények):

1. Fischl Vilmos: Iszlám fenyegetés? Lelkipásztor. Evangélikus lelkesi szakfolyóirat. 74. évfolyam. 1999/5. 175-176.p. ISSN 0133-2821
2. Fischl Vilmos: Visszacsapás és béke lehetősége. Új Honvédségi Szemle. LVIII. évfolyam. 11. szám 2004. november. 110-116.p. HU ISSN 1585-4167

Tantárgy felelőse: Dr. habil Fischl Vilmos, tudományos főmunkatárs

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. habil. Fischl Vilmos, tudományos főmunkatárs

Tantárgyi program

A tantárgy neve: ABV felderítés eszközei a Magyar Honvédségben, HHDID5KSZ24	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: szeminárium 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: Megismertetni a hallgatókkal a nukleáris, radiológiai, vegyi illetve biológiai fegyverek alkalmazásának következményeit. Az alkalmazott tömegpusztító fegyverek hatására kialakult szennyezések felderítési technikái, technikai eszközei. Az eszközök képességei, korlátai. Ismeretanyag: A tömegpusztító (nukleáris, radiológiai, vegyi illetve biológiai) fegyverek alkalmazásának következményeként kialakult szennyezettség sajátosságai. A szennyezések felderítésének alapelvei a NATO előírásainak megfelelően. A Magyar Honvédségben rendszerített vegyi-sugár felderítő eszközök képességei, korlátai. A gyalogos és járműfedélzeti felderítő berendezések bemutatása. Az AMAR rendszer felépítése és működése. Kompetenciák: A tantárgy teljesítése után a hallgatók képesek lesznek felismerni és szükség esetén üzemeltetni a rendszerített felderítő eszközöket. Ismerni fogják ezen eszközök képességeit és korlátait. Ismerni fogják a vonatkozó NATO kézikönyv irányelveit, ajánlásait a ABV szennyezések mintavételezésére és azonosítására.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Vágföldi Zoltán, Földi László: Korszerű ABV felderítő eszközök, Sereg Szemle, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szakmai-tudományos folyóirata, IX. Évfolyam 2. szám, 50-57. o., 2011. április-június. ISSN 2060-3924. URL cím: http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2011_2.pdf 2. NATO handbook for sampling and identification of biological, chemical and radiological agents (SIBCRA), AEP66, Dec 2009 3. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 4. Vágföldi Zoltán, Földi László: Korszerű telepíthető laboratóriumok és analitikai módszerek mérgező harcanyagok és veszélyes ipari anyagok azonosítására, Hadmérnök on-line, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar és a Katonai Műszaki Doktori Iskola on-line tudományos folyóirata, Budapest, V. Évfolyam 4. szám 86-100. o., 2010. december. ISSN 1788 1919. URL cím: http://www.hadmernok.hu/2010_4_vagfoldi_foldi.pdf Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly : Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgyi program

A tantárgy neve: ABV mentesítés eljárásai, HHDID5KO27	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A tantárgy keretén belül a hallgatók megismerik a sugár-, vegyi és biológiai mentesítés alapelveit, módszereit, formáit. Elsajátítják az új típusú környezetkímélő mentesítési technológiákat és az egyéni védőeszközök mentesítésének lehetőségeit. Megismerik az ABV mentesítés körülményeit a Magyar Honvédségben és a katasztrófavédelmi szervezeteknél. Ismeretanyag: Az ABV mentesítés kialakulásának történeti áttekintése. A korszerű mentesítő anyagok típusai. A mentesítő technikai eszközök használata. A mentesítő szervezetek feladatai. Személyi és technika mentesítés. Mentesítő helyek és állomások berendezése. Környezetkímélő módszerek. Szükség mentesítő eszközök alkalmazása. Kompetenciák: A tantárgy meghallgatása után képesekké válnak ABV mentesítési feladatok megtervezésére és irányítására. Tisztában lesznek az ABV szennyezések leküzdésének megfelelő technikáival.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 2. Szabó Sándor – Földi László – Berek Tamás: Latest CBRN Decontamination Technology at the Hungarian Defence Forces, Hadmérnök on-line, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar és a Katonai Műszaki Doktori Iskola on-line tudományos folyóirata, VII. Évfolyam 4. szám, 25-37. o. 2012. december. ISSN 1788 1919. URL cím: http://www.hadmernok.hu/2012_4_szabo_foldi_berek.pdf 3. VV/122. Mentésítési szakutastás 114 o. 4. Grósz Zoltán, Nagy Károly: A Magyar Honvédségben rendszeresített vegyi-, sugármentesítő anyagok környezetszennyező hatásai és kezelésük lehetséges módja, Honvéd Vezérkar kiadványa (2001) 69 o. Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly : Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Curriculum, description of subject

Name of subject: CBRN reconnaissance equipment in the Hungarian Defense Forces HHDID5KSZ24A		Credit value: 2
Number and types of classes: Full time study: 20 Part time study: 6		
Mode of evaluation: Mark for Course Work		
The frequency of offering the subject/its position in the curriculum: 2 nd -4 th semester (depends on the individual educational program)		
Required previous studies: -		
Syllabus of the subject: Within the course program, the students learn about the consequences of nuclear, radiological, chemical or biological weapons' use. Techniques and equipment for the reconnaissance of contaminated areas by the use of WMD's are to be demonstrated. They learn about the capabilities and limits of the existing equipment in the Hungarian Defense Forces. After the completion of the course, the students will be capable to recognize and use in case of need the existing CBRN reconnaissance equipment in the Hungarian Defense Forces. They will know the capabilities and limits of these equipment. They will know the principles and recommendations of the related NATO handbooks for the sampling and identification of CBRN contaminations.		
List of the 3 to 5 most important compulsory and recommended reading with bibliographical data (author, title, edition and pages)		
Compulsory reading: 1. A Richardt, B Hülseweh, B Niemeyer, F Sabath: CBRN protection: managing the threat of chemical, biological, radioactive and nuclear weapons, Weinheim, Germany 2013. ISBN 978-3-527-65019-4, 2. NATO handbook for sampling and identification of biological, chemical and radiological agents (SIBCRA), AEP66, Dec 2009 3. VIČAR, Dušan, VIČAR, Radim: MEANS OF CHEMICAL RECONNAISSANCE AND CONTROL IN THE FIGHT AGAINST CBRN TERRORISM, Journal of Defense Resources Management. Apr. 2013, Vol. 4 Issue 1, p83-92. ISSN: 2068-9403		
Recommended reading: 1. Halász László – Földi László – Padányi József: Climate change and CBRN defense, HADMÉRNÖK VII. 3. pp. 42-49. http://hadmernok.hu/2012_3_halasz_padanyi_foldi.pdf		
Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum: Prof. Colonel László Földi, PhD		
Lecturers involved in the teaching (name, position, academic degree): -		

Tantárgyi program

A tantárgy neve: Egyéni és kollektív ABV védelem, HHDID5KSZ25	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: szeminárium 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A tantárgy keretében a hallgatók megismerik az egyéni és kollektív ABV védelem kialakulását, azok formáit, korszerű eszközeit, módszereit. Bemutatásra kerülnek az alkalmazási elvek, a veszélyes (ABV) anyagok jelenléte esetén elrendelendő védelmi intézkedések megfeleltetése. Ismeretanyag: Az egyéni és kollektív ABV védelem kialakulásának történeti áttekintése. Az egyéni védelem szintjei. Korszerű szűrő és szigetelő típusú egyéni bőr- és légzésvédő eszközök. Egyéni védelem katasztrófa helyzetekben. Mobil és stacioner kollektív védelmi létesítmények. Harcjárművek kollektív védelmi berendezései. Kompetenciák: A tantárgy meghallgatása után képesekké válnak az egyéni védelem szükséges szintjének meghatározására. Képesek lesznek elrendelni az egyéni és kollektív védelem megfelelő formájának alkalmazását, irányítani, felügyelni a használatát.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. László HALÁSZ - József PADÁNYI - László FÖLDI: Improving the CBRN defence of combat vehicles as a response to the challenges of climate change, Economics and Management, Published by the University of Defence in Brno, VII. évf. 3. szám, 31-38. o. 2013. ISSN 1802-3975 URL cím: http://www.unob.cz/en/Eam/Documents/EaM%203-2013.pdf 2. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 3. Vv/1.: Szakutasítás a vegyvédelmi csapatok tevékenységére - I. rész - A Magyar Honvédség kiadványa, 1993. 4. Zoltán Szombati, László Földi: Pneumatic tents as possible instruments for collective protection, AARMS Academic and Applied Research in Military Science Vol. 8, Issue 3 (2009) Budapest p. 469–481. ISSN 1788-0017 (Online), ISSN 1588-8789 (Print) URL cím: http://www.zmne.hu/aarms/docs/Volume8/Issue3/pdf/09szom.pdf Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly: Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Curriculum, description of subject

Name of subject: Individual and collective CBRN protection HHDID5KSZ25A	Credit value: 2
Number and types of classes: Full time study: 20 Part time study: 6	
Mode of evaluation: Academic grade	
The frequency of offering the subject/its position in the curriculum: 2 nd -4 th semester (depends on the individual educational program)	
Required previous studies: -	
Syllabus of the subject: Within the course program, the students learn about the history of individual and collective CBRN protection, their forms, equipment and methods. Principles of use and the defensive measures in the presence of CBRN agents or hazardous industrial materials are presented. After the completion of the course, the students will be capable to calculate the appropriate level of individual CBRN protection. They will be able to order the application of suitable forms of individual or collective CBRN protection, and command & control of their use.	
List of the 3 to 5 most important compulsory and recommended reading with bibliographical data (author, title, edition and pages)	
Compulsory reading: 1. A Richardt, B Hülseweh, B Niemeyer, F Sabath: CBRN protection: managing the threat of chemical, biological, radioactive and nuclear weapons, Weinheim, Germany 2013. ISBN 978-3-527-65019-4, 2. F. Wang, Chuansi Gao (editors): Protective Clothing: Managing Thermal Stress, Elsevier Ltd. 2014. ISBN 978-1-78242-032-3,	
Recommended reading: 1. László HALÁSZ - József PADÁNYI - László FÖLDI: Improving the CBRN defence of combat vehicles as a response to the challenges of climate change, Economics and Management, Published by the University of Defence in Brno, VII. évf. 3. szám, 31-38. o. 2013. ISSN 1802-3975 URL cím: http://www.unob.cz/en/Eam/Documents/EaM%203-2013.pdf 2. Halász László – Földi László – Padányi József: Climate change and CBRN defense, HADMÉRNÖK VII. 3. pp. 42-49. http://hadmernok.hu/2012_3_halasz_padanyi_foldi.pdf	
Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum: Prof. Colonel László Földi, PhD	
Lecturers involved in the teaching (name, position, academic degree): -	

Curriculum, description of subject

Name of subject: Procedures of CBRN decontamination HHID5KO27	Credit value: 2
Number and types of classes: Full time study: 20 Part time study: 6	
Mode of evaluation: Mark for Course Work	
The frequency of offer: The subject/its position in the curriculum: 2 nd -4 th semester (depends on the individual educational program)	
Required previous studies: -	
Syllabus of the subject: Within the course program, the students learn the principles, forms and tactics of CBRN decontamination. They pick up the new, environmental friendly decontamination technologies and the possibilities of the individual protective equipment's decontamination. They get acquainted with the circumstances of CBRN decontamination at the Hungarian Defence Forces and also at the disaster relief units. After the completion of the course, the students will be capable to design and command complex CBRN decontamination tasks. They will have appropriate knowledge of suitable techniques to eliminate different CBRN contaminations.	
List of the 3 to 5 most important compulsory and recommended reading with bibliographical data (author, title, edition and pages)	
Compulsory reading: 1. SH Lillie, JM Kelly, JN Mattis, BB Rayburn: CBRN Decontamination: Multiservice Tactics, Techniques, and Procedures for Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear Decontamination, apps.dtic.mil/Act CLXXXV./2012. on waste management, https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a523781.pdf 2. V Kumar, R Goel, R Chawla... : Chemical, biological, radiological, and nuclear decontamination: Recent trends and future perspective - Journal of Pharmacy, 2010 - https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3148627/	
Recommended reading: 1. AW Khan, S Kotta, SH Ansari, J Ali, RK Sharma: Recent advances in decontamination of chemical warfare agents - Defence Science Journal, 2013 https://pdfs.semanticscholar.org/9f61/c054e66c29c2fd4bcd8b881f94e2c5715190.pdf 2. Holly Elisabeth Carter , John Drury , G. James Rubin , Richard Williams , Richard Amlôt: Emergency responders' experiences of and expectations regarding decontamination, International Journal of Emergency Services, ISSN: 2047-0894, Publication date: 7 October 2014 https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJES-08-2013-0022/full/html?queryID=0%2F9728879&	
Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum: Prof. Colonel László Földi, PhD	
Lecturers involved in the teaching (name, position, academic degree): -	

Tantárgy neve: A felkelések elmélete	Kódja: HHDID3KO19	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: gyakorlati jegy és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott (változó)		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A Magyarországon eddig kevésbé kutatott teoretikusok életművének, teóriáinak rendszerezett bemutatása, a témával foglalkozó hazai és nemzetközi szakirodalom áttekintése. Ismeretanyag: A gerilla hadviselés elméletének, annak teoretikusainak átfogó elemzése; A gerilla hadviselés elmélete magyar vonatkozásainak feltárása; A gerilla hadviselés elméletének hatása a felkelés elleni műveletek elméletére. Kompetencia: A hallgató a felkelésekkel foglalkozó elméletek ismeretében képes napjaink irreguláris küzdelmeinek elméleti hátterét, mozgatórugóit feltárni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: FORGÁCS Balázs: Gerillák, partizánok, felkelők. Bp.: Zrínyi, 2020 SCHMITT, Carl: A partizán elmélete. In: Uő.: A politikai fogalma. Bp.: Osiris – Pallas Stúdió – Attraktor, 2002, pp. 103-173. Ajánlott irodalom: ASPREY, Robert B.: War in the Shadows. The Guerrilla in History. Garden City (NY): Doubleday & Co., 1975. LAQUEUR, Walter: Guerrilla Warfare: a Historical and Critical Study. Piscataway (NJ): Transaction Publishers, 2009.		
Tantárgy felelőse: Dr. Forgács Balázs alezredes, egyetemi docens, PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -		

Tantárgy neve: A hadikultúrák fejlődése, jellemzőik, művelőik és megjelenésük a korszerű fegyveres küzdelemben	Kódja: HHDID3KSZ08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: gyakorlati jegy és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott (változó)		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A doktorandusz ismerje meg a hadikultúra fogalmát, a fogalom historiográfiáját, valamint a hadikultúrákat (mozgáscentrikus, anyagcentrikus és gerilla hadviselés hadikultúrája), illetve azok teoretikusait. Ismeretanyag: A hadikultúra fogalma, kialakulása; A mozgáscentrikus hadikultúra és teoretikusai; Az anyagcentrikus hadikultúra és teoretikusai; A gerilla hadviselés hadikultúrája és teoretikusai Kompetencia: A hallgató képes a modern fegyveres konfliktusok elemzésére a hadikultúrák elméletének felhasználásával.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: KOVÁCS Jenő: Magyarország katonai stratégiája.(Komplex kutatási téma). II. kötet, Kézirat, Bp., 1995., a kézirat a Nemzeti Közzolgálati Egyetem könyvtárában található, raktári jelzet: 585/1767:2; FORGÁCS Balázs: Napjaink hadikultúrái (A hadviselés elmélete és fejlődési tendenciái a modern korban) PhD értekezés, ZMNE, Bp., 2009. NAGY Miklós Mihály: A katonai erőszak elmélete és a XX. század. In.: Múltunk, 2004., 4. szám, 146-175. Ajánlott irodalom: GOTTREICH László et al. (szerk.): A hadművészet középkori és újkori klasszikusai. Zrínyi Katonai Kiadó, Bp., 1974. sz.n.: Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 1., ZMKA, Bp., 1971. (J-506) – Douhet SZÁVA Péter (szerk.): A páncélos háború elméletének képviselői. Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 2., ZMKA, Bp., 1971. (J-517) – Eimannsberger, Gunderian sz.n.: A páncélos háború elméletének képviselői (folytatás). Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 3., ZMKA, Bp., 1972. (J-523) – Fuller, Liddell Hart, de Gaulle		
Tantárgy felelőse: Dr. Forgács Balázs alezredes, egyetemi docens, PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -		

Tantárgy neve: A francia fegyveres erők korszerűsítése és a katonai stratégiák kapcsolata	Kódja: HHDID3KSZ2U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 1-4. félév		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: Megismerni a francia haderő műveleti képességeit és feladatrendszerét a katonai stratégia tükrében. Ismeretanyag: - Franciaország katonai stratégiájának megismerése, feldolgozása - Franciaország fegyveres erőinek feladatrendszere, kapcsolódásuk a katonai stratégiával - önálló kutatási feladat megoldása Kompetenciák: - kutatói készségek kialakítása - nemzetközi primer irodalom feldolgozási és értékelési szemlélet fejlesztése - ismeretek gyakorlati alkalmazása - önálló kutatásokra való felkészítés		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: - Fregán Beatrix: A francia haderő szervezeti modernizációja és műveleti részvételei, In: Törke, András István (szerk.) A jelenkori Franciaország II. kötet - Tanulmányok a jelenkori Franciaországról, L'Harmattan Kiadó (2021) pp. 184-208. - Fregan Beatrix: A francia védelmi stratégia modernizációja, In: Gazdag, Ferenc (szerk.) Franciaország a 21. század elején, Ludovika Egyetemi Kiadó (2019) pp. 85-104. - Fregan Beatrix, Rajnai Zoltán: Western european example of defense development, MŰSZAKI TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK (EN) 11: pp. 55-58. - Fregan Beatrix: Doktrína, stratégia, taktika – a francia minta, ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM KIADVÁNYA 150: pp. 111-114. - Fregan Beatrix: Nemzetvédelem és biztonság francia szemmel, TÁRSADALOM ÉS HONVÉ-DELEM 13: (1) pp. 219-225. Ajánlott irodalom: - Fregan Beatrix: A francia haderő átalakítása és aktuális problémái, KARD ÉS TOLL 2005: (2) pp. 62-65. - Fregan Beatrix: Un établissement européen au service de la défense, In: Dr. Fregan Beatrix (szerk.) Succès et défis dans l'enseignement des langues étrangères, Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem, 2014. pp. 83-85.		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fregan Beatrix, egyetemi docens PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

oktató

Tantárgy neve: Modernisation des forces armées françaises et relation avec les stratégies militaires	Kódja: HHDID3KSZ3U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 1-4. félév		
Előtanulmányi feltételek: -		
Description de la matière : Comprendre les capacités opérationnelles des forces armées françaises et leur système de mission à travers la stratégie militaire. Contenu: - Comprendre et analyser la stratégie militaire de la France - Système de mission des forces armées françaises et leur relation avec la stratégie militaire - Réalisation d'une recherche indépendante Compétences: - Développement des compétences en recherche - Approfondissement de l'analyse et de l'évaluation des sources primaires internationales - Application pratique des connaissances - Préparation à des recherches indépendantes		
Les 3 à 5 ouvrages obligatoires et recommandés les plus importants (manuel, livre de cours) avec les données bibliographiques (auteur, titre, informations sur l'édition, pages)		
Lectures obligatoires: - Fregan Beatrix : La modernisation organisationnelle des forces armées françaises et leurs engagements opérationnels, In : Türke, András István (éd.) La France contemporaine II. Études sur la France contemporaine, L'Harmattan Éditeur (2021) pp. 184-208. - Fregan Beatrix : La modernisation de la stratégie de défense française, In : Gazdag, Ferenc (éd.) La France au début du XXI ^e siècle, Ludovika University Press (2019) pp. 85-104. - Fregan Beatrix, Rajnai Zoltán : Exemple occidental de développement de la défense, MŰSZAKI TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK (EN) 11 : pp. 55-58. - Fregan Beatrix : Doctrine, stratégie, tactique – l'exemple français, Publication de l'Université de Défense Nationale Miklós Zrínyi 150 : pp. 111-114. - Fregan Beatrix : Défense nationale et sécurité vue par la France, TÁRSADALOM ÉS HONVÉDELEM 13 : (1) pp. 219-225.		
Lectures recommandées: - Fregan Beatrix : La transformation des forces armées françaises et ses problèmes actuels, KARD ÉS TOLL 2005 : (2) pp. 62-65. - Fregan Beatrix : Un établissement européen au service de la défense, In : Dr. Fregan Beatrix (éd.) Succès et défis dans l'enseignement des langues étrangères, Budapest : Université Nationale de la Fonction Publique, 2014. pp. 83-85.		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fregan Beatrix, egyetemi docens Ph.D		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

oktató

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: <i>HHDID3KO20 A hadtudomány fejlődésének lehetséges irányai, válaszok a globális kihívásokra</i>	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó	
Előtanulmányi feltételek: —	
A tárgy célja: Átfogó ismeretek nyújtása a hadtudomány kutatási tárgyában a 20. század végétől bekövetkezett változásokról, a 21. századi kihívásokra adható hadtudományi válaszokról, továbbá a tudomány és a technika fejlődéséből fakadó hadtudományi „reakciókról”. A hallgató által kiválasztott – kutatási témájához kapcsolódó – tématerületen a doktorandusz gyakorolja a szakirodalom felkutatását és feldolgozását, majd ennek eredményeképpen képes legyen – 8-12 gépelt oldalon saját gondolatait is közreadva – a téma kidolgozására. Ismeretanyag: A hadtudomány kutatási tárgya a 20. század végén és a 21. század elején. Paradigmaváltás a hadtudományban? A 21. századi kihívások. A modern haderő és azok jellemzői. A 21. századi hadviselés jellemzői.	
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: ÁCS T. (2001): Haza, hadügy, hadtudomány. Budapest: HM OTF. ISBN 963 7037 43 8 BAYLIS, J. (et al., szerk.) (2005): A stratégia a modern korban. Bevezetés a stratégiai tanulmányokba. Budapest: Zrínyi. ISBN 963 327 400 1 GŐCZE I. (2024): A 21. századi hadi tudományok elmélete. Budapest: Ludovika. JOHNSON, R. (et al.) (2011): How to Win on the Battlefield. The 25 Key Tactics of all Time. London: Thames & Hudson. ISBN 978-0500251614 KŐSZEGVÁRI T. (2008): A hadtudomány fejlődése az ókortól a 21. századig. Budapest: ZMNE. Ajánlott irodalom: ÁGH A. (1998): Konfliktusok, háborúk. Budapest: Zrínyi Katonai Kiadó. ISBN 963 3265 92 4 CLAUSEWITZ, C. von (2013): A háborúról. (ford. Szabó J.) 5. kiadás. Budapest: Zrínyi Kiadó. ISBN 978 963 3275 99 3 DEÁK J.: A katonai műveletek hadászati jellemzői napjainkban. Hadtudomány, 2005 4 (http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2005/4/2005_4_6.html /2008. 05. 19./) DEÁK J.: Napjaink és a jövő háborúja. Hadtudomány, 2005. 1. (http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2005/1/2005_1_3.html /2008. 05. 19./) FÖLDI P. (2008): A hadművészet története. Debrecen: Püldo Kiadó. GAZDAG F. (szerk.) (2011): Biztonsági tanulmányok-biztonságpolitika. Budapest: ZMNE GRAY, C. S. (2009): Schools for Strategy: Teaching Strategy for 21st Century Conflict. Carlisle: U.S. Army War College, Strategic Studies Institute. (http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=947) HAMMES, T. X. (2006): The Sling and the Stone: On War in the 21st Century. St. Paul: Zenith Press. KŐSZEGVÁRI T.: Hadviselés a 21. században, Hadtudomány, 1999 1 LIND, W. (et al.): The Changing Face of War: Into the Fourth Generation. Marine Corps Gazette (October 1989): 22-26. Published simultaneously in Military Review (October 1989): 2-11	

MAKK L. A katonai erő alkalmazása a 21. században. Hadtudomány, 2005 4
(http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/4/2005_4_9.html /2008. 05. 19./)

MEADOWS, D. H. (et al.) (1972): The Limits to Growth: A report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind. New York: Universe Books. ISBN 0-87663-165-0

SZENES Z.: Katonai kihívások a 21. század elején. Hadtudomány, 2005 4
(http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/4/2005_4_5.html /2008. 02. 25./)

SZUN-CE (2006): A háború művészete. In. SZÁNTAI Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

WUZI (2006): A hadviselés szabályai. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgy neve: <i>A hadtudomány rendszertana és kutatásmódszertana</i>	Kódja: HHDID3KSZ14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgyleírás: A tudomány rendszertani alapjainak megismertetése, a tudománysszaki tantárgyak tanulmányozásának elősegítésére. A tudományos kutatás, illetve a hadtudományi kutatások módszereinek irányelveinek, valamint a hadtudományi kutatások intézményrendszerének megismertetése a célirányos kutatások elősegítése érdekében. A tudományos kommunikáció alapvető ismerveinek megismertetése. Tudományometriai alapismeretek oktatása az adott tudományág, tudománysszak, tudományos téma fejlődésének és eredményeinek, valamint a szerzői produktivitás értékelésének vizsgálata céljából. Ismeretanyag: A tudomány értelmezése, rendszertani alapjai; a hadtudomány rendszertani értelmezése; a tudományos kutatás alapvető ismeretei; a tudományos kutatás intézményrendszere; a tudományos kutatómunka folyamata; a tudományos kutatás módszerei; a tudományos kommunikáció; a tudományos írásművekkel szembeni követelmények; a szakirodalmi idézetek és hivatkozások rendszere. Kompetenciák: a tudományos kutatáshoz szükséges ismeretek elsajátítása, és gyakorlatban való sikeres alkalmazása.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: ECO, U. (1996): Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest: Kairosz. KOLTAY T. (szerk.) (1999): Kutatás és közlés a természettudományokban. Budapest, Osiris. MAJOROS P. (2000): A kutatásmódszertan alapjai. Budapest, Perfekt Rt. TOMCSÁNYI P. (2000): <i>Általános kutatásmódszertan</i>. Budapest, Szent István Egyetem.		

Ajánlott irodalom:

GÖCZE I. (2011): A tudományos kutatás módszerei. *Hadtudományi Szemle* 4 3 157–166.

(http://epa.oszk.hu/02400/02463/00010/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2011_3_157-166.pdf)

GÖCZE I. (2010): *A tudományelmélet és kutatómódszertan alapjai. A tudományos kutatás és publikálás.* Budapest: ZMNE.

(http://www.lib.pte.hu/csomag/FEEK/MA-Lev/01felev/Kocsis_M-Tudomanyelmélet/GOCZE-TUDELK KUTMODSZT TANULMANY.PDF)

GÖCZE I (2010): A tudományos kutatás jelentősége a katonai (nemzetvédelmi) felsőoktatásban. *Hadtudományi Szemle* 3 3 75–82.

http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamlak/2010/2010_3/2010_3_alt_gocze_istvan_75_82.pdf)

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

A tantárgy neve: HHDID5KSZ20 A katonaföldrajzi értékelések szükségessége, tartalma, elkészítésük módszerei	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Kutatói szeminárium; kontakt óraszám: nappali: 20/ levelező, egyéni: 6	
A számonkérés módja: GYJ	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): első négy	
Előtanulmányi feltételek: —	
Tantárgyleírás: A haderő új alkalmazási elveinek megfelelően a tantárgy keretében elemeznie kell a katonaföldrajzi (tágabb értelemben már a geoinformációs) környezet és a fegyveres küzdelem kölcsönhatásait, értékelnie kell azokat, majd a vezetési szinteknek megfelelő következtetésekkel, illetve ajánlásokkal kell támogatnia a döntési alternatívák kidolgozását, valamint a helyes döntés (cselekvési változat) meghozatalát. A katonaföldrajznak és produktumainak alapvető feladata a vezetői döntéstámogatás. Tehát a térinformatikai rendszerek alaprendeltetését elemezve, megállapíthatjuk, hogy napjaink új alapokon nyugvó katonaföldrajza nem „létezik” a térinformatikai rendszerek alkalmazása nélkül. Ismeretanyag: a katonaföldrajzi környezet és a fegyveres küzdelem kapcsolata, kölcsönhatásai; a katonaföldrajzi értékelések szükségessége, valamint azok tartalma; a katonaföldrajzi értékelések elkészítésének módszerei, azok „formái”. Kompetencia: a katonaföldrajzi értékelések elkészítéséhez szükséges ismeretek elsajátítása.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: COLIN, F. (ed.) (2005): <i>The Geography of War and Peace: From Death Camps to Diplomats</i>. New York: Oxford University Press. GALGANO, F. A., PALKA, E. J. (eds.) (2011): <i>Modern Military Geography</i>. New York: Routledge. HM HVK (1997): A katonaföldrajz elméleti és gyakorlati kérdései az új követelmények tükrében: Az MH katonaföldrajzi információs rendszer létrehozása (1997) <i>Hadtudományi tájékoztató</i> 2 3–108. KOZMA E., HÉJJA I., STEFANCSIK F. (1993): <i>Katonaföldrajzi kézikönyv</i>. Budapest: Zrínyi Kiadó. LÁNSZKI J. (2000): <i>A katonaföldrajz elméleti alapjai</i>. Budapest: ZMNE. egyetemi jegyzet Ajánlott irodalom: COLLINS, J. M. (1998): <i>Military Geography for Professionals and the Public</i>. Washington, DC: National Defense University Press. DETREKŐI Á., SZABÓ Gy. (2002): <i>Térinformatika: felsőoktatási tankönyv</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. FÜR G. (2002): <i>A katonaföldrajzi információk felhasználásának lehetőségei a parancsnokok és törzsek felkészítésének rendszerében, a NATO elvek figyelembevételével</i>. Doktori (PhD) értekezés. Budapest: ZMNE	

GŐCZE I. (2000): A komplex katonaföldrajz néhány elméleti kérdése. *Földrajzi Értesítő*, XLVI 3–4 263–273. (www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE1997/FE19973-4_263-273.pdf)

GŐCZE I. (2000): Katonaföldrajz és multimédia. *Földrajzi Értesítő*, XLIX 1–2. 95–104. (www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE2000/FE20001-2_95-104.pdf)

GŐCZE I. (1996): *A térinformatika alkalmazása katonaföldrajzi értékelések elkészítésének folyamatában*. Doktori (PhD) értekezés; Budapest: ZMKA.

KÁLLAI A. (2007): *Térinformatikai adatbázison alapuló tematikus térképek alkalmazása a Magyar Honvédség szárazföldi csapatai béke és háborús feladatainak támogatásában*. Doktori (PhD) értekezés; Budapest: ZMNE
(http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2007/kallai_attila.pdf)

REINHARD, M., HÄUSLER, H. (eds.) (2011): *International Handbook of Military Geography*. Vol. 2. Vienna: Arbeitsgemeinschaft Truppendienst.

SIPOSNÉ KECSKEMÉTHY K., NAGY M. (1995): A magyar katonaföldrajz alapkérdésnek változása és vizsgálati mutatói. *Földrajzi Értesítő*, XLIV 1–2 71–89.
(www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE1995/FE19951-2_71-89.pdf)

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. július 30.

Dr. Gőcze István

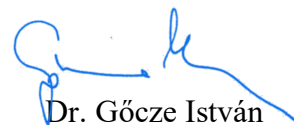
Tantárgy neve: <i>Modern hadviselés. Tudomány és/vagy művészet</i>	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó		
Előtanulmányi feltételek: nincs		
Tantárgyleírás (cél, tartalom): A tantárgy <i>célja</i>, hogy a doktoranduszok megismerjék napjaink modern hadviselésének törvényszerűségeit, elveit, rendszerismérveit, ezen keresztül ismereteket kapjanak a hadviselés tudomány-elméleti kérdéseiről. A tantárgy <i>tartalma</i>: A második világháborút követő időszak fegyveres műveletei, konfliktusai egyre bonyolultabbá, komplexebbé váltak, és folyamatosan változtak, változnak. Ennek egyik kiváltó oka a haditechnika fejlődése, de ezen túl a meghatározó eleme a hadtudomány fejlődése. A lezajlott konvencionális, illetve nem konvencionális háborúk, fegyveres konfliktusok elemzésével megvizsgáljuk azok jellemzőit, az elszenvedett kudarcok, továbbá az elért sikerek okait. Ezeket elemezve értékeljük a tudomány és a művészet (hadtudomány–hadművészet) kérdéskörét, valamint a paradigmaváltás bekövetkeztének lehetőségét a hadtudományban.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: • BAYLIS, J. (et al., szerk.) (2005): <i>A stratégia a modern korban. Bevezetés a stratégiai tanulmányokba</i>. Budapest: Zrínyi. • GÖCZE I. (2024): <i>A 21. századi hadi tudományok elmélete</i>. Budapest: Ludovika. • JOHNSON, R. (et al.) (2011): <i>Útmutató a győzelemhez. 25 hadászati stratégia az ókortól napjainkig</i>. Budapest: Athenaeum. • KŐSZEGVÁRI T. (2008): <i>A hadtudomány fejlődése az ókortól a 21. századig</i>. (egyetemi jegyzet) Budapest, ZMNE Ajánlott irodalom: • FÖLDI P. (2008): <i>A hadművészet története</i>. Debrecen: Püldo Kiadó. • GRAY, C. S. (2009): <i>Schools for Strategy: Teaching Strategy for 21st Century Conflict</i>. Carlisle: U.S. Army War College, Strategic Studies Institute. (www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=947) • HAMMES, T. X. (2006): <i>The Sling and the Stone: On War in the 21st Century</i>. St. Paul: Zenith Press. • ISAKOVA, I. (2012): <i>Russian Governance in the 21st Century: Geo-Strategy, Geopolitics and New Governance</i>. Abingdon: Taylor & Francis. (www.ewidgetsonline.net/dxreader/Reader.aspx?token=W4T0replnc-Mslz%2fJUEBDhQ%3d%3d&rand=228501613&buyNowLink=&page=&chapter=) • SZENES Z. (2015): Tudomány és korszerű haderő. <i>Magyar Tudomány</i>, 176 2, 194–201. • SZENES Z. (2013): Akadémiai viták a hadtudomány struktúrájáról. <i>Hadtudomány</i>, XXIII 3–4, 59–66. • SZUN-CE (2006): <i>A háború művészete</i>. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.		

- WUZI (2006): *A hadviselés szabályai*. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgy neve: A nyelv szerepe a XXI. századi konfliktusokban	Kódja: HHDIDKSZ54U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye:		
Előtanulmányi feltételek: -		
Ismeretanyag: A tantárgy áttekinti a nyelv és a szaknyelv stratégiai, politikai és művelési szerepét a XXI. századi konfliktusokban, különös tekintettel az információs műveletek és a nemzetközi katonai együttműködések nyelvi dimenzióira. Elemzi a nyelv, a katonai szaknyelv, a diplomáciai szaknyelv, a tolmácsolás és a kulturális-mediáció jelentőségét a többnemzeti műveletekben, valamint a kommunikáció szerepét a konfliktuskezelés és a válságkommunikáció folyamatában. A kurzus kitér továbbá a dezinformáció, és a stratégiai kommunikáció nyelvi eszközeinek vizsgálatára, különös figyelemmel a fegyveres konfliktusok tapasztalataira, a békeszerződések nyelvezetére, valamint a nyelvi regiszterek közti különbségekre. Kompetencia: A tantárgy fejleszti a hallgatók képességét a konfliktusok nyelvi és kommunikációs aspektusainak komplex, interdiszciplináris elemzésére. A szeminárium hozzájárul a katonai és biztonságpolitikai szövegek kritikai értelmezéséhez, valamint a stratégiai kommunikációs folyamatok értékeléséhez. A kurzus erősíti a hallgatók érvelési kompetenciáit, különös tekintettel a nemzetközi és többnyelvű művelési környezet sajátosságaira.		
Kötelező irodalom: Barta, Péter (2023): Előszó. In: Seresi Márta. et al. (szerk.) (2023): Nyelvi közvetítés fegyveres konfliktusokban és egyéb válsághelyzetekben. OFFI Zrt., ELTE BTK: Budapest. ISBN :978-963-489-569-5 Tóth József – Zsigmond Anikó – V. Szabó László: Az interkulturális kompetencia szerepe a katonai idegennyelv-oktatásban. <i>Iskolakultúra</i>, 33. évf. 9. sz. (2023), pp.68–81. DOI: 10.14232/iskkult.2023.9.68 Ajánlott irodalom: Láncos Petra: Humanitárius tolmácsolás: definíciós kísérletek In: Seresi, Márta; Robin, Edina; Eszenyi, Réka (szerk.) Nyelvi közvetítés fegyveres konfliktusokban és egyéb válsághelyzetekben Budapest, Magyarország: ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszék, Országos Fordító- és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. (2023) 128 p. pp. 103-110. Dobos Csilla (2023): Az inter- és az intralingvális ekvivalencia jellemzői a szakfordításban. <i>Porta Lingua</i>. 2023/2. pp.9-22. https://doi.org/10.48040/PL.2023.2.1 Henri-Benoît Lefrançois (2025): Impact de la communication d'un ordre sur le comportement en mission. <i>Revue Défense Nationale</i> n°883 octobre 2025 pp. 38-44		
Tantárgy felelőse: Dr. Göttler Viktória PhD, adjunktus		

Tantárgy neve: Felnőttképzés új módszerei a védelmi szférában	Kódja: HHDID2KSZ25U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea, és <u>szem</u> . Előadás: - Gyak: 20 óra nappali/ 6 óra levelező		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 1-4 félév		
Előtanulmányi feltételek: nincs		
Ismeretanyag: A felnőttképzés lényege, jellemzői a 21. században. A felnőttképzés szinterei, didaktikája. A felnőttképzés katonai (védelmi) sajátosságai. A felnőttképzés kihívásai: generációs szakadék, előképzettségbeli különbségek, eltérő tanulási képességek stb. Mesterséges intelligencia, virtuális valóság, kiterjesztett valóság és más technológiák használata a felnőttoktatásban. A motiváció fenntartásának és erősítésének lehetőségei a modern technológiák alkalmazásával. Hatékony tanulási folyamat megszervezése, korszerű tanulási környezet biztosítása heterogén csoportokban, valamint a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlesztése. Kompetencia: Átfogó ismeret a felnőttképzés lényegéről, új pedagógiai megközelítéseiről, korszerű módszereiről és védelmi sajátosságairól.		
Kötelező irodalom: Németh, B. (2021). A felnőttkori tanulás és a felnőttoktatás jövője - Trendek és kérdések. <i>Tudásmenedzsment</i>, 22(1. különszám), 230–239. DOI: https://doi.org/10.15170/TM.2021.22.K1.16 Bárdos, J (2025): Tanárképzés, nyelvpedagógia, nyelvvizsga — Válogatott tanulmányok az ezredforduló után” címmel. (Szerkesztette: Kusper Judit, Vass Gergely) Líceum Kiadó, Eger https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/8796/1/BardosJeno_online_Full.pdf Szabó, Cs. (2024): Szakfordítók technológiai kompetenciája a digitális korban: fókuszban a gépi fordítás és a mesterséges intelligencia. <i>Porta Lingua</i>. 2024/4. 33-47 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2024.2.4 Rab, Á (2023): Ember a digitális rengetegben-Quo vadis, eszközhasználó faj? in: <i>Holnap</i> (szerkesztette: Dr. Kapitány-Fövény Máté) hvg könyvek 17-29. Ajánlott irodalom: Mátyás, J (2024): Gyakorlatorientált szaknyelvoktatás. <i>Porta Lingua</i>. 2024/1. 99-106 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2024.1.10 Czellér, M. – Nagyné Bodnár, K. – Domonyi, R. (2023): Hogyan feleljünk meg a 21. század munkaerőpiaci kihívásainak a felnőttek idegen nyelvi képzésében? <i>Porta Lingua</i>. 2023/1. 139-146 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2023.1.13 Intelligence artificielle dans l'éducation (brochure MEN/DNE, 2024/2025) MEN DNE brochure IA 2025 FR web.pdf		
Tantárgy felelőse: Dr. Göttler Viktória PhD, adjunktus		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincs		

I.2. Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

Tantárgy neve: Elektronikai hadviselés (HHDID8KO13)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Szabadon választható kutatói szeminárium 6 ea 14 gy/N; 2 ea 4 gy/L	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): képzési terv szerint	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: Az elektronikai hadviselés kialakulása. Az elektromágneses környezet, és az elektronikai harctér értelmezése. Az elektronikai hadviselés alapfogalmai, összetevői, a köztük lévő összefüggések. Integrált felderítés (SIGINT) és elektronikai hadviselés elvei. A SIGINT és az elektronikai támogatás összefüggései, azonosságok, különbségek. Felderítési adat (információ) és harci információ értelmezése. Adatszerzési technikák és módszerek: felfedés, iránymérés, helymeghatározás, lehallgatás, figyelés. Az elektronikai támogatás eszközei, módszerei. Az elektronikai támogatás fenyegetésjelző és célmegjelölő funkciójának értelmezése. Az elektronikai ellentevékenység módszerei és lehetőségei. Elektronikai zavarás, elektronikai megtevesztés és elektronikai pusztítás értelmezése, kategóriái, eszközei, eljárásai, módszerei. Az elektronikai védelem feladatai, elvei és megvalósítási módjai. A felderítés elleni tevékenység eszközei, módszerei, eljárásai és rendszabályai. Az elektronikai ellentevékenység elleni tevékenység eszközei, módszerei, eljárásai és rendszabályai. Kompetenciák: mélyreható ismeretek az adatszerzési technikákról, módszerekről; az elektronikai hadviselés területeiről, főbb összefüggéseiről, alapelveiről, feladatairól.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom 1) Haig Zs. - Kovács L. - Ványa L. - Vass S.: Elektronikai hadviselés, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014. 302 p. (elektronikus jegyzet) 2) Magyar Honvédség Légierő Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság kiadványa, 2004. 3) Magyar Honvédség Összhaderőnemi Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség kiadványa, 2004. Ajánlott irodalom 1) FM 3-36 Electronic Warfare. Headquarters, Department of the Army, february, 2012. (Tanszéki könyvtár)	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. dr. Haig Zsolt, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

I.2. Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

Tantárgy neve: Katonai műveletek elektronikai hadviselés támogatása HHDID8KO04	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Szabadon választható kutatói szeminárium 6 ea 14 gy/N; 2 ea 4 gy/L	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): képzési terv szerint	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: Az elektronikai hadviselés elvei és módszerei a szárazföldi csapatok és a légierő műveleteiben. A szárazföldi csapatok műveleteinek (támadás, védelem) elektronikai hadviselési támogatása. A légierő műveleteinek elektronikai hadviselési támogatása (kollektív védelem, SEAD feladatok, önvédelem). Az elektronikai hadviselési erők és eszközök NATO elvek szerinti alkalmazásának rendje, az erők harcrendje, követelmények. A nem-háborús katonai műveletek elektronikai hadviselés támogatása, missziós feladatok. Az elektronikai hadviselés megtervezésének, megszervezésének rendje. A parancsnok, a törzs és az egyes elektronikai hadviselési szolgálati személyek feladatai a harci munka megtervezésében, megszervezésében, végrehajtásában és ellenőrzésében. GIS alapú elektronikai láthatóság vizsgálat, járhatóság vizsgálat. Az elektronikai hadviselési számvetések térinformatikai támogatása. GIS alapú SIGINT és elektronikai hadviselési vezetési rendszerek. Kompetenciák: mélyreható ismeretek a szárazföldi összefegyvernemi kötelékek és a légierő műveleteinek elektronikai hadviselési támogatásáról, a rendszeresített szárazföldi és légi technikai eszközökkel végrehajtott elektronikai hadviselési feladatok megtervezéséről, megszervezéséről, irányításáról és végrehajtásáról.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom 1) Haig Zs. - Kovács L. - Ványa L. - Vass S.: Elektronikai hadviselés, Nemzeti Közszerológálati Egyetem, 2014. 302 p. (elektronikus jegyzet) 2) Magyar Honvédség Légierő Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség Légerő Parancsnokság kiadványa, 2004. 3) Magyar Honvédség Összhaderőnemi Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség kiadványa, 2004. 4) Magyar Honvédség Tábori Törzsszerológálati Szakutasítás. A Magyar Honvédség kiadványa, 2013. Ajánlott irodalom 1) FM 3-36 Electronic Warfare. Headquarters, Department of the Army, february, 2012. (Tanszéki könyvtár)	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. dr. Haig Zsolt, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: Hadijáték	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A tantárgy bevezeti a doktoranduszokat a hadijátszás (wargaming) mint strukturált döntéstámogató és elemzési módszertan elméleti és módszertani alapjaiba. A „A hadijátszás módszertanának hadelméleti alapjai az innovációban és a kreatív döntéshozatalban” kutatási téma alapján a tantárgy kiterjed a hadijátszás történeti fejlődésére, alapvető tervezési elveire, a hadijátékok spektrumára (manuálistól a számítógéppel segítettig), valamint ezek alkalmazására katonai, kormányzati és biztonságpolitikai kontextusban. A hallgatók megvizsgálják a nemzetközi (első-sorban NATO- és angolszász) trendeket, feltárják a hadijátszás és a vezetés- és szervezéstudomány, szervezetelmélet, illetve hadművészet közötti interdiszciplináris kapcsolódásokat, és gyakorlati készségeket fejlesztenek hadijátékok tervezésében és facilitálásában. A tantárgy emellett foglalkozik a hadijáték-tervezést és -alkalmazást szabályozó hazai és nemzetközi keretrendszerrel is. Kompetencia: A tantárgy sikeres teljesítése után a hallgatók képesek lesznek: kritikusan elemezni a hadijátszás elméleti alapjait és módszertani keretrendszerét; katonai és kormányzati döntéstámogatásra alkalmas hadijáték-forgatókönyveket tervezni és értékelni; a hadijátszás módszertanát interdiszciplináris kutatási kontextusban alkalmazni; a hadijátszás témakörének nemzetközi szakirodalmát értékelni és saját kutatásukat abba elhelyezni; valamint hozzájárulni a nemzeti és nemzetközi hadijáték-szabályozók és -doktrínák kidolgozásához.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Perla, Peter – Curry, John: Peter Perla's The Art of Wargaming. A Guide for Professionals and Hobbyists. Lulu, 2011. 2. Appleget, Jeffrey – Burks, Robert – Cameron, Frederick: The Craft of Wargaming. Naval Institute Press, Annapolis, MD, 2025. 3. Bae, Sebastian J. (szerk.): Forging Wargamers. A Framework for Wargaming Education. MCU Press, Quantico, VA, 2022. Ajánlott irodalom: 1. Juhász Tamás, Harangi-Tóth Zoltán: A hadijátékok alkalmazási lehetőségei döntéshozatali képességet fejlesztő eszközként, Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség központi folyóirata 150: (3) pp. 74–85.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy, egyetemi adjunktus, Ph.D.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Course title: Wargaming	Code:	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: Lecture: 20/6 hours, Practice: 0 hours		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): Coursework mark (practical grade)		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 2-4. semester		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): None		
Course description: <u>Professional content:</u> The course introduces doctoral students to the theoretical and methodological foundations of wargaming as a structured decision-support and analytical methodology. Drawing on the research topic "Military Theory of Wargaming in Innovation and Creative Decision Making," the course covers the historical development of wargaming, key design principles, the spectrum of wargame types (from manual to computer-assisted), and their application in military, governmental, and security policy contexts. Students examine international (primarily NATO and Anglo-Saxon) trends, explore the interdisciplinary connections between wargaming and leadership science, organizational theory, and military art, and develop practical skills in wargame design and facilitation. The course also addresses the regulatory and doctrinal framework governing wargame development and implementation at national and international levels. <u>Competence:</u> Upon successful completion of the course, students will be able to: critically analyse the theoretical underpinnings and methodological frameworks of wargaming; design and evaluate wargame scenarios suitable for military and governmental decision-support; apply wargaming methodology in interdisciplinary research contexts; assess the international scientific literature on wargaming and position their own research within it; and contribute to the development of national and international wargaming standards and doctrines.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

Obligatory literature:

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

1. Perla, Peter – Curry, John: Peter Perla's The Art of Wargaming. A Guide for Professionals and Hobbyists. Lulu, 2011.
2. Appleget, Jeffrey – Burks, Robert – Cameron, Frederick: The Craft of Wargaming: A Detailed Planning Guide for Defense Planners and Analysts. Naval Institute Press, Annapolis, MD, 2025.
3. Bae, Sebastian J. (ed.): Forging Wargamers. A Framework for Wargaming Education. MCU Press, Quantico, VA, 2022.

Optional literature:

1. Sabin, Philip: Simulating War. Studying Conflicts through Simulating Games. Bloomsbury Academic, London, 2015.
2. Ministry of Defence Development, Concepts and Doctrine Center: Wargaming Handbook. LCSLS Headquarters and Operations Centre, Bicester, 2017.
3. Harangi-Tóth, Zoltán: Military Theory of Wargaming in Innovation and Creative Decision Making. (Research topic announcement, NKE, 2025.)

Name of lecturer responsible for the course: MAJ. Zoltán HARANGI-TÓTH, Ph.D. (Assistant Professor, Department of Land Warfare)

Lecturer(s) involved in teaching the course: MAJ. Zoltán HARANGI-TÓTH, Ph.D.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A műszaki támogatás időszerű kérdései	Kódja: HHDID5KO29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A modern hadviselésben a műszaki támogatás a katonai műveletek egyik kulcskomponense, amely alapvetően befolyásolja a műveletek tervezését, végrehajtását és fenntarthatóságát. A 21. század biztonsági környezetében a gyorsan változó technológiai és hadművelleti kihívások – különösen a többdimenziós hadviselés, a hibrid fenyegetések és a kritikus infrastruktúra elleni támadások – új követelményeket támasztanak a műszaki támogatás rendszerével szemben. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve a műszaki támogatás aktuális kérdéseit vizsgálja, különös tekintettel a művelleti környezet változásaira, a technológiai innovációk hatásaira, valamint a NATO és nemzeti doktrínák által meghatározott feladatrendszerre. Kiemelt hangsúlyt kap a mobilitás és ellenmobilitás, a túlélőképesség biztosítása, a katonai infrastruktúra fejlesztése és védelme, valamint a műszaki támogatás szerepe a kritikus infrastruktúrák védelmében és a civil–katonai együttműködésben. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a műszaki támogatás korszerű feladatairól, elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a műszaki támogatás helyét és szerepét a hadműveletek rendszerében, – a műszaki támogatás alapfeladatait (mobilitás, ellenmobilitás, túlélőképesség), – a harctéri mobilitás biztosításának korszerű eszközeit és módszereit, – az akadályrendszerek, erődítések és műszaki zárások hadművelleti alkalmazását, – a műszaki támogatás szerepét a kritikus infrastruktúra védelmében, – a robbanóanyagok, aknák és improvizált robbanószerkezetek (IED) elleni tevékenység alapjait, – a műszaki felderítés és a művelleti környezet műszaki szempontú értékelésének módszereit, – a katonai infrastruktúra fejlesztésének és fenntartásának kérdéseit művelleti környezetben, – a műszaki támogatás integrációját a többdoménű műveletekbe, – a NATO műszaki doktrínák és szabványok főbb elemeit, – a technológiai innovációk (robotika, autonóm rendszerek, digitalizáció) hatását a műszaki támogatásra. – Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a műszaki támogatás rendszerének és feladatainak hadművelleti szintű értelmezésére, – a műszaki támogatási feladatok tervezésére és értékelésére különböző művelleti környezetekben, – a mobilitási és ellenmobilitási megoldások alkalmazásának elemzésére, – a kritikus infrastruktúra védelmének műszaki aspektusainak értékelésére, – a műszaki támogatás és más funkcionális területek (logisztika, művelleti támogatás) közötti kapcsolatok felismerésére, – a korszerű technológiák műszaki támogatásban történő alkalmazásának értékelésére, – önállóan elemezni komplex művelleti helyzeteket műszaki szempontból.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom 1. NATO: <i>Allied Joint Doctrine for Military Engineering (AJP-3.12)</i>, aktuális kiadás (Elérhető NATO e-Library felületen) 2. NATO: <i>STANAG 2238 – Allied Joint Doctrine for Military Engineering</i> (kapcsolódó szabvá-		

nyok, kivonatok)

3. **U.S. Army:** *FM 3-34 Engineer Operations*

Letöltés:

https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ARN19762_FM%203-34%20FINAL%20WEB.pdf

Ajánlott irodalom

1. **U.S. Army:** *ATP 3-34.22 Engineer Operations – Brigade Combat Team and Below*
https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ATP%203-34.22%20FINAL%20WEB.pdf
2. **U.S. Department of Defense:**
Joint Publication 3-34: Joint Engineer Operations
https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/jp3_34.pdf
3. **NATO:** Engineering Centre of Excellence (MILENG COE) kiadványok
<https://milengcoe.org/publications>

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Horváth Tibor ezredes, egyetemi docens, PhD (hadtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgy neve: Propaganda Analysis	Kódja: HHDID2KSZ31UA	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Course description: The objective of the course is to increase students' awareness of the role and impact of the media in social and international communication. To enhance their confidence concerning managing the media by getting familiar with the literature on the operation of the media as well as the analysis of its content. To enable them to design and conduct their own research in order to detect and record changes in international communication, which may be indicative of changes in international relations, and to infer information. The aim is to introduce content analysis, propaganda analysis and, as it is called nowadays, political discourse analysis, which are all founded on linguistics and rhetoric, and to interpret data gained from them on academic basis. The method offers clues for the forecasts of political and security political analysts as well as for processing the findings of other social scientific research projects. Curriculum: Applying the constructivist approach of political science and international relations studies, the course offers an overview of types of persuasion, as well as the role of political discourse in reflecting and shaping social and international relations. It summarises the role of the media in disseminating strategic narratives and general political discourse. The course also introduces the trends in the analysis of political discourse, placing emphasis on the theoretical background and practical application of content analysis, propaganda analysis and discourse analysis. Students get to know and test text analysis softwares. Competences: As a result of the course, students will recognise patterns in political discourse which are characteristic of the sender of messages. The course enables them to independently design and conduct research projects by the standards of content analysis and the methodology of social scientific research in general, with special regard to sampling, the assessment and selection of text analysis softwares and the interpretation of gained data. The course prepares students for making forecasts founded on identifiable trends in strategic communication and their interrelationship with events (propaganda analysis). On the other hand, the course provides skills in research methodology which can be applied in a broad range of social science fields.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Bakir, Vian; Herring, Eric; Miller, David; Piers, Robinson. (2019). Organized Persuasive Communication: A new conceptual framework for research on public relations, propaganda and promotional culture. <i>Critical Sociology</i>, Vol. 45, Issue 3, 311–328 DOI: 10.1177/0896920518764586 Fairclough, Isabela; Fairclough, Norman (2012). <i>Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students</i>. London, New York: Routledge. ISBN-13: 978-0415499231		

Marlin, Randal (2002). *Propaganda and the Ethics of Persuasion*. Broadview Press. ISBN: 9781554810918

Neuendorf, Kimberley. A. (2016). *The Content Analysis Guidebook*. Sage Publications. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781071802878>

Ajánlott irodalom:

Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. London: Routledge. ISBN: 9780415314725

George, Alex L. (1959). *Propaganda Analysis: A Study of Inferences Made from Nazi Propaganda in World War II*. Evanston, Il. Row, Peterson.

Jowett, Garth S.; O'Donnell, Victoria (2015). *Propaganda and Persuasion*. Thousand Oaks/London: SAGE Publications. ISBN: 978-1-4129-7782-1

Krippendorff, Klaus (2004) *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks/London/New Delhi: Sage Publications. ISBN: 978-1-4129-8315-0

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgy neve: Propagandaelemzés	Kódja: HHDID2KSZ31	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja a média társadalmi és nemzetközi szerepének és hatásának tudatosítása a hallgatókban. A média kezelésével kapcsolatos magabiztosságuk növelése a média működéséről és tartalmának elemzéséről szóló szakirodalom megismerése révén. Képessé tenni a hallgatókat a politikai propaganda önálló kutatására annak érdekében, hogy észrevegyék, feltárják és rögzítsék a nemzetközi kommunikációban bekövetkező változásokat, s ezekből következtetéseket vonjanak le. A cél a nyelvészeti és retorikai alapon kidolgozott tartalomelemzés, propagandaelemzés, mai nevén politikai diskurzuselemzés bemutatása, és az így előállított adatok tudományos igényű értelmezése. A módszer támpontot ad politikai, biztonságpolitikai elemzők előrejelzéseikhez, valamint társadalomtudományi felmérések eredményeinek feldolgozásához is. Ismeretanyag: A politikatudomány és a nemzetközi kapcsolatok konstruktivista megközelítési módját alkalmazva a kurzus áttekinti a befolyásolás fajtáit, valamint a politikai diskurzusnak a társadalmi viszonyok, illetve a nemzetközi kapcsolatok alakításában és leképezésében betöltött szerepét. Összefoglalja a média szerepét a stratégiai narratívák, illetve általában a politikai diskurzus terjesztésében. A kurzus bemutatja a politikai diskurzus elemzésének irányzatait a tartalomelemzés, a propagandaelemzés és a diskurzus-elemzés módszertanának elméleti hátterére és gyakorlati alkalmazására helyezve a hangsúlyt. A hallgatók szövegelemző szoftverekkel is megismerkednek. Kompetencia: A hallgatók a kurzus eredményeképpen felismerik a politikai diskurzusban mutatkozó, a közlőre jellemző elemeket. Képessé válnak a társadalomtudományi kutatások módszertanának és a tartalomelemzés szabályainak megfelelő, önálló kutatás megtervezésére és megvalósítására, különös tekintettel a mintavételre, a szövegelemző szoftverek értékelésére és kiválasztására, valamint az adatok értelmezésére. A kurzus önálló kutatásként a stratégiai kommunikációban azonosítható trendek és bizonyos események összefüggéseinek feltárásával előrejelzésre készíti fel a hallgatókat (propagandaelemzés). Másrészt a társadalomtudományok széles körében használható kutatómódszertani ismereteket nyújt.		
Kötelező irodalom: Fairclough, Isabela; Fairclough, Norman (2012). <i>Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students</i>. London, New York: Routledge. ISBN-13: 978-0415499231 Jakusné Harnos Éva (2023). A dokumentumelemzés módszertana a hadtudományi tanulmányok készítéséhez. <i>Hadtudomány: A Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata</i> 33: E-szám pp. 157-172. Krippendorff, Klaus (1995). <i>A tartalomelemzés alapjai</i>. Budapest: Balassi Kiadó. ISBN: 963-7873-80-5 Szabó Márton; Kiss Balázs; Boda Zsolt (szerk.) (2000). <i>Szövegváltozatok a politikára</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9631909832		

Ajánlott irodalom:

George, Alex L. (1959). *Propaganda Analysis: A Study of Inferences Made from Nazi Propaganda in World War II*. Evanston, Il. Row, Peterson.

Jakusné Harnos Éva (2016). A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. *Honvédségi Szemle*.144:(2) pp. 70-82.

Marlin, Randal (2013). *Propaganda and the Ethics of Persuasion*. Broadview Press. ISBN: 9781554810918

Neuendorf, Kimberley. A. (2016). *The Content Analysis Guidebook*. Sage Publications. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781071802878>

Searle, John .R. (2000). *Elme, nyelv és társadalom. A való világ filozófiája*. Budapest: Vince Kiadó. ISBN:963-919-258-9

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgy neve: Biztonsági kihívások	Kódja: HHDID1KO04	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A globális biztonsági kihívások meghatározzák a folyamatosan változó biztonsági környezetet. A biztonság dimenzióinak kutatása folyamatos a hidegháború vége óta. A kihívások, kockázatok és fenyegetések fogalma és tartalma is folyamatosan változik. A demográfiai problémák, a migráció, a klímaváltozás és az ökológiai változások hatása, az extrémizmus a terrorizmus és a kábítószer kereskedelem elleni küzdelem, illetve az ezek által generált háborús szint alatti konfliktusok, illetve az államok közötti konfliktusok összefüggéseinek megértése komplex megközelítést, látásmódot igényel. Kompetencia: A tantárgy célja, hogy a doktoranduszok megismerjék és megértsék az egyes kockázatok, kihívások és fenyegetések közötti összefüggéseket. Fontos hogy egy-egy konfliktus esetén képesek legyenek meghatározni, hogy melyek voltak annak kiváltó okai, melyek pedig a generált következmények. Ebben segít a kurzus, hogy a doktoranduszok képesek legyenek a globális biztonsági kockázatok, kihívások és fenyegetések rendszerközpontú átlátására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Tálas Péter – Csiki Tamás (szerk): A globalizált világ kihívásai. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021. ISBN 978-963-531-120-0, 362 o. Elérhető: https://www.academia.edu/45589478/A_globaliz%C3%A1lt_vil%C3%A1g_kih%C3%ADv%C3%A1sai 2. Dobák Imre – Resperger István (szerk.): Stratégiák, stratégiai gondolkodás, nemzetbiztonság. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2023. ISBN 978-963-531-852-0, 276 o. Elérhető: https://openaccess.ludovika.hu/nke/catalog/book/107 3. Kaiser Ferenc – Máté Kristóf – Mészáros Gábor – Német Gergely – Takács Márk György: 2045 – Megatrendek és hatásaik a hadviselésre. Védelmi Innovációs Kutatóintézet, 2026. 30 o. Elérhető: https://defenseinnovation.hu/publikaciok/2045-megatrendek-es-hatasaik/ Ajánlott irodalom: 1. Allied Command Transformation: Strategic Foresight Analysis 2023. Norfolk, 2023. 100 o. Elérhető: https://www.act.nato.int/wp-content/uploads/2024/05/SFA2023_rev2.pdf 2. The National Intelligence Council: Global Trends Report: A More Contested World. 2021. ISBN 978-1-929667-33-8, 144 o. Elérhető: https://www.dni.gov/index.php/gt2040-home/introduction		

3. Ministry of Defence: Global Strategic Trends: Out to 2055. 445 o. Elérhető: <https://www.gov.uk/government/publications/global-strategic-trends-out-to-2055>
4. World Economic Forum: The Global Risks Report 2025; Geneva, 2025. SBN: 978-2-940631-30-8, 104 o. Elérhető: <https://ddei5-0-ctp.trend-micro.com:443/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2freports.weforum.org%2fdocs%2fWEF%5fGlobal%5fRisks%5fReport%5f2025.pdf&umid=8DF9D40B-3050-4C06-9E85-FC6106A14990&auth=32704bed270455b9a63e4d144c6a34772fd93b4c-332f03993446f2d144746f918651f2c849790dba>

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD történelemtudomány

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Course title: Security and Defence Policy of the United States	Code: HHDID1KSZ12A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester):		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):		
Course description: <u>Professional content:</u> The United States of America is today – still? – the number one superpower of the World, the main shaper of international relations. During the course, doctoral students can learn about the changes in the security and defense policy of the United States of America from the end of the Cold War to the present day. The course discusses how relevant strategic documents and political goals moreover recent armed conflicts with American participation have affected the US Armed Forces. <u>Competence:</u> The aim of the course is that doctoral students understand how the United States shapes the global security environment. They should be able to see how the security and defense policy of the United States, more precisely the goals defined in the strategic documents that shape it, manifest themselves in reality, how they manifest themselves in armed conflicts involving Washington. It helps them understand the complex system of influence by which the United States form the international system, the global security environment.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

1. National Security Strategy of the United States of America November 2025; The White House, Washington, 2025. 33 o. Elérhető: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>
2. Department of War: 2026NDS 24 o. Elérhető: <https://media.defense.gov/2026/Jan/23/2003864773/-1/-1/0/2026-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY.PDF>
3. International Institute for Strategic Studies: The Military Balance; Taylor & Francis, Routledge, London, 2025. ISBN-13: 978-1041049678

Optional literature:

4. The National Intelligence Council: Global Trends Report: A More Contested World; 2021. ISBN 978-1-929667-33-8, 144 o. Elérhető: <https://www.dni.gov/index.php/gt2040-home/introduction>
5. National Security Strategy October 2022; The White House, Washington, 2022. 48 o. Elérhető: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
6. U.S. Department of Defense: 2022 National Defense Strategy of The United States of America; Washington, 2022. 80 o. Elérhető: <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>
7. Chairmann of The Joint Chiefs of Staff: The National Military Strategy; 2022. Elérhető: [https://www.jcs.mil/Portals/36/NMS%202022%20 %20Signed.pdf](https://www.jcs.mil/Portals/36/NMS%202022%20%20Signed.pdf)

Name of lecturer responsible for the course: Ferenc Kaiser PhD**Lecturer(s) involved in teaching the course:**

Course title: Security Challenges	Code: HHDID1K004A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester):		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):		
Course description: <u>Professional content:</u> Global security challenges define the ever-changing security environment. The research the dimensions of security has been ongoing since the end of the Cold War. The concepts and content of challenges, risks and threats are also constantly changing. Understanding the connections between demographic problems, migration, the impact of climate change and ecological changes, the fight against extremism, terrorism and drug trafficking, and the different sizes of conflicts, from civil war to war between states – generated by these – require a complex approach and vision. <u>Competence:</u> The aim of the course is that the doctoral students learn and understand the connections between individual risks, challenges and threats. It is important that in the case of a conflict they are able to determine what the root causes were and what the consequences were. The course helps doctoral students to gain a system-centric understanding of global security risks, challenges and threats.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

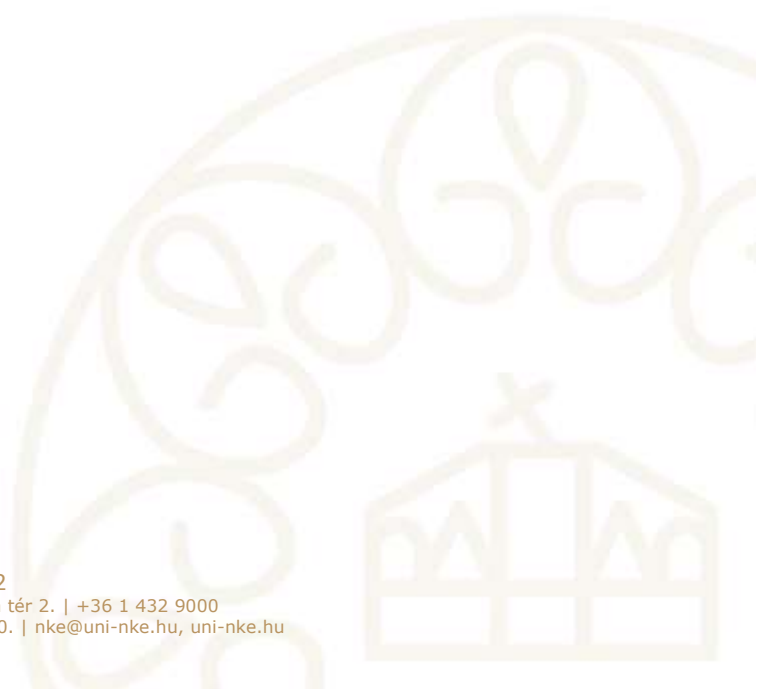
1. Allied Command Transformation: Strategic Foresight Analysis 2023. Norfolk, 2023. 1
2. The National Intelligence Council: Global Trends Report: A More Contested World. 20
3. Ministry of Defence: Global Strategic Trends: Out to 2055. 445 o. Elérhető: <https://v>
4. World Economic Forum: The Global Risks Report
[ctp.trendmicro.com:443/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2freports.weforum.org/reports/global-risks-report-2023/FC6106A14990&auth=32704bed270455b9a63e4d144c6a34772fd93b4c-332f039934](https://www.ctp.trendmicro.com:443/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2freports.weforum.org/reports/global-risks-report-2023/FC6106A14990&auth=32704bed270455b9a63e4d144c6a34772fd93b4c-332f039934)

Optional literature:

1. Munich Security Conference: Multipolarisation – Munich Security Report 2025; Febru
https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/2025/MSR_2025.pdf
2. European Parliamentary Research Service: Ten issues to watch in 2025; January 202
[ctp.trendmicro.com:443/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2fwww.europarl.europa.eu/media/default/press.do?lang=en&id=3050-4C06-9E85-FC6106A14990&auth=32704bed270455b9a63e4d144c6a34772fd93b4c-332f039934](https://www.ctp.trendmicro.com:443/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2fwww.europarl.europa.eu/media/default/press.do?lang=en&id=3050-4C06-9E85-FC6106A14990&auth=32704bed270455b9a63e4d144c6a34772fd93b4c-332f039934)
3. UN DESA: World Population Prospects 2024; United Nations, New York, 2024. eISBN
4. Intergovernmental Panel on Climate Change: AR6 Synthesis Report: Climate Change
https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_FullVolume.pdf

Name of lecturer responsible for the course: Ferenc Kaiser PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course:

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A tengeri hadászat elméleti alapjai	Kódja: HHDID3KSZ06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tengeri hadviselés a hadművészet egyik klasszikus és egyben folyamatosan megújuló dimenziója, amely a 21. században a globális kereskedelem, az energiabiztonság és a geopolitikai versengés kulcsterületévé vált. A tengeri kommunikációs vonalak, a szűk keresztmetszetek, valamint a tengeri erő kivetítésének képessége a nagyhatalmi és regionális stratégiák meghatározó elemei. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve a tengeri hadászat elméleti alapjait vizsgálja, különös tekintettel a hadászati, hadműveleti és harcászati szintek összefüggéseire. Elemzi a tengeri hatalom klasszikus és modern elméleteit, a tengeri műveletek típusait, valamint a többdimenziós hadviselés keretében betöltött szerepét. A kurzus kitér a tengeri erő alkalmazásának történeti fejlődésére, a klasszikus teoretikusok (pl. Mahan, Corbett) munkásságára, valamint a modern kihívásokra, így különösen az A2/AD rendszerekre, a tengeri hibrid hadviselésre és a tengeri infrastruktúra védelmére. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a tengeri hadászat elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a tengeri hatalom fogalmát és elméleti alapjait (Alfred Thayer Mahan, Julian Corbett), – a tengeri uralom és tengeri tagadás elméletét és gyakorlati megvalósítását, – a tengeri műveletek típusait (flottaműveletek, konvojvédelem, partraszállás, blokád), – a tengeri kommunikációs vonalak és a stratégiai szűk keresztmetszetek szerepét, – a modern tengeri hadviselés sajátosságait (A2/AD, hálózatalapú hadviselés, drónok és autonóm rendszerek), – a tengeri hadviselés szerepét a NATO és más szövetségi rendszerek műveleteiben, – a kritikus tengeri infrastruktúra védelmének hadműveleti kérdéseit, – a tengeri dimenzió integrációját a többdoménű hadviselés rendszerébe. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a tengeri hadviselés elméleti és gyakorlati összefüggéseinek rendszerszintű értelmezésére, – a tengeri műveletek hadműveleti szintű elemzésére és értékelésére, – felismerni a tengeri erő alkalmazásának stratégiai jelentőségét a globális és regionális biztonsági környezetben, – értelmezni a tengeri hadviselés szerepét a többdimenziós műveletekben, – önállóan elemezni geopolitikai és hadműveleti helyzeteket a tengeri dimenzió figyelembevételével.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Alfred Thayer Mahan: <i>The Influence of Sea Power upon History, 1660–1783</i>. Dover Publications, 1987. ISBN: 978-0486255095 2. Julian S. Corbett: <i>Some Principles of Maritime Strategy</i>. Dover Publications, 2004. ISBN: 978-0486446622 3. Milan Vego: <i>Naval Strategy and Operations in Narrow Seas</i>. Routledge, 2013. ISBN: 978-0415531948 Ajánlott irodalom:		

1. Kaiser Ferenc (2004): Mahan és Gorskov a tengeri hatalomról. Kard és Toll, 5. évf. 2. sz. 117–124.
2. Kaiser Ferenc (2017): Alfred thayer Mahan. In Gőcze István szerk.: Állam és katona. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 119–131.
3. Geoffrey Till: *Seapower: A Guide for the Twenty-First Century*. Routledge, 2018. ISBN: 978-1138646605

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A tengeri hadászat fejlődéstörténete, elmélet és gyakorlat	Kódja: HHDID3KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tengeri hadviselés fejlődése szorosan összefonódik a globális hatalmi viszonyok alakulásával, a technológiai innovációkkal és a kereskedelmi útvonalak feletti ellenőrzésért folytatott küzdelemmel. A tengeri hatalom a történelem során meghatározó szerepet játszott a nagyhatalmi státusz megszerzésében és fenntartásában, miközben a haditengerészeti gondolkodás folyamatosan alkalmazkodott az új kihívásokhoz. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területéhez illeszkedve átfogó képet nyújt a tengeri hadászat történeti fejlődéséről, elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Vizsgálja a klasszikus haditengerészeti elméleteket (Mahan, Corbett), a különböző korszakok haditengerészeti műveleteit, valamint a modern tengeri hadviselés jellemzőit. Kiemelt hangsúlyt kap a technológiai fejlődés (gőzhajózás, páncélos hajók, repülőgép-hordozók, tengeralattjárók, rakéatechnológia), valamint a tengeri műveletek integrációja a többdoménű hadviselés rendszerébe. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a tengeri hadászat elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a tengeri hadviselés történeti korszakait (ókortól napjainkig), – a tengeri hatalom kialakulását és szerepét a világrendszerben, – a klasszikus haditengerészeti elméleteket (Mahan, Corbett), – a nagy tengeri hatalmak stratégiáinak fejlődését, – a döntő tengeri csaták és hadjáratok hadművészeti értékelését, – a tengeri uralom (sea control) és tengeri tagadás (sea denial) koncepcióit, – a tengeri kommunikációs vonalak és stratégiai szűk keresztmetszetek szerepét, – a technológiai innovációk hatását a tengeri hadviselésre, – a tengeri műveletek típusait (blokádnál, konvoj kíséret, partraszállás, tengeralattjáró-hadviselés), – a modern tengeri hadviselés jellemzőit (A2/AD, hálózatalapú hadviselés, autonóm rendszerek), – a tengeri dimenzió szerepét a NATO és a többdoménű műveletek rendszerében. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a tengeri hadviselés történeti fejlődésének rendszerszintű értelmezésére, – a haditengerészeti elméletek és gyakorlati alkalmazások közötti összefüggések feltárására, – a tengeri műveletek hadműveleti szintű elemzésére, – a technológiai fejlődés hadművészeti hatásainak értékelésére, – a tengeri hadviselés szerepének értelmezésére a globális biztonsági környezetben, – önállóan elemezni történeti és kortárs tengeri műveleteket hadművészeti szempontból.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Alfred Thayer Mahan: <i>The Influence of Sea Power upon History, 1660–1783</i>. Dover Publications, 1987. ISBN: 978-0486255095 2. Julian S. Corbett: <i>Some Principles of Maritime Strategy</i>. Dover Publications, 2004. ISBN: 978-0486446622 3. Milan Vego: <i>Naval Strategy and Operations in Narrow Seas</i>. Routledge, 2013. ISBN: 978-		

0415531948

Ajánlott irodalom:

1. Kaiser Ferenc (2004): Mahan és Gorskov a tengeri hatalomról. Kard és Toll, 5. évf. 2. sz. 117–124.
2. Kaiser Ferenc (2017): Alfred thayer Mahan. In Gőcze István szerk.: Állam és katona. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 119–131.
3. Geoffrey Till: *Seapower: A Guide for the Twenty-First Century*. Routledge, 2018. ISBN: 978-1138646605

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Nemzeti Közszerológati Egyetem oktatói, valamint a Magyar Honvédség és nemzetközi szakmai szervezetek haditengerészeti és hadműveleti szakértői.

Tantárgy neve: Az Egyesült Államok biztonság- és védelempolitikája	Kódja: HHDID1KSZ12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az Amerikai Egyesült Államok napjaink – még? – első számú nagyhatalma, amely a nemzetközi folyamatok legfőbb alakítója. A kurzus során a doktorandusz hallgatók megismerhetik az Amerikai Egyesült Államok biztonság- és védelempolitikájának változásait a hidegháború végétől napjainkig. A tantárgy keretén belül szó esik a releváns stratégiai dokumentumokról, illetve arról, hogy a politikai célok változásai, illetve a közelmúlt amerikai észvétellel zajló fegyveres konfliktusai hogyan hatottak az USA Fegyveres Erőire. Kompetencia: A tantárgy célja, hogy a doktoranduszok megértsék, hogyan formálja a globális biztonsági környezetet az Amerikai Egyesült Államok. Képesek legyenek átlátni, hogy az USA biztonság-és védelempolitikája, pontosabban az azt formáló stratégiai dokumentumokban meghatározott célok, hogyan jelennek meg a valóságban, miként jelennek meg a Washington részvételével zajló fegyveres konfliktusokban. Segít abban, hogy megértsék azt a komplex hatásrendszert, ahogy az USA alakítja a nemzetközi rendszert, a globális biztonsági környezetet. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. National Security Strategy of the United States of America November 2025; The White House, Washington, 2025. 33 o. Elérhető: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf 2. Department of War: 2026NDS 24 o. Elérhető: https://media.defense.gov/2026/Jan/23/2003864773/-1/-1/0/2026-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY.PDF 3. International Institute for Strategic Studies: The Military Balance; Taylor & Francis, Routledge, London, 2025. ISBN-13: 978-1041049678 Ajánlott irodalom: 1. The National Intelligence Council: Global Trends Report: A More Contested World; 2021. ISBN 978-1-929667-33-8, 144 o. Elérhető: https://www.dni.gov/index.php/gt2040-home/introduction 2. National Security Strategy October 2022; The White House, Washington, 2022. 48 o. Elérhető: https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf		

3. U.S. Department of Defense: 2022 National Defense Strategy of The United States of America; Washington, 2022. 80 o. Elérhető: <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>
4. Chairmann of The Joint Chiefs of Staff: The National Military Strategy; 2022. Elérhető: [https://www.jcs.mil/Portals/36/NMS%202022%20 %20Signed.pdf](https://www.jcs.mil/Portals/36/NMS%202022%20%20Signed.pdf)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD történelemtudomány

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: Az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiája és védelempolitikája és ennek hatása a haderőfejlesztésre	Kódja: HHDID3KO08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiája és védelempolitikája a globális biztonsági környezet egyik legmeghatározóbb alakító tényezője. A 21. században a nagyhatalmi versengés (kiemelten Kína és Oroszország), a technológiai forradalom, valamint a többdimenziós hadviselés megjelenése alapvetően formálja az amerikai stratégiai gondolkodást és a haderőfejlesztés irányait. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területéhez illeszkedve vizsgálja az Egyesült Államok stratégiai dokumentumrendszerét (National Security Strategy – NSS, National Defense Strategy – NDS, Nuclear Posture Review – NPR, Missile Defense Review – MDR), azok egymásra épülését, valamint hatását a haderő struktúrájára, képességfejlesztésére és alkalmazási elveire. Kiemelt hangsúlyt kap az „integrated deterrence”, a „Multi-Domain Operations”, valamint a technológiai és ipari bázis szerepe a katonai képességek fejlesztésében. A tantárgy elemzi továbbá az amerikai védelempolitika NATO-ra és szövetségi rendszerekre gyakorolt hatását. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson az amerikai nemzetbiztonsági és védelempolitikai gondolkodásról, valamint annak haderőfejlesztési következményeiről. Ennek keretében bemutatja: – az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiájának (NSS) felépítését, célrendszerét és prioritásait, – a National Defense Strategy (NDS) szerepét a katonai erő alkalmazásának és fejlesztésének meghatározásában, – az NSS–NDS–NPR–MDR dokumentumrendszer logikai és funkcionális kapcsolatát, – a nagyhatalmi versengés hatását az amerikai haderőfejlesztési irányokra, – az „integrated deterrence” és a multidomén hadviselés koncepcióját, – a haderő modernizációjának fő területeit (űr, kibertér, mesterséges intelligencia, precíziós csapásmérés), – az amerikai hadiipari és innovációs ökoszisztéma szerepét a képességfejlesztésben, – a szövetségi rendszer (NATO) és a partnerkapcsolatok hatását a haderő alkalmazására és fejlesztésére, – az amerikai védelempolitika globális és regionális biztonsági következményeit. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson az amerikai nemzetbiztonsági és védelempolitikai gondolkodásról, valamint annak haderőfejlesztési következményeiről. Ennek keretében bemutatja: – az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiájának (NSS) felépítését, célrendszerét és prioritásait, – a National Defense Strategy (NDS) szerepét a katonai erő alkalmazásának és fejlesztésének meghatározásában, – az NSS–NDS–NPR–MDR dokumentumrendszer logikai és funkcionális kapcsolatát, – a nagyhatalmi versengés hatását az amerikai haderőfejlesztési irányokra, – az „integrated deterrence” és a multidomén hadviselés koncepcióját, – a haderő modernizációjának fő területeit (űr, kibertér, mesterséges intelligencia, precíziós csapásmérés), – az amerikai hadiipari és innovációs ökoszisztéma szerepét a képességfejlesztésben,		

- a szövetségi rendszer (NATO) és a partnerkapcsolatok hatását a haderő alkalmazására és fejlesztésére,
- az amerikai védelempolitika globális és regionális biztonsági következményeit.

A 3-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom

1. **The White House:** National Security Strategy of the United States (2022)
Letöltés:
<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
2. **U.S. Department of Defense:** National Defense Strategy of the United States (2022) + Nuclear Posture Review + Missile Defense Review
Letöltés:
<https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.pdf>
3. **The White House:** Interim National Security Strategic Guidance (2021)
Letöltés:
<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>

Ajánlott irodalom

1. **CSIS:** Analysis of the 2022 National Defense Strategy
<https://www.csis.org/analysis/new-us-national-defense-strategy-2022>
2. **U.S. Army War College:** NSS–NDS kapcsolatrendszer (oktatási anyag)
<https://ssl.armywarcollege.edu/DDE/learningmodules/jsps/terms/nds.cfm>
3. **Congressional Research Service (CRS):** U.S. Defense Strategy: Background and Issues
<https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R45307>

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokkal rendelkező, szakemberei.

Tantárgy neve: A geoinformációs támogatás elmélete	Kódja: HHDID5KO15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal a geoinformációs támogatás helyét és szerepét a haderők harcképességének fenntartásához és fokozásához szükséges tevékenységek rendszerében, a geoinformációs támogatás konkrét feladatait a haderők alkalmazásának különböző területein, tekintettel a béke és a békétől eltérő időszakai sajátosságokra, a hazai és külföldi támogatási igényekre, az interoperabilitás és a szabványosítási egyezmények szerepére, valamint a haderőnemi és fegyvernemi követelményekre. Az elméleti ismeretanyag részét képezi a földrajzi tér modellezésének módszertana, annak történeti kialakulása, jelenlegi technikai lehetőségei és megvalósulásának aktuális példái. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a geoinformációs támogatás elméletének és a gyakorlatban megvalósuló rendszereinek alkalmazhatóságával kapcsolatban.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. NATO Standardization Office: AJP-3.11 - Allied Joint Doctrine for Meteorological and Oceanographic Support to Joint Forces. NSO, Brussels, 2016. 2. NATO Standardization Office: AJP 3.17 (STANAG 2599) - Allied Joint Doctrine for Geospatial Support. NSO, Brussels, 2016. 3. NATO Standardization Office: MC296/3 - NATO Geospatial Policy. NSO, Brussels, 2017. 4. Kállai Attila: A földrajzi tér felderítésének eszközei és módszerei (IMINT, GEOINT). In: Dobák Imre (szerk.) A nemzetbiztonság általános elmélete. Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014. ISBN 978-615-5305-49-8 (pp. 179-183.) Ajánlott irodalom: 1. Balog Péter: Válságövezetek biztonság- és védelemföldrajzi elemzéséhez alkalmazható geoinformációs értékelő–elemző rendszerek kialakításának lehetősége a Magyar Honvédségben (doktori értekezés), NKE HDI, 2024. 2. Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai in Tóth, József (szerk.) Általános társadalomföldrajz I.-II. Dialóg Campus Kiadó, 2014. pp. 1-22. 3. MD 3.17 (FD-2.4) Magyar Honvédség Geoinformációs Támogatási Doktrína, MH GEOSZ, Budapest, 1. kiadás (Ált/213.) 2014.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kállai Attila (PhD), egyetemi doc.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kállai Attila (PhD), egyetemi docens

Course title: Theory and Basics of Geospatial Support	Code: HHDID5KO15A	Credit value: 2
Type of class¹: lect/sem/prac/cons, number of classes: Lecture, 20/6		
Knowledge assessment (exam/coursework mark/other²): Coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 3th		
Preliminary study requirements (if applicable): none		
Course description: <u>Professional content:</u> The aim of the course is to familiarize students with the place and role of geoinformation support within the system of activities necessary to maintain and enhance the combat capability of the armed forces, the specific tasks of geoinformation support in various areas of military operations, taking into account the characteristics of peacetime and non-peacetime periods, domestic and foreign support requirements, the role of interoperability and standardization agreements, as well as the requirements of the various branches of the armed forces and military services. The theoretical component covers the methodology of geographic modeling, its historical development, current technical capabilities, and recent examples of its implementation. <u>Competence:</u> Advanced theoretical knowledge regarding the theory of geoinformation support and the practical application of related systems.		
Obligatory literature: 1. NATO Standardization Office: AJP-3.11 - Allied Joint Doctrine for Meteorological and Oceanographic Support to Joint Forces. NSO, Brussels, 2016. 2. NATO Standardization Office: AJP 3.17 (STANAG 2599) - Allied Joint Doctrine for Geospatial Support. NSO, Brussels, 2016. 3. NATO Standardization Office: MC296/3 - NATO Geospatial Policy. NSO, Brussels, 2017.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

4. KÁLLAI, Attila: A földrajzi tér felderítésének eszközei és módszerei (IMINT, GEOINT). In: DOBÁK, Imre (szerk.) A nemzetbiztonság általános elmélete. Budapest, Nemzeti Közszerológati Egyetem, 2014. ISBN 978-615-5305-49-8 (pp. 179-183.)

Optional literature:

5. BALOG, Péter: Válságövezetek biztonság- és védelemföldrajzi elemzéséhez alkalmazható geoinformációs értékelő–elemző rendszerek kialakításának lehetősége a Magyar Honvédségben (doktori értekezés), NKE HDI, 2024.
6. KECSKEMÉTHY, Klára: A katonaföldrajz alapjai in Tóth, József (szerk.) Általános társadalomföldrajz I.-II. Dialóg Campus Kiadó, 2014. pp. 1-22.
7. MD 3.17 (FD-2.4) Magyar Honvédség Geoinformációs Támogatási Doktrína, MH GEOSZ, Budapest, 1. kiadás (Ált/213.) 2014.

Name of lecturer responsible for the course: Attila KÁLLAI (PhD), associate professor.

Lecturer(s) involved in teaching the course: Attila KÁLLAI (PhD), associate professor.

Tantárgy neve: Vallásháborúk, a fegyveres konfliktusok vallási elemei	Kódja: HHDID3KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az emberiség fegyveres konfliktusaiban az ókortól napjainkig szerepet játszik a vallási elem. Ezt a hatást egészíti ki, illetve növeli meg a vallásháború, mely a történelmi tapasztalatok szerint sokkal nagyobb áldozatokkal jár, elszántabban vívják, és eszközeiben sem korlátozott. A tantárgy az ókortól a XXI. századig tekinti át a vallásháborúk, és a fegyveres konfliktusok vallási elemeinek kialakulását, megjelenési formáit. Ismeretanyag: - A vallásháború fogalmának és a háborúk vallási elemeinek meghatározása - Ókori vallásháborúk (Egyiptom, Görögország, Izrael, Róma) - A középkori vallásháborúk (kereszténység ↔ iszlám, keresztes hadjáratok, hadjáratok az eretnekek ellen) - Az újkori vallásháborúk (katolikusok ↔ protestánsok, 30 éves háború, az Európán kívüli népek elleni háborúk vallási elemei) - A modern háborúk meghatározó vallási elemei (arab-izraeli háborúk, Afganisztán, délszláv háborúk, India ↔ Pakisztán, csecsen háborúk, stb.) Kompetencia: - A hallgatók legyenek képesek a vallásháború fogalmának meghatározására, használatára - A hallgatók legyenek képesek azoknak a történelmi és jelenlegi konfliktusoknak az elemzésére, amelyekben a vallási elem meghatározó szerepet játszik - A hallgatók ismerjék meg az egyes történelmi korszakok és vallások jellemzőit a vallásháborúk, és a háborúk vallási elemeinek tekintetében A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Sohail H. Hashmi, Just Wars, Holy Wars, and Jihads: Christian, Jewish, and Muslim Encounters and Exchanges, Oxford University Press, ISBN 9780199755035, 2012. - Toft, Monica Duffy – Philpott, Daniel – Shah, Timothy Samuel: God's Century: Resurgent Religion and Global Politics. W. W. Norton & Company, New York, London, 2011. - Walter Zöllner: A keresztes háborúk története. Budapest, Athenaeum. 1980. Ajánlott irodalom: - Nigel Cliff, Holy War: How Vasco da Gama's Epic Voyages Turned the Tide in a Centuries-Old Clash of Civilizations, HarperCollins, ISBN 9780062097101, 2011. - Roger Crowley, 1453: The Holy War for Constantinople and the Clash of Islam and the West, Hyperion, ISBN 9781401305581, 2013. - Reuven Firestone, Holy War in Judaism: The Fall and Rise of a Controversial Idea, Oxford University Press, ISBN 9780199860302, 2012.		

- Sohail H. Hashmi, Just Wars, Holy Wars, and Jihads: Christian, Jewish, and Muslim Encounters and Exchanges, Oxford University Press, ISBN 9780199755035, 2012.
- James Turner Johnson, The Holy War Idea in Western and Islamic Traditions, Pennsylvania State University Press, ISBN 9780271042145, 1997.
- Dianne Kirby, Religion and the Cold War, Palgrave Macmillan, ISBN 9781137339430 (2013 reprint)
- Steven Merritt Miner, Stalin's Holy War: Religion, Nationalism, and Alliance Politics, 1941-1945, Univ of North Carolina Press, ISBN 9780807862124, 2003.
- David S. New, Holy War: The Rise of Militant Christian, Jewish and Islamic Fundamentalism, McFarland, ISBN 9781476603919, 2013.
- Amin Maalouf: A kereszties háborúk arab szemmel. Európa Kiadó, Budapest. 1997.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaló József, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Az interkulturális nevelés kihívásai a XXI. században	Kódja: HHDID2KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Alapfogalmak: kultúra, kulturális univerzálé, kulturális evolúció, etnocentrizmus, kulturális relativizmus, szubkultúrák. Globalizáció és multikulturalizmus. A migráció kihívásai. Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés. Nyelv, kultúra, iskola. Társadalmi különbségek. Sajátos nevelésű tanulók az iskolában. Nemzetiségek és nemzeti hagyományok. Vallási és más különbségek. Előítélettől toleranciáig. A kulturálisan érzékeny iskola. Kompetencia: Összehasonlítási, viszonyítási képesség fejlesztése; interkulturális kompetencia fejlesztése; toleranciára, egymás elfogadására való képesség fejlesztése A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Banks, James A., & Banks, Cherry A. McGee: Multicultural Education: Issues and Perspectives. 10th Edition. Indianapolis, IN: John Wiley & Sons, cop. 2020. ISBN 978-1119510215 Páva Rita: Interkulturális, multikulturális oktatás alapjai. Budapest: ELTE, 2015. TÁMOP 4.1.2.B.2-13/1-2013-0007 „Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért”. ISBN: -. Forrás: https://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii3/27_interkulturalis_mutikulturalis_oktatas_alapjai.pdf Torgyik Judit & Karlovitz János Tibor: Multikulturális nevelés. Budapest: Bölcsész Konzorcium, 2006. ISBN 963 9704 05 9 Ajánlott irodalom: -		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Karlovitz János Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Karlovitz János Tibor, egyetemi docens, PhD		

Tantárgy neve: A közel-keleti és észak-afrikai országokban történt változások hatásai az európai nemzetbiztonsági szolgálatok feladatrendszerére	Kódja: HHDID6KSZ4U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: <u>ea.</u>		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás:Az arab változások hatása az európai biztonságra, különös tekintettel a kihívásokra, illetve azok kezelésére. Ismeretanyag: Az Arab tavasz hatása a vizsgált régió (alrégiók) politikai és biztonsági rendszerére, a formálódó nemzetközi kapcsolatok sajátosságai, belső és külső erőviszonyok alakulása. A változások hatása a térség haderőire és nemzetbiztonsági szolgálataira, azok szerepére. Migráció, terrorizmus hatása Európára. Nem állami tényezők szerepe és hatása az egyes államok nemzet biztonságára, az állami és nem állami tényezők viszonya. A változások hatása a nemzetbiztonsági szolgálatok partnerszolgálati együttműködésére. Az együttműködés lehetséges területei. Kompetencia: a régió kihívásainak elméleti és gyakorlati ismerete, azok hatékony alkalmazási képességének megszerzése		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig Zrínyi kiadó 2018 ISBN 978 963 327774 4 Kis-Benedek József: Dzsihadizmus, radikalizmus, terrorizmus Zrínyi kiadó 2016 ISBN 978 963327739 3 Kis-Benedek József: A közel-keleti és az észak-afrikai válságkörzetek kihívásai az Európai Unió számára Honvédségi Szemle 2017/ 2 szám 27-37.oldal. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2_beliv_027_037.pdf Ajánlott irodalom: Kis-Benedek József Islamic State of Iraq and the Levant and the international fight against it in Contemporary Military Challenges 73-89 http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojaska/pdf/vojaski_izzivi/2016/svi_18_2.pdf Kis-Benedek József: Milíciák szerepe a Közel-Keleten Felderítő Szemle 2017/2. szám 163-177. oldal. http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2017-2.pdf Kis Benedek József: A konfliktusok vallási gyökerei a Közel-Keleten Hadtudomány,		

2018/2 79-94. oldal

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József
ny. ezds. c. egyetemi tanár, az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A stratégiai hírszerzés elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID7KSZ29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: <u>ea.</u>		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek		
Tantárgy-leírás: A stratégiai hírszerzés elvi kérdései, az egyes területek belső tartalma, egymáshoz való viszonya. A nemzetközi és hazai gyakorlat összehasonlítása, a hírszerzési módszerek bővítési lehetőségei és területei. A stratégiai területek érvényesülésének elvi és gyakorlati lehetőségei a hazai és a nemzetközi együttműködésben. A stratégiai hírszerzés kihívásai és a kihívásoknak való megfelelés a hazai gyakorlatban, illetve a hírszerzés főbb módszereiben. Ismeretanyag: A stratégiai hírszerzés fogalma, jelentősége, érvényesülése nemzetközi és hazai szinten. A politikai, társadalmi hírszerzés fontosabb területei. A biográfiai hírszerzés lényege, fontossága, végrehajtási módszerei. A gazdasági hírszerzés fontossága, művelése, kihívásai. A közlekedés és távközléssel kapcsolatos stratégiai hírszerzési feladatok. A katonai felderítés területei, helye, szerepe a stratégiai hírszerzésben. A tudományos és technológiai hírszerzés szerepe a stratégiai hírszerzés keretében. A stratégiai hírszerzés érvényesülése a hazai és a nemzetközi együttműködésben. Kompetencia: A hallgatók megismerik a stratégiai hírszerzés célját, az abból adódó hazai és nemzetközi feladatokat, képesek lesznek a nemzetbiztonsági szolgálatok, illetve a nemzetközi szervezeteken belüli hatékony együttműködésre. A tantárgy tanulása során megszerzett ismereteiket képesek lesznek a nemzetbiztonsági ismeretek rendszerébe integrálni, azokat a tudományos munkájukban önállóan felhasználni. Rendelkeznek nemzetközi kitekintéssel, megismerik és kutatják a külföldi szolgálatok e témában kialakított gyakorlatát és képessé válnak önálló, tudományos igényű publikációk elkészítésére.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Alfred Rollington: Hírszerzés a 21. században. Antall József Tudásközpont kiadásában 2015.ISBN: 978-963-87486 - 3-8 Kis-Benedek József: Nemzetbiztonsági szolgálatok nemzetközi együttműködése, NKE egyetemi jegyzet 2011 Carl J. Jensen, David H. McElreath, Melissa Graves: Bevezetés a hírszerzési tanulmányokba Antall József Tudásközpont, 2016. Ajánlott irodalom: Marton Péter: A külpolitika elemzése. Fogalmak és módszerek a külpolitika feltárására. Libri kiadó Kis-Benedek József: Milíciák szerepe a Közel-Keleten Felderítő Szemle 2017/2. szám 163-177. oldal. http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2017-2.pdf Kiss J. László: Változó utak a külpolitika elméletében és alkalmazásában Osiris kiadó		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József
ny. ezds. c. egyetemi tanár, az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A terrorizmus új kihívásai, az ezzel kapcsolatos nemzetbiztonsági feladatok	Kódja: HHDID6KSZ6U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: és száma: Előadás 20/6		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A terrorizmus új kihívásainak, szervezeti kereteinek, eszközeinek és módszereinek megismerése globális és regionális szinten. A nemzetbiztonsági feladatok módszereinek megismerése, különös tekintettel a HUMINT és a technikai eszközök alkalmazási lehetőségeire, előnyeire és korlátaira, valamint a nemzetközi együttműködésre. Ismeretanyag: Új tendenciák a terrorizmusban az Iszlám Állam átalakulását követően. Módszerek és eszközök, a vallási indíttatású terrorizmus helyzete. Az európai terrorizmus alakulása. Magányos elkövetők szerepe. HUMINT módszerek előnyei, korlátai. A közösségi médiák szerepe a terrorizmus alakulásában. A terrorizmus elleni küzdelem sajátosságai. Kompetencia: a hallgatók képességeinek kialakítása a terrorizmus megértésében, kezelésében nemzetbiztonsági területen		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis –Benedek József: Dzsihadizmus, radikalizmus, terrorizmus 2016 Zrínyi Kiadó 2016 ISBN 978 963327 739 3 Európai Unió TE-SAT jelentések (2016-tól mai napig, évente egyszer adják ki.) Maria Helen Maras: A terrorizmus elmélete és gyakorlata Ajánlott irodalom: Carl J Jensen: Bevezetés a hírszerzésbe Antall József Tudásközpont 2017 ISBN 978 615 5559 19-8 Az Iszlám Állam által támasztott kihívások a terrorizmus elleni küzdelemben in A vallási elemek jelentősége napjaink fegyveres konfliktusaiban és biztonsági kihívásaiban Dialog Campus 2019. ISBN 978-615-6020-64-2 https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12765/web_PDF_Vallasi_elemek_jelentosege.pdf?sequence=2 Kis-Benedek József Vallási szélsőségek a MENA-országokban Hadtudomány 2019/1-2 szám 61-74. oldal http://mhtt.eu/hadtudomany/2019/2019_1_2/2019_1_2.pdf		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József, külső óraadó, ny. ezds. Az MTA doktora		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Az orosz-ukrán háború globális és regionális hatása	Kódja: HHDID6KSZ3U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az orosz-ukrán háború biztonságpolitikai és katonai elemzése Ismeretanyag: A tantárgy két fő irányt foglal magában, a globális következmények elemzése, ami főként a nagyhatalmak megváltozott viszonyára irányul 2014-től, míg a regionális összefüggések keretében az előadás témája alapvetően a FÁK térséget, Európát és a Közel-Keletet elemzi. A kutatás feltárja a nemzetközi kapcsolatokból eredő új körülményeket, kihívásokat és kitér ezek katonai vonatkozásaira is. Külön foglalkozik az előadás a 2014 óta megromlott bizalom erősítő intézkedések erodálódásával és a megújítási lehetőségekkel a megváltozott nemzetközi viszonyok tükrében. A kutató munka során megkerülhetetlen a legfontosabb nemzetközi szervezetek tevékenységének értékelése, sikerei és kudarcai, valamint a változtatások szükségességének indoklása. Az előadás elemzi a háború kezdetétől napjainkig történt főbb eseményeket. Kompetencia: a hallgatók átfogó ismereteket szereznek a háború körülményeiről, okairól, főbb lefolyásáról, globális és regionális hatásairól.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis-Benedek József: Az ukrajnai háború és várható következményei https://mersz.hu/hivatkozas/matud202309_f92968 Tálas Péter: Az orosz-ukrán háború értelmezési keretei file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/Az%20oroszu-ukran%20haboru%20ertelmezesi%20keretei_2023.10.25_tp%20(1).pdf The Russia-Ukraine War: Where Do We Go from Here? Zvi Magen and Sophie Kobzantsev No. 1592 April 26, 2022 file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/merre%20tov%C3%A1bb%20a%20h%C3%A1bor%C3%BAval.pdf Ajánlott irodalom: file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/Kulugyi_Szemle_2013_03_A_belorusz-orosz_viszony_.pdf Hans-Joachim Schmidt: How the Russia–Ukraine War Could End, and Its Impact on Conventional Arms Control file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/How_the_Russia_Ukraine_War_Could_End_and%20(2).pdf Egeresi Zoltán: Oroszország és a Közel-Kelet kapcsolata az ukrán agresszió előtt és után file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/SVKI_Elemzesek_2023_2_Oroszorsz%C3%A1g%20%C3%A9s%20a%20K%C3%K6zel-		

élet%20kapcsolata%20az%20ukrajnai%20agresszi%C3%B3%20el%C5%91tt%20%C3%A9s%20ut%C3%A1n_(Egeresi%20Z.)%20(2).pdf

Kis Benedek József: Az orosz-ukrán háború és a hadtudomány.
[https://www.academia.edu/122848227/Az orosz ukr%C3%A1n h%C3%A1bor%C3%BA_%C3%A9s a hadtudom%C3%A1ny](https://www.academia.edu/122848227/Az_orosz_ukr%C3%A1n_h%C3%A1bor%C3%BA_%C3%A9s_a_hadtudom%C3%A1ny)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József, külső óraadó, ny. ezds. Az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A radikalizmus és az ellen folytatott küzdelem	Kódja: HHDID6KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A radikalizáció fogalmi kérdései, megjelenési formái, radikalizmus és terrorizmus, európai és hazai sajátosságok. Az ellene folytatott küzdelem. Ismeretanyag: Az előadás a radikalizmus valamennyi megjelenési formájára irányul, amelyek kihívást jelentenek az európai országok nemzetbiztonságára. Vizsgálja az okokat, a radikalizálódás folyamatát, az egyes szakaszok jellemzőit és nem utolsósorban a radikális személyek és szervezetek ellen folytatott nemzetbiztonsági feladatokat. Kitér az egyes országok sajátosságaira a radikalizálódás elleni küzdelemben, az eddig szerzett tapasztalatokra, eredményekre és kudarcokra. Foglalkozik a nemzetközi együttműködés fontosságával, az adatbázisok működtetésének fontosságával és a tapasztalatcsere jelentőségével. A kutatás külön figyelmet fordít a vallási radikalizmus megnyilvánulási formáira, azok nemzetbiztonsági kezelésére. Kompetencia: a terrorizmussal összefüggő radikalizáció megismerése és az ellene folytatott küzdelem sajátosságai nemzeti és regionális szinten. A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepe.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis-Benedek József: Dzsihadizmus radikalizmus, terrorizmus Zrínyi kiadó 2016. ISBN 978963327 739 3 Kis-Benedek József: Vallási szélsőségek a MENA-országokban Hadtudomány 2019/1-2 szám 61-74. oldal http://mhht.eu/hadtudomany/2019/2019_1_2/2019_1_2.pdf Kis-Benedek József: A konfliktusok vallási gyökerei a Közel-Keleten Hadtudomány, 2018/2 79-94. oldal Kis-Benedek József: Challenges posed by the Iraqi, Syrian, and Libyan crises to the European Union Contemporary Military Challenges pp33-47 September 2017 ISSN 2232-2825 file:///C:/Users/KBJ/AppData/Local/Microsoft/Windows/Temporary%20Internet%20Files/Content.IE5/KLQJVE9T/svi_19_3.pdf Ajánlott irodalom: Jihadism and radicalization in selected regions of Europe, the Middle East and North Africa – a case study, Sobodni Vojaski Izzivi 2018. October p. 75-93. http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojaska/pdf/vojaski_izzivi/2018/svi_20_3.pdf		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József külső óraadó, c. egyetemi tanár, ny. ezds, az MTA doktora
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Elektronikai felderítés, támogatás	Kódja: HHDID8KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban annak a vizsgálata történik meg, hogy a korszerű katonai műveletek eljárásrendjébe hogyan és milyen szereppel illeszkedik az elektronikai felderítés, milyen megoldásai és eljárásai vannak. Vizsgálatra kerül az elektronikai felderítés számos korszerű megoldása. Elhatárolást végzünk az elektronikai hadviselés elektronikai támogatás funkciójának feladatai és az elektronikai felderítés között. Az elektronikai felderítés digitalizációnak köszönhető kihívásait részletesen bemutatja a tárgy. Elemzésre kerül a kibertér és az elektromágneses spektrum kapcsolata. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés alapjai. Az elektronikai hadviselés elektronikai támogatás funkciójának feladatai. A korszerű katonai műveletek eljárásrendjébe illeszkedő elektronikai felderítés megoldásai és eljárásai. Az elektronikai felderítés digitalizációnak köszönhető kihívásai. A kibertér és az elektromágneses spektrum kapcsolata. Kompetencia: Átfogó ismeretek az elektronikai felderítés, támogatás eljárásairól, kihívásairól, katonai műveletekben játszott szerepéről		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közszerzői Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Kiberhadviselés	Kódja: HHDID8KSZ12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A kibertér műveleti dimenzióvá válásával az ott folyó műveletek elemzése, oka és hatása, valamint a katonai tevékenységekbe történő integrálása kiemelten fontos a 21. században. A tantárgy bemutatja a kibertér összetevőit, a kiberműveletek fajtáit, lehetséges célpontjait. A kiberhadviselés és a katonai műveletek közös tervezésének folyamatát külön elemzi. Ismeretanyag: Kibertér felépítése. Kiberműveleti fajták. A kiberműveletek folyamata. Célpontok. Civil és katonai információs infrastruktúrák és a kiberműveletek kapcsolata. Komplex kibertámadások. A kiberműveletek tervezése. Kompetencia: Átfogó ismeretek a kiberműveletek katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Kovács, László (2023): <i>Hadviselés a 21. században: kiberműveletek</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó 2. Kovács László (2018): <i>A kibertér védelme</i>. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft. 3. Kovács László (2021): Offenzív kiberműveletek 1.: Az offenzív kiberműveletek természete. <i>Hadmérnök</i>. 16/2. Ajánlott irodalom: 1. Kovács, László (2021): Offenzív kiberműveletek II.: Kibererők és képességeik. <i>Hadmérnök</i>. 16/3. 2. Kovács László (2023): Nyomásgyakorlás a kritikus információs infrastruktúrák támadásán keresztül: A Digital Pearl Harbortól a digitális ökoszisztéma teljes támadásáig. In: Krasznay, Csaba (szerk.) <i>Taktikák és stratégiák a kiberhadviselésben</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Korszerű katonai információs rendszerek	Kódja: HHDID8KSZ11	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban bemutatásra kerül a korszerű fegyveres harcban a felderítés számos kihívása, amelyek közül a nagymennyiségű adatok feldolgozása külön elemzést igényel. A minden forrás felhasználásával folytatott összadatforrású felderítés elméletének és gyakorlati megoldásainak bemutatása történik meg. Esettanulmányok és fegyveres konfliktusok elemzése során bemutatásra kerül az összadatforrású felderítés összhaderőnemi harcra gyakorolt hatása. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés adatforrásai. Adatfeldolgozási módok. Adattisztítás, adatelosztás. Hatákszámítás. Felderítési ciklus és az összadatforrású felderítés. Kompetencia: Átfogó ismeretek az összadatforrású felderítés katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Összadatforrású felderítés	Kódja: HHDID8KO08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban bemutatásra kerül a korszerű fegyveres harcban a felderítés számos kihívása, amelyek közül a nagymennyiségű adatok feldolgozása külön elemzést igényel. A minden forrás felhasználásával folytatott összadatforrású felderítés elméletének és gyakorlati megoldásainak bemutatása történik meg. Esettanulmányok és fegyveres konfliktusok elemzése során bemutatásra kerül az összadatforrású felderítés összhaderőnemi harcra gyakorolt hatása. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés adatforrásai. Adatfeldolgozási módok. Adattisztítás, adatelosztás. Hatásszámítás. Felderítési ciklus és az összadatforrású felderítés Kompetencia: Átfogó ismeretek az összadatforrású felderítés katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: A katonai műveletek műszaki támogatása	Kódja: HHDID5KSZ30	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: a doktoranduszok ismerjék meg, sajátítsák el mindazon ismereteket, amelyek a különböző katonai műveletek műszaki támogatásának aktuális kérdéskörébe tartoznak. Ismeretanyag: A háborús katonai műveletek lehetséges műszaki támogatási feladatai, azok jellemzői, végrehajtásuk lehetőségei, eszközrendszerei. A mozgás-manőverszabadság fenntartásának feladatai. A mozgás-manőverakadályozás feladatai. A túlélő(védő)képesség fenntartásának és fokozásának feladatai. Az általános műszaki támogatási szakfeladatok. A műszaki csapatok alkalmazásának elvei, lehetőségei a műszaki támogatás feladatainak végrehajtása során. A katonai műveletek műszaki támogatásának tervezése, szervezése és végrehajtásuk irányítása. A műszaki csapatok csoportosítása a katonai műveletek során, a műszaki harcrendi elemek és képességeik, alkalmazásuk lehetőségei és korlátai. Kompetencia: A tantárgy oktatása, a konzultációk során a doktoranduszok megszerezhetik, fejleszthetik az alábbi kompetenciákat: - elméleti tudás alkalmazása; - rendszerszemlélet; - elemző képesség; - tervezési képesség; - szervezőképesség; - szintetizáló ismeretek alkalmazása a gyakorlati feladatok során; - problémamegoldó képesség fejlesztése. A fenti kompetenciák segítséget nyújtanak a doktoranduszoknak saját kutatási területük áttekintésében, elemzésében és az értekezésük elkészítésében is.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Ált/43 Magyar Honvédség összhaderőnemi doktrína. 3. kiadás. A Magyar Honvédség kiadványa. 2012. 2. STANAG 2394 Doctrine for Military Engineering. NATO MAS, Brussels, 2016. 3. STANAG 2238 Allied Doctrine for Military Engineer Support to Joint Operations – AJP-3.12(A) NATO MAS, Brussels, 2010. 4. Szabó Sándor–Kovács Tibor: A műszaki támogatás új elvei. Hadtudomány XIV. évfolyam 2. szám pp. 54-68. 2004. ISSN 1215-4121. Url: http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2004/2/2004-2-6.html		

5. Padányi József: A katonai műveletek műszaki támogatásának tapasztalatai. Hadtudomány XV. évfolyam 2. szám, 1-6. oldal. 2005. ISSN 1215-4121. Url: http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/2/2005_2_6.html

Ajánlott irodalom:

1. Kovács Zoltán: Gondolatok a műszaki támogatás és a műszaki zárás alapjairól. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 6. évf. 1. szám, ZMNE Tudományos Lapja, Budapest, 2002. – 30-46. o., ISSN 1417-7323
2. Kaszala László: A gl. (hk.) alegységek harcának műszaki támogatása. Jegyzet, ZMNE, Budapest, 2002. Nyt. sz: 952/255
3. Padányi József–Szabó Sándor: A harc-hadművelet és a békefenntartó műveletek műszaki támogatásának összehasonlító elemzése. Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Egyetemi Központi Könyvtár KV 433. pp. 1-28.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács Zoltán, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Korszerű műszaki technikai eszközök és harcanyagok	Kódja: HHDID5KSZ16	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: a doktoranduszok ismerjék meg, sajátítsák el mindazon ismereteket, amelyek a különböző katonai műveletek műszaki támogatásához alkalmazott technikai eszközök és harcanyagok aktuális kérdéskörébe tartoznak. Ismeretanyag: A műszaki technikai eszközök és harcanyagok csoportosítása. A műszaki gépek alkalmazási elvei. A műszaki eszközök alkalmazási elvei. A műszaki harcanyagok csoportosítása, alkalmazásuk elvei. A műszaki harcanyagok alkalmazását szabályozó nemzetközi egyezmények. Műszaki technikai eszközök és harcanyagok üzemeltetésének, üzemfenntartásának elmélete és alapkategóriái. A műszaki anyagi-technikai szolgálat javítási, gazdálkodási, ellátási, és nyilvántartási rendszere. A műszaki technikai eszközök és harcanyagok fejlesztésének, korszerűsítésének elvei. Kompetencia: A tantárgy oktatása, a konzultációk során a doktoranduszok megszerezhetik, fejleszthetik az alábbi kompetenciákat: - elméleti tudás alkalmazása; - rendszerszemlélet; - elemző képesség; - tervezési képesség; - szervezőképesség; - szintetizáló ismeretek alkalmazása a gyakorlati feladatok során; - problémamegoldó képesség fejlesztése. A fenti kompetenciák segítséget nyújtanak a doktoranduszoknak saját kutatási területük áttekintésében, elemzésében és az értekezésük elkészítésében is.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. STANAG 2394 Allied Tactical Doctrine for Military Engineering. NATO MAS, Brussels, 2016. 2. STANAG 2238 Allied Doctrine for Military Engineer Support to Joint Operations – AJP-3.12(A) NATO MAS, Brussels, 2010. 3. Harckocsi és gyalogság elleni akadályrendszerek anyagainak és eszközeinek, valamint az új típusú műszaki harcanyagok kezelése és karbantartása. Nyt.sz.: 361/119 4. Mozgásakadályozás: Elvek, módszerek és eszközök. Ludovika Kiadó, Bp., 2022. ISBN 978-963-531-701-1 5. Lukács László: Szemelvények a magyar robbantástechnika fejlődéstörténetéből. Dialóg Campus Kiadó, Bp., 2017.		

Ajánlott irodalom:

1. Kovács, Zoltán ; Ember, István: Új nehézgép a Magyar Honvédségben: WiSENT 2HU. Haditechnika 57 : 3 pp. 51-57. , 7 p. (2023)
2. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései IX. Műszaki Katonai Közlöny 24 : 1 pp. 9-30. , 22 p. (2014)
3. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései VIII. Műszaki Katonai Közlöny 23 : 2 pp. 18-37. , 20 p. (2013)
4. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései VII. Műszaki Katonai Közlöny 22 : 1 pp. 22-35. , 14 p. (2013)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács Zoltán, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: Current Questions of Employment of Joint Forces	Kódja: HHDID5KSZ22A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Course Description: Summary of the Knowledge to be Acquired and Competencies to be Developed Knowledge: This course provides a comprehensive overview of current issues in the joint application of forces, with a special focus on operations within the NATO framework. Students will learn the theoretical foundations and practical implementation of inter-service cooperation and integration. The course also covers in detail the methods for planning, directing, and executing modern military operations, as well as the importance and methods of post-operation evaluations. Competencies: Students will acquire both theoretical and practical knowledge that enables them to effectively plan and execute inter-service cooperation. They will develop the ability to critically evaluate complex military operations and analyze modern joint force strategies and tactics. By the end of the course, students will be prepared to participate in and lead multinational military operations.		
The 3-5 most important required and recommended readings (Textbooks, Notes) with bibliographic details (author, title, publication information, pages, ISBN): Required Readings: 1. Author: David A. Deptula, Richard P. Hallion Title: "Airpower and the Joint Fight" Publication Information: Mitchell Institute for Aerospace Studies, Arlington, 2015 Pages: 64 ISBN: 978-0997317423 2. Author: Milan Vego Title: "Joint Operational Warfare: Theory and Practice" Publication Information: Naval War College Press, Newport, 2009 Pages: 1496 ISBN: 978-1884733628 3. Author: NATO Title: "Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations (AJP-3)" Publication Information: NATO Standardization Office (NSO), 2021		

Pages: 278
ISBN: N/A (official NATO publication)

4.

Author: Szabó János

Title: "Az összhaderőnemi műveletek elmélete és gyakorlata"

Publication Information: Zrínyi Kiadó, Budapest, 2010

Pages: 512

ISBN: 978-9633275274

Proposed Readings:

1.

Author: Lawrence Freedman

Title: "Strategy: A History"

Publication Information: Oxford University Press, Oxford, 2013

Pages: 768

ISBN: 978-0199325153

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Krajnc Zoltán ezredes, egyetemi tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Experts from the Hungarian Defence Forces, particularly those with scientific qualifications, can be involved in the exploration of specific topics.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A csapatok összhaderőnemi alkalmazásának időszerű kérdései	Kódja: HHDID5KSZ22	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy átfogó képet nyújtson a csapatok összhaderőnemi alkalmazásának aktuális kérdéseiről, különös tekintettel a NATO keretein belül zajló hadműveletekre. A hallgatók megismerkednek a különböző haderőnemek közötti együttműködés és integráció elméleti alapjaival és gyakorlati megvalósításával. Továbbá részletesen foglalkoznak a modern harctevékenységek tervezésének, irányításának és végrehajtásának módszereivel, valamint a hadműveletek utólagos értékelésének fontosságával és módszereivel. Kompetencia: A hallgatók olyan elméleti és gyakorlati tudásra tesznek szert, amely lehetővé teszi számukra a különböző haderőnemek közötti együttműködés hatékony tervezését és végrehajtását. Fejlődik a hadműveletek komplex értékelési képessége, valamint a modern összhaderőnemi stratégiák és taktikák kritikus elemzésének képessége. A kurzus végére a hallgatók képessé válnak a többnemzeti hadműveletekben való részvételre és azok irányítására.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Author: David A. Deptula, Richard P. Hallion Title: "Airpower and the Joint Fight" Publication Information: Mitchell Institute for Aerospace Studies, Arlington, 2015 Pages: 64 ISBN: 978-0997317423 2. Author: Milan Vego Title: "Joint Operational Warfare: Theory and Practice" Publication Information: Naval War College Press, Newport, 2009 Pages: 1496 ISBN: 978-1884733628 3. Author: NATO Title: "Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations (AJP-3)" Publication Information: NATO Standardization Office (NSO), 2021 Pages: 278		

ISBN: N/A (official NATO publication)

Ajánlott irodalom:

4.

Author: Lawrence Freedman

Title: "Strategy: A History"

Publication Information: Oxford University Press, Oxford, 2013

Pages: 768

ISBN: 978-0199325153

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Krajnc Zoltán ezredes, egyetemi tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A földi telepítésű légvédelem elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID5KO16	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Tudományos igényű feldolgozása a földi telepítésű légvédelem NATO elvek szerinti elméleti alapjainak, a légvédelmi rakétacsapatok harcrendjének és csoportosításának megtervezésének, a harcfeladat végrehajtására való képesség értékelésének. A harctevékenység előkészítésének folyamata, a béke- és háborús feladatok tervezése, szervezése és vezetésének rendje. Alapos ismereteket szerzése a NATO légtér-ellenőrzési eljárásairól, az egységes légvédelmi rendszer (NATINADS) funkcionálásáról. Kompetencia: Magas szintű elméleti és alkalmazásközpontú tudású megközelítéssel szerezzenek ismereteket a légvédelmi rakétacsapatok tevékenységének lehetőségeiről a hagyományos repülőeszközök és a harcászati ballisztikus rakéták alkalmazása esetén egyaránt. Legyenek tájékozottak a légvédelmi rakéta- és tűzércsapatok harcászatának aktuális kérdéseiben.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán – Koós – Bunkóczi – Papp: A légvédelmi rakéta és tűzér csapatok alkalmazásának alapjai. Egyetemi jegyzet, Budapest, 2003. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: Rakétavédelem, Budapest: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2006. 160 p. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A Magyar Honvédség földi telepítésű légvédelmének jelene és jövőbeni lehetőségei, Új Honvédségi Szemle (ISSN: 1216-7436) 10: pp. 26-36. (2002) – Ruttai László - Krajnc Zoltán : A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. – Ruttai László - Krajnc Zoltán : A légi szembenállás elmélete, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2004. Ajánlott irodalom: – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000. – A légvédelmi rakétaegységek harci lehetőségei, Egyetemi jegyzet, ZMNE 1998. – A légvédelmi rakéta tűzrendszer, Egyetemi tansegédlet, ZMNE, 2000. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Krajnc Zoltán ezredes, egyetemi tanár, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

A tantárgy neve: Integritásmenedzsment, szervezeti kultúrafejlesztés	Kódja: HHDID2KSZ8U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. 20/6; gyak:0		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév) 3.; 4. félév		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: A szervezeti integritás jellemzői kérdéseinek körüljárása, lehetséges megoldások bemutatása, átfogó kép kialakítása az integritásmenedzsment rendszerek főbb elemeiről a közszolgálatban (fegyveres és rendvédelmi szervezetekben). A szervezeti szintű integritás definiálása kockázatelemzés, etikai dilemmák kezelése. Normák, értékek rögzítése, érdekütköztetések kezelése, szabályozása Ismeretanyag: A hallgatók megismerik a szervezeti integritásépítés sajátosságait, hangsúlyozottan a szervezeti kultúrafejlesztés 21. századi kihívásait. Elsajátítják a szükséges szakmai és személyes kompetenciákat, ismereteket szereznek a szervezeti szocializáció támogatásának szakmai és vezetői kérdéseiről, illetve a működési kockázatok felmérésének és kezelésének módszertanáról. Kompetenciák: módszertani kompetenciák fejlesztése (útmutatás, tanácsadás, vezetői értékközvetítés) személyes szervezeti elköteleződés, érzékenyítés, az integritás követelményének való megfelelés integrálása a mindennapi munkafolyamatokba – különösen az emberi viszonyok fejlesztésébe		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Klotz Péter Sántha György: Integritásmenedzsment. Továbbképzési tananyag, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2012 Kakatics Lili – Sántha György: Az integritás szerepe a közigazgatási kultúraváltásban és a korrupció visszaszorításában / Önkormányzati pénzügyek, Complex Kiadó, 2011 (ISSN 2060-6117) Klotz Péter Integritás az emberierőforrás-gazdálkodásban Nemzeti Közzolgálati Egyetem; Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2020 ISBN: 978-963-498-346-0 (PDF) Ajánlott irodalom: Báger Gusztáv: Korrupció: büntetés, integritás, kompetencia, Akadémiai Kiadó Budapest, 2012. ISBN: 978-963-05-9252-9 Himmer Péter: Etikai jellegű töredékek II. — Erkölcsről, etikáról, az értékekről és az emberről. Budapest. 2014. Underground Kiadó. ISBN 978-963-08-9344-2. Síklaki István: Szóbeli befolyásolás I., Tipotex kiadó 2008, ISBN: 978-963-9664-74-6		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil Krizbai János CsC		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kanyó Mária,		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások *(a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)*

Tantárgy neve: Szervezetfejlesztés, változások kezelése a munkaszervezetekben	Kódja: HHDID2KSZ7U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. 20/6; gyak:0		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. 3.		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: Bemutatni a szervezetfejlesztés, változásmenedzsment legfontosabb elméleteit, amelyek elősegítik a mélyreható változtatások természetének mélyebb megértését; amelyek megkönnyítik a stratégiai változtatások véghezvitelét a munka-szervezetekben, hangsúlyosan a speciális jellemzőkkel bíró bürokratikus szervezetekben. Ismeretanyag: A tantárgy tartalma komplex betekintést ad a speciális szervezetekben, a változások tervezésébe és vezetésébe. Bemutatja a XXI. század foglalkoztatási kihívásait a közszolgálatban. Megismerteti a speciális szerepek, válság és rendkívüli állapotok hatását a működésre, az emberi erőforrások kezelésére. Kompetenciák: A hallgató megismeri a szervezetfejlesztés elméletét, gyakorlati lépéseit, a szervezeti változások kezelésének sajátosságait, ide értve a humán tényezőket és az ellenállás kezelését, illetve a nemzetközi szervezeti változásmenedzsment modellek lehetséges adaptációit. Specifikus ismeretek szerzése a vezetői, humánpolitikai munka tervezéséhez, végzéséhez.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: John P. Kotter: A változások irányítása, Kossuth kiadó 1999 ISBN: 9630940833 Dobák M. – Antal Zs. (2013): Vezetés és szervezés. Szervezetek átalakítása és működtetése. Aula kiadó, Budapest 2010. ISBN: 9789639698895 CSATH M. (2005): Stratégiai változtatásmenedzsment. Aula Kiadó 2001, Budapest. ISBN:963-9345-06-7 Ajánlott irodalom: Bajnok Andrea – Berta Judit – Kajtár Edit – Kriskó Edina – Roberts Éva: Szervezetfejlesztés Nemzeti Közszerológati Egyetem Budapest 2019 ISBN 978-963-498-241-8 (elektronikus) <u>W. Warner Burke</u> , <u>Debra A. Noumair</u>: Organisation development 2017, Kiadó: FT Press ISBN-10: 0-13-481835-0; ISBN-13: 978-0-13-481835-1 Peter R. Mansoor , Williamson Murray, The culture of military organisation Kiadó: Cambridge University Press 2019 ISBN: 9781108622752		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil Krizbai János CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , Dr. Kanyó Mária PhD		

Tantárgy neve: A szervezeti szocializáció generációs és integratív megközelítései	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.;4;		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A szervezeti szocializáció integratív megközelítése, generációs sajátosságok kezelésének megismerése, a segítő intézményi elemek működésének megismerése. Ismeretanyag: a kurzus keretében elsajátított ismeretek alapján a hallgatók képessé válnak arra, hogy felismerjék a szocializációs folyamat során fellépő zavarok okait és ezek szervezeti következményeit, kezelésük formáit és intézményeit. Kompetencia: az emberek közötti kapcsolatok kezelése, generációs különbségek felismerése, a pszichikus és szociális tényezők és a szervezeten belül kialakult különböző viszonyok, segítő rendszerek használata, társas viszonyok kezelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Somlai Péter: Szocializáció Corvina kiadó 1997 Berne, Eric Emberi játszmák. Háttér Kiadó Kft., 2009 Ajánlott irodalom: Jobbágy Z.; Krizbai J.; Papp T. <i>Haderő és humánerőforrás-gazdálkodás</i>. Zrínyi Kiadó 2020 Klein S. <i>Munkapszichológia a 21. században</i>. Budapest, Edge 2000 Kiadó,2018 Steigerwald Krisztián: Generációk harca - Hogyan értsük meg egymást? Partvonal kiadó 2025		
Tantárgy felelőse: Dr. habil Krizbai János CSc, külső óraadó		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Afrika)	Kódja: HHDID1KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Az afrikai kontinens jelentősége a 21. századi biztonsági környezetben felértékelődőben van, amit jól jelez az Európa felé érkező migráció csak-úgy, mint a Magyar Honvédség szerepvállalása a földrészen futó válságkezelő műveletekben. Az egyes órák ennek megfelelően a kontinens fő biztonsági és politikai folyamataira fókuszálnának, különös tekintettel a gyenge államiság problémájára, a regionális konfliktusokra, a migrációra, a radikális iszlamista csoportok tevékenységére, a regionális integrációkra, illetve a klímaváltozásnak a kontinens biztonságára gyakorolt hatására. Ismeretanyag: A hallgató megismeri az afrikai kontinens fő biztonsági dinamikáit, a terror szervezetek tevékenységét, a gyenge államiságból fakadó problémákat, illetve ezek migrációs következményeit. Kompetencia: A hallgató képes lesz az afrikai válságok elemzésére, az azokat leíró fő keret- és értelmezési rendszer alkalmazására az egyes konfliktusok esetén, és vizsgálni azok regionális, illetve Afrikán kívüli, Európát és Magyarországot is potenciálisan érintő hatásait.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Paul D. Williams: War and Conflict in Africa. Polity, New York, 2016. 978-1509509058 Routledge Handbook of African Security. Routledge, London, 2013. 978-1138308323 Paul Nugent: Africa Since Independence. Palgrave, London, 2004. 978-0333682739 Ajánlott irodalom: Mario Azavedo: The Roots of Violence in Chad. Routledge, London, 1998, ISBN 9789056995836 Ken Rutherford: Humanitarianism Under Fire. London, Kumarin, 2008. ISBN: 978-1565492608		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Marsai Viktor egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Course title: Regional Security - Africa	Code: HHDID1K007A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): exam		
Semester position of the course in the curriculum (which semester):		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: The African continent is in a necessary and growing importance in the 21st century security environment, which is well indicated by the migration of interest to Europe as well as the role of the Hungarian Defence Forces in crisis management operations on the continent. The individual lessons would focus on the main security and political processes of the continent, with particular regard to the problem of weak statehood, regional conflicts, migration, the activities of radical Islamist groups, regional integrations, and the impact of climate change on the security of the continent Professional content: The student will learn about the main security dynamics of the African continent, the activities of terrorist organizations, the problems arising from weak statehood, and the migration consequences of all of this. Competence: The student will be able to analyze African crises, apply the main framework and interpretation system describing them to individual conflicts, and examine their regional and extra-African impacts, potentially affecting Europe and Hungary.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

1. Paul D. Williams: War and Conflict in Africa. Polity, New York, 2016. 978-1509509058
2. Routledge Handbook of African Security. Routledge, London, 2013. 978-1138308323
3. Paul Nugent: Africa Since Independence. Palgrave, London, 2004. 978-0333682739 ...

Optional literature:

1. ... Mario Azavedo: The Roots of Violence in Chad. Routledge, London, 1998, ISBN 9789056995836
2. Ken Rutherford: Humanitarianism Under Fire. London, Kumarin, 2008. ISBN: 978-1565492608

Name of lecturer responsible for the course: Viktor Marsai, PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course: -

Course title: EU Common Security and Defence Policy	Code: HHDD1KSZ09A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect / <u>sem</u> /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): semester 3		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: The aim of the course is to provide students with a general understanding of the historical background, institutional framework, legal framework, current challenges, and evaluation of the European Union's Common Security and Defense Policy. Based on the assigned reading, students will become familiar with the main initiatives of EU defense policy, its system of external relations, and its key political and economic strategic partnerships. <u>Professional content:</u> 1. The History of the EU's Common Security and Defense Policy 2. The Legal Framework and Institutional Structure of the EU's Common Security and Defense Policy 3. Challenges and Assessment of the EU's Common Security and Defense Policy 4. The Plan for a European Defense Union 5. New Initiatives in the Field of Defense Policy 6. The EU's Neighborhood Policy and the Eastern Partnership 7. The EU's Relations with the Mediterranean 8. The EU's Relations with NATO 9. Enlargement, EU-Western Balkans Relations, and EU-Turkey Relations 10. EU CSDP Operations and Missions <u>Competence:</u> Through their own research, based on the academic literature studied together during the practical sessions, students will be able to apply the knowledge they have acquired.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory literature:

1. Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika – Éva Jakusné Harnos (eds.) (2023): Handbook of the EU Secure Project. Ludovika Press. ISBN: 978-615-659-804-2
2. Anna Molnár (2024): The EU's Common Security and Defence Policy in the Context of European Strategic Autonomy, In: Zombory, Katarzyna; Szilágyi, János Ede (szerk.) Shielding Europe with the Common Security and Defence Policy: The EU Legal Framework for the Development of an Innovative European Defence Industry in Times of a Changing Global Security Environment. Miskolc, Budapest: Central European Academic Publishing pp. 35-72. ISBN 978-615-6474-63-6
3. Anna Molnár, Mariann Tánczos (2024): The European Union – Security Community In: Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szente-Varga, Mónika (szerk.) International Security Organisations, Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó pp. 93-107. ISBN: 978-963-653-024-2
4. Jochen Rehl (ed.) (2021): Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Wien, Armed Forces Printing Centre, 2021. ISBN: 9783902275516

Optional literature:

5. Gálik, Zoltán – Molnár, Anna (ed.) (2019): Regional and Bilateral Relations of the European Union. Dialóg Campus, Budapest, , ISBN 978-615-5945-52-6
6. Molnár, Anna – Urbanovics, Anna (2025): Differentiated Integration and the Common Security and Defence Policy. In: INTERNATIONAL JOURNAL OF EURO-MEDITERRANEAN STUDIES 18 : 2 pp. 207-235. , 29 p.
7. Lonardo, Luigi (2023): EU common foreign and security policy after Lisbon : between law and geopolitics, Springer, ISBN: 9783031191305
8. Morillas, Pol (2019): Strategy-making in the EU - from foreign and security policy to external action, Palgrave Macmillan, ISBN: 9783319986265

Name of lecturer responsible for the course: Prof. Dr. Anna Molnár

Lecturer(s) involved in teaching the course: -

Tantárgy neve: EU közös biztonság- és védelempolitika	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók általános ismereteket kapjanak az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájának történelmi előzményeiről, intézményrendszeréről, jogi kereteiről, napjaink kihívásairól és annak értékeléséről. A feldolgozandó szakirodalom alapján ismerjék meg az EU védelempolitikájának főbb kezdeményezéseit, a külkapcsolati rendszerét, valamint legfőbb politikai és gazdasági stratégiai kapcsolatait. Ismeretanyag: 1. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának előzményei 2. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának jogi keretei és intézményrendszere 3. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának kihívásai és értékelése 4. Az Európai Védelmi Unió terve 5. Új kezdeményezések a védelempolitika területén 6. Az EU szomszédságpolitikája, illetve a keleti partnerség 7. Az EU és a Mediterráneum kapcsolata 8. Az EU és a NATO kapcsolata 9. Bővítés, EU és a Nyugat-Balkán, illetve az EU és Törökország kapcsolatai 10. EU KBVP műveletek és missziók Kompetencia: A hallgatók a gyakorlati foglalkozások a közösen feldolgozott szakirodalom alapján saját kutatásaik során képesé válnak a megszerzett ismeretek alkalmazására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Molnár Anna (2018): Az EU külkapcsolati rendszere. Budapest, Dialóg Campus, ISBN: 978-615-5877-07-0 Molnár Anna (2022): A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, pp. 493-516. ISBN: 9789635317479 Jochen Rehl (ed.) (2021): Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Wien, Armed Forces Printing Centre, ISBN: 9783902275516 Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika – Éva Jakusné Harnos (eds.) (2023): Handbook of the EU Secure Project. Ludovika Press. Ajánlott irodalom:		

Balázs Péter (2016): Az Európai Unió külpolitikája. Budapest, Wolters Kluwer Kft. ISBN: 9789632956428

Gazdag Ferenc (2005): Európai integráció és külpolitika. Budapest, Osiris, ISBN: 9789633897843

Simon Zoltán (szerk.) (2017): Az Európai Unió a világban – uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest, L'Harmattan Kiadó, ISBN: 9789634142966

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Molnár Anna

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Course title: International Security Institutions	Code: HHDID1KO09A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect / <u>sem</u> /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): semester 3		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
<u>Course description:</u> The aim of the course is to provide students, through seminars, with a general understanding of the theoretical background, structure, and functioning of major international security institutions. Students will become familiar with the founding documents of international security institutions of key importance to Hungary, as well as the political contexts of their operations (NATO, EU, UN, OSCE). Based on practical examples, the course includes an interpretation of these organizations' operations from a security policy perspective and a description of their mission activities. <u>Professional content:</u> 1-2. Introduction, classification of international organizations, their functioning, and membership 2-3. United Nations, specialized agencies, and missions 3-4. European Union, its development, and institutions 5-6. EU Common Foreign and Security Policy 11-12. OSCE operations, bodies, missions 7-8. NATO's development, membership, operations, 9-10. NATO command structure, activities <u>Competence:</u> Through their own research, based on the academic literature studied together during the practical sessions, students will be able to apply the knowledge they have acquired.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

1. Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szenté-Varga, Mónika (eds.) (2024): International Security Organisations, Budapest, Magyarország, Ludovika Egyetemi Kiadó, ISBN: 978-963-653-024-2
2. Paul D. Williams and Matt McDonald (eds.) (2023): Security Studies. London: Routledge, ISBN: 9781003247821
3. Lonardo, Luigi (2023): EU common foreign and security policy after Lisbon: between law and geopolitics, Springer, ISBN: 9783031191305
4. Buzan, Barry, Hansen, Lene (2016): The evolution of international security studies, Cambridge, Cambridge University Press, ISBN: 9780521694223

Optional literature:

5. Rehrl, Jochen (ed.) (2021): Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Wien, Armed Forces Printing Centre,. ISBN: 9783902275516
6. Gálik, Zoltán – Molnár, Anna (ed.) (2019): Regional and Bilateral Relations of the European Union. Dialóg Campus, Budapest, ISBN 978-615-5945-52-6
7. Molnár, Anna, Urbanovics, Anna (2025): Differentiated Integration and the Common Security and Defence Policy. In: INTERNATIONAL JOURNAL OF EURO-MEDITERRANEAN STUDIES 18 : 2 pp. 207-235.
8. Morillas, Pol (2019): Strategy-making in the EU - from foreign and security policy to external action, Palgrave Macmillan, ISBN: 9783319986265
9. Molnár, Anna (2024): The EU's Common Security and Defence Policy in the Context of European Strategic Autonomy, In: Zombory, Katarzyna; Szilágyi, János Ede (szerk.) Shielding Europe with the Common Security and Defence Policy: The EU Legal Framework for the Development of an Innovative European Defence Industry in Times of a Changing Global Security Environment. Miskolc, Budapest: Central European Academic Publishing pp. 35-72. ISBN 978-615-6474-63-6

Name of lecturer responsible for the course: Prof. Dr. Anna Molnár**Lecturer(s) involved in teaching the course: -**

Tantárgy neve: Nemzetközi biztonsági szervezetek	Kódja: HHDID1KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a szemináriumok során a hallgatók általános ismereteket kapjanak főbb nemzetközi biztonsági intézmények elméleti hátterével, felépítésével, illetve működésével kapcsolatban. A hallgatók megismerik a Magyarország számára kulcsfontosságú nemzetközi biztonsági intézmények alapidokumentumait, működésük politikai összefüggéseit (NATO, EU, ENSZ, EBESZ). Gyakorlati példák alapján a tantárgy részét képezi e szervezetek működésének biztonságpolitikai szempontú értelmezése és missziós tevékenységének ismertetése. Ismeretanyag: 1-2. Bevezetés, nemzetközi szervezetek osztályozása, működése, tagság 2-3. ENSZ, szakosított intézmények, missziók 3-4. Európai Unió, fejlődése, intézmények 5-6. EU közös kül- és biztonságpolitikája 11-12. EBESZ működése, szervei, missziók 7-8. NATO fejlődése, tagság, működése, 9-10. NATO parancsnoki struktúra, tevékenységei Kompetencia: A hallgatók a gyakorlati foglalkozások a közösen feldolgozott szakirodalom alapján saját kutatásaik során képesé válnak a megszerzett ismeretek alkalmazására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Molnár Anna - Szenes Zoltán – Marsai Viktor (szerk.) (2019): Nemzetközi biztonsági szervezetek. Dialog Campus Kiadó, ISBN 978-615-5945-75-5 2. Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szenté-Varga, Mónika (szerk.) (2024): International Security Organisations. Ludovika, ISBN 978-963-653-024-2 3. Prandler Árpád, Blahó András (2014): Nemzetközi szervezetek és intézmények, Akadémiai Kiadó, ISBN: 9789630595278 4. Buzan, Barry, Hansen, Lene (2016): The evolution of international security studies, Cambridge, Cambridge University Press, ISBN: 9780521694223 Ajánlott irodalom: 5. Molnár Anna (2018): Az EU külkapcsolati rendszere. Budapest, Dialóg Campus, ISBN: 978-615-5877-07-0		

6. Zoltán Szenes (2018): Military Security Today. New Threats, New Wars, New Theories. In: Finszter, Géza; Sabjanics, István (szerk.) Security challenges in the 21st century, Budapest: Dialóg Campus Kiadó, pp. 69-104.
7. Paul D. Williams and Matt McDonald (ed.) (2023): Security Studies. London: Routledge, ISBN: 9781003247821
8. Molnár Anna (2022): A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, pp. 493-516. ISBN: 9789635317479

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Molnár Anna

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Tantárgy neve: Fokozatos válságkezelés a védelmi és biztonsági igazgatásban	Kódja: HHDID5KSZ41U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: az ország védelmét és biztonságát szolgáló védelmi és biztonsági igazgatás jogelődjének, a védelmi igazgatás szerepének áttekintése, a 21. század biztonsági kihívásai, a rájuk adott válaszok természeti és ipari veszélyhelyzetek bekövetkezésekor, a katasztrófák kezelésének összkormányzati szempontjai, a védelmi és biztonsági igazgatás szintjeinek működése, a Nemzeti Katonai Stratégia és Nemzeti Biztonsági Stratégia szerinti jelen kihívások és az azok képezte védelmi és biztonsági események következményeinek felszámolása a fokozatos válságkezelés elve alapján. Ismeretanyag: 1. A védelmi igazgatás fejlődésének áttekintése, különös tekintettel a 2000. január 1-től 2022. november 1-jéig terjedő időszakra. 2. A 21. századi biztonsági kihívások, fenyegetések és az ezekre adott különféle válaszok, kiemelten a természeti és ipari katasztrófák okozta veszélyhelyzetekben. 3. A katasztrófák kezelésének perspektívái és az összkormányzati kapcsolódások a 21. században a védelmi és biztonsági törvény hatályba lépésének időszakában. 4. A védelmi és biztonsági igazgatás országos, területi és helyi elemeinek rendszere, működése, sajátosságai. 5. A honvédelem és a katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a Nemzeti Katonai Stratégia és a Nemzeti Biztonsági Stratégia tükrében. 6. A védelmi és biztonsági események, a katasztrófák következményei felszámolásában a fokozatosság elve, a fokozatos válságkezelés elvének jelentősége. Kompetencia: a doktoranduszok ismerjék meg a védelmi és biztonsági igazgatás jogelődjének számító védelmi igazgatás történetét a 2000. január 1-én életbe lépett reformjától a védelmi és biztonsági igazgatás hatályba lépéséig, úgyszintén a védelmi igazgatás intézményének segítségével kezelt veszélyhelyzeteket. Rendelkezzenek átfogó ismeretekkel a katasztrófák kezelésének összkormányzati kapcsolódási szempontjairól, a védelmi és biztonsági igazgatás rendszeréről, működéséről. A doktoranduszok sajátítsák el hazánk földrajzi elhelyezkedéséből, társadalmi-gazdasági helyzetéből adódó kihívásokat a Nemzeti Katonai Stratégia és a Nemzeti Biztonsági Stratégia tükrében, a kihívások, mint védelmi és biztonsági események felszámolásában a fokozatos válságkezelés megvalósításának eszközeit, lehetőségeit.		

A **3-5** legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

1. Muhoray Árpád: A katasztrófavédelmi igazgatás rendszere, helye, szerepe a védelmi igazgatási feladatok ellátása során. In: A védelmi igazgatás rendszere a honvédelmi igazgatással való kapcsolatának elméleti és gyakorlati összefüggései. Szerkesztette: Hornyacsek Júlia Dialóg Campus Kiadó 2019. pp:1-152, pp: 111-132 ISBN 978-615-5945-67-0
2. Muhoray Árpád: A vörösiszap katasztrófa mentési, helyreállítási és újjáépítési feladatai. In: Polgári Védelmi Szemle XV. évf. 2023. pp:223-260 ISSN: 1788-2168
3. Muhoray Árpád: A védelmi és biztonsági események, a katasztrófák következményei felszámolásában a fokozatosság elve. In: Polgári Védelmi Szemle XVII. évf. 2025 pp. 312-321 ISSN: 1788-2168
4. Dr. Kádár Pál: Az Alaptörvény kilencedik módosítása, valamint a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény hatályba lépését követő feladatok. Előadás ppt. 2021. 10. 27. Védelmi Igazgatási Konferencia

Ajánlott irodalom:

1. Dr. Muhoray Árpád: A katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a nemzeti biztonsági stratégia tükrében. In: Nemzeti Közzolgálati Egyetem Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2021/16. Szerkesztő: Dr. Kádár Pál PhD, ISSN 2786-2283 pp. 1-16
2. Muhoray Árpád: Védelmi és biztonsági igazgatás új szempontok szerint. Védelem Tudomány Folyóirat szám 9. Évf. különszám. (2024): VI. Polgári Védelmi Munkaműhely Online tudományos konferencia

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Muhoray Árpádn. ny. pv. vezérőrnagy, PhD c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Védelmi informatikai rendszerek, alkalmazások	Kódja: HHDID8KSZ09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea. / szem. / gyak. / konz.) és száma: konz. 6 óra (3 x 2 óra)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: A kutatói szeminárium során a védelmi szféra informatikai rendszereinek, alkalmazásainak kérdéseit érintő, a doktorandusz kutatási témájához kapcsolódó kutatási részfeladat kerül végrehajtásra, amelynek az értékelés alapját képező eredménye egy publikáció formátumú szemináriumi dolgozat. <u>Ismeretanyag:</u> A védelmi szféra informatikai rendszerei, alkalmazásai kérdésein belül a kutatói szeminárium választott kutatási részfeladatától függően változó. <u>Kompetencia:</u> Kutatási részfeladat célkitűzéseinek megfogalmazása, a vonatkozó szakirodalom feldolgozása, a kutatási eredmények megfogalmazása, a tudományos publikációkkal szemben támasztott követelményeknek megfelelő formába öntése.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ajánlott irodalom: - a kutatói szeminárium irányított kutatás jellegéből következően konkrét irodalom nem jelölhető meg;		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Munk Sándor prof. em., DSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat) nincsenek		

Tantárgy neve: Az ókor nagy hadvezérei	Kódja: HHDID4KSZ16U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ismeretanyag a hadvezérek személye és tettei által felöleli az ókori hadtörténet és hadtudomány egészét, nemcsak a katonai kérdéseket érintően hanem a hadsereg mögött álló államszervezési vetületeket is. A téma kiterjed az ókorhoz szervesen kapcsolódó, de már koraközépkorként számon tartott időszakra is. Kompetencia: A bővülő tudás mellett bármikor alkalmazható modelleket is megismer a hallgató. A személyes kiválóság mellett az egyéni képességek és képzettségek, valamint a kommunikáció és szervezés mindenkor aktuális összefüggéseinek jó példatárát sajátítja el.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Hahn István (szerk.): A hadművészet ókori klasszikusai. Zrínyi Katonai Kiadó, 1963 Castiglione László: Az ókor nagyjai. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1971 (több kiadás) Ajánlott irodalom: Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok I-II. Sapientia humana, Budapest, 2001		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Nagyernyei Szabó Ádám DSc, kutatóprofesszor		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Hadsereg és határvédelem az ókori Rómában	Kódja: HHDID4KSZ12U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: nappali 20 óra elmélet 0 gyakorlat; levelező 6 óra elmélet 0 gyakorlat		
A számonkérés módja: órai munka és zh		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A Római Birodalom állandó hadsereget és állandó határvédelmi rendszert tartott fenn. A tantárgy szakmai tartalma, a római hadsereg fejlődése, összetétele és a római határvédelmi rendszer kiépülése, módszertana. Az évszázadok során változtak a külső kihívások és a belső feltételek is, amelyek a hadsereget és a határvédelmi rendszert is befolyásolták. A jól ismert történelmi adatok a mai világ szempontjából is több hasznosítható tanulságot hordoznak.		
Kötelező irodalom: 1. Hahn István (szerk): A hadművészet ókori klasszikusai, Zrinyi, Budapest 1963. 2. Visy Zsolt: A ripa Pannonica Magyarországon, Budapest 2000. 3. Forisek Péter: Arrianos-tanulmányok. Stratégia és taktika a Kr. u. 2. századi római hadseregben Arrianos Ektaxis kata Alanón-ja alapján - Történelem (Máriabesnyő, 2013) Ajánlott irodalom: 1. Adrian Goldsworthy: The Complete Roman Army, London, 2011. (= Adrian Goldsworthy, A római hadsereg története, Alexandra Kiadó, 2004) 2. Kertész István: Ókori hősök, ókori csaták, Budapest 1985. 3. Peter Connolly: Tiberius Claudius Maximus: the legionary, Oxford 1988.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyernyei Szabó Ádám DSc kutatóprofesszor, t. őrnagy		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Katonaság és vallás az ókori Rómában	Kódja: HHDID4KSZ12U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: nappali 20 óra elmélet 0 gyakorlat; levelező 6 óra elmélet 0 gyakorlat		
A számonkérés módja: órai munka és zh		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az európai civilizáció egyik alapjának számító római kultúra meghatározó eleme volt a vallásrendszer, aminek szertartási oldala fontosabb volt, mint a spirituális része. A rendszer elemei fogalmi szinten is áthatották a korabeli gondolkodást, illetve máig hatóan beépültek az európai kultúrába. Meghatározónak számítottak az államigazgatás és a közjog fejlődésében is. A katonaság vallásának célja a diszciplína tartása, az állam iránti hűség és elkötelezettség fenntartása, a személyes motiváció szinten tartása, az erkölcsi fölény megőrzése és az összetartás fejlesztése, az állandó hadsereg szellemi hátterének biztosítása. A rendszernek sok eleme tanulságos ma is, s bármilyen korban hasznosítható, különösen a hadsereg moráljának fenntartásához.		
Kötelező irodalom 1. Balázs Sándor (szerk.): Római regék és mondák. Budapest, 1974 (https://mek.oszk.hu/00600/00692/00692.pdf) 2. Gáspár Dorottya: Eskü a rómaiaknál és a sacramentum militiae. Budapest, 1982. (https://www.szaktars.hu/akademiai/view/gaspar-dorottya-esku-a-romaiaknal-es-a-sacramentum-militiae-1982/?pg=0&layout=s) 3. Alfred von Domaszewski: Die Religion des römischen Heeres. Trier, 1895. (https://books.google.lu/books?id=tOWfAAAAAAAJ&printsec=front-cover&hl=de&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false) 4. M. Tullius Cicero: A kötelességekről. (https://real-eod.mtak.hu/8629/1/MTA_Konyvek_291054_.pdf) 5. Thomas Köves Zulauf: Bevezetés a római vallás és monda történetébe. Telosz, Budapest, 1995. Ajánlott irodalom: 1. Hahn István (szerk.): Róma istenei, Budapest. Gondolat, 1975. (https://vmek.oszk.hu/05400/05422/05422.pdf) 2. M. Tullius Cicero, Az istenek természete (ford. Havas László), Budapest, Heli-kon, 1985. 3. M. Tullius Cicero: A törvények (ford. Simon Attila), Budapest, Gondolat, 2004. (https://www.academia.edu/625552) 4. M. Tullius Cicero: Az Állam (ford. Hamza Gábor), Akadémiai Kiadó: Budapest, 2026. (https://mersz.hu/dokumentum/cicero_11/#cicero_part04) 5. Henry Chadwick: A korai Egyház, Budapest, Osiris, 2003.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyernyei Szabó Ádám DSc kutatóprofesszor, t. őrnagy		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Ókori hadiesemények a Kárpát medencében	Kódja: HHDID4KSZ15U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ismeretanyag a Kárpát medence területén az ókorban lezajlott hadieseményekre terjed ki. A hadiesemények időrendje, a benne résztvevő népek, államok, személyek, kiváltó okok, az adott esemény vagy eseménysor lefolyása, helyszínei, mindezek tágabb területi és történeti kontextusban. Kompetencia: A Kárpát medence történetének kiegészítő ismerete. A térség stratégiai szempontból fontos helyszíneinek ismerete. Egymástól távoli események közti összefüggések felismerése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kovács Péter (szerk.): <i>Az antik Pannonia forrásai I-X</i>, Budapest 2001- Vladimir Iliescu – Virgil C. Popescu – Gheorghe Stefan – H. Mihăescu – R. Hîncu (eds.): <i>Fontes ad historiam Dacoromaniae pertinentes I-II</i>. Editura Academiei. București, 1964-1970 Ajánlott irodalom: Pach Zsigmond Pál (szerk.): <i>Magyarország története 1. Előzmények és magyar történet 1242-ig. 1-2.</i> Akadémiai Kiadó. Budapest, 1984 Köpeczi Béla (főszerk.): <i>Erdély története I.</i> Akadémiai Kiadó. Budapest, 1986		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Nagyernyei Szabó Ádám DSc, kutatóprofesszor		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Az informatikai módszerek és eszközök katonai alkalmazásának sajátosságai és feltételei	Kódja: HHID7KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea. / szem. / gyak. / konz.) és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): GYJ.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A katonai informatikai rendszerek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amelyek elősegíthetik a magyar szervezetek eredményes és hatékony tevékenységét. <u>Kompetencia:</u> Olyan ismeretek nyújtása, amelyek a külföldi katonai informatikai rendszerek elemzésével elősegíthetik az informatikai rendszerek hazai fejlesztését. A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • A katonai informatikai rendszerek rendelkezésre álló dokumentumai. (Folyamatos frissítéssel.) Ajánlott irodalom: • A feldolgozandó országok katonai informatikai rendszereinek rendelkezésre álló dokumentumai. (Folyamatos frissítéssel.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Négyesi Imre PhD. tanszékvezető egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>) Dr. habil. Négyesi Imre PhD. tanszékvezető egyetemi docens		

Tantárgy neve: Mesterséges Intelligencia a védelmi szférában	Kódja: HHDID8KSZ15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: GYJ		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A védelmi szféra informatikai rendszereinek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amely elősegítheti a védelmi szférába tartozó magyar informatikai rendszerek eredményes és hatékony működését. <u>Kompetencia:</u> Olyan ismeretek nyújtása a mesterséges intelligencia felhasználási lehetőségeiről, amelyek elősegíthetik a védelmi szféra informatikai rendszereinek fejlesztését a mesterséges intelligencia lehetőségeinek felhasználásával.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom: Stuart J. Russel – Peter Norvig: Mesterséges intelligencia modern megközelítésben (Panem Könyvkiadó, Budapest, 2000, ISBN 963 545 241 1) Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei (első kötet) (Zrínyi Kiadó, Budapest, 2022, ISBN 978-963-327-902-1) Ajánlott irodalom: Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei, A mesterséges intelligencia a XXI. századi hadművészetben és a háborúkban (második kötet) (Zrínyi Kiadó, Budapest, 2023, ISBN 978-963-327-906-9) A mesterséges intelligencia felhasználásának eredményeit bemutató egyéb dokumentumok. (Folyamatos frissítéssel.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>) Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		

Tantárgy neve: Tábori, rendőrségi, katasztrófavédelmi és közigazgatási (e-kormányzati) informatikai rendszerek	Kódja: HHDID8KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: GYJ)		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A tábori informatikai rendszerek hazai és külföldi vizsgálata. Rendőrségi informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Közigazgatási informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Katasztrófavédelmi informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Rendőrségi, közigazgatási és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek magyarországi szabályozása. Külföldi rendőrségi informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai. Külföldi közigazgatási informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai. Külföldi katasztrófavédelmi informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai Tábori, rendőrségi, közigazgatási és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek és alkalmazások fejlesztési lehetőségei Magyarországon. <u>Kompetencia:</u> Olyan külföldi tábori, közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amelyek elősegíthetik a magyar szervezetek eredményes és hatékony tevékenységét. Külföldi közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek elemzése és összevetése a magyar rendszerekkel. A tapasztalatok feldolgozása, fejlesztési lehetőségek kidolgozása.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom: Dr. Munk Sándor: Katonai informatika I. (egyetemi jegyzet) Dr. Munk Sándor: Katonai informatika II. (egyetemi jegyzet) Dr. Munk Sándor: Katonai informatika III. (egyetemi jegyzet) Ajánlott irodalom: A tábori, közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek rendelkezésre álló dokumentumai. (Az oktató által meghatározott, folyamatosan frissítésre kerülő irodalmak.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat) Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		

Tantárgy neve: Korunk fegyveres konfliktusainak jellemzői	Kódja: HHDID5KO28	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: 20/ 6 óra előadás		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): MSc.		
Tantárgy-leírás: A kurzus fő célja célja, hogy a hallgatók mélyreható ismereteket szerezzenek a modern fegyveres konfliktusok természetéről, dinamikájáról, okairól és következményeiről. Ennek során az ismeretanyag tartalmazza: a posztszovjet korszak utáni korszak fegyveres konfliktusainak ismeretét és azok jellemzőit a korábbi időszakok fegyveres összevetésével összhangban. Kompetenciák: a hallgatóknak olyan kompetenciákat kell elsajátítaniuk, amelyek mind a tudományos kutatásban, mind a gyakorlati alkalmazásokban hasznosak. A hallgatóknak képesnek kell lenniük a háborúval és konfliktusokkal kapcsolatos klasszikus és kortárs elméletek megértésére, kritikájára és alkalmazására. Továbbá képesnek kell lenniük a konfliktusok okainak és dinamikájának elemzésére, ami magában foglalja a modern fegyveres konfliktusok komplex okainak és dinamikájának elemzését, beleértve a politikai, társadalmi és gazdasági tényezőket.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Kaldor, M. (2012). New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era (3rd ed.). Stanford University Press. 2. Resperger, István ; Kiss, Álmos Péter ; Somkuti, Bálint ; Isaszegi, János (szerk.): Aszimmetrikus hadviselés a modern korban: Kis háborúk nagy hatással Budapest, Magyarország : Zrínyi Kiadó (2013) , 421 p. ISBN: 9789633275924 3. James P. FARWELL (2012): Persuasion and power: The art of strategic communication. Georgetown University Press, Washington D.C., ISBN 978-1-58901-942-3 Ajánlott irodalom : 3. Derina HOLTZHAUSEN and Ansgar ZERFASS (Szerk): The Routledge Handbook of Strategic Communication(2015), Routledge, New York, ISBN 978-0-415-53001-9 4. Materials available on https://stratcomcoe.org/publications		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr habil. Németh József Lajos, PhD tudományos főmunkatárs		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Stratégiai kommunikáció és biztonság	Kódja: HHDID1KO12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (<u>ea.</u> /szem./ gyak. /konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 3/3 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A kurzus átfogó képet ad a stratégiai kommunikáció elméleti alapjairól, biztonsági kontextusairól és intézményi kereteiről. A hallgatók megismerik a modern információs környezetet alakító folyamatokat, a kommunikáció szerepét a nemzeti és nemzetközi biztonságban, valamint a stratégiai narratívák, befolyásolási műveletek és információs fenyegetések működését. A tárgy bemutatja a releváns elméleti modelleket, a döntéshozatali környezet kommunikációs dinamikáit, valamint a stratégiai kommunikáció kutatásának módszertani megközelítéseit. Ismeretanyag: A stratégiai kommunikáció elméleti alapjai; Információs környezet és biztonsági dimenziói; Stratégiai kommunikáció a nemzetbiztonságban és védelempolitikában; Dezinformáció, propaganda és információs fenyegetések; Módszertani ismeretek; Alkalmazott stratégiai kommunikáció Kompetencia: A kurzus fejleszti a hallgatók képességét komplex információs környezetek elemzésére, kommunikációs stratégiák értékelésére és kialakítására. Erősíti a kritikai gondolkodást, a biztonsági diskurzusok értelmezésének kompetenciáját, valamint a kutatástervezési és elemzési készségeket. A résztvevők képessé válnak stratégiai kommunikációs problémák tudományos igényű vizsgálatára, a kommunikációs eszközök biztonsági hatásainak értékelésére, valamint saját, bizonyítékokon alapuló érvelési keretek kialakítására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Németh, József Lajos Stratégiai kommunikáció Budapest, Magyarország: Magánkiadás (nemzetközi) (2021), 152 p. ISBN: 9786150105079 2. Research Handbook on Strategic Communication; Hardback Research Handbook on Strategic Communication Edited by Jesper Falkheimer, Professor of Strategic Communication and Mats Heide, Professor of Strategic Communication, Department of Strategic Communication, Lund University, 2022, Sweden; ISBN: 978 1 80037 988 6 Ajánlott irodalom:		

1.The Routledge Handbook of Strategic Communication(Edited.: Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass,Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass, kiadó: Taylor and Francis, 2014; ISBN 0415530016)

2. James P. FARWELL: Persuasion and Power: The Art of Strategic Communication, Georgetown University Press, Washington DC, 2012

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr.habil.Németh József Lajos, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincs

Course title: Strategic Communication and Security	Code: HHDID1KO12A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem / prac /cons, number of classes: 4/3		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): any		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): none		
Course description: The course provides a comprehensive overview of the theoretical foundations, security contexts, and institutional frameworks of strategic communication. Students will learn about the processes shaping the modern information environment, the role of communication in national and international security, and the functioning of strategic narratives, influence operations, and information threats. The course presents relevant theoretical models, the communication dynamics of the decision-making environment, and methodological approaches to the study of strategic communication. Professional content: Theoretical Foundations of Strategic Communication; The Information Environment and Its Security Dimensions; Strategic Communication in National Security and Defense Policy; Disinformation, Propaganda, and Information Threats; Methodological Knowledge; Applied Strategic Communication Competence: The course develops students' ability to analyze complex information environments and to evaluate and formulate communication strategies. It strengthens critical thinking, the ability to interpret security discourses, and research design and analysis skills. Participants will become capable of conducting scholarly examinations of strategic communication issues, evaluating the security implications of communication tools, and developing their own evidence-based argumentative frameworks.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory literature:

1. The Routledge Handbook of Strategic Communication(Edited.: Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass,Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass, kiadó: Taylor and Francis, 2014; ISBN 0415530016)
2. The Routledge Handbook of Strategic Communication(Edited.: Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass,Derina Holtzhausen,Ansgar Zerfass, kiadó: Taylor and Francis, 2014; ISBN 0415530016)
3. NÉMETH, József Lajos: Defining Strategic Communication: An Almost Impossible Challenge, But Perhaps There Is Still A Solution; in: <https://real.mtak.hu/128899/>

Optional literature:

1. James P. FARWELL: Persuasion and Power: The Art of Strategic Communication, Georgetown University Press, Washington DC, 2012

James G.Stavridis: Strategic Communication and National Security in: JFQ / issue 46, 3d

1. quarter 2007, in: <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA575204.pdf>
2. ...

Name of lecturer responsible for the course: dr.habil.József Lajos NÉMETH, PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course: none

Course title: Proliferation and Security	Code: HHDID1KSZ02A	Credit value: 2
Type of class ¹ : sem , number of classes: 10		
Knowledge assessment (coursework mark ²): practical course mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): semester 3		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): --		
Course description: The proliferation or non-proliferation of weapons of mass destruction has been – with a varying intensity – on the international agenda since the beginning of the 20th century. The main international treaties (Geneva Protocol, BTWC, NPT, CWC, CTBT) have a different number of state parties in spite of efforts at making them universal. Yet, besides states parties a new challenge has emerged from the side of non-state actors. Besides the global level of WMD proliferation, the regional aspect should also be thoroughly studied as time and again one or other WMD category may pose a security threat within a region, and not necessarily reaching the global level – in spite of the fact that WMD in general is considered to be a global responsibility. While there has been a relative constraint if the use of WMD in the past years, yet, in Russia's war in the Ukraine has exposed the relevance of both the Russian nuclear arsenal and the possibility of attacks on civilian nuclear infrastructure; while in the chemical weapon domain Syria and the Islamic state produced cases of CW use. In the present war on Iran the Iranian nuclear program will be analyzed as well.		
Professional content: Weapons of mass destruction depend – in several cases - on dual-use technologies meaning that a weapon related material, equipment or technology can be used for both military and civilian purposes. This will ultimately mean that the development, storage and eventual use of such weapons will depend on the political will of the decision-makers, which unavoidably brings in the political and social background in any case study. Local, regional and global perceptions will greatly influence such decisions. Consequently, armament and disarmament are closely related to practically all different relevant fields in social science: starting from demography and geography through history and political narratives to economy, just to mention a few.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

The research of WMD programs and/or threats should be analyzed on all the levels of the local, the regional and the global. Treaty texts, political narratives and social support are further possible fields of analysis.

Competence:

The student will be able to analyze the WMD related new developments, to prepare a case study on a selected topic. He knows the relevant websites of the main treaties and research centres

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory literature:

1. Arms Control: The New Guide to Negotiations and Agreements by Jozef Goldblat (2nd Ed., 2002)
2. Bernd Kubbig, Sven-Eric Fikenscher (eds): Arms Control and Missile Proliferation in the Middle East. ISBN: 9780415601115
3. Certain Aspects of the Oldest Nuclear Weapon-Free Zone (the Newest WMD-Free Zone?) in the Making: the Middle East pp. 10-13. , 4 p. (2022)
4. Center for Egypt and ME Studies Journal, Fourth Edition, June 2022
5. EU Non-Proliferation and Disarmament Consortium e-learning course, <https://nonproliferation-elearning.eu/>

Optional literature:

6. Iran-India Relations Before and After the U.S. Withdrawal from the Nuclear Deal and the Consequent Sanctions
7. In: Caba-Maria, Flavius; Branco, Carlos; Leandro, Francisco José B. S. (szerk.) The Geopolitics of Iran
8. Singapore, Szingapúr : Springer Singapore (2021) 612 p. pp. 531-552. Paper: Chapter 20
9. plus as per agreed based on the student's research topic

Name of lecturer responsible for the course: Nagyné Rózsa Erzsébet, DSc, Professor

Lecturer(s) involved in teaching the course:

Tantárgy neve: Proliferáció és biztonság (A tömegpusztító fegyverek)	Kódja: HHDID1KSZ02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (szem.) és száma: Gyak: 10 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): --		
Tantárgy-leírás: A tömegpusztító fegyverek elterjedése (proliferáció) vagy annak megakadályozása (non-proliferáció) – különböző jelentőséggel és intenzitással- a 20. század eleje óta a nemzetközi napirenden szerepel. A legfontosabb nemzetközi szerződések (Genfi jegyzőkönyv, Biológiai és Toxin-fegyvertilalmi Megállapodás, Atomszorompó szerződés, Vegyifegyvertilalmi megállapodás, Átfogó atomcsend egyezmény) különböző számú részes állammal rendelkezik, annak ellenére is, hogy a cél az univerzalitás lenne. Sőt, az államok mellett a nem-állami szereplők által támasztott új kihívás is megjelent. A tömegpusztító fegyverek elterjedését azonban nemcsak globális, hanem regionális szinten is vizsgálni kell, hiszen egyik vagy másik tömegpusztító fegyver-kategória regionális kontextusban is megjelenhet – annak ellenére is, hogy a tömegpusztító fegyverek a teljes nemzetközi közösség felelősségi körébe tartoznak. Miközben a tömegpusztító fegyverek használatában egyre inkább a tartózkodás érvényesül(t), az elmúlt években Oroszország ukrajnai háborújában többször felmerült mind az orosz nukleáris arzenál, mind a civil nukleáris létesítmények esetleges megtámadásának kérdése, napjainkban az iráni háború kérdése tartja a témát a napirenden. A vegyifegyverek témájában pedig Szíria és az Iszlám Állam vonatkozásában merültek fel a használat konkrét esetei. Ismeretanyag: A tömegpusztító fegyverek – számos esetben – kettős felhasználású technológiákon alapulnak, azaz a fegyverminőségű anyagok, brenedezések és technológiák használhatók nemcsak katonai, hanem civil célokra is. Ez egyben azt is jelenti, hogy ezeknek a fegyvereknek a kifejlesztése, felhalmozása és esetleges használata a döntéshozók politikai szándékának függvénye, ami viszont a politikai és társadalmi kontextus vizsgálatát elkerülhetetlenné teszi. A helyi, regionális és globális percepciók ezeket a döntéseket nagyban befolyásolják. Ezért a fegyverkezés és leszerelés szorosan összefügg a társadalomtudományok számos területével, kezdve a demográfiától és a földrajztól a történelmen és a politikai narratívákon keresztül a gazdaságig, hogy csak egy néhányat említsünk. A tömegpusztító fegyverprogramokat és/vagy fenyegetéseket tehát mind a helyi, mind a regionális és globális szinteken elemezni kell. A szerződések szövegeinek, a politikai narratíváknak és a társadalmi támogatottságnak az elemzése további lehetséges elemzésekre nyújt lehetőséget. Kompetencia: A hallgató megtanul eligazodni a tömegpusztító fegyverek témájának legfontosabb aktuális kérdéseiben, azokat tudja elemezni és értékelni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		

Kötelező irodalom:

az EU Non-Proliferation and Disarmament Consortium honlapján az e-learning course,
<https://nonproliferation-elearning.eu/>

Péczeli Anna - N. Rózsa Erzsébet (szerk.): Egy békésebb világ eszközei. Fegyverzet-korlátozás, leszerelés, non-proliferáció. Osiris, 2013

Certain Aspects of the Oldest Nuclear Weapon-Free Zone (the Newest WMD-Free Zone?) in the Making: the Middle East pp. 10-13. , 4 p. (2022)

Center for Egypt and ME Studies Journal, Fourth Edition, June 2022,

Iran-India Relations Before and After the U.S. Withdrawal from the Nuclear Deal and the Consequent Sanctions

In: Caba-Maria, Flavius; Branco, Carlos; Leandro, Francisco José B. S. (szerk.) The Geopolitics of Iran

Singapore, Springer Singapore (2021) 612 p. pp. 531-552. Paper: Chapter 20

A Közel-Kelet nukleáris kérdései – középpontban az iráni nukleáris program

KÜLÜGYI SZEMLE 21 : 3 pp. 145-170.

Ajánlott irodalom:

az órán megadottak szerint

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Nagyné Rózsa Erzsébet, DSc, egyet. tanár**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Közel-Kelet)	Kódja: HHDID1KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (gyak.) és száma: Gyak: 10 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): harmadik szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A Közel-Kelet viszonyai – a földrajzi közelség okán - Európa és Európa biztonsága szempontjából kiemelt fontossággal bírnak. A közelmúlt térségbeli eseményei migrációs hullámokat indítottak el Európa felé, mely (az Európai Unió) az események nyomában próbálta már meglévő intézményesített együttműködéseit (EMP, ENP, UfM) módosítani, illetve új stratégiát (GS) kidolgozni. A Közel-Kelet, annak is különösen a Földközi-tenger medencéjében fekvő része az Európai Unió számára politikailag és szimbolikusan is jelentős: itt az Unió még mindig befolyásos globális aktornak számít, igaz, elsősorban gazdasági, és kisebb mértékben politikai szempontból. A Közel-Kelet a világ egyik legkonfliktusosabb térsége, mely ún. „penetrated” régió is, azaz a regionális szereplők mellett a globális/külső szereplők is igen bonyolult szerepet játszanak. A hidegháború vége, majd a terrorizmus elleni háború és a 2003-as iraki háború a korábban is igen törékeny hatalmi egyensúlyt felborította. Az azóta hullámozó viszonyrendszer máig nem tudott nyugvópontra jutni. Régi és új konfliktusok alakítják a regionális rendet. Jóllehet ezek a nemzetközi rendszer szempontjából periferiálisnak tűnnek, a szereplők, a vitás kérdések, valamint az integráló tényezők a térség történeteit folyamatosan a világpolitika napirendjén tartják. Ismeretanyag: A kurzus a Közel-Kelet és Észak-Afrika éppen aktuális konfliktuskatalógusának felvázolásával kezdődik, majd erre építve a diáknak fel kell dolgoznia az egyes konfliktusok történelmi hátterét, fő elemeit. Ezek alapján elemezzük az egyes konfliktusok aktuális állását, illetve azok regionális és globális hatásait. Kompetencia: A kutatás a közel-keleti változó hatalmi egyensúlyok rendszerében vizsgálja a térség aktuális konfliktusait, azok helyét és szerepét a regionális és a nemzetközi rendben. Az egyes konkrét kutatási témák kiválasztása a témavezető és a hallgató közös megegyezésével lesz kiválasztva. Ezek alapján a hallgató képes lesz a térségben választott biztonsági kihívás/esemény komplex elemzésére. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom:		

- N Rózsa E: Az Európai Unió szerepvállalása a Közel-Keleten és a Mediterráneumban, In: Molnár, Anna; Komlósi, Orsolya (szerk.) Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata, Dialóg Campus Kiadó (2019) pp. 17-28. ISBN: 9786155920165
- N Rózsa Erzsébet : Az arab tavasz, Budapest: Osiris Kiadó, 2013 ISBN: 978-963-276-260-9.
- Arany Anett-N. Rózsa Erzsébet-Szalai Máté: Az Iszlám Állam kalifátusa. Osiris Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 9789632762784
- Csicsmann László és Gazdik Gyula tanulmányai

Ajánlott irodalom:

- Bertrand Badie: The imported state. The Westernization of the Political Order. Stanford University Press; 1 edition (April 1, 2000) ISBN-10 : 0804737673
- GAUSE III, F. Gregory: Beyond Sectarianism: The New Middle East Cold War. Brookings Institute, Doha, 2014. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/English-PDF-1.pdf>
- PARSI, Trita (2007): Treacherous Alliance. The Secret Dealings of Israel, Iran and the U.S., Yale University Press, New Haven and London SBN 10: 0300143117
- ENTESSAR, Nader (2010): Kurdish Politics in the Middle East. Lexington Books, 2010
- Mehran Kamrava (2011): The Modern Middle East. A Political History since the First World War. Second Edition. University of California Press, Berkeley - Los Angeles – London, ISBN 0–520-24149-5
- DÉVÉNYI Kinga (ed): Studies on Political Islam and Islamic Political Thought. Gro-tius Könyvtár No. 008, Corvinus University of Budapest, AULA

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyné Rózsa Erzsébet, DSc, egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Course title: Regional Security (Middle East)	Code: HHDID1KO05A	Credit value: 2
Type of class ¹ : sem, number of classes: 10		
Knowledge assessment (coursework mark ²): practical mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): semester 3.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: Due to its closeness to Europe, the relations in the Middle East are of utmost significance for Europe and European security. The regional developments in the recent past have initiated waves of migration towards Europe, which (the EU) in the follow-up of the events tried to adapt its already institutionalized cooperation formats (EMP, ENP, UfM) and to develop a new strategy (GS). The Middle East, and especially its Mediterranean section is important for the European Union both politically and symbolically: in this region the EU is still an influential global actor, mostly from the economic, and to a certain extent from the political points of view. The Middle East is one of the most conflict-prone regions of the world, which is also a „penetrated” region, i.e. besides the regional powers global/external actors play a complicated and manifold role. The end of the Cold War, the War on Terror and the 2003 War in Iraq turned up the already very fragile balance of power. The system of relations, in transition ever since, could not come to a final stage. Old and new conflicts are shaping the regional order. Though these may seem peripheral to the international system, the actors, the contentious as well as integrating issues are keeping the developments of the region continuously on the global agenda. Professional content: The course will start with an up to date selection and definition of the actual conflicts in the region, and the different topics will be analyzed on the basis of that list. The student will have to study the historical and current background of the conflict and will be able to summarize the main points, and further analyze the actual situation on that basis.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Competence:

The student will be able to analyze the actual conflicts in the shifting regional order of the Middle East and North Africa and their relevance for the regional and global system. The topics will be selected based on the actual situation on the agreement between the lecturer and the student.

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

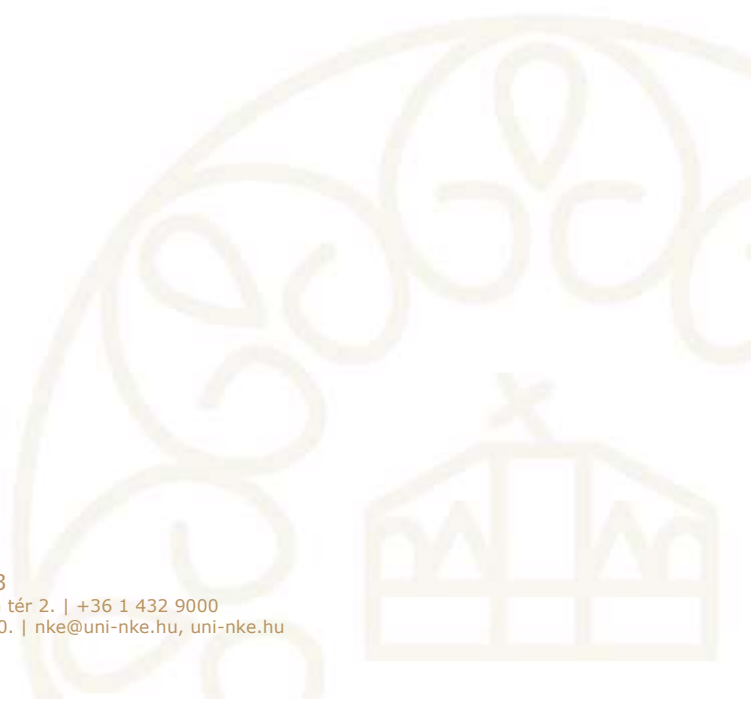
Obligatory literature:

- Bertrand Badie: The imported state. The Westernization of the Political Order. Stanford University Press; 1 edition (April 1, 2000) ISBN-10 : 0804737673
- GAUSE III, F. Gregory: Beyond Sectarianism: The New Middle East Cold War. Brookings Institute, Doha, 2014. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/English-PDF-1.pdf>
- PARSI, Trita (2007): Treacherous Alliance. The Secret Dealings of Israel, Iran and the U.S., Yale University Press, New Haven and London ISBN 10: 0300143117

Optional literature:

- ENTESSAR, Nader (2010): Kurdish Politics in the Middle East. Lexington Books, 2010
- Mehran Kamrava (2011): The Modern Middle East. A Political History since the First World War. Second Edition. University of California Press, Berkeley - Los Angeles – London, ISBN 0–520-24149-5
- DÉVÉNYI Kinga (ed): Studies on Political Islam and Islamic Political Thought. Grotius Könyvtár No. 008, Corvinus University of Budapest, AULA
- Paul D. Williams and Matt McDonald (ed.) (2023): Security Studies. London: Routledge, ISBN: 9781003247821
- Gálik, Zoltán –Molnár, Anna (ed.) (2019): Regional and Bilateral Relations of the European Union. Dialóg Campus, Budapest, , ISBN 978-615-5945-52-6

Name of lecturer responsible for the course: Nagyné Rózsa Erzsébet, DSc, Professor
Lecturer(s) involved in teaching the course:

Course title: Multi-Criteria Decision Making Methods	Code: HHDID5KSZ46UA	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): course mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 1-4.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): none		
Course description: The aim of the course is to prepare doctoral students for the theoretical and practical application of multi-criteria decision-making methods, enabling them to plan, implement, and publish independent, methodologically sound PhD research.		
Professional content: Multi-criteria problem modeling and decision methods (uncertain decision methods, rank correlation methods, AHP, PROMETHEE, TOPSIS, SAW, SORK). Fuzzy arithmetic and its application in complex multi-criteria decision-making methods. Lagrangian conditional extreme value calculation of multivariable systems.		
Competence: After completing the course, the student is able to model decision-making problems of complex, real-world systems (logistics, emergency care, public services, energy, healthcare) within the framework of applied research and compare decision-making options through case studies.		
Obligatory literature: - Kindler József, Papp Ottó: Komplex rendszerek vizsgálata, Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 1977, ISBN: 963-10-1830-x - Rapcsák Tamás: Többszemponútú döntési problémák, egyetemi jegyzet, Budapesti Corvinus Egyetem MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetébe kihelyezett Gazdasági Döntések Tanszék, Budapest, 2017, available: http://www.oplab.sztaki.hu/tanszek/download/I_Tobbsz_dont_modsz.pdf - Temesi József: A döntéelmélet alapjai, Budapest, Aula Kiadó, 2002, ISBN: 2310011741631 - Gwo-Hshiung Tzeng, Jih-Jeng Huang: Multiple Attribute Decision Making, Methods and Applications, New York, CRC Press, 2011, ISBN: 978-1-4398-6157-8. available: https://www.researchgate.net/profile/Mohamed_Mourad_Lafifi/post/W hen-to-average-result-of-multiple-DM-in-FAHP/attachment/5adb3f874cde260d15da1d5e/AS%3A617848992972801%401		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

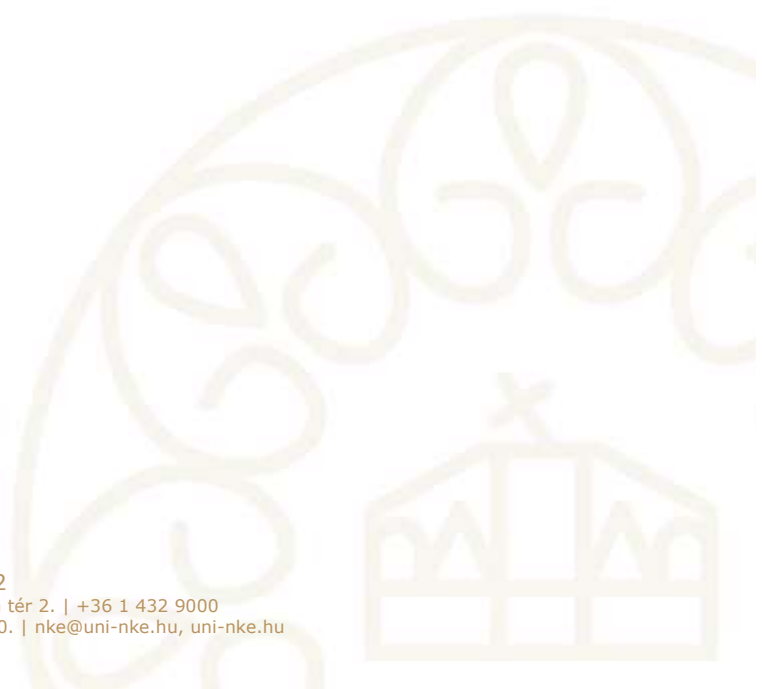
[524318087436/download/40MultipleAttributeDecisionMakingMethodsandapplications.pdf](#)

Optional literature:

- Pupos Tibor, Pintér Gábor: Döntéstámogató módszerek (gyakorlati jegyzet), Pannon Egyetem, Debrecen, 2013. ISBN: 978-615-5183-68-3
- Szászi Gábor, Tóth Bence: Döntéselőkészítési módszerek: Alapfeladatok és alkalmazások, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Ludovika Kiadó, 2020, ISBN: 978-963-531-017-3, available:
<https://openaccess.ludovika.hu/nke/catalog/book/231>
- Thomas L. Saaty, Luis G. Vargas: The Analytic Hierarchy Process, Springer, 2022, ISBN: 978-1-4614-3597-6, available:
https://www.researchgate.net/publication/362349026_The_Analytic_Hierarchy_Process.

Name of lecturer responsible for the course: Mihály NYITRAI, assistant professor, PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course: none

Tantárgy neve: NATO műveleti logisztika	Kódja: HHDID5KSZ45U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hadtudományi doktorandusz hallgatók elméleti és gyakorlati ismereteket szerezzenek a NATO műveleti logisztika rendszeréről. Cél, hogy a hallgatók értsék a NATO logisztikai támogatás alap- és irányelveit, a műveleti logisztikai támogatás szervezeti kereteit, dokumentumait és a többnemzeti műveletek műveleti logisztikai támogatásának dinamikáját. Ismeretanyag: NATO logisztikai támogatás doktrinális, szervezeti és eljárási keretek, illetve architektúra. Többnemzeti logisztikai együttműködés formái. Az interoperabilitás és standardizáció szerepe, jelentősége a műveletek logisztikai támogatásában. NATO képességtervezés, készletgazdálkodás és válságreakálási mechanizmusok. NATO logisztikai művelettervezés alapjai. Kompetencia: A kurzus elvégzése után a hallgató legyen képes a NATO műveleti szerepvállalások logisztikai támogatásának kritikus, kutatás-vezérelt elemzésére, képességfejlesztési javaslatok kidolgozására, valamint többnemzeti logisztikai problémák tudományos vizsgálatára és publikálására.		
Kötelező irodalom: - NATO Logistics Handbook, Brussels, 2012, elérhető: https://www.nato.int/content/dam/nato/legacy-wcm/media/pdf/pdf_2016_03/20160303_2012-logistics_hndbk-en.pdf - AJP-4 Allied Joint Doctrine for Sustainment of Operations (with UK national elements), elérhető: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6978a8015da1fd4ddea98bed/AJP_4_with_UK_NE.pdf - Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN: 978 963 327 770 6 - AJP-4.6 Allied Joint Doctrine for the Joint Logistic Support Group, NATO, Brussels, 2018, elérhető: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.6_EDC_V1_E_2230.pdf Ajánlott irodalom: - AJP-5 Allied Joint Doctrine for the Planning of Operations, NATO, Brussels, 2019, elérhető: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-5_EDA_V2_E_2526.pdf		

- AJP-4.3 Allied Joint Doctrine for Host-Nation Support, NATO, Brussels, 2021, elérhető: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.3_EDA_V1_E_2234.pdf- AJP-4.10 Allied Joint Doctrine for Medical Support, NATO, Brussels, 2019, elérhető: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.10_EDC_V1_E_2228.pdf
Tantárgy felelőse: Dr. Nyitrai Mihály, adjunktus, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Course title: NATO Operational Logistics	Code: HHDID5KSZ45UA	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): course mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 1-4.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): none		
Course description: The aim of the course is for doctoral students in military science to acquire theoretical and practical knowledge of the NATO operational logistics system. The aim is for students to understand the basic principles and guidelines of NATO logistic support, the organizational frameworks and documents of operational logistic support, and the dynamics of operational logistic support in the multinational operations.		
Professional content: NATO logistic support includes doctrinal, organizational, and procedural frameworks and architecture. Forms of multinational logistical cooperation. The role and significance of interoperability and standardization of the logistic support in the operations. NATO capability planning, stock management, and crisis response mechanisms. Fundamentals of NATO logistic operational planning.		
Competence: After completing the course, the student should be able to critically analyze the logistic support for NATO operations, promote capability development proposals, and scientifically examine and publish multinational logistic problems.		
Obligatory literature: - NATO Logistics Handbook, Brussels, 2012, elérhető: https://www.nato.int/content/dam/nato/legacy-wcm/media_pdf/pdf_2016_03/20160303_2012-logistics_hndbk-en.pdf - AJP-4 Allied Joint Doctrine for Sustainment of Operations (with UK national elements), available: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6978a8015da1fd4ddea98bed/AJP_4_with_UK_NE.pdf - Szenes, Zoltán-Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN: 978 963 327 770 6		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

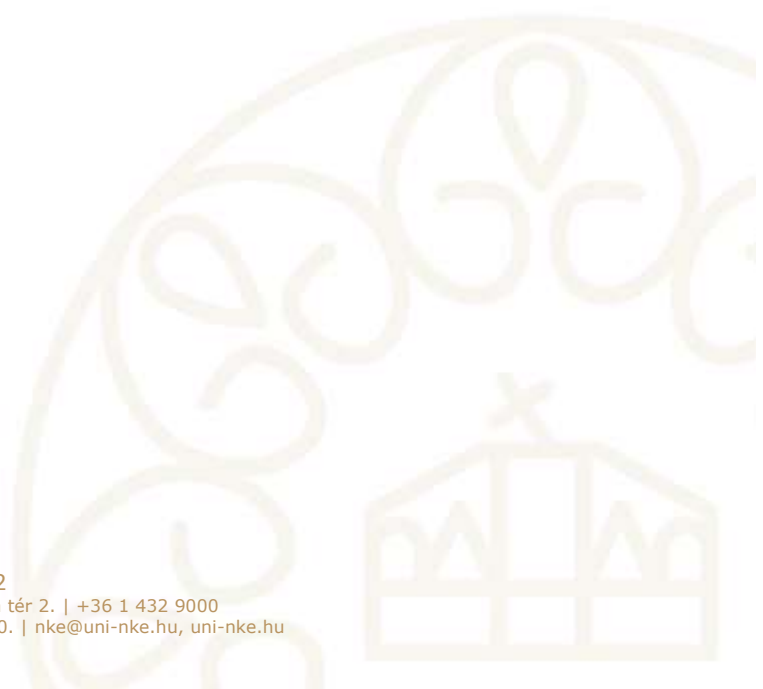
- AJP-4.6 Allied Joint Doctrine for the Joint Logistic Support Group, NATO, Brussels, 2018, available: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.6_EDC_V1_E_2230.pdf

Optional literature:

- AJP-5 Allied Joint Doctrine for the Planning of Operations, NATO, Brussels, 2019, available: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-5_EDA_V2_E_2526.pdf
- AJP-4.3 Allied Joint Doctrine for Host-Nation Support, NATO, Brussels, 2021, available: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.3_EDA_V1_E_2234.pdf
- AJP-4.10 Allied Joint Doctrine for Medical Support, NATO, Brussels, 2019, available: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-4.10_EDC_V1_E_2228.pdf

Name of lecturer responsible for the course: Mihály NYITRAI, assistant professor, PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course: none

Tantárgy neve: Többszemponútú döntéselőkészítő módszerek	Kódja: HHDID5KSZ46U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja doktoranduszok felkészítése többszemponútú döntéselőkészítő módszerek elméleti és gyakorlati alkalmazására úgy, hogy képesek legyenek önálló, módszertanilag megalapozott PhD-kutatást tervezni, megvalósítani és publikálni. Ismeretanyag: Többszemponútú problémamodellezés és döntési módszerek (bizonytalan döntések módszerei, rangkorrelációs módszerek, AHP, PROMETHEE, TOPSIS, SAW, SORK). Fuzzy aritmetika és alkalmazása komplex többszemponútú döntéselőkészítő módszerekben. Többváltozós rendszerek Lagrange-féle feltételes szélsőérték számítása. Kompetencia: A kurzus elvégzése után a hallgató legyen képes alkalmazott kutatás keretén belül komplex, valós rendszerek (logisztika, vészhelyzeti ellátás, közszolgáltatások, energia, egészségügy) döntési problémáinak modellezésére és döntési lehetőségeinek esettanulmányokon keresztül történő összehasonlítására.		
Kötelező irodalom: - Kindler József, Papp Ottó: Komplex rendszerek vizsgálata, Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 1977, ISBN: 963-10-1830-x - Rapcsák Tamás: Többszemponútú döntési problémák, egyetemi jegyzet, Budapesti Corvinus Egyetem MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetébe kihelyezett Gazdasági Döntések Tanszék, Budapest, 2017, elérhető: http://www.oplab.sztaki.hu/tanszek/download/I_Tobbsz_dont_modsz.pdf - Temesi József: A döntéselmélet alapjai, Budapest, Aula Kiadó, 2002, ISBN: 2310011741631 - Gwo-Hshiung Tzeng, Jih-Jeng Huang: Multiple Attribute Decision Making, Methods and Applications, New York, CRC Press, 2011, ISBN: 978-1-4398-6157-8, elérhető: https://www.researchgate.net/profile/Mohamed_Mourad_Lafifi/post/When-to-average-result-of-multiple-DM-in-FAHP/attachment/5adb3f874cde260d15da1d5e/AS%3A617848992972801%401524318087436/download/40MultipleAttributeDecisionMakingMethodsandapplications.pdf Ajánlott irodalom: - Pupos Tibor, Pintér Gábor: Döntéstámogató módszerek (gyakorlati jegyzet), Pannon Egyetem, Debrecen, 2013. ISBN: 978-615-5183-68-3 - Szászi Gábor, Tóth Bence: Döntéselőkészítési módszerek: Alapfeladatok és alkalmazások, Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Ludovika Kiadó, 2020,		

ISBN: 978-963-531-017-3, elérhető: <https://openaccess.ludovika.hu/nke/catalog/book/231>

- Thomas L. Saaty, Luis G. Vargas: The Analytic Hierarchy Process, Springer, 2022, ISBN: 978-1-4614-3597-6, elérhető: https://www.researchgate.net/publication/362349026_The_Analytic_Hierarchy_Process

Tantárgy felelőse: Dr. Nyitrai Mihály, egyetemi adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Tantárgy neve: A hadiipari fejlesztések kiadásai	Kódja: HHDID5KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: Megismertetni a doktorandusz hallgatókat a költségvetés szerkezetével, az előirányzatokkal, az erőforrások felhasználásával, a kiadások tervezésével hazai és nemzetközi szinten. Ismeretanyag: A képzés során a hallgatóknak olyan esettanulmányokat kell feldolgozniuk, amelyek a hadiipari fejlesztések következtében az egyes országok védelmi költségvetéséhez kapcsolódnak, úgy mint: - a költségvetés szerkezete; - a védelmi költségvetés felépítése, összehasonlítása a V4 országokéval; - K+F+I kiadások; - a hadiipari fejlesztések arányának vizsgálata; - a magyar hadiipari fejlesztésekkel foglalkozó társaságok analizálása; - Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program. Kompetencia: A doktoranduszok megismerik a költségvetés felépítését, az előirányzatok felhasználását, a különböző nemzetek hadiipari kiadásait. A megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek ezen kiadások nemzetközi összefüggésben történő kutatására, a már meglévő tapasztalatok tudományos módszerrel történő feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Butler, William J.: War at Any Price: Economic Costs Beyond the Federal Budget, New York, Nova Science Publisher, Inc., 2010 ISBN 978-1-53611-419-5 2. Markusen, Ann-DiGiovanna, Sean-C. Leary, Michael: From Defense to Development? In-ternational Perspectives on Realizing the Peace Dividend, London and New York, Routledge Taylor and Francis Group, 2003. ISBN 9780429230127 3. Michael E. O'Hanlon: The Science of War: Defense Budgeting, Military Technology, Logistics, and Combat Outcomes, Princeton University Press, 2013. ISBN 9780691157993 Ajánlott irodalom: 1. Közgazdasági és költségvetési szaklapok aktuális cikkei 2. Aktuális költségvetési törvények, zárszámadások 3. Pap Andrea őrnagy: A Honvédelmi Minisztérium gazdálkodásának aspektusai a 2005-2011. közötti időszakban doktori (PhD) értekezés NKE, 2013.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Pap Andrea, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Pap Andrea, egyetemi docens, PhD		

Course title: Academic Data Science	Code: HHDIDKSZ55UA	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: lect /sem – 20/6 (Includes 14 hours of independent study and project-based teamwork)		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark (<u>written test</u> , group project, and plenary presentation)		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): freely chosen		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): English Language: CEFR B1 or NATO STANAG Level 2; At least one year of completed higher education studies.		
Course description: This module introduces the application of large language models (LLMs) and AI tools in an academic and professional environment. It enables students to enhance research efficiency, automate repetitive tasks, and improve academic texts while emphasizing ethical use, professional prompting techniques, and the avoidance of plagiarism. Professional content: History and functioning of LLMs; Pitfalls of AI and mitigation strategies; Professional prompting techniques; Supporting academic tasks and note-taking with AI; Ethical use of AI and research ethics; Future trends in artificial intelligence. Competence: Understands the operation of LLMs in an academic context. Capable of selecting and applying appropriate AI tools for specific tasks. Evaluates the ethical use of AI, adheres to academic standards, and assesses the quality of AI-generated content.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		
Obligatory literature for security studies: 1. Rab, Á. – Majó-Petri, Z. – Koltay, A. (eds.): <i>Felelős AI: Az AI irányításának gyakorlati megközelítése</i> (Responsible AI: A Practical Approach to AI Governance). Budapest: Gondolat Kiadó, 2024. 330 p. ISBN: 978-9635565641. 2. Russell, S. J. – Norvig, P.: <i>Artificial Intelligence: A Modern Approach</i> . 4th Global Edition. Harlow: Pearson Education, 2021. 1168 p. ISBN: 978-1292401133. 3. <i>Note: The definitive global textbook for AI theory and foundational security concepts.</i>		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

4. Adeniran, I. A. et al.: "Integrating data analytics in academic institutions." *International Journal of Scientific Research in Modern Science (IJSRMS)*, 5(1), 2024. pp. 1–12. DOI: 10.56781/ijsrms.2024.5.1.0041.
5. Brown, C. T. – Mehta, M. – Ryali, M.: "The data science discovery program." *Stat*, 3(4), 2024. DOI: 10.1002/sta4.677.
6. Gasser, U. – Mayer-Schönberger, V.: *Guardrails: Guiding Human Decisions in the Age of AI*. Princeton: Princeton University Press, 2024. 256 p. ISBN: 978-0691254395.

Optional literature:

1. Narayanan, A. – Kapoor, S.: *AI Snake Oil: What Artificial Intelligence Can Do, What It Can't, and How to Tell the Difference*. Princeton: Princeton University Press, 2024. 352 p. ISBN: 978-0691249131. *Focus: A critical security-oriented evaluation of the hype vs. reality in AI capabilities*
2. Aram, S. – Gilbert, J.: *The Secret Life of Data: Navigating Hype and Uncertainty in the Age of Algorithmic Surveillance*. Cambridge: MIT Press, 2024. 288 p. ISBN: 978-0262048541. *Focus: Directly relevant to security studies and data privacy in the age of AI.*

Name of lecturer responsible for the course: Col. Ferenc Petruska PhD, associate professor

Lecturer(s) involved in teaching the course: Reviewed by Major Endre Nyitrai

Tantárgy neve: Akadémiai adatszakerzői módszerek	Kódja:	Kreditszáma: 3
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 15 óra, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal a nagy nyelvi modelleken (LLM) keresztül az akadémiai szöveggenerálás és -módosítás módszereit, amelyek magukban foglalják a helyesírás és nyelvhelyesség javítását, a szöveg stílusának módosítását, valamint az át- és megszerkesztést. Bemutatjuk az LLM-ek legfontosabb csapdáit és azok elkerülésének módjait, az LLM-ek és mesterséges intelligencia alapú programok (pl. Scispace, Grammarly, Deep-L) használatát és finomítását, valamint a személyes feladatokhoz való alkalmazásukat, például tanulási útmutatók és jegyzetek készítésére. A tantárgy célja továbbá bemutatni, hogyan növelhető a hatékonyság ezek segítségével, például tények kiemelésével és előadások összefoglalásával, tanulási források keresésével, esszék ellenőrzésével stb., valamint hogyan automatizálhatók az unalmas és ismétlődő feladatok a mesterséges intelligencia segítségével. Külön hangsúlyt fektetünk arra, hogyan lehet profi és biztonságos módon, plágium és tudományetikai vétség nélkül használni ezeket a modelleket, valamint a profi promptolás technikáira. Ismeretanyag: Alapfogalmak és a mesterséges intelligencia története A mesterséges intelligencia szerepe a felsőoktatásban** Egyetemi szabályozások A nagy nyelvi modellek (LLM) működése LLM csapdák és elkerülésük Mesterséges intelligencia (MI) alapú programok használata (Scispace, Grammarly, Deep-L, stb.) Személyes feladatok támogatása LLM-ekkel Hatékonyságnövelés MI segítségével Ismétlődő feladatok automatizálása Etikus MI használat, plágium és tudományetika Profi promptolás technikái Chatbotok az akadémiai életben Szövegmanipuláció és jegyzetkészítés AI-val Szakirodalmi vázlatok generálása Jövőbeli trendek a mesterséges intelligenciában Kompetencia: Tudása: - Ismeri a nagy nyelvi modellek (LLM) működésének alapjait. - Érti az akadémiai szöveggenerálás és -módosítás módszereit. - Ismeri a mesterséges intelligencia alapú programok használatát. Képességei: - Képes alkalmazni az LLM-eket és AI alapú eszközöket az akadémiai munkában. - Képes tanulási anyagok készítésére és szövegek javítására. - Képes hatékonyságának növelésére az AI eszközök segítségével.		

Attitűdje:

- Nyitott az új technológiák alkalmazására.
- Etikusan és felelősségteljesen használja a mesterséges intelligenciát.
- Elkötelezett a plágium és tudományetikai normák betartása iránt.

Autonómiaja és felelőssége:

- Képes önállóan alkalmazni a tanult eszközöket saját kutatási és tanulási feladataiban.
- Felelősséget vállal az AI eszközök helyes és etikus használatáért.

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

1. Petruska Ferenc (2024). Opportunities and challenges of application artificial intelligence in Hungarian military officer training (Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2024/19). Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely.
2. Petruska Ferenc (2024). Mesterséges intelligencia a csatatéren: jog és erkölcs. KERESZTÉNY-ZSIDÓ TEOLÓGIAI ÉVKÖNYV, 25, 232-249.
3. Petruska Ferenc (2024). A nagy nyelvi modellek sebezhetőségei. Vannak gyenge pontjai a mesterséges intelligenciának? Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem.
4. Petruska Ferenc (2024). Egy érem két oldala? Miért káros mindig a doxing? Hogyan lehet a whistleblowing hasznos is? Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Retrieved
5. Petruska Ferenc (2024). Mivel foglalkozik egy akadémiai adatszakerő? Pontos definíciója és helye még mindig vita tárgyát képezi. Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem.

Ajánlott irodalom:

1. Bostrom, N.: Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford University Press, 2014. ISBN: 978-0-19-967811-2
2. Floridi, L.: The Ethics of Artificial Intelligence. Oxford University Press, 2022. ISBN: 978-0-19-289532-5
3. Russell, S., Norvig, P.: Mesterséges intelligencia modern megközelítésben. Panem Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 978-963-545-000-7

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Petruska Ferenc alezredes, PhD egyetemi docens, tanszékvezető**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Különleges jogrend	Kódja: HHDID4KSZ01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik félévben felvehető		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek a külföldi és kiemelten a hazai különleges jogrendről, annak alaptörvényi alapjairól, történeti fejlődéséről és gyakorlati alkalmazásáról. A képzés során a hallgatók megismerkednek a különleges jogrend különböző tényállásaival. A hallgatók megismerik a különleges jogrend hatálybalépésének feltételeit, a jogalkotás folyamatát, a jogszabályok alkotmányosságát és gyakorlati alkalmazhatóságát. A tárgy célja továbbá, hogy a hallgatók képesek legyenek a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályok értelmezésére, alkalmazására és kritikai értékelésére, valamint, hogy megértsék a különleges jogrend szerepét és jelentőségét egy demokratikus jogállamban. Ismeretanyag: 1. Országvédelem a honalapítástól a politikai rendszerváltozásig Magyarországon 2. A hazai különleges jogrend szabályozása a rendszerváltozástól napjainkig 3. A különleges jogrend nemzetközi szabályozása 4. A különleges jogrend, a védelmi igazgatás és a védelmi és biztonsági igazgatás kapcsolata 5. A különleges jogrend intézményének működési mechanizmusa és jellemzői 6. A különleges jogrendre vonatkozó alaptörvényi szabályozás (védelmi alkotmány) 7. A különleges jogrendi rendelkezések alkalmazhatósága a gyakorlati tapasztalatok és elméleti kritikai elemzések alapján 8. A koronavírus világjárvány kezelésének tapasztalatai és jogszabályi háttere 9. A különleges jogrendi szabályozás törvényi és az alatti szabályozási szintjei 10. A védelmi és biztonsági reform folyamata, állomásai és céljai 11. A különleges jogrend reform során kialakult és a reformot megelőző szabályozottságának összehasonlítása 12. A különleges jogrendi esetkörökre és közös szabályokra vonatkozó rendelkezések összehasonlító elemzése 13. A különleges jogrendi garanciák rendszerének elemzése 14. Az átmeneti időszaki szabálykeret vizsgálata és elemzése Kompetencia: Tudása – Ismeri a különleges jogrend fogalmát, alkotmányos alapjait és a kapcsolódó jogszabályokat. – Ismeri a különleges jogrendi tényállások típusait, azok jellemzőit és a kihirdetésük feltételeit. – Ismeri a rendkívüli intézkedések bevezetésének szabályait és a különleges jogrend megszüntetésének eseteit és módját.		

- Rendelkezik a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályok elemzéséhez és értelmezéséhez szükséges ismeretekkel.

Képességei

- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályokat elemezni és értelmezni.
- Képes a különleges jogrendi időszakokban hozott döntéseket jogszerűen meghozni és végrehajtani.
- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos helyzetekben a jogszabályi keretek között eljárni.
- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos kérdésekben szakmai tanácsot adni.

Attitűdje

- Elkötelezett a jogállamiság és az alkotmányos rend védelme iránt.
- Tiszteletben tartja az alapvető jogokat és szabadságokat különleges jogrendi időszakokban is.
- Felelősségteljesen jár el a különleges jogrenddel kapcsolatos döntések meghozatalakor és végrehajtásakor.
- Törekszik a szakmai ismeretek folyamatos fejlesztésére a különleges jogrend területén.

Autonómiája és felelőssége

- Önállóan képes a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályokat értelmezni és alkalmazni.
- Felelősséget vállal a különleges jogrenddel kapcsolatos döntéseiért és azok következményeiért.
- Képes önállóan és felelősségteljesen döntéseket hozni különleges jogrendi helyzetekben.

Kötelező irodalom:

FARKAS Ádám és KELEMEN Roland. *Szülla és Kharübdisz között – Tanulmányok a különleges jogrend elméleti és pragmatikus kérdéseiről, valamint nemzetközi megoldásairól*. Budapest: Palatia Nyomda és Kiadó Kft., 2020. ISBN 978-615-6248-00-8 http://www.hadijog.hu/wp-content/uploads/2020/11/Szk%C3%BClla-%C3%A9s-Kar%C3%BCbdisz_Online.pdf.

TILL Szabolcs. *Különleges jogrend 2020-2023*. Budapest: Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság, 2022. ISBN: 978-963-588-000-3

Ajánlott irodalom:

KÁDÁR Pál, szerk. *A védelmi és biztonsági szabályozás magyarországi reformja*. Első kiadás. Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, 2023. ISBN 978-963-498-595-2

<https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/kutatomuhelyek/vedelmi-biztonsagi-szabalyozasi-es-kormanyzastani-kutatomuhely/tkp2021-nva-16-vedelmi-es-biztonsagi-szabalyrendszer-reform>.

FARKAS Ádám és KÁDÁR Pál, szerk. *Magyarország katonai védelmének közjogi alapjai*. Budapest: Zrínyi Kiadó, 2016. ISBN 978-963-327-700-3

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Kádár Pál, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Dr. Puskás Anna, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Dr. Vikman László, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Course title: Law of Armed Conflict and Military Occupations (LOAC)	Code: HHDIDKSZ56UA	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: lect /sem – 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): <u>exam (written test)</u>		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): freely chosen (every semester)		
Preliminary study requirements (if applicable):-		
Course description: The course provides standardized training in the Law of Armed Conflict (LOAC) to ensure that military operations of the Hungarian Defence Forces (HDF) are conducted in accordance with international law. It focuses on the rules of military occupation as delineated in the Hague Conventions (1907), the Geneva Conventions (1949), and established state practice. Professional content: Historical background; Purpose and rationale of Law of Occupation; Relationship with national law; Basic principles: Military necessity, Proportionality, Humanity, and Distinction. Protected persons and objects; Means and methods of warfare; Enforcement of Law; State, Individual, and Command responsibility; War crimes. Competence: The student understands LOAC regulations and the theory of military operations in a joint force environment. Capable of cooperating with national and international staffs, forming legal opinions, and making decisions based on ethical norms. Takes a proactive role in military diplomacy and accepts responsibility for achieving military goals.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		
Obligatory literature for security studies: 1. Massingham, E., & McConnachie, A. (Eds.). (2022). <i>Ensuring respect for international humanitarian law</i> (1st ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429197628		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

- ISBN: 978-0-367-18689-0 (Hardback)
- Pages: 280 pp.
- 2. Kalandarishvili-Mueller, N. (2022). *Occupation and control in international humanitarian law* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003035732>
 - ISBN: 978-0-367-47671-7 (Hardback)
 - Pages: 236 pp.
- 3. Simmons, C. (2025). *Military investigations in armed conflict: Independence and impartiality under international law* (1st ed.). Routledge.
 - ISBN: 978-1-032-13271-6 (Hardback)
 - Pages: 250 pp.
- 4. Jachec-Neale, A. (2016). *The concept of military objectives in international law and targeting practice* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315661551>
 - ISBN: 978-1-138-12499-8 (Hardback)
 - Pages: 248 pp.
- 5. Henderson, S. (2024). *Atrocity crimes and international law: Responsibility to protect, intercession, and non-forceful responses* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003220879>
 - ISBN: 978-1-032-11645-7 (Hardback)
 - Pages: 182 pp.
- 6. STANAG 2449 Edition A (2010)

Optional literature:

1. Łubiński, P. (2025). *International humanitarian law and hybrid warfare* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003198857>
ISBN: 978-1-032-05740-8 (Hardback)
Pages: 286 pp.
2. Islam, A. (2025). *Protection of civilians in UN peacekeeping operations: Legal responsibility and accountability* (1st ed.). Routledge.
ISBN: 978-1-032-75618-9 (Hardback)
Pages: 240 pp.
3. Casey-Maslen, S., & Vestner, T. (2019). *A guide to international disarmament law* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429026119>
ISBN: 978-0-367-13359-7 (Hardback)
Pages: 280 pp.
4. Gilder, A. (2023). *Stabilization and human security in UN peace operations* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003131090>
ISBN: 978-0-367-67394-9 (Hardback)
Pages: 210 pp.

Name of lecturer responsible for the course: Col. Ferenc Petruska PhD, associate professor

Lecturer(s) involved in teaching the course: Col. Ferenc Petruska PhD, associate professor

Tantárgy neve: A magyar nemzetbiztonsági intézményrendszer stratégiai szintű vizsgálata	Kódja: HHDID7KO40	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Nemzetbiztonsági szolgálatok szervezeti felosztására, kormányzati irányítására kialakult gyakorlat. Leírás szempontjai. A magyar megoldás vizsgálata, kialakulás, módosulás, előnyök, hátrányok. Alakító tényezők. Továbbfejlődés lehetséges irányai. Kompetencia: A hallgató képes a szervezeti modellek azonosítására, leírására, előnyök és hátrányok azonosítására, az egyes országokban konkrétan kialakult helyzet vizsgálatára, értékelésére.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Boda József – Regényi Kund (Szerk.): A hírszerzés története az ókortól napjainkig. Budapest, Ludovika, 2019. ISBN 9786155945961. - Urbán Attila: A koordinációs folyamatok intézményi evolúciója a magyar nemzetbiztonsági igazgatásban. In: Nemzetbiztonsági Szemle, 8. évf. (2020) 1. sz., pp 5-32. ISSN 20643756 online - Béres János (Szerk.): Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Budapest, Zrínyi, 2018. ISBN 9789631295481 - Kovács Zoltán András – Dobák Imre: Korszakváltások a magyar nemzetbiztonsági intézményrendszerben 1990 – 2016. In: Finszter Géza – Sabjanics István (Szerk.): Biztonsági kihívások a 21. században. Budapest, Dialóg Campus, 2017. pp. 175-218. ISBN 9786155680502 Ajánlott irodalom:		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Regényi Kund PhD., egyetemi adjunktus		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Course title: The International Institutions and European Security	Code: HHDID1KSZ10	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: lect /sem – 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): freely chosen		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):-		
Course description: The course aims to ensure that students possess a thorough understanding of international security, global changes, the interactions of international actors and organizations, and related issues. It delves into the conceptual and theoretical frameworks of security policy in detail. Additionally, the course aims to enable students to see and understand international institutions' circumstances, types, roles, and significance. This is achieved through the analysis of these organizations' founding documents and the evaluation of their roles and impacts within international relations, specifically within the European security system. Professional content: In the case studies, the focus will be on the relationship between the examined regional organization and European security, covering the following topics: 1. General overview of international organizations – various characteristics, types, operations, and participants 2. External relations systems of international organizations 3. UN, OSCE, Council of Europe, NATO, EU 4. Security-defense-self-defense (individual, collective) 5. Case studies – focus on maintaining the European security architecture Competence: By acquiring the course material, doctoral students will become familiar with current security policy issues, problems, and solutions. They will learn how to process original academic literature, documents, and works by classical and modern authors. They will be able to compare the security concepts of international organizations (UN, EU, NATO, OSCE) and understand their		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

contributions to global peace and security. With the help of theoretical materials and case studies, they will learn how to apply theoretical propositions and security models, and how security policy can support the theoretical foundation of their research topics.

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Obligatory literature for security studies:

1. Henry Kissinger: Világrend. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2020. 430 oldal, ISBN: 978-615—5559-07-5
2. Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 2018. 279 oldal, ISBN 9786155845871
3. Marsai Viktor: Afrika a globalizált világban: Lehetőségek és kihívások. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019. 306 oldal ISBN: 9786156020994
4. Tim Marshall: A földrajz fogságában. Park Könyvkiadó, Budapest, 2019. 345 oldal ISBN 978 963 355 411 1

Obligatory literature for international organizations:

5. Karen A. Mingst: A nemzetközi kapcsolatok alapjai, Napvilág Kiadó, Budapest, 2011, 406 oldal, ISBN: 978 963 338 042 0
6. Remek Éva: Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet. Párbeszéd Vancouvertől Vlagyivosztokig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2020. 231 oldal, ISBN: 978 963 327 812 3
7. Tim Marshall: A földrajz hatalma, tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére. Park Könyvkiadó, Budapest, 2022. 423 oldal ISBN 978-963-355-830-0
8. Molnár Anna – Wagner Péter – Marsai Viktor (szerk.): Nemzetközi biztonsági szervezetek. Dialog Campus Kiadó, Budapest, 2019. 246 oldal ISBN: 978-615-5945-75-5

Optional literature:

9. John J. Mearsheimer-Sebastian Rosato: A külpolitika logikája, Századvég Kiadó, Budapest, 2023. 303 oldal, ISBN: 978 615 6436 32 0
10. Bernek Ágnes: Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018, 200 oldal ISBN: 978 963454 198 1

Name of lecturer responsible for the course: Éva Remek PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course: -

Tantárgy neve: A nemzetközi intézmények és az európai biztonság	Kódja: HHDID1KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: ea/szem. és 20/6		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyj.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók a nemzetközi biztonságról, a világrendi változásokról, s a nemzetközi szereplők, a nemzetközi szervezetek interakcióiról, illetve az ezekkel kapcsolatos kérdésekről kellő mélységű ismeretekkel rendelkezzenek. A tárgy részletesen kitér a biztonságpolitika fogalmi és elméleti kereteire. Cél továbbá, hogy a hallgatók világosan lássák és értsék a nemzetközi intézmények kialakulásának körülményeit, típusait és szerepüket, jelentőségüket. Tartalmilag ehhez járul hozzá az adott szervezet alapidokumentumainak feldolgozása, illetve a nemzetközi kapcsolatokban, konkrétan az európai biztonság rendszerében betöltött szerepének, hatásának értékelése. Ismeretanyag: Az esettanulmányokban a vizsgált regionális szervezet és az európai biztonság kapcsolata kerül fókuszba az alábbi témakörökből. 1. Általában a nemzetközi szervezetekről – különböző jellemzők, típusok, működésük, résztvevők 2. A nemzetközi szervezetek külső kapcsolatrendszere 3. ENSZ, EBESZ, Európa Tanács, NATO, EU 4. Biztonság-védelem-önvédelem (egyéni, kollektív) 5. Esettanulmányok – fókusz az európai biztonsági architektúra fenntartása Kompetencia: A kurzusanyag megszerzése segítségével a doktorandusz hallgatók megismerkedhetnek az aktuális biztonságpolitikai kérdésekkel, problémákkal és megoldásokkal. Megtanulják, hogyan dolgozzák fel az eredeti akadémiai irodalmat, dokumentumokat és klasszikus, valamint modern szerzők műveit. Képesek lesznek összehasonlítani a nemzetközi szervezetek (ENSZ, EU, NATO, EBESZ) biztonsági koncepcióit és megérteni hozzájárulásukat a globális		

¹ **Ftv. 147. §** tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

² pl. évközi beszámoló

békéhez és biztonsághoz. Az elméleti anyagok és esettanulmányok segítségével megtanulják, hogyan alkalmazzák az elméleti tételeket és biztonsági modelleket, valamint hogyan támogathatja a biztonságpolitika kutatási témáik elméleti alapját.

A **8-10** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom a biztonsági tanulmányokhoz:

1. Henry Kissinger: Világrend. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2020. 430 oldal, ISBN: 978-615—5559-07-5
2. Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 2018. 279 oldal, ISBN 9786155845871
3. Marsai Viktor: Afrika a globalizált világban: Lehetőségek és kihívások. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019. 306 oldal ISBN: 9786156020994
4. Tim Marshall: A földrajz fogságában. Park Könyvkiadó, Budapest, 2019. 345 oldal ISBN 978 963 355 411 1

Kötelező irodalom a nemzetközi szervezetekhez:

5. Karen A. Mingst: A nemzetközi kapcsolatok alapjai, Napvilág Kiadó, Budapest, 2011, 406 oldal, ISBN: 978 963 338 042 0
6. Remek Éva: Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet. Párbeszéd Vancouvertől Vlagyivosztokig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2020. 231 oldal, ISBN: 978 963 327 812 3
7. Tim Marshall: A földrajz hatalma, tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére. Park Könyvkiadó, Budapest, 2022. 423 oldal ISBN 978-963-355-830-0
8. Molnár Anna – Wagner Péter – Marsai Viktor (szerk.): Nemzetközi biztonsági szervezetek. Dialog Campus Kiadó, Budapest, 2019. 246 oldal ISBN: 978-615-5945-75-5

Ajánlott irodalom (szemelvények):

9. John J. Mearsheimer-Sebastian Rosato: A külpolitika logikája, Századvég Kiadó, Budapest, 2023. 303 oldal, ISBN: 978 615 6436 32 0
10. Bernek Ágnes: Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018, 200 oldal ISBN: 978 963454 198 1

Tantárgy felelőse: Dr.habil.Remek Éva

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k):-

Tantárgy neve: Aszimmetrikus hadviselés és terrorizmus jellemzői és nemzetbiztonsági hatásai a XXI. században	Kódja: HHDID7KSZ03	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tárgy keretén belül a hallgatók megismerik az aszimmetrikus hadviselés és a terrorizmus jellemzőit. Ismeretanyag: a biztonsági problémák felismerése, értékelése, elemzése. Következtetések levonása, javaslatok megfogalmazása a Magyar Honvédség és a nemzetbiztonsági szolgálatok részére. Kompetencia: elemzés, értékelés,		
Kötelező irodalom: Resperger István-Kiss Álmos-Somkuti Bálint: Kis háborúk nagy hatással, az aszimmetrikus hadviselés a modern korban, 2014. Budapest, Zrínyi Kiadó Ajánlott irodalom: Resperger István-Túri Viktória: Iszlám Állam Modus Operandi a harctéren a médiában és a pszichológiában 2021, Budapest, KNBSZ https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/kiadvanyok/03_IA_modus_operandi.pdf		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Resperger István ezredes		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Kihívások, kockázatok és fenyegetések nemzetbiztonsági aspektusai 2030-ig	Kódja: HHDID7KSZ02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tárgy keretén belül. a hallgatók megismerik a 2030-ig várható biztonsági problémákat. ezen belül a demográfia, a migráció, a terrorizmus, a háborúk különböző fajtáit. Ismeretanyag: a biztonsági problémák felismerése, értékelése, elemzése. Következtetések levonása, javaslatok megfogalmazása a Magyar Honvédség és a nemzetbiztonsági szolgálatok részére. Kompetencia: elemzés, értékelés,		
Kötelező irodalom: Resperger István: A válságkezelés katonai feladatai 2002, Budapest, PhD értekezés Ajánlott irodalom: Resperger István (szerk): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban, 2018., Budapest, Ludovika Kiadó https://webshop.ludovika.hu/termek/konyvek/rendeszettudomany/a-nemzetbiztonsag-el-melete-a-kozszolgalatban/		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Resperger István ezredes		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A terrorizmus pszichológiája	Kódja: HHDID2KSZ23U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 10/2 Gyak: 10/4		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a terrorizmus mögött húzódó pszichológiai folyamatokkal. Az agressziót tárgyaló elméletekkel kezdve a kurzuson átbeszéljük, hogy létezik-e terrorista személyiségprofil, mi a női terroristák szerepe a terroresemények során, miért fontos a társas tanulás az agresszív cselekedetek végrehajtásában stb. Áttekintjük az agresszió kutatáshoz leginkább kapcsolódó szociálpszichológiai kísérleteket is. Kompetencia: Képes a terület ismeretrendszerét alkotó elképzelések analízisére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és adekvát értékelő tevékenységére. Képes átlátni a magyar és a nemzetközi területeken a radikalizáció elemeit, kezelésének lehetőségeit. Képes a terrorista akciók elemzésére és terrorellenes műveletekhez részstratégia készítésére. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Resperger István-Túri Viktória: Iszlám Állam modus operandi, KNBSZ, Budapest, 2021. Benjamin Netanjahu: Harc a terrorizmus ellen, Budapest, Alexandra Kiadó, 1995. Konrad Lorenz: Az agresszió, Helikon Kiadó, Budapest, 2014. Ajánlott irodalom: Resperger István-kis Álmos Péter-Somkuti Bálint: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban Zrínyi Kiadó, Budapest, 2013. Berndt Georg Thamm: Terrorismus. ein Haandbuch über Tater und Opfer. Verlag DeutschePolizeiliteratur, Hilden, 2002. Gordon W. Allport: Az előítélet, Osiris Kiadó, Budapest, 2014.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Resperger Viktória tanszékvezető egyetemi docens
Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Pszichológia és Sportpszichológia Tanszék

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Prof. Dr. Resperger István egyetemi tanár
MATE Szent István Biztonságkutató Központ, igazgató

Tantárgy neve: Kríziskommunikáció	Kódja: HHDID2KSZ22U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 10/4 Gyak: 10/2		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a kommunikáció alapfogalmaival: verbális, nonverbális kommunikáció, kommunikációs stratégia, a média működése, közösségi média használata, a krízis fogalma és kezelése. Cél, hogy a hallgatók a kurzus végére lássák, hogy a kríziskommunikáció egy előre tervezhető folyamat, ami nagyban segíti a szervezet hatékony és sikeres kommunikációját válsághelyzetekben is. Kompetencia: Képes a terület ismeretrendszerét alkotó elképzelések analízisére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és adekvát értékelő tevékenységére. Képes átlátni a magyar és a nemzetközi médiapiacot és az egyes kommunikációs csatornák jelentőségét. Képes kommunikációs stratégiát és elemzéseket készíteni egy adott helyzet kapcsán.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: P. F. Anthonissen: Kríziskommunikáció - A válságkezelés és reputációmenedzsment PR-stratégiái, HVG Könyvek, Budapest, 2009. Andok Mónika: A kommunikáció rituális elmélete. Gondolat Kiadó, Budapest, 2017. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségeiről. Animula Kiadó, Budapest, 2001. Ajánlott irodalom: Fodor L. – Kriskó E.: A hatékony kommunikáció alapjai. Noran Libro, Budapest, 2014. Hofmeister-Tóth Á.: Üzleti kommunikáció és tárgyalástechnika. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Resperger Viktória tanszékvezető egyetemi docens Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Pszichológia és Sportpszichológia Tanszék		

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Prof. Dr. Resperger István egyetemi tanár

MATE Szent István Biztonságkutató Központ, igazgató

Name of the subject: Defence Geographical Assessment of Strategically Important Regions for NATO	Code of subject: HHDID5KSZ9A	Credits: 2
Type of lesson: Presentation: 20/6, Pratice: 0		
Method of assessment: Mid-term evaluation		
Place of the subject in curricula (semester)::		
Prerequisites (if any): –		
The academic content of the subject: The aim of the course is to provide a broad geographical knowledge and theoretical basis for assessing the specificities (geostrategic situation, natural, social, economic and military conditions) of the regions of strategic importance for NATO and their impact on local, regional and global security. Exploring the geographic aspects and defence geography of the value of the crisis area in the international space, identifying the problems through the example of crisis areas; assessing possible solutions to the crisis; the role of international organisations and the Hungarian Defence Forces in crisis management. Defence geography analysis influences the political-strategic decisions of the State, and its results are used to analyse and manage crises. Knowledge: Defence geography aspects of assessing the impact of geographic factors on security, regions of strategic importance for NATO (Kosovo, Bosnia and Herzegovina, Macedonia, Montenegro, Iraq, Afghanistan, Mediterranean, Maghreb, Masrek, Gulf of Aden, Gulf of Guinea, etc.), assessment of the geostrategic situation, natural, social, economic and military conditions of the regions, their regional and global security implications, the role of international organisations in crisis management. Competence: Defence geography aspects of assessing the impact of geographic factors on security, regions of strategic importance for NATO, assessment of the geostrategic situation, complex defence geography assessment of a given region.		
List 3-5 most important required or recommended literature (books, textbooks) with bibliographic data (author, title, publication details, pages, ISBN) Required readings: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133 Reccomended readings: STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20. Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012 Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013		
Tutor responsible for the curriculum (Name, position, academic degree): Prof. Ret. Col. Klára Sipos Kecskeméthy		

Instructor(s) involved in teaching the subject, if any (name, title, grade):

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A katonaföldrajzi támogatás elmélete	Kódja: HHDID5KO14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: 20/6 óra		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgyleírás: A katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, a katonaföldrajz fejlődésének áttekintő története, empiria időszaka (Szun-Ce, Strabón, Zrínyi Miklós), a tudományos gondolkodás korszaka, a katonaföldrajz polgári irányzata (Czirbusz Géza, Cholnoky Jenő, Teleki Pál, Prinz Gyula, Strömpl Gábor), a katonai földrajzi tudományos gondolkodás kezdete (Korponay János, Csalány Géza, Somogyi Endre), a szocialista leíró katonaföldrajz (Szántó Imre), új kihívások a katonaföldrajzzal szemben, a katonaföldrajz fogalma, felosztása (általános, ágazati, regionális), a tér katonaföldrajzi felosztása, a katonaföldrajzi tényezők hatása a katonai tevékenységekre. Ismeretanyag: A katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, a katonaföldrajz fejlődésének áttekintő története, a tér katonaföldrajzi felosztása, valamint a katonaföldrajzi tényezők hatása a katonai tevékenységekre. Kompetenciák: katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, fogalma, felosztása, a katonaföldrajz fejlődésének történeti áttekintése.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Világföldrajz, Szerkesztette: Tóth József, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2010. p. 1486. Siposné Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai in: Tóth József (szerk.): Általános társadalomföldrajz II. kötet (Dialog Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002.), 43-68. oldal STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20 Ajánlott irodalom: Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133 Gazdag Ferenc-Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2018. 282. oldal ISBN: 9786155845871 Szun-Ce: A hadviselés törvényei (Szun-ce ping-fa), Tőkei Ferenc fordítása, http://mek.oszk.hu/01300/01345/01345.htm Somogyi Endre: Magyarország és környező államainak katonai földrajza. Budapest, 1930. Szilágy István: A geopolitika elmélete, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018. 376 oldal, ISBN:978-615-80951-O-5 Isaszegi János: A globális és a regionális biztonsági környezet változásainak hatásai, PhD disszertáció, Debrecen, 2011. 166 oldal.		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné Prof. Dr. Kecskeméthy Klára CSc Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A NATO számára fontos stratégiai régiók védelemföldrajzi értékelés	Kódja: HHDID5KSZ9	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja széleskörű földrajzi ismeretek, megalapozott elméleti felkészültség a NATO számára stratégiai fontosságú régiók sajátosságainak (geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak) értékelése, hatásuk a lokális, regionális és globális biztonságra érdekében. A nemzetközi térben található válságkörzet értékelése geográfiai szempontjainak és védelemföldrajzi tényezőinek feltárása, a válságkörzetek példáján keresztül a problémák meghatározása; a válság lehetséges megoldásainak értékelése; a nemzetközi szervezetek és a Magyar Honvédség szerepe válságkezelésben. A védelemföldrajzi elemzések befolyásolják az állam politikai-stratégiai döntéseit, eredményeit a válságok elemzéséhez és kezeléséhez hasznosítják. Ismeretanyag: A geográfiai tényezők biztonságra gyakorolt hatásának, a NATO számára stratégiai fontosságú régiók (Kosovó, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Montenegró, Irak, Afganisztán, Földközi-tenger, Maghreb, Masrek térsége, Adeni-öböl, Guineai-öböl stb.) értékelésének védelemföldrajzi szempontjai, a régiók geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak értékelése, regionális és globális biztonsági konzekvenciáik, a nemzetközi szervezetek szerepe a válságkezelésben. Kompetencia: A földrajzi tényezők biztonságra gyakorolt hatásának értékelésének védelemföldrajzi szempontjai, a NATO számára stratégiai jelentőségű régiók, a geostratégiai helyzet értékelése, egy adott régió komplex védelemföldrajzi értékelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Kis-Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. 417. oldal, ISBN: 9789633277744 Marshall Tim: A földrajz hatalma – Tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére, 2024. Park Kiadó, ISBN: 9789636331641 Ajánlott irodalom: STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20. Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276.		

Láángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333.

Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012

Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné dr. Kecskeméthy Klára, egyetemi tanár, földrajztudomány kandidátusa

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Name of the subject: Security Geographical Assessment of Crises Regions	Code of subject: HHDID5KSZ10A	Credits: 2
Type of lesson: Presentation: 20/6, Pratice: 0		
Method of assessment: Mid-term evaluation		
Place of the subject in curricula (semester)::		
Prerequisites (if any): –		
The academic content of the subject: The aim of the course is to identify and systematize the problems of certain crisis zones/regions in the international and European space (Balkans, Caucasus, Middle East, Mediterranean, Asia, Africa, Latin America). Assessment of the geostrategic, natural, social, economic and military conditions of the crisis areas / regions and their impact on regional and global security. The role of the geographic area, the exploration of the geographic and security geographic aspects of the assessment of a crisis area / region within an international space, and the evaluation of its impact on security. Identification, analysis and comparative assessment of possible solutions; identification of problems using the example of crisis zones; possible solutions to the crisis; the role of international organisations and the Hungarian Defence Forces in crisis management. Knowledge: Exploration and study of the problems of certain crisis zones/regions in the international and European space (Balkans, Caucasus, Middle East, Mediterranean, Asia, Africa, Latin America). Competence: Understanding the importance of identification of different crisis zones and regions. Assessment of crisis areas/regions within an international space, and the evaluation of its impact on security.		
List 3-5 most important required or recommended literature (books, textbooks) with bibliographic data (author, title, publication details, pages, ISBN) Required readings: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Göcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Kis-Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. 417. oldal, ISBN: 9789633277744 Marshall Tim: A földrajz hatalma - Tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére, 2024. Park Kiadó, ISBN: 9789636331641 Reccomended readings: Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276. Lángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333. Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133 STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20.		

Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012 Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013
Tutor responsible for the curriculum (Name, position, academic degree): Prof. Ret. Col. Klára Sipos Kecskeméthy
Instructor(s) involved in teaching the subject, if any (name, title, grade):

Name of the subject: The Theory and Basic of Military-geographical Support	Code of subject: HHDID5KO14A	Credits: 2
Type of lesson: Presentation: 20/6, Pratice: 0		
Method of assessment: Mid-term evaluation		
Place of the subject in curricula (semester)::		
Prerequisites (if any): –		
The academic content of the subject: The place and role of military geography in the system of military sciences, the history of the development of military geography, the period of empiricism (Sun-Ce, Strabón, Miklós Zrínyi), the period of scientific thinking, the civilian trend of military geography (Géza Czirbusz, Jenő Cholnoky, Pál Teleki, Gyula Prinz, Gábor Strömpl), the beginnings of military geography (János Korponay, Géza Csalány, Endre Somogyi), the socialist descriptive military geography (Imre Szántó), new challenges for military geography, the concept and division of military geography (general, sectoral, regional), the military geography of space, the impact of military geography factors on military activities. Knowledge: The place and role of military geography in the system of military sciences, an overview of the history of the development of military geography, the division of space into military geography, and the impact of military geography on military activities. Competence: The place and role of military geography in the system of military sciences, its concept, division, historical overview of the development of military geography.		
List 3-5 most important required or recommended literature (books, textbooks) with bibliographic data (author, title, publication details, pages, ISBN) Required readings: Világföldrajz, Szerkesztette: Tóth József, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2010. p. 1486. Siposné Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai in: Tóth József (szerk.): Általános társadalomföldrajz II. kötet (Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002.), 43-68. oldal STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20 Reccomended readings: Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133 Gazdag Ferenc-Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2018. 282. oldal ISBN: 9786155845871 Szun-Ce: A hadviselés törvényei (Szun-ce ping-fa), Tőkei Ferenc fordítása, http://mek.oszk.hu/01300/01345/01345.htm Somogyi Endre: Magyarország és környező államainak katonai földrajza. Budapest, 1930. Szilágy István: A geopolitika elmélete, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018. 376 oldal, ISBN:978-615-80951-O-5 Isaszegi János: A globális és a regionális biztonsági környezet változásainak hatásai, PhD disszertáció, Debrecen, 2011. 166 oldal.		
Tutor responsible for the curriculum (Name, position, academic degree): Prof. Ret. Col. Klára Sipos Kecskeméthy		
Instructor(s) involved in teaching the subject, if any (name, title, grade):		

Tantárgy neve: Válságövezetek biztonság-földrajzi értékelése	Kódja: HHDID5KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja a nemzetközi és európai térben található egyes válságövezetek/régiók (Balkán, Kaukázus, Közép-Kelet, a Mediterráneum, Ázsia, Afrika, Latin-Amerika) problémáinak feltárása, rendszerezése. A válságövezetek/régiók geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak értékelése, hatásuk a regionális és globális biztonságra. A földrajzi tér szerepe, egy adott nemzetközi térben található válságövezet/régió értékelése geográfiai szempontjainak és biztonságföldrajzi tényezőinek feltárása, a biztonságra gyakorolt hatásainak értékelése. A lehetséges megoldások feltárása, elemzése, összehasonlító értékelése; a válságövezetek példáján keresztül a problémák meghatározása; a válság lehetséges megoldása; a nemzetközi szervezetek és a Magyar Honvédség szerepe válságkezelésben. Ismeretanyag: A nemzetközi és európai térség egyes válságövezetek/régiók problémáinak feltárása és megismerése (Balkán, Kaukázus, Közel-Kelet, Földközi-tenger, Ázsia, Afrika, Latin-Amerika). Kompetencia: A különböző válságövezetek és régiók azonosítása fontosságának megértése. A válságövezetek/régiók értékelése a nemzetközi térségen belül, és a biztonságra gyakorolt hatásuk értékelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Kis-Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. 417. oldal, ISBN: 9789633277744 Marshall Tim: A földrajz hatalma - Tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére, 2024. Park Kiadó, ISBN: 9789636331641 Ajánlott irodalom: Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276. Lángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333. Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133		

STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20.

Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012

Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné dr. Kecskeméthy Klára, egyetemi tanár, földrajztudomány kandidátusa

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Tantárgy neve: A titkos információgyűjtés és adatszerzés technikai biztosítása a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervek számára.	Kódja: HHDID7KO41	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 10/3 óra, Gyak: 10/3 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy a hallgatók részletesen megismerjék a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendvédelmi szervek egyes titkos és leplezett információszerző eljárásait, azok alapvető módszertanait. Elsajátítsák a titkosszolgálatok feladatainak eredményes teljesítéséhez biztosított különleges eszközök és módszerek egyedi képességeit és képesek legyenek az eszköztár komplex alkalmazásának lehetséges eredményeit és következményeit előre számításba venni. További cél, hogy megismerjék ezen eszközök és módszerek helyét és szerepét az egyes nemzetbiztonsági célú-, rendészeti célú, vagy bűnüldözői célú titkos felderítésekben. Ismeretanyag: A magyar és más állami titkosszolgálatok által alkalmazott leplezett és titkos információgyűjtés végrehajtására alkalmazott adatgyűjtési módok eszközeinek és eljárásainak ismerete. Az egyes adatgyűjtési módok meghatározó alkalmazástechnikai követelményrendszerének elsajátítása. Kompetencia: A hallgató képes legyen – eligazodni a nemzetbiztonsági és az egyéb célú titkos felderítések jellemző titkos és leplezett adatgyűjtési módszerei között, valamint az egyes módszereket egymástól elhatárolni; – felismerni és reálisan értékelni az egyes módszerek helyét, szerepét a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendvédelmi szervek leplezett eljárásaiban.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Alfred Rolington: <i>Hírszerzés a 21. században</i>, Antal József Tudásközpont, Budapest, (2015) – Resperger István: <i>A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban</i>. Budapest, Nordex Kft., (2018) Ajánlott irodalom: – Dobák Imre (Szerk.): <i>Nemzetbiztonság a 21. század elején</i>, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 200 p. – Solti István: <i>A titkos információgyűjtés, elvei, eszközei és módszerei, alkalmazásának lehetőségei a nemzetbiztonsági munkában</i>, PhD értekezés, NKE, Hadtudományi Doktori Iskola, (2018) – Solti István: <i>Különleges eszközök a rendszerváltást követő időszakban</i>, Nemzetbiztonsági Szemle (online) 8 : 3 pp. 44-61. 18 p. (2020)		

Tantárgy felelőse: Dr. Solti István, egyetemi tanársegéd, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): --

Tantárgy neve: Az egészségügyi haderővédelem (Force Health Protection, FHP) szerepe a műveletek egészségügyi biztosításában	Kódja: HHDIDA5KSZ2U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy oktatásának célja, hogy áttekintést kapjanak a katonai műveletek biztosításához szükséges katonai megelőző orvostani tudományterület haderővédelmi részéről. A hallgatók ismerjék meg a katonai műveletek egészségügyi biztosítási feladatai közül az egészségügyi haderővédelem (FHP) nemzetközi alapelveit és nemzeti szabályozását. Ismerjék meg a katonai műveletek előtti, alatti és utáni időszakhoz tartozó egészségügyi haderővédelmi feladatok elméleti és gyakorlati vonatkozásait, pl. egészségügyi felderítés, egészségügyi-, pszichikai és fizikai alkalmasság-vizsgálat rendszere, egészségügyi felkészítés és kiképzés, közegészségügyi-járványügyi biztosítás elemei (pl.immunizáció), az egészségügyi biztosítási szintnek megfelelő preventív tevékenységet, valamint a medikai adatgyűjtési rendszereket.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1.BÉKÉSI Livia et al. (szerk. SVÉD László): A tervezéstől a műveletig, a katona-egészségügy, Egyetemi tankönyv, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2009. 3. fejezet 2.10/2015. (VII.30.) a katonai szolgálatra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságról, valamint a felülvizsgálati eljárásról szóló HM rendelet 3.MC 326/4 A NATO egészségügyi biztosításának alap és irányelvei 4.MH Összhaderőnemi Egészségügyi Doktrina 2. kiadás, Eü/7, (HK 8.) 2013. júl.15. Ajánlott irodalom: 1.SÓTÉR Andrea, SIMÓ Andrea: Az afganisztáni misszió egészségügyi kockázatai, a saját csapatok egészségügyi haderővédelme, Felderítő Szemle, IX. évf. 3-4. 165-184. 2010. 2.Az egészségügyi felderítés alapelvei. Magyar Honvédség Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ kiadványa, 2010. Nyt. szám: 118/277		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Sótér Andrea alezredes, NATO Katonaegészségügyi Kiválósági Központ, Interoperabilitási osztály (ovh.)kiemelt főtitiszt, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A V4 országok kül-és biztonságpolitikája	Kódja: HHDID1KSZ16U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 15/15 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja a V4 országok 1990 utáni kül-és biztonságpolitikájának elemzése. A kurzus során a hallgatók megismerkednek a négy ország külpolitikát befolyásoló politikai intézményeivel, a legfontosabb stratégiai dokumentumokkal, és a nemzeti álláspontjaikat döntően befolyásoló történelmi és regionális sajátosságokkal. Minden előadáshoz tartozik egy szemináriumi óra, amely során az érintett témához kapcsolódó olvasmányokat vitatjuk meg. A kurzus elvégzésének feltétele, hogy a hallgatók egy tízoldalas folyóiratcikk kéziratát leadják a szorgalmi időszak végére. Ismeretanyag: 1. Bevezetés, követelmények ismertetése 2. A regionális együttműködések elméleti megközelítése I. (kortárs realizmus és integrációelméletek) 3. A regionális együttműködések elméleti megközelítése II. (regionális komplexumok elmélete és kérdés-specifikus biztonságpolitika) 4. A régiót érintő általános biztonságpolitikai kockázatok és fenyegetések 5. Zárthelyi dolgozat 6. Lengyelország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 7. Csehország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 8. Szlovákia kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 9. Magyarország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 10. Zárthelyi dolgozat 11. Lengyelország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 12. Csehország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 13. Szlovákia kül-és biztonságpolitikája 2004 után 14. Magyarország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 15. Zárthelyi dolgozat Kompetencia: A tananyag elsajátítása lehetővé teszi, hogy a hallgatók megismerjék a regionális együttműködésekkel foglalkozó elméleteket, és alkalmazni tudják azt a V4 országok vonatkozásában. Megtanulják, hogy kell feldolgozni az eredeti szakirodalmat, klasszikusok és modern szerzők műveit. Képesek lesznek összehasonlítani a vizsgált négy ország biztonságfelfogását, megérteni a külpolitikai gondolkodásukban rejlő különbségeket és hasonlóságokat. Elméleti koncepciók és esettanulmányok segítségével megtanulják, hogyan kell alkalmazni a teoretikus tételeket, politikaitudományi modelleket a konkrét külpolitikai valóságban.		

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

1. Marton Péter, Balogh István, Rada Péter: Biztonsági tanulmányok. Új fogalmi keretek és tanulságok a visegrádi országok számára. Antal József Tudásközpont, Budapest, 2015 ISBN: 9786158009294
2. Barry Buzan – Ole Waever – Jaap de Wilde: Security. A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, Boulder, London, 1998. ISBN:1555877842
3. Stepper, Péter (szerk.) Közép-Európa és a Visegrádi Együttműködés, AJTK Budapest, 2019 ISBN: 9786155559617

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Stepper Péter, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Rada Péter, egyetemi docens

Tantárgy neve: A biztonság problematika a kompetitív politikai rendszerekben	Kódja: HHDID2KSZ18U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A politikai és a közigazgatási alrendszerek sajátos működési logikája, ezek összefüggései a biztonsággal, a védelemmel és a válságkezeléssel. A politikai folyamatok és a biztonság viszonyrendszere. A modern politika alapvonása változó körülmények között, válsághelyzetben a vezetési, kormányzati képesség kibontakoztatása, bizonyítása a társadalom előtt. A politikai és biztonsági problémák biztonságiasítása, a közbeszéd biztonságiasítása. Az egyéni vezetői képesség és az igazgatási szerkezet viszonyának bemutatása. Politikusi és vezetői karakterek a válságkezelés gyakorlatában. A tömegkommunikációs alrendszer működésének sajátosságai, az üzenetek elhelyezésének szempontjai. A nyelvpolitikai küzdőtér. Kompetencia: Képes a politika, a vezetői tevékenység, az igazgatás, a tömegkommunikáció és a biztonságra való törekvés, a biztonságiasítás, a válságkezelés összefüggéseinek, viszonyának értelmezésére. Megfelelően tudja használni a politológia, a szociológia és a biztonsági tanulmányok témára vonatkozó alapfogalmait, szaknyelvét. -Képes hatékonyan közreműködni a különböző vezetői munkakörökben felmerülő biztonsági problematika kezelésében. El tud készíteni egy-egy probléma összefüggéseit feltáró elemzést.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Körösi András (szerk.): Viharban kormányozni. MTA TK PTI, Budapest, 2017. ISBN 9789634180142 2. Metz Rudolf: A politikai vezetés három arca. Gondolat, Budapest, 2020. ISBN 9789635560196 3. Pokol Béla: Politikaelmélet. Századvég Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 9637340254 Ajánlott irodalom: 1. Kaiser Tamás (szerk.): A modern kormányzás koncepcionális és közpolitikai kerete. Hazai és nemzetközi dimenziók. Dialóg Campus, Budapest, 2019. ISBN 9786155945922 2. Angelusz Róbert – Tardos Róbert – Terestyéni Tamás (szerk.): Média nyilvánosság közvélemény. Gondolat, Budapest, 2007. ISBN 9789639610934		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szabó László István, tudományos főmunkatárs, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Közlekedésigazgatási feladatok sajátosságai a védelmi igazgatás rendszerében	Kódja: HHDID4KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 14/4 óra, Gyak: 6/2 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az ország védelmi felkészítésének és területi előkészítésének fogalma, sajátosságai. A védelmi felkészítés és irányítás rendszere. A polgári közlekedési alágazatok (vasúti-, közúti-, légi- és vízi közlekedés, csővezetékes szállítás) védelmi felkészítésének sajátos feladatai. A Magyar Honvédség szerepe és feladatai az ország közlekedési rendszerének védelmi felkészítésében. Ismeretanyag: 1) Az ország védelmi felkészítésének és területi előkészítésének fogalma, sajátosságai. 2) A védelmi felkészítés és irányítás rendszerének jogszabályi alapjai, követelményei, vezetési rendszere. 3) Az ország közlekedési rendszerének felépítése, szerepe az ország védelemében. 4) Az ország közlekedési rendszerének felépítése, szerepe az ország védelemében. 5) A polgári közlekedési alágazatok (vasúti-, közúti-, légi- és vízi közlekedés, csővezetékes szállítás) védelmi felkészítésének sajátos feladatai.. 6) A Magyar Honvédség szerepe és feladatai az ország közlekedési rendszerének felkészítésével kapcsolatos feladatok meghatározásában és ellenőrzésében. 7) Védelmi felkészítés komplex feladatrendszerének szimulációs gyakorlata. Kompetencia: A hallgatók a tantárgy keretében megismerik a közlekedési rendszerek védelmi felkészítésének sajátosságait. Képesé válnak arra, hogy ezen alapismeretek birtokában megértésük a közlekedési infrastruktúrák és közlekedési szervezetek védelmi felkészítésének és üzemeltetésének komplex rendszerét. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Hornyacsek-Csépainé-Veres: ÖNKORMÁNYZATI VEZETŐK FELKÉSZÍTÉSE A VÉDELMI FELADATOKRA Kézikönyv polgármesterek részére a települési védelmi feladatok ellátásához, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 2010, p171, ISBN:978-963-7060-76-2 2. Horváth A. (szerk.): Fejezetek a kritikus infrastruktúra védelméből I-II. Magyar Hadtudományi Társaság, 2013., p.487., ISBN: 978-963-08-6923-2 3. Szászi Gábor: Közlekedési Jog I. - Közlekedési folyamatok jogi szabályozási rendszere (ZMNE, Elektronikus jegyzet, Budapest, 2010. p.134.) Ajánlott irodalom: 1. Tóth B.: Az ország közlekedési rendszerének védelmi célú előkészítése (Katonai Logisztika 15 évfolyam 2007/1. szám pp. 87-126, ISSN 1588-4228)		

2. Tóth B. - Helmeczi G.: A GKM és a felügyelete alá tartozó szervezetek védelmi kötelezettségei, feladatai a rendeletek tükrében (Katonai Logisztika 13.évf. 2005/3. szám pp. 76-96, ISSN 1588-4228)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szászi Gábor ezredes, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Műveleti feladatok közlekedési támogatásának megszervezése	Kódja: HHDID6KO12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja megismertetni a doktorandusz hallgatókat a műveleti feladatok során megjelenő szállítási feladatok jellemzőivel, a nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítások szervezésének sajátosságaival, valamint a feladatok tervezésében, szervezésében és végrehajtásában résztvevő polgári és katonai szervezetek feladatrendszerével. Ismeretanyag: – Műveleti feladatok során megjelenő szállítási feladatok jellemzői. – Nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítások szervezésének sajátosságai. – Nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítási feladatok tervezésében, szervezésében és végrehajtásában résztvevő polgári és katonai szervezetek, azok feladatrendszere. – Komplex nemzetközi szállítási feladatok szervezése. Kompetencia: A doktoranduszok megismerik a katonai szállítási feladatok nemzetközi környezetben történő tervezésének, szervezésének és végrehajtásának sajátosságait. A megszerzett ismeretek birtokában képesek ezen folyamatok nemzetközi összefüggésben történő kutatására, a már meglévő tapasztalatok tudományos módszerrel történő feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Ált/217 Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztikai Támogatás Doktrína (3. kiadás), a Magyar Honvédség kiadványa, 2015. 2. Magyar Honvédség Közlekedési Támogatás Doktrína Magyar Honvédség (Közlekedési Főnökség kiadványa, Budapest, 2005.); 3. Közl/108 A Katonai vasúti szállítások tervezése, megszervezése és végrehajtása. Magyar Honvédség kiadványa (2017). p.374 Ajánlott irodalom: 1. NATO Movements Handbook (Procedures for Movements Across National Frontiers), Published by the NATO Standardization Agency, May 2017. 2. AMovP-4(A) Technical Aspects of the Transport of Military Materials by Railroad, Published by the NATO Standardization Agency, April 2011. 3. AMovP-5 Multi Modal Transport Issues, Published by the NATO Standardization Agency, September 2005.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szászi Gábor ezredes, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Katonapedagógia	Kódja: HDID2KSZ18	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus vezetői/oktatói munkakörben tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. Tartalma az emberi magatartás jellemzőinek és mozgatórugóinak megismerésére – elsősorban szervezeti körülmények között – fókuszál pedagógiai aspektusból. A tantárgy a következő témakörökben ad elméleti és gyakorlatias alapismereteket: szervezeti magatartás és kultúra; a pályaszocializáció pedagógiai kérdései, különös tekintettel az erkölcsi fejlődésre. Az ösztönzés szerepe a magatartás formálásában; konfliktus- és játszmahelyzet a személyközi kapcsolatokban; a hivatástudat kialakításának pedagógiai kérdései. Alapvető pedagógiai, nevelés- és oktatásméleti kérdések, összefüggések feltárása, amelyek lehetővé teszik a nevelés meghatározó sajátosságainak megértését. A pedagógiai tudomány-rendszertani kérdései; a nevelés sajátosságai, funkciói, formái, területei. A nevelés szinterei, szervezési formái, módszerei. Az új típusú generációk megjelenése. Az oktatás fogalma, az előadás mint oktatási módszer. A vezető mentálhigiénés kihívásai. Kompetencia: -Képes szakmai-oktatásmódszertani ismereteinek magas szintű szóbeli és írásbeli alkalmazására és átadására. Olyan katonai, szakmai/pedagógiai, vezetői ismeretekkel rendelkezik, melyek birtokában képes a honvédelmi szervek területén különböző szervezeteket vezetni. -Megfelelően tudja használni írásban és szóban a neveléstudomány és a társtudományok szaknyelvét, alapfogalmait. -Képes hatékonyan közreműködni a haderőben, különböző vezetői munkakörökben és egyéb társadalmi intézményekben felmerülő pedagógiai jellegű feladatok ellátásában, tervezésében, szervezésében. El tud végezni tanulási-tanítási célokra, folyamatokra és eredményekre irányuló részelemzést. -Képes az egyénhez és a környezethez is alkalmazkodó, adaptív pedagógiai megoldások azonosítására és alkalmazására; a tanítás és tanulás szereplőinek segítséget adni feladataik ellátásához, szakmai repertoárjából ki tudja választani az adott esetben releváns megoldást, s azt személyre szólóan megtervezni, az adott tanulócsoporthoz illeszkedően alkalmazni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Falus Iván (szerk.) (2006): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN 978-963-454-721-1 Knausz Imre (2001): A tanítás mestersége. Egyetemi jegyzet. http://mek.oszk.hu/01800/01817/01817.htm		

Harangi László – Kellner Gitta (szerk.) (2001): Az európai felnőttoktatás és közművelődés perspektívái (országmonográfiák). Budapest, MMI, ISBN 963-651-438-0

Ajánlott irodalom:

Juhász Erika (2009): A felnőttképzés irányítási és intézményrendszere. In: Henczi Lajos (szerk.): Felnőttoktató. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN 9789631971354

Maróti Andor (2010): Nemzetközi összehasonlító felnőttoktatás. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN 978-963-19-6928-3

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szelei Ildikó, egyetemi docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Szelei Ildikó, egyetemi docens PhD

-

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Latin-Amerika)	Kódja: HHDID1KO10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A téma felöleli a latin-amerikai szubkontinens 20. és 21. századi biztonsági kihívásait, különös tekintettel a hidegháborúra és a bipoláris szembenállás utáni időszakra. Az elemzési területek között szerepelhetnek a biztonság politikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és egyéb aspektusai. Az ok-okozati összefüggések, kölcsönhatások és lehetséges következmények feltárása során több elemzési szint kapcsolódhat össze, legyen az lokális, állami, regionális, kontinentális vagy globális. A kurzus célja, hogy a hallgatók szélesítsék és mélyítsék ismereteiket Latin-Amerika vonatkozásában és önálló kutatást végezzenek, amelynek eredményeit (kis)előadás formájában ismertetik. Ismeretanyag: -Latin-Amerika regionális biztonsági rendszerének előzményei, jellegzetességei -Észak-amerikai és dél-amerikai regionális biztonsági komplexumok -Integrációs törekvések -A biztonság nem katonai dimenziói. Társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások -A biztonság katonai dimenziója. Államközi és alacsony intenzitású államon belüli konfliktusok -Esettanulmányok – választott országok / régió alapján Kompetencia: Forráselemzés, forráskritika, összefüggések elemzése, prezentációs készségek		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Anderle Ádám (2010): <i>Latin-Amerika története</i>. Budapest, JATE Press. ISBN: 9789633150016 Szente-Varga Mónika (2023): <i>Konfliktus és biztonság Közép-Amerikában</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó. ISBN: 9786156598240 Szente-Varga Mónika (2020): Latin-amerikai regionális szervezetek válsága. <i>Felderítő Szemle</i> 19: 1 pp. 45-61. Szente-Varga Mónika – Bács Zoltán György, szerk. (2019): <i>Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok</i>. Budapest, Dialóg Campus. ISBN 978-963-531-110-1		

Ajánlott irodalom:

Csikós Zsuzsanna – Horváth Emőke, szerk. (2020): *Diktátorok és diktatúrák a Karib-térségben*. Budapest: L'Harmattan. ISBN: 9789634145783

Guardiola-Rivera, Oscar (2016): *Ha Latin-Amerika irányítaná a világot*. Budapest, Gondolat. ISBN: 9789636937140

Jancsó Katalin (2021): *Aranycseppek Latin-Amerikában. Egy sokszínű kontinens születése*. Szeged, SZTE Press. ISBN: 978-963-306-806-9

Szente-Varga Mónika (2020): The Footprints of the Bear. Why does the Return of Russia to Latin America Matter? *Iberoamericana: Nordic Journal of Latin American and Caribbean Studies* 51: 1 pp. 32-44. (2022)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szente-Varga Mónika, PhD, habilitált egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Regional Security (Latin America)	Code: HHDID1KO10A	ECTS: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Course description: The course will cover the security challenges of the Latin American subcontinent in the 20th and 21st centuries, with a special focus on the Cold War and the post-bipolar era. Areas of analysis may include political, social, economic, environmental and other aspects of security. Several levels of analysis, whether local, state, regional, continental or global, may be linked to explore causal links, interactions and possible consequences. The course aims to broaden and deepen students' knowledge of Latin America and to enable them to carry out independent research, the results of which will be presented in the form of a (short) presentation. Knowledge components: -History and characteristics of the regional security system in Latin America -North American and South American regional security complexes -Integration efforts -The non-military dimensions of security. Social, economic and environmental challenges -The military dimension of security. Inter-state and low intensity intra-state conflicts -Case studies - based on selected countries/ regions Competences: Source analysis, source criticism, context analysis, presentation skills		
Obligatory reading: Smith, Peter; Green, James N.; Skidmore, Thomas E. (2018). <i>Modern Latin America</i>. Oxford, Oxford University Press, 9th edition. ISBN: 9780190674656 Suarez, Marcial A.G. Suarez; Villa, Rafael Duarte; Weiffen, Brigitte, eds. (2017). <i>Power Dynamics and Regional Security in Latin America</i>. London, Palgrave Macmillan. ISBN: 978-1137573810 Westad, Odd Arne (2007). <i>The Global Cold War. Third World Interventions and the Making of Our Times</i>. Cambridge, Cambridge University Press. ISBN: 978-0521703147 Recommended reading: Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szenté-Varga, Mónika (ed.) (2024). <i>International Security Organisations</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó. ISBN: 9789636530242 Szenté-Varga, Mónika (2023). Constructing the future: solidarity action in Nicaragua <i>Third World Quarterly</i> 44: 12 pp. 2423-2440.		

Szente-Varga Mónika (2022): The Footprints of the Bear. Why does the Return of Russia to Latin America Matter? *Iberoamericana: Nordic Journal of Latin American and Caribbean Studies* 51: 1 pp. 32-44.

Course supervisor: Szente-Varga, Mónika, PhD, associate professor

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: A kulturális hírszerzés a 21. század fegyveres konfliktusaiban	Kódja: HHDID2KSZ21U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 16/8 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Nincs		
Tantárgy-leírás: A tárgy oktatási célja, hogy a hallgatók megismerjék napjainkban folyó béketámogató katonai műveletekben folyó feladatok tervezését és végrehajtását, ahol nem csak a klasszikusnak számító katonai szempontokat veszik figyelembe, hanem fokozott hangsúlyt kap a műveleti terület civil környezetének, ezen belül is a helyi lakosság kulturális sajátosságainak ismerete. A nemzetközi békeműveletek során a katona számára egy idegen országban végzett szolgálat mindig nagy kihívást jelent mind mentálisan, mind fizikálisan. Az eltérő kultúrából, környezetből érkezők együttműködése sosem problémamentes, éppen a kulturális különbségek, a közös nyelv és tudás hiánya miatt. Ismeretanyag: 1. Az antropológia és a kulturális antropológia bemutatása, alapfogalmak, 2. Kulturális antropológia és a haderő kapcsolata, 3. Történelmi áttekintés az együttműködés szükségességéről, 4. A TOMAV-rendszer szerepe, 5. A kulturális tudatosság és kulturális hírszerzés bemutatása, 6. A kulturális hírszerzés gyakorlati bemutatása, 7. Esettanulmányok bemutatása, 8. A félévet lezáró és a témához szorosan kapcsolódó hallgatói gyakorlati feladatok elemzése. Kompetencia: Tudása: Korszerű ismeretekkel rendelkezik a 21. század katonai ismeretek területén. Ismeri a honvédelem tárgykörének kiinduló kérdéseit, továbbá legalapvetőbb témáit. Átfogóan ismeri a katonai felsőoktatási terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait. Képességei: Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört. Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését. Képes magas szinten alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is. Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924		

- Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437
- Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse: Dr. Sztankai Krisztián adjunktus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Nincs

Tantárgy neve: A civil-katonai kapcsolatok a katonai műveletekben	Kódja: HHDID2KSZ52U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): II. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Nincs		
Tantárgy-leírás: A tárgy oktatási célja, hogy a civil és katonai szereplők közötti kapcsolatrendszer vizsgálja a békeidős és válság/műveleti környezetben, különös hangsúlyt helyezve a helyi kultúra, vallási és társadalmi normák megértésére mint műveleti képességre. Kiemelt modulok foglalkoznak a kulturális elemzés módszereivel, a helyi közösségek dinamikájával és a civil következmények tervezésével. A kurzus elsősorban gyakorlatorientált képzést nyújt, részletes esettanulmány-feldolgozásokon, szimulációkon keresztül gyakoroltatja a civil-katonai együttműködés tervezését és végrehajtását. A hallgatók fejlesztik a döntéstámogató, kommunikációs és kulturális érzékenységi készségeiket. Ismeretanyag: 1. A civil-katonai kapcsolatok bemutatása, alapfogalmak, 2. A helyi kultúra fontossága a napi együttműködésben, 3. Történelmi áttekintés az együttműködés szükségességéről, 4. Alkalmazandó módszerek, 5. A kulturális tudatosság és a kulturális antropológia bemutatása, 6. Esettanulmányok bemutatása, elemzése I, 7. Esettanulmányok bemutatása, elemzése II, 8. Esettanulmányok bemutatása, elemzése III, 9. Esettanulmányok bemutatása, elemzése IV, 10. A félévet lezáró és a témához szorosan kapcsolódó hallgatói gyakorlati feladatok elemzése. Kompetencia: Tudása: Korszerű ismeretekkel rendelkezik a 21. század katonai ismeretek területén. Ismeri a honvédelem tárgykörének kiinduló kérdéseit, továbbá legalapvetőbb témáit. Átfogóan ismeri a katonai felsőoktatási terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait. Képességei: Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört. Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését. Képes magas szinten alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is. Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		

Kötelező irodalom:

- Sztankai Krisztián: A civil-katonai együttműködés, a lélektani műveletek és a kulturális antropológia kapcsolata. Hadtudomány, Évf. 22 szám E-szám (2012).
- Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924
- Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437
- Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437
- Varga Zsófi: A civil-katonai együttműködés képességének alkalmazása a komplex hadműveleti környezetben. Biztonságtudományi Szemle, 2022. IV. évf. 1. szám.

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Sztankai Krisztián őrnagy, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A nemzetközi katonai műveletek helyi támogatásának dimenziói	Kódja: HHDID2KSZ53U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Nincs		
Tantárgy-leírás: A tárgy oktatási célja, hogy a hallgató megismerje a kulturális tudatosság és a katonai stratégia kölcsönhatását, különös hangsúlyt helyezve a helyi társadalmi, vallási és normarendszerek műveleti hatásaira. A kurzus módszertani moduljai bemutatják a kulturális elemzés eszközeit. A hallgatók fejlesztik a döntéstámogató, kommunikációs és etikai készségeiket, megtanulják mérlegelni a rövid és hosszú távú társadalmi következményeket. Ismeretanyag: 1. Bevezetés a kulturális tudatosságba, 2. Kulturális elemzés módszerei, 3. HUMINT és kapcsolatépítés, 4. Járőrök napi gyakorlatában rejlő kihívások, 5. Célkiválasztás társadalmi következményeinek elemzése, 6. Stabilizáció és helyi intézmények bevonása, 7. Nemzetközi esettanulmányok feldolgozása, 8. Veszélyek, etikai dilemmák és jogi korlátok, 9. Integráció a műveleti tervezésbe, 10. Záró szimuláció és értékelés. Kompetencia: Tudása: Korszerű ismeretekkel rendelkezik a 21. század katonai ismeretek területén. Ismeri a honvédelem tárgykörének kiinduló kérdéseit, továbbá legalapvetőbb témáit. Átfogóan ismeri a katonai felsőoktatási terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait. Képességei: Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört. Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését. Képes magas szinten alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is. Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom:		

- Montgomery McFate, Janice H. Laurence: Social Science Goes to War: The Human Terrain System in Iraq and Afghanistan. Oxford University Press, 2015.
- Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924
- Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437
- Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Sztankai Krisztián őrnagy, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Gazdasági biztonság: a gazdaság működését veszélyeztető tényezők	Kódja: HHDID6KSZ11	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A gazdasági biztonság kérdése napjainkban kiemelten fontossá vált, és egy ország biztonságának elemzése, mérése és javítása elképzelhetetlen a gazdasági rendszer helyzetének elemzése nélkül. Ez a tárgy részletes és mélyreható betekintést mutat azon gazdasági folyamatokba és összefüggésekbe, amelyek befolyással lehetnek a gazdaság rendszerében mindig is jelenlévő kockázatok felerősödésére. Ismeretanyag: A gazdasági biztonság értelmezése hosszú távon és rövid távon. Működési biztonság: a gazdaság működését veszélyeztető tényezők rövid távon. A gazdasági biztonság alrendszerei: ellátásbiztonság, finanszírozási biztonság, munkaerőpiaci biztonság, technológiai biztonság, értékesítési biztonság, mozgósítási biztonság, gazdaságpolitikai mozgástér biztonsága. Az egyes alrendszerek folyamatai, kockázatai, és a biztonság szintjének mérésére alkalmas indikátorai. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz eligazodni a gazdasági rendszer komplex világában, és megérteni azokat a főbb veszélyeket, kockázatokat és fenyegetéseket, amelyek a gazdasági biztonság különböző alrendszerei irányából érhetik az ország normál működését.		
Kötelező irodalom: - Taksás Balázs: <i>Gazdasági biztonság</i> (megjelenés alatt – Moodle-ben elérhető e-book) - Krugman, Paul R. – Obstfeld, Maurice: <i>Nemzetközi gazdaságtan</i> Panem Kft. Budapest 2003. ISBN: 9789635453399 - Taksás Balázs: <i>Gazdasági biztonsági kihívások napjaink globalizált világában</i> PhD értekezés, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. Ajánlott irodalom: - Jaksity György: <i>A pénz természete</i> Alinea Kiadó Budapest 2003. ISBN: 9638630655		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Course title: New Paradigm of Defense Innovation in the 21 st Century	Code: HHDID5KSZ42UA	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): Coursework mark		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): -		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>): -		
Course description: Professional content: Innovation types, processes, the modern innovation ecosystem. The development of defense innovation till today, "spin-off", "spin-on", "spin-together". The effects of the global economic and technological environment on innovation. The functioning of "military-civil fusion" during the fourth industrial revolution. The transformation of the defense innovation ecosystem and the most important obstacles to defense innovation success. Shifts in the center of gravity of global defense innovation. Competence: The course helps to map and understand that the defense innovation ecosystem – for economic, technological and geopolitical reasons – is already very different from the Cold War system, which many people still look back on with nostalgia. The actors, their weight and their network of relationships have changed significantly. In addition, the course also explains that defense innovation is much more than the military technology research and development process itself, and where success often depends not on technical knowledge, but on the functioning of the entire ecosystem, cooperation, trust, knowledge sharing, the creation of appropriate incentives, and the provision of a legal and capital market background.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

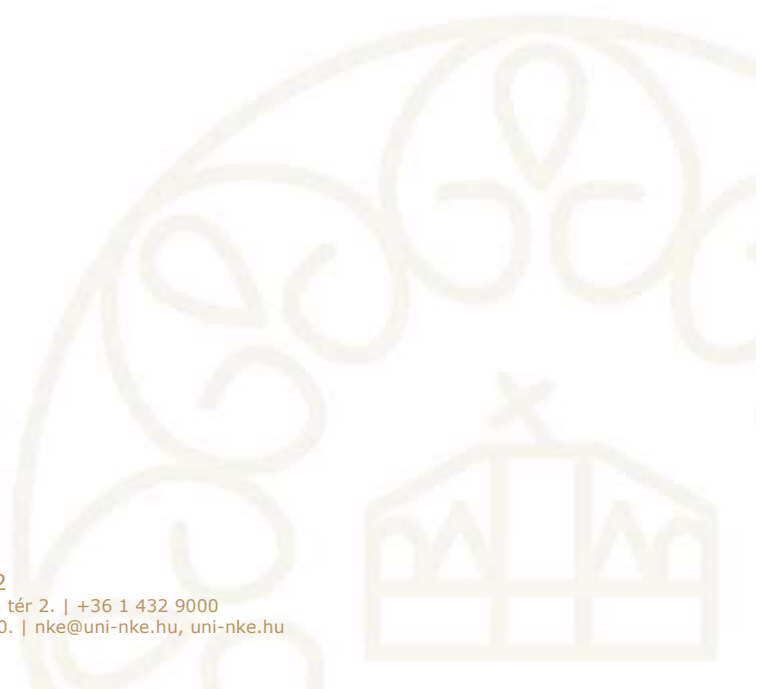
1. Evron, Yoram - Richard A. Bitzinger (2023): The Fourth Industrial Revolution and Military-Civil Fusion. Cambridge University Press, 2023. ISBN: 1009333283
2. Budden, Phil – Murray, Fiona (2019): Defense Innovation Report: Applying MIT's Innovation Ecosystem & Stakeholder Approach to Innovation in Defense on a Country-by-Country Basis MIT Press
3. Cheung Tai Ming (ed.) (2022): Comparing Defense Innovation Around the World Routledge ISBN: 9781032350516

Optional literature:

1. Cheung Tai Ming (2022): Innovate to Dominate: The Rise of the Chinese Techno-Security State Cornell University Press ISBN: 9781501764349
2. Luttwak, Edward N. (2023): The Art of Military Innovation Harvard University Press ISBN: 9780674660052
3. Amara, Jomana (2022): The US Defense Economy Cambridge University Press ISBN: 9781009010566

Name of lecturer responsible for the course: Balázs Taksás (PhD), associate professor

Lecturer(s) involved in teaching the course: -

Tantárgy neve: Védelmi innováció új paradigmája a 21. században	Kódja: HHDID5KSZ42U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Innovációs alapok, típusok, folyamatok, a modern innovációs ökoszisztéma. A védelmi innováció fejlődése napjainkig, „spin-off”, „spin-on”, „spin-together”. A globális gazdasági és technológiai környezet innovációt formáló hatásai. „Military-civil fusion” működése a negyedik ipari forradalom idején. A védelmi innovációs ökoszisztéma átalakulása, az innovációs térkép átrendeződése és a védelmi innovációs siker legfontosabb akadályai. A globális védelmi innováció súlypont-eltolódásai. Kompetencia: A tantárgy segít feltérképezni és megérteni azt, hogy a védelmi innovációs ökoszisztéma – gazdasági, technológiai és geopolitikai okokból – már nagyon jelentősen különbözik attól a hidegháborús rendszertől, amire még ma is sokan nosztalgiával tekintenek vissza. A szereplők, súlyuk és kapcsolati hálójuk jelentősen megváltozott. Emellett a tárgy azt is elmagyarázza, hogy a védelmi innováció sokkal több, mint önmagában a haditechnikai kutatás-fejlesztési folyamat, és ahol a siker sokszor nem a műszaki-technikai tudáson, hanem az egész ökoszisztéma működésén, a kooperáción, a bizalmon, a tudásmegosztáson, a megfelelő ösztönzők kialakításán, az ellátásbiztonságon, a jogi és tőkepiaci háttér biztosításán múlik.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Evron, Yoram - Richard A. Bitzinger (2023) The Fourth Industrial Revolution and Military-Civil Fusion. Cambridge University Press, 2023. ISBN: 1009333283 2. Budden, Phil – Murray, Fiona (2019): Defense Innovation Report: Applying MIT's Innovation Ecosystem &Stakeholder Approach to Innovation in Defense on a Country-by-Country Basis MIT Press 3. Cheung Tai Ming (ed.) (2022): Comparing Defense Innovation Around the World Routledge ISBN: 9781032350516 Ajánlott irodalom: 1. Cheung Tai Ming (2022): Innovate to Dominate: The Rise of the Chinese Techno-Security State Cornell University Press ISBN: 9781501764349 2. Luttwak, Edward N. (2023): The Art of Military Innovation Harvard University Press ISBN: 9780674660052 3. Taksás Balázs (2022): Hadiipari transzformáció a -21. században. In M. Szabó Miklós (szerk.): A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban: I. kötet. Budapest: Ludovika, 179–207		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Versenyképesség	Kódja: HHDID6KSZ12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A XXI. század globális gazdasága a versenyképességi versenyről szól. Társadalmak, nemzetgazdaságok, ipari- és szolgáltatási ágak versenyeznek a minél nagyobb hozzáadott érték eléréseért, és ezen keresztül a jövedelmezőség és a társadalmi életminőség emeléséért. Ez a tantárgy végig vezet azon az úton, hogy megértsük a versenyképességi verseny rendszerét, tényezőit, a versenyképesség javításának rövid-, illetve hosszú távú eszközeit, valamint annak természeti-társadalmi-gazdasági kölcsönhatásait. Mivel a versenyképességi verseny – ugyan valamelyest korlátozottan – jelen van a védelmi termékek piacán is, ezért a sikeres hadiipar működésének megértéséhez is elengedhetetlen, hogy tisztában legyünk a versenyképességi verseny hajtóerőivel. Ismeretanyag: Gazdasági rendszer, gazdasági szerkezet és gazdasági növekedés napjaink globális technológiai és gazdasági környezetében. A fejlettség és a versenyképesség értelmezésének és mérésének evolúciója. A versenyképesség legfontosabb összetevői, valamint a versenyképesség javításának lehetőségei rövid, illetve hosszú távon. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz megérteni azt, hogy milyen gazdasági, társadalmi és ökológiai feltételek teremtik meg egy valóban versenyképes ország és magas életminőségű társadalom létrehozásának feltételeit. Valamint képes lesz különbséget tenni a versenyképességről megjelenő rengeteg szakmai, illetve szakmaiattalan hír, nyilatkozat és cikk között.		
Kötelező irodalom: - Csath, Magdolna (szerk.) <i>Versenyképesség: új elméleti és módszertani közelítések</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó (2020) - Csath, Magdolna; Taksás, Balázs; Nagy, Balázs; Vinogradov, Szergej; Pálfi, Nóra; Fási, Csaba - Csath, Magdolna (szerk.) <i>A versenyképesség-mérés változásai és új irányai</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó - Nordex Kft (2019) Ajánlott irodalom: - Csath, Magdolna (szerk.) <i>Versenyképességi dilemmák a digitalizáció és robotizáció korában</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó (2020) - IMD versenyképességi jelentései - WEF versenyképességi jelentései - SolAbility versenyképességi jelentései		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: XXI. századi hadiipar	Kódja: HHDID6KSZ13	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A politikai, technológiai és gazdasági változásokból adódóan a nemzetközi hadiipar jelentős változásokon megy keresztül a 21. század derekán. Ez a tantárgy ezen változásokat és a velük járó legfontosabb kihívásokat foglalja össze. Bemutatja, hogy miért egyre nehezebb feladat a hadiipar számára, hogy teljesítse a vele szemben támasztott alapvető követelményeket: technológiai színvonal, versenyképesség, ellátásbiztonság. Olyan kihívásokat és problémákat elemez, mint az értékláncok transznacionalizációja, a civil és katonai technológiák határainak elmosódása, a fejlesztési programok egyre nehezebb menedzselése, a védelmi infláció, a szolgáltatás outsourcing, valamint a munkaerővel és szervezeti kultúrával kapcsolatos problémák. Ismeretanyag: Globális gazdasági és technológiai környezet. A hadiipari trilemma. A védelmi termékek piacának jellemzői. Polgári és katonai technológiák határának elmosódása. Védelmi infláció. Fejlesztési programok menedzselésének egyre nagyobb kihívásai. Gazdasági kockázatok megosztása. Kereskedelmi technikák (csomagértékesítés, offset). Munkaerő és szervezeti kultúra problémák. Insourcing versus outsourcing. Orosz-ukrán háború tapasztalatai. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz megérteni a haditechnikai eszközök és hadianyagok előállításának komplex és kihívásokkal teli rendszerét, a hadiipar, a nemzetgazdasági versenyképesség és a társadalmi fejlettség szoros összefüggésének jelentőségét. Emellett képes lesz meghaladni azokat a sokszor általánosságban elterjedt gondolatokat és véleményeket, amelyek a 20. századi hadiipar kapcsán még megállták a helyüket, de a 21. században már nem.		
Kötelező irodalom: - Yoram Evron; Richard A. Bitzinger: <i>The Fourth Industrial Revolution and Military–Civil Fusion – A New Paradigm for Military Innovation</i> Cambridge and New York, Cambridge University Press, 2023. ISBN 978-1-009-33328-3 - Taksás, Balázs: Hadiipari transzformáció a 21. században In: M., Szabó Miklós (szerk.) <i>A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban: I. kötet</i> Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022. pp. 179-207. - Taksás, Balázs: Az orosz-ukrán háború tanulságai védelmi ipari szempontból vizsgálva In: Göcze, István; Padányi, József (szerk.) <i>Húsz év a katonai műszaki tudományok szolgálatában. A katonai műszaki tudományok tudományág időszerű kérdései, aktuális tudományos kutatási eredményei: Oktatói kötet</i> Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023 pp. 333-352.		

Ajánlott irodalom:

- Hartley, Keith: *The Economics of Arms* Agenda Publishing, 2017. ISBN 978-1-911116-23-3

- Gansler, Jacques S.: *Democracy's Arsenal: Creating a Twenty-First-Century Defense Industry* Cambridge, Mass: The MIT Press, 2011. ISBN: 9780262072991. 9780262525237. 9780262295260.

- Lifshitz, Yaacov: *The Economics of Producing Defence (Illustrated by the Israeli Case)*. Springer Science & Business Media, New York, 2003.

- Assessing and Strengthening the Manufacturing and Defense Industrial Base and Supply Chain Resiliency of the United States *Report to President Donald J. Trump by the Interagency Task Force in Fulfillment of Executive Order 13806*

- Harari, Yuval Noah: *Homo Deus – A holnap rövid története* Animus, 2015. ISBN: 9789633244975

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Nyugat-Balkán, Kelet-Közép Európa)	Kódja: HHDID1KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A tantárgy a széles értelemben vett, vagyis a Balkánt is magába foglaló kelet-közép-európai térség bipoláris világrend utáni korszakának biztonságpolitikai folyamatait tekinti át, stratégiai szemlélettel. Ennek során foglalkozik az olyan biztonságpolitikai folyamatokkal, mint a térségben zajló nemzeti integrációk, a térséget érintő európai integrációs folyamatok, illetve a térséget érintő globalizációs folyamatok. Áttekinti azt is, hogy miként változott és hogyan korszakolható a szóban forgó térségek biztonságpolitikai környezete (NATO és európai uniós csatlakozás 1991-2004, a biztonságpolitikai sokkok időszaka 2008-2022), illetve milyen válaszokat adtak az itteni országok a biztonsági környezet változására. Mivel a tantárgy tematikáját az oktató(k) igyekeznek a doktorandusz hallgató kutatási témájához igazítani, illetve nagy hangsúlyt helyeznek a tárgyhoz kapcsolódó kutatómódszertan megismertetésére, az előadások mellett a személyes konzultációnak is kiemelkedő szerepe van a kurzus lebonyolításában. Ismeretanyag: A hallgatók megismerik a biztonságpolitika stratégiai folyamatainak regionális mintázatát, a biztonságpolitikai környezetváltozásának okait, a változásokra adott regionális és nemzeti válaszokat, a biztonságpolitikára vonatkozó nemzeti stratégiai dokumentumokat. A térség biztonságpolitikájának kutatásának forrásait, módszertani sajátosságait. Kompetencia: A nyugat-balkáni és a kelet-közép-európai biztonságpolitikai folyamatok regionális sajátosságainak felismerési képessége, a nyugati biztonságpolitika regionális vizsgálatához szükséges források és módszerek elérésének és alkalmazásának képessége saját kutatási területén.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ryszard Zieba (ed.): Politics and Security of Central and Eastern Europe (Springer, 2023) Nemanja Džuverović, Věra Stojarová (eds.): Peace and Security in the Western Balkans: A Local Perspective. (Routledge, 2022) Péter Tólas: Security in Central And Eastern Europe in a Period of Strategic Shocks. Social Horizons, Vol III. Issue 5. June 2023. Ajánlott irodalom: Márkus László: Fehér sas, fekete sas, Rigómező. A szerb és az albán nacionalizmus küzdelme Koszovóért. (Ludovika Kiadó, 2026.)		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tólas Péter CSc, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Course title: Regional Security (Western Balkans, Central and Eastern Europe)	Code: HHDID1KO06A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect /sem /prac /cons, number of classes: <i>lecture and consultation</i>		
Knowledge assessment (exam / coursework mark / other ²): <i>coursework mark</i>		
Semester position of the course in the curriculum (which semester): 3.		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):		
Course description: The course examines the security policy processes of the post-bipolar era in the Central and Eastern European region—in the broadest sense, including the Balkans—from a strategic perspective. In doing so, it addresses security policy processes such as national integrations taking place in the region, European integration processes affecting the region, and globalization processes affecting the region. It also examines how the security policy environment of the regions in question has changed and can be periodized (NATO and EU accession 1991–2004, the period of security policy shocks 2008–2022), as well as the responses of the countries in the region to changes in the security environment. Since the lecturer(s) strive to tailor the course content to the doctoral student’s research topic and place great emphasis on familiarizing students with the research methodology relevant to the subject, personal consultations play a prominent role in the course alongside lectures. Professional content: Doctoral students will gain an understanding of the regional patterns of strategic processes in security policy, the causes of changes in the security policy environment, regional and national responses to these changes, and national strategic documents pertaining to security policy. They will also learn about the sources and methodological characteristics of research on the region’s security policy. Competence: The ability to identify the regional characteristics of security policy processes, and the ability to access and apply the sources and methods necessary for the regional analysis of security policy within one’s own field of research.		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

List of the **8-10** most important *obligatory* and *optional literature* (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)

Ryszard Zieba (ed.): Politics and Security of Central and Eastern Europe (Springer, 2023)

Nemanja Džuverović, Věra Stojarová (eds.): Peace and Security in the Western Balkans: A Local Perspective. (Routledge, 2022)

Péter Tálas: Security in Central And Eastern Europe in a Period of Strategic Shocks. *Social Horizons* Vol III. Issue 5. June 2023.

Obligatory literature:

1. ...
2. ...
3. ...

Optional literature:

1. ...
2. ...
3. ...

Name of lecturer responsible for the course: Dr. Péter Tálas

Lecturer(s) involved in teaching the course:

Tantárgy neve: Szentszék a nemzetközi jogban és a válságkezelésben	Kódja: HHDID2KSZ10U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallási közösségek szerepvállalása a nemzetközi politikai térben folyamatos növekedést mutat. A vallás nemzetközi jogi szempontból való behatárolt értelmezése azonban a hitalapú diplomácia határát is jelenti. Ez alól a Katolikus Egyház annyiban kivétel, hogy a Szentszék és a Vatikán nemzetközi jog számára is értelmezhető entitás. Ezért a Szentszék szerepvállalása a globális és regionális biztonsági kihívások, háború-etikai kérdések értékelésében betöltött szerepe, illetve tevékenysége a többi vallási közösséggel szemben nagyobb lehetőséggel rendelkezik. Nemzetközi jogalanyisága lehetővé teszi, hogy az új típusú biztonsági kihívásokat a nemzetközi közösségben is képviselje. Ismeretanyag: A kurzus bemutatja a Szentszék nemzetközi jogban elfoglalt sajátos helyét. A katolikus egyház háború-etikai kihívásokra adott válaszait. Azok mögött meghúzódó klasszikus etikai kérdéseket, mint az igazságosság, az arányosság, az ártatlanok védelme, a háborút viselő főhatalom, a szegénység, a szolidaritás, a népek közötti béke, a társadalmi egyenlőtlenség, illetve a teremtet világ védelme stb. Kompetencia: A hallgató képes lesz megkülönböztetni a Szentszéket, a Vatikánt és a Katolikus Egyházat, mint a nemzetközi jog atipikus szereplőit. Megismeri a Szentszék felépítését, jogi szabályozását, a válságkezelésben elfoglalt helyét. Ismeretet kap a pápai követek feladatáról, a világi krisztushívők, a szerzetesek, az egyház központi és helyi szervezeteinek szerepéről a globális és regionális biztonság előmozdításában. A biztonságpolitikai kihívások mellett teológiai és kánonjogi szempontok között is különbséget tud tenni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ujházi Lóránd: Pápai követek helye és szerepe az egyház békemissziójában az új típusú biztonsági kihívások fényében. <i>Belügyi Szemle</i>, A Belügyminisztérium Szakmai Tudományos Folyóirata, 69. (2021) 2. 138-172. Ujházi Lóránd: Béke és biztonság, mint állandó közös elem az európai integráció és a "Katolikus Egyház" kapcsolatában. <i>Iustum Aequum Salutare</i>, 1. (2021), 119-151.		

Jodok Troy: 'The Pope's own hand outstretched': Holy See diplomacy as a hybrid mode of diplomatic agency. *The British Journal of Politics and International Relations*, 20. (2018), 3. 521–539.

Leonard Francis Taylor: *Catholic Cosmopolitanism and Human Rights*. Cambridge, University Press, 2020. ISBN-13 : 978-1108486125

Nukhet Sandal – Jonathan: Fox: *Religion in International Relations Theory Interactions and possibilities*. London – New York, Routledge, 2013. ISBN-13 : 978-0415662628

Ajánlott irodalom:

Lóránd, Ujházi: Canonical aspects of the relationship between the apostolic Holy See and the People's Republic of China. In: Ujházi, Lóránd; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) *Budapest Report On Christian Persecution 2019*. Budapest, Háttér Kiadó (2019) 235-258. ISBN: 2399965003217.

Roman Walczak: Papal Diplomacy – Characteristics of the Key Issues in Canon Law and International Law. *The Jurist*, 76. (2016), 2. 489-529.

Jan Volder De: *The geopolitics of Pope Francis*. Leuven, Peeters, 2019. ISBN-13 : 978-9042940659

Vincent Viaene: *The Papacy and the New World Order: Vatican Diplomacy, Catholic Opinion and International Politics at the Time of Leo XIII (1878–1903)*. Leuven University Press, Kadoc Studies, 2012. ISBN-13 : 978-9058675187

Monica Toft – Daniel Duffy Philpott - Timothy Samuel Shah: *God's Century: Resurgent Religion*. New York, W. W. Norton & Co. 2011. ISBN-13 : 978-0393069266

Teixeira, Pedro – Almodovar, António: From the Early Nineteenth Century's Christian Political Economy to Modern Catholic Social Doctrine. In. Oslington, Paul (szerk.): *Oxford Handbook of the Christianity and Economics*. Oxford, University Press, 2013. 113-135.

Robert A Seiple - Dennis R., Hoover (szerk.): *Religion & Security: The New Nexus in International Relations*. Washington, Rowman and Littlefield Institute for Global Engagement, 2004. ISBN-13: 978-0742532120

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Course name: The emergence and activities of religious extremism from the point of view of philosophy of religion	Kódja: HHDID2KSZ11UA	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Subject description: The formation and operation of religious extremism have national security and religious, philosophical aspects. In addition, the terms developed in the field of religious studies are often used imprecisely and in different meanings in security policy. A proper understanding, therefore, requires a reflection on religious studies, which should present religion's positive and negative effects on security and the religious philosophical principles behind the activity. Knowledge: The subject will cover religions' development, dynamism, structure, and leadership regarding their impact on security. Through the heterogeneity of the different world religions, the propensity to radicalize will be illustrated. In addition, basic concepts of religions, such as just war, jihad, extremism, radicalism, and violent recruitment, will be analyzed. The positive impact of religion on security (aid, sensitization, charitable activities) will also be addressed. Competences: The subject provides a background in the philosophy of religion for the national security aspects of religious extremism.		
List of the 3-5 most important compulsory or recommended literature (notes, textbooks) with bibliographic data (author, title, publication details, pages, ISBN) Compulsory literature: Ujházi, Lóránd: The Role of Pontifical Legates in Facilitating Peace, <i>Ius Canonicum</i> 61. (2021), 122. 691-731. Charles Selengut: <i>Sacred Fury: Understanding Religious Violence</i>. Lanham, Maryland, Rowman & Littlefield Publishers, 2017. ISBN: 9781442276857 Ralph Tanner: <i>Religion and Environment</i>. Global Village Books, Kailua, 2009. ISBN-13. 9780333919743 Hector Avalos: <i>The Origins of Religious Violence</i>. New York, Prometheus Books, 2005. ISBN 10: 1591022843		

Ajánlott irodalom:

Charles Kimball: *When Religion Becomes Evil: Five Warning Signs (Plus: Insights, Interviews, and More)*. San Francisco, California, Harper One, 2008. ISBN: 9780061552014

Marlene Winell: *Leaving the Fold: A Guide for Former Fundamentalists and Others Leaving Their Religion*. Berkeley, California, Apocryphile Press, 2024. ISBN 13: 9781955821162

Heather J. Sharkey: *A History of Muslims, Christians, and Jews in the Middle East The Contemporary Middle East*. Cambridge, University Press, 2017. ISBN: 9781139028455

Laura E. Anderson: *When Religion Hurts You: Healing from Religious Trauma and the Impact of High-Control Religion*. Brazos Press, *Michigan*, 2023. ISBN: 1587435888

Jamie Lee Finch: *You Are Your Own: A Reckoning with the Religious Trauma of Evangelical Christianity*. Independently published, 2019, ISBN 13: 9781075246302.

Regina Schwartz: *Sacramentality at the Dawn of Secularism: When God Left the World*. Redwood City, Stanford University Press, 2008. ISBN: 9780804756679

Ujházi, Loránd: Teachings of the Catholic Church on Environmental Harm Caused by Military Operations. In: Miron, Marina; Caron, Jean-Francois (szerk.) *Military Ethics and the Changing Nature of Warfare*. Brill, Nijhoff. 2023. 128-152. ISBN-13. 978-9004544307

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: The Holy See in International Law and Crisis Management	Kódja: HHDID2KSZ12U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Course description: a concise but informative description of the knowledge to be acquired and the competences to be developed: The involvement of religious communities in the international policy is increasing. However, the narrow interpretation of religion in international law limits faith-based diplomacy. The Catholic Church is an exception in that the Holy See and the Vatican are subject of international law. Therefore, the role of the Holy See in global and regional security challenges, war-ethics evaluation, and its activities have a greater potential vis-à-vis other religious communities. Its international legal personality allows it to articulate new security challenges in the international community. Knowledge: This course describes the specific place of the Holy See in international law. The Catholic Church's response to the ethical challenges of war. It will present the classical ethical issues behind war, such as justice, proportionality, protection of the innocent, sovereignty, poverty, solidarity, peace between peoples, social inequality and the protection of the created world, etc. Competence: the candidate will be able to distinguish the Holy See, the Vatican and the Catholic Church as atypical agents of international law. The student will learn about the structure of the Holy See, its legal regulation and its role in crisis management. They learn about the role of papal envoys, lay Christian faithful, monks, central and local Church organisations in promoting global and regional security. It will be able to distinguish between theological and canonical aspects in addition to security challenges.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ujházi, Lóránd The Role of Pontifical Legates in Facilitating Peace. <i>Ius Canonicum</i>, 61. 122. (2021) 691-731. Ujházi Lóránd The Activity of the Hungarian Catholic Church to Promote Interfaith Dialogue and Against Hatred. <i>Religions/Adyan</i> 13. (2020) 77-88. Jodok Troy: 'The Pope's own hand outstretched': Holy See diplomacy as a hybrid mode of diplomatic agency. <i>The British Journal of Politics and International Relations</i>, 20. (2018), 3. 521–539.		

Leonard Francis Taylor: *Catholic Cosmopolitanism and Human Rights*. Cambridge, University Press, 2020. ISBN-13 : 978-1108486125

Nukhet Sandal – Jonathan: Fox: *Religion in International Relations Theory Interactions and possibilities*. London – New York, Routledge, 2013. ISBN-13 : 978-0415662628

Ajánlott irodalom:

Lóránd, Ujházi: Canonical aspects of the relationship between the apostolic Holy See and the People's Republic of China. In: Ujházi, Lóránd; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) *Budapest Report On Christian Persecution 2019* Budapest, Háttér Kiadó (2019) 235-258. ISBN: 2399965003217.

Roman Walczak: Papal Diplomacy – Characteristics of the Key Issues in Canon Law and International Law. *The Jurist*, 76. (2016), 2. 489-529.

Jan Volder De: *The geopolitics of Pope Francis*. Leuven, Peeters, 2019. ISBN-13 : 978-9042940659

Vincent Viaene: *The Papacy and the New World Order*. Leuven University Press, Kadoc Studies, 2012. ISBN-13 : 978-9058675187

Monica Toft – Daniel Duffy Philpott - Timothy Samuel Shah: *God's Century: Resurgent Religion*. New York, W. W. Norton & Co. 2011. ISBN-13 : 978-0393069266

Teixeira, Pedro – Almodovar, António: From the Early Nineteenth Century's Christian Political Economy to Modern Catholic Social Doctrine. In: Oslington, Paul (szerk.): *Oxford Handbook of the Christianity and Economics*. Oxford, University Press, 2013. 113-135. ISBN-13 : 978-0199729715.

Robert A Seiple - Dennis R., Hoover (szerk.): *Religion & Security: The New Nexus in International Relations*. Washington, Rowman and Littlefield Institute for Global Engagement, 2004. ISBN-13: 978-0742532120

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Vallási szélsőségek kialakulása és tevékenysége vallásfilozófia szempontból	Kódja: HHDID2KSZ13U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallási szélsőségek kialakulásának és működésének nemcsak nemzetbiztonsági, hanem vallásfilozófiai szempontjai is vannak. A biztonságpolitikában ráadásul gyakran pontatlanul és eltérő értelemben használják a vallástudományban kidolgozott kifejezéseket. A helyes megértéséhez ezért vallástudományi reflexiót is kell tenni, amely bemutatja a vallás biztonságra gyakorolt pozitív és negatív hatásait, illetve a tevékenység mögötti vallásfilozófiai elveket. Ismeretanyag: A tárgy a vallások kialakulást, dinamikáját, struktúráját és vezetés irányítását mutatja be a biztonságra gyakorolt hatásuk szempontjából. A különböző világvallások heterogenitásán keresztül bemutatására kerül a radikalizálódására való hajlandóság. Emellett a vallások olyan alapvető fogalmai, mint az igazságos háború, dzsihád, extrémizmus, radikalizmus, erőszakos szervezés kerülnek elemzésre. A vallások biztonságra gyakorolt pozitív hatásai (segélyezés, érzékenyítés, karitatív tevékenységek) is tárgy részét képezik. Kompetencia: A tárgy vallásfilozófiai háttérismeretet nyújt a vallási szélsőségesség nemzetbiztonsági szempontjaihoz.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ujházi Lóránd: A radikalizmus és a vallási szélsőségesség hatása a biztonságra In: Hausner, Gábor Honvédelmi alapismeretek. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2024) 259-268. ISBN: 9789636530808 Charles Selengut: <i>Sacred Fury: Understanding Religious Violence</i>. Lanham, Maryland, Rowman & Littlefield Publishers, 2017. ISBN: 9781442276857 Ralph Tanner: <i>Religion and Environment</i>. Global Village Books, Kailua, 2009. ISBN-13. 9780333919743 Hector Avalos: <i>The Origins of Religious Violence</i>. New York, Prometheus Books, 2005. ISBN 10: 1591022843		

Ajánlott irodalom:

Charles Kimball: *When Religion Becomes Evil: Five Warning Signs (Plus: Insights, Interviews, and More)*. San Francisco, California, Harper One, 2008. ISBN: 9780061552014

Marlene Winell: *Leaving the Fold: A Guide for Former Fundamentalists and Others Leaving Their Religion*. Berkeley, California, Apocryphile Press, 2024. ISBN 13: 9781955821162

Heather J. Sharkey: *A History of Muslims, Christians, and Jews in the Middle East The Contemporary Middle East*. Cambridge, University Press, 2017. ISBN: 9781139028455

Laura E. Anderson: *When Religion Hurts You: Healing from Religious Trauma and the Impact of High-Control Religion*. Brazos Press, Michigan, 2023. ISBN: 1587435888

Jamie Lee Finch: *You Are Your Own: A Reckoning with the Religious Trauma of Evangelical Christianity*. Independently published, 2019, ISBN 13: 9781075246302.

Regina Schwartz: *Sacramentality at the Dawn of Secularism: When God Left the World*. Redwood City, Stanford University Press, 2008. ISBN: 9780804756679

Ujházi, Loránd: Teachings of the Catholic Church on Environmental Harm Caused by Military Operations. In: Miron, Marina; Caron, Jean-Francois (szerk.) *Military Ethics and the Changing Nature of Warfare*. Brill, Nijhoff. 2023. 128-152. ISBN-13. 978-9004544307

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A katonai vezetés időszzerű kérdései	Kódja: HHDID2KSZ41	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik a katonai vezetés időszzerű kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással vannak a legfrissebb vezetési trendek a Magyar Honvédségre. Kompetencia: Ismeri a katonai vezetés időszzerű kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. Képes katonai vezetés időszzerű kérdéseivel kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a katonai vezetés időszzerű kérdéseivel kapcsolatos új ismeretek iránt.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. LIPPAI Péter: A küldetésorientált vezetés lehetőségei és korlátai. <i>Seregszemle</i>, 2009/2., pp. 30–44. 2. PORKOLÁB Imre: Szervezetfejlesztés komplex műveleti környezetben. Gondolatok Stanley McChrystal tábornok és szerzőtársai könyve kapcsán. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2017/2., pp. 145–154. 3. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Gőcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény</i>. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociális Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441 Ajánlott irodalom: 1. CZUPRÁK Ottó – KOVÁCS Gábor: <i>A szervezetvezetés elmélete: A közszolgálati szervezetek vezetésének elméleti alapjai</i>. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 9786155764424 2. KRIZBAI János: A szervezeti kultúra fejlesztésének kérdései a honvédségben. <i>Hadtudomány</i>, Budapest, 2019/3., pp. 118–127. 3. UJHÁZY László: Tisztjelöltek kiválasztása a Brit Szárazföldi Erőknél. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2019/2., pp. 100–108. 4. UJHÁZY László: Az EUFOR ALTHEA-művelet parancsnoki struktúrája. <i>Hadtudomány</i>, 2014/1–2., pp. 65–72.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: A küldetésalapú vezetés	Kódja: HHDID2KSZ17U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik küldetésalapú vezetés elméletét, kialakulását, elterjedését, jelentőségét és annak korlátait. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással van a küldetésalapú vezetési filozófia a Magyar Honvédség vezetési rendszerére. Kompetencia: Ismeri a küldetésalapú vezetés elméletét, kialakulását, elterjedését, jelentőségét és annak korlátait. Képes a küldetésalapú vezetéssel kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a küldetésalapú vezetéssel kapcsolatos új ismeretek iránt. A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. CZEGLÉDI Mihály: A küldetésorientált vezetés kialakulása. <i>Hadtudományi Szemle</i>, 2015/3., pp. 89–100. 2. FARKAS Imre: A Magyar Honvédség vezetésfelfogása változásainak lehetséges irányai és beépülése a kiképzés rendszerébe. <i>Repüléstudományi Közlemények</i>, 2010/különszám, pp. 1–21. 3. LIPPAI Péter: A küldetésorientált vezetés lehetőségei és korlátai. <i>Seregszemle</i>, 2009/2., pp. 30–44. Ajánlott irodalom: 1. ADP 6-0 <i>Mission Command</i>, 2012. 2. JOBBÁGY Zoltán – CZEGLÉDI Mihály: Mission Command, Auftragstaktik és a szövetségi összhaderőnemi műveletek. <i>Seregszemle</i>, 2016/2., pp. 86–94. 3. MUJZER Péter – UJHÁZY László: A küldetésorientált vezetés a magyar királyi 11. honvéd harckocsizászlóalj 1941. július 27-ei bevetése során. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2023/5. pp. 81–92. 4. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Göcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény</i>. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: Auftragstaktik, Mission Command	Kódja: HHHDID2KSZ44A	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: The course primarily helps to expand the knowledge of PhD students working in military leadership positions and conducting research on this topic. The students learn about the theory, formation, spread, significance and limitations of mission command. The purpose of the subject is also to reveal the impact of mission command on the Hungarian Defence Forces. Kompetencia: He/she is aware of the theory, formation, spread, significance and limitations of mission command. He/she is able to acquire and apply knowledge related to mission command. He/she is open to new knowledge about mission command.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. ADP 6-0 <i>Mission Command</i>, 2012. 2. GUNTHER, Michael J.: <i>Auftragstaktik: The Basis For Modern Military Command</i>. Kindle Edition, 2015. ISBN: 9781786252258 Ajánlott irodalom: 1. BOYD, John R.: <i>A Discourse on Winning and Losing</i>. Maxwell AFB, Alabama, 2018., pp. 87–106. ISBN: 1585662798 2. MATZENBACHER, Brett: The U.S. Army and Mission Command: Philosophy versus Practice. <i>Military Review</i>, March–April 2018. 61–71. 3. NELSEN, John T.: Auftragstaktik: A Case for Decentralized Battle. <i>Parameters</i>, September 1987., 21–34. 4. WIDDER, Werner: Auftragstaktik and Innere Führung: Trademarks of German Leadership. <i>Military Review</i>, 2002/5., 3–9.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: A válságreakgáló műveletek vezetési vonatkozásai	Kódja: HDID2KO30	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik a válságreakgáló műveletek – azon belül elsősorban a békétámogató műveletek – vezetési kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással van hazánk válságreakgáló műveletekben betöltött szerepvállalása a Magyar Honvédség vezetési rendszerére. Kompetencia: Ismeri a válságreakgáló műveletek – azon belül elsősorban a békétámogató műveletek – vezetési vonatkozásait, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. Képes a válságreakgáló műveletekkel kapcsolatos vezetéselméleti ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a válságreakgáló műveletekkel kapcsolatos új ismeretek iránt.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. <i>Allied Joint Doctrine for Non-Article 5 Crisis Response Operations AJP-3.4(A)</i> (Nem 5. cikk szerinti válságreakgáló műveletek szövetségi összhaderőnemi doktrínája). 2010. Ajánlott irodalom: 1. <i>A Magyar Honvédség törzsszolgálati szakutasítása.</i> (Szabályzat), Honvéd Vezérkar Hadművelati Csoportfőnökség, Budapest, 2013. 2. <i>Allied Joint Doctrine AJP-01(D)</i> (Szövetségi összhaderőnemi doktrína). 2011. 3. CZUPRÁK Ottó – KOVÁCS Gábor: <i>A szervezetvezetés elmélete: A közszolgálati szervezetek vezetésének elméleti alapjai.</i> Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 9786155764424 4. UJHÁZY László: Felkészítés a NATO összhaderőnemi kötelékei parancsnokságain rendszeresített beosztásokra. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2008/1., pp. 30–31. 5. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Göcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény.</i> Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441 6. UJHÁZY László: Some Thoughts on the Command Structure of EUFOR Operation ALTHEA. <i>Műszaki Katonai Közlöny (online)</i>, 2013/különszám, pp. 6–16.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Tantárgy neve: The Command and Control Aspects of Crisis Response Operations	Kódja: HHDID2KSZ15UA	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: The course primarily helps to expand the knowledge of PhD students working in military leadership positions and conducting research on this topic. The students learn about the command and control issues of crisis response operations, including mainly peace support operations, the principles, requirements and tool system for the execution of tasks. The purpose of the subject is also to reveal the impact of our country's participation in crisis response operations on the Hungarian Defence Forces. Kompetencia: He/she is familiar with the management aspects of crisis response operations, including primarily peace support operations, the principles, requirements and tool system for the execution of tasks. He/she is able to acquire and apply knowledge related to crisis response operations. He/she is open to new knowledge about crisis response operations.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. <i>Allied Joint Doctrine for Non-Article 5 Crisis Response Operations AJP-3.4(A)</i>. 2010. Ajánlott irodalom: 1. <i>Allied Joint Doctrine AJP-01(D)</i>. 2011. 2. UJHÁZY, László: Some Thoughts on the Command Structure of EUFOR Operation ALTHEA. <i>Műszaki Katonai Közlöny (online)</i>, 2013/különszám, pp. 6–16. 3. UJHÁZY, László: Allied Joint Force Command Headquarters Brunssum's Deployed Joint Forces Headquarters Training. <i>Academic and Applied Research in Military Science</i>, 2008/3., pp. 445–451.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: Önkéntesség vagy hadkötelezettség alapján fenntartott haderő?	Kódja: HDID2KSZ43	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeit, hátrányait. Kompetencia: Ismeri az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeit, hátrányait. Képes az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeivel, hátrányaival kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderőkkel kapcsolatos új ismeretek iránt.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. MOLNÁR Ferenc: Tízéves az önkéntes haderő – társadalmi, politikai és funkcionális kényszerek. <i>Nemzet és Biztonság</i>, 2014/5., pp. 75–87. 2. SZIGETI Lajos: A hadkötelezettség alapján fenntartott haderő előnyei, hátrányai. <i>Új Honvédségi Szemle</i>, 2000/9., pp. 27–34. 3. SZIGETI Lajos: Az önkéntesség alapján fenntartott haderő előnyei, hátrányai. <i>Új Honvédségi Szemle</i>, 2000/10., pp. 5–16. Ajánlott irodalom: 1. MOLNÁR Ferenc: A sorkatonai szolgálat Magyarországon: tendenciák és ellentmondások. In: Juhász, Erika (szerk.): <i>Magyarország NATO-tagsága és a honvédelem átalakítása: Tanulmányok és dokumentumok</i>. Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar, Budapest, 2000., pp. 163–176. 2. SZIGETI Lajos: <i>A haderő kiegészítésének elméleti kérdései</i>. Egyetemi tankönyv, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2005. 3. UJHÁZY László: The evolution of the Hungarian Defence Forces' volunteer reserve component after the Cold War. <i>Security and Defence Quarterly</i>, 2022/4. pp. 75–86.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: Volunteer- or Conscription-based Armed Forces	Kódja: HHDID2KSZ16UA	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: The course primarily helps to expand the knowledge of PhD students working in military leadership positions and conducting research on this topic. Students learn about the advantages and disadvantages of forces maintained on the basis of volunteerism or conscription. Kompetencia: He/she is aware of the advantages and disadvantages of forces maintained on the basis of volunteerism and conscription. He/she is able to acquire and apply knowledge related to the advantages and disadvantages of forces maintained on the basis of volunteerism and conscription. He/she is open to new knowledge about volunteer- or conscription-based armed forces		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. MOLNÁR, Ferenc: Transition to AVF in Hungary – Social, Political and Functional Constrains. <i>Nemzet és Biztonság</i>, 2017/Special Issue, pp. 42–55. 2. WILLIAMS, Cindy: From Conscripts to Volunteers: NATO’s Transitions to All-Volunteer Forces. <i>Naval War College Review</i>, 2005/1., pp. 1–28. Ajánlott irodalom: 1. AVANT, Deborah: From Mercenary to Citizen Armies: Explaining Change in the Practice of War. <i>International Organization</i>, 2000/1., pp. 41–72. 2. BERCK, Peter – LIPOW, Jonathan: Military Conscription and the (Socially) Optimal Number of Boots on the Ground. <i>Southern Economic Journal</i>, 2011/1., pp. 95–106. 3. HALTINER, Karl W.: The Definite End of the Mass Army in Western Europe? <i>Armed Forces & Society</i>, 1998/1., pp. 7–36. 4. UJHÁZY, László: The evolution of the Hungarian Defence Forces’ volunteer reserve component after the Cold War. <i>Security and Defence Quarterly</i>, 2022/4. pp. 75–86.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: Az elemző-értékelő munka elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID7KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 12 óra, Gyak: 8 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2–8		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): A hadtudomány elmélete		
Tantárgy-leírás: A nemzetbiztonsági elemző-értékelő munka elméletének és gyakorlati eljárásainak elsajátítása, az elemző-értékelő munka során alkalmazott modellek és eljárások fejlesztése. Az elemző-értékelő munka szerepe a nemzetbiztonsági tevékenységben. Ismeretanyag: Az elemző-értékelő munka elmélete a hírszerzési ciklus alapján az elemző-értékelő ciklus megismerése. Az elemző-értékelő munka hat tevékenységi rendszerének áttekintése és elemzése. Az elemző-értékelő eljárások rendszerezése, és az eljárások megismerése. A tájékoztatók készítésének elmélete és gyakorlata. Az adatszerző szervezetek irányításának rendszere. Elemző-értékelő művelettámogató tevékenység. Elemző-értékelő adattárak. Az elemző-értékelő munka fejlesztésének kérdései, kiemelten az információelemző eljárásokra. Kompetencia: Tudományos szinten megismeri az elemző-értékelő munka tevékenységi rendszerét annak fejlesztési lehetőségeinek kitékintésével. Képessé válik az elemző-értékelő munka eljárásainak alkalmazására.		
Kötelező irodalom: Vida Csaba: A kritikai gondolkodás szerepe a hírszerző elemző-értékelő munkában (Felderítő Szemle XI/2, 90–99 oldal, 2012) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Korszerű elemző-értékelő eljárások alkalmazása a hírszerzésben (Hadtudomány, XXIII/1-2, 77-89 oldal, 2013) – ISSN 1215-4121 Vida Csaba: Művészet vagy tudomány? Gondolatok a hírszerző elemzés-értékelésről (Felderítő Szemle XI/3-4, 139-151 oldal, 2012) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Létezik-e még a hírszerzési ciklus? Miről szól a hírszerzés? (Felderítő Szemle, XII/1, 43-57 oldal, 2013) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai (Felderítő Szemle, XII/3, 90–99, 2013) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Művelettámogatás a nemzetbiztonsági elemző-értékelő munkában (Felderítő Szemle XIV/4., 2015, pp. 36–49) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Az elemző-értékelő munka termékei – nemzetbiztonsági tájékoztatók készítése (Felderítő Szemle XVI/3-4, 2017. pp. 112-128.) Vida Csaba: Az elemző-értékelő munka alapja: Miről szól az információk elemzése (Szakmai Szemle XVI/4., 2018. pp. 83-91) Vida Csaba: Az elemzés-értékelés evolúciója (In. Dobák Imre (Szerk). A XX. századi magyar titkosszolgálatok (Budapest, 2022., pp. 45.) Vida Csaba: Szanitizáció: A források és az adatok védelme az elemző-értékelő munka során (Nemzetbiztonsági Szemle, X/4., 2022., pp. 65-76) Vida Csaba: Valószínűség meghatározása a biztonság területén (Felderítő Szemle, XXII/3., 2023., pp. 44-63 CLARK, Robert M.: Intelligence analysis: A Target-Centric Approach (CQ Press, 2010, Washington D.C., ISBN 9781604265439) LOWENTHAL, Mark M.: Intelligence from secrets to policy (CQ Press, 2012, Washington DC, ISBN 9781608716753)		

Ajánlott irodalom:

Rácz Lajos: Az elemzés-értékelés módszertana (ZMNE egyetemi jegyzet, 2001)
HEUER, Richards J.– PHERSON, Randolph H.: Structured analytic techniques for intelligence analysis (CQ Press, 2011, Washington DC, ISBN 9781608710188)
HALL, Wayne Michael– CITRENBAUM, Gary: Intelligence analysis – How to think in complex environments (ABC CLIO, 2010, Santa Barbara, ISBN 978-0-313-38265-9)
RICHARDS, Julian: The Art and Science of Intelligence Analysis (Oxford, 2010, Oxford, ISBN 978-0-19-957845-0)
JOHNSON, Loch K.: Handbook of Intelligence studies (Routledge, 2009, Oxon, ISBN 978-0-415-77050-7)
GEORGE, Rober Z. – KLINE, Robert D.: Intelligence and the National Security Strategist (Rowman and Littlefield, 2006, Lanham, ISBN 0-7425-4038-3)
McDOWELL, Don: Strategic Intelligence (Scarecrow, 2009, Lanham, ISBN 978-0-8108-6184-8)

Tantárgy felelőse: Dr. Vida Csaba ezredes, egyetemi docens, NKE Nemzetbiztonsági Intézet, Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék oktatója, a Hadtudományi Doktori Iskola oktatója (TV, TK), a hadtudomány PhD fokozatos (2008).

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: nincsenek

Tantárgy neve: Közép-Európa regionális biztonsági rendszerének és a közép-európai országok elemző-értékelő szempontú értékelése	Kódja: HHDID7KSZ06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
A tárgy célja: Közép-Európa biztonsági rendszerének elemző-értékelő szempontú feldolgozása, amely során az egyes országok kapcsolatrendszerének különböző modellek alapján történő elemzése. Ismeretanyag: Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Románia, Horvátország, Szlovénia és Ausztria biztonsági rendszerei és azok vizsgálata nemzetbiztonsági hírszerző elemző-értékelő szempontból. Különböző módszerek alkalmazása régió országai biztonsági rendszerének feldolgozásához.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Dr. Vida Csaba: A közép-európai országok együttműködésének szükségessége: A visegrádi együttműködés húsz éve (Felderítő Szemle X/1-2, 22-42. oldal, 2011), – ISSN 1588-242X Dr. Vida Csaba: Gondolatok a stratégiaalkotásról: Miért van szükség stratégiákra (Felderítő Szemle XV/4, 168-184, 2016.) Dr. Vida Csaba: The new method of the analysis of the security environment (Zborník Národná a medzinárodná bezpečnosť, 2020, AOS, pp 526-536.) Bárdi Nándor (szerk.): Konfliktusok és kezelésük Közép-Európában (Teleki László Alapítvány, 2000, Budapest) – ISBN 9630042444 Csiki Tamás-Tóth Péter-Varga Gergely: Kelet-közép-európai perspektívák 2030-ig (Nemzet és Biztonság, 2014/2. 36-44. oldal) Ajánlott irodalom: Külügyi Szemle és a Felderítő Szemle számai. A közép-európai országok biztonsági stratégiai dokumentumai.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Vida Csaba mk. ezredes, PhD, egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Regionális biztonság - Közép Ázsia	Kódja: HHDID1KSZ14U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A hallgatók megismerik Közép-Ázsia (Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán és Afganisztán) biztonságpolitikai architektúráját, különös tekintettel a Szovjetunió felbomlása utáni államépítési folyamatokra és a regionális törésvonalakra. A kurzus részletesen tárgyalja a "Great Game" modern megfelelőjét, azaz a globális hatalmak (Oroszország, Kína, USA) és regionális szereplők (Törökország, Irán) érdekérvényesítését a térségben. Kiemelt figyelmet kapnak a transznacionális fenyegetések, mint a vallási radikalizmus, a kábítószer-kereskedelem, a vízkészletek körüli konfliktusok, valamint az afganisztáni helyzet destabilizáló hatásai. Kompetencia: A kurzus elvégzésével a doktoranduszok képessé válnak a közép-ázsiai biztonsági dinamikák önálló tudományos elemzésére és a Barry Buzan-féle regionális biztonsági komplexum elmélet gyakorlati alkalmazására. Fejlődik kritikai készségük a geopolitikai stratégiák (pl. az Övezet és Út kezdeményezés) biztonsági vonzatainak értékelésében. Képesek lesznek azonosítani a hibrid fenyegetéseket és a rezsimbiztonság (regime security) összefüggéseit, továbbá szakértői szintű javaslatokat megfogalmazni a térséget érintő külpolitikai döntéshozatali folyamatok számára		
Irodalomjegyzék Kötelező irodalom: - Peyrouse, Sébastien (ed.): <i>Central Asia: Security Transitions and Regional Geopolitics</i>. Routledge, 2024. - Ajay Patnaik: <i>Central Asia: Geopolitics, Security and Stability</i>, 2026 Routledge - Rico Isaacs (Editor), Alessandro Frigerio (eds): <i>Theorizing Central Asian Politics: The State, Ideology and Power</i>, 2019, Springer. Ajánlott irodalom: - Krapohl, S., & Vasileva-Dienes, A. (2020). The region that isn't: China, Russia and the failure of regional integration in Central Asia. <i>Asia Europe Journal</i>, 18(3), 347–366. - Marlene Laruelle: The end of the post-soviet order: How Putin's war has hurt Russia in Central Asia and the Caucasus, 2022, <i>Foreign Affairs</i>.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Wagner Péter PhD, egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

--

Course title: Regional Security – Central Asia	Code: HHDID1KSZ14A	Credit value: 2
Type of class ¹ : lect / <u>sem</u> /prac /cons, number of classes: 20/6		
Knowledge assessment (exam / <u>coursework</u> mark / other ²):		
Semester position of the course in the curriculum (which semester):		
Preliminary study requirements (<i>if applicable</i>):		
Course description: <u>Professional content:</u> Students will learn about the security architecture of Central Asia (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan and Afghanistan), with particular attention to the state-building processes after the collapse of the Soviet Union and regional fault lines. The course discusses in detail the modern equivalent of the "Great Game", i.e. the assertion of interests of global powers (Russia, China, USA) and regional actors (Turkey, Iran) in the region. Special attention will be paid to transnational threats such as religious radicalism, drug trafficking, conflicts over water resources, and the destabilizing effects of the situation in Afghanistan. <u>Competence:</u> Upon completion of the course, doctoral students will be able to independently analyze the security dynamics of Central Asia and to apply Barry Buzan's regional security complex theory in practice. They will develop critical skills in assessing the security implications of geopolitical strategies (e.g. the Belt and Road Initiative). They will be able to identify hybrid threats and regime security linkages, and formulate expert-level recommendations for foreign policy decision-making processes affecting the region.		
List of the 8-10 most important <i>obligatory</i> and <i>optional literature</i> (lecture notes, course book) with bibliographic data (author, title, publishing data, pages, ISBN)		

¹ **Act on Higher Education Art.147**, a class is an engagement with the personal participation of the lecturer in order to meet the study requirements defined in the curriculum (lecture, seminar, practice, consultation).

² E.g., midterm report

Obligatory literature:

- Peyrouse, Sébastien (ed.): *Central Asia: Security Transitions and Regional Geopolitics*. Routledge, 2024.
- Ajay Patnaik: *Central Asia: Geopolitics, Security and Stability*, 2026 Routledge
- Rico Isaacs (Editor), Alessandro Frigerio (eds): *Theorizing Central Asian Politics: The State, Ideology and Power*, 2019, Springer.

Optional literature:

- Krapohl, S., & Vasileva-Dienes, A. (2020). The region that isn't: China, Russia and the failure of regional integration in Central Asia. *Asia Europe Journal*, 18(3), 347–366.
- Marlene Laruelle: *The end of the post-soviet order: How Putin's war has hurt Russia in Central Asia and the Caucasus*, 2022, Foreign Affairs.

Name of lecturer responsible for the course: Peter Wagner PhD

Lecturer(s) involved in teaching the course:

